BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
GOVERNMENT

Broj: 03-30-1043/2025
Sarajevo, 27.06.2025. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 30-06-2025			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01,02	- 30 -	1380	/25

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Predstavnički dom
gosp. Dragan Mioković, predsjedavajući

Dom naroda
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

Na osnovu člana 50. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", broj: 75/17) u prilogu Vam dostavljam **IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU AGENCIJE ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2024. GODINU, INFORMACIJU O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2024. GODINE I IZVJEŠTAJ O RADU OMBUDSMENA ZA BANKARSKI SISTEM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2024. GODINU**, koje je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine prihvatila na 57. sjednici, održanoj 25.06.2025. godine.

Izvještaj i Informacija se dostavljaju na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE * VLADA * Sarajevo 1

PREMIJER
Nermin Nikšić

Prilog: - kao u tekstu na bosanskom jeziku i
- Zaključak V. broj: 1079/2025 od 25.06.2025. godine

Co: - Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
gosp. Jasmin Mahmuzić, direktor
- Federalno ministarstvo finansija -
Federalno ministarstvo financija
gosp. Toni Kraljević, ministar

Adresa: Hamdije Čemerlića 2, 71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 66 44 49, Fax.: +387 33 21 24 11, +387 33 66 72 69
www.fbihvlada.gov.ba
e-mail: sekretar@fbihvlada.gov.ba

Na osnovu člana 19. stav (4) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 57. sjednici, održanoj 25.06.2025. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine prihvata Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu, uključujući i Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu, te Informaciju o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2024. godine.

2. Izvještaj iz tačke 1. ovog zaključka uputit će se, zajedno sa pratećom informacijom, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.

3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

V. broj: 1079 /2025
25.06.2025. godine
Sarajevo

PREMIJER
Nermin Nikšić

Adresa: Hamdije Čemerlića 2, 71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 66 44 49, Fax.: +387 33 21 24 11, +387 33 66 72 69
www.fbihvlada.gov.ba
e-mail: sekretar@fbihvlada.gov.ba

Zmaja od Bosne 47b.
71000 Sarajevo.
Bosna i Hercegovina

++ 387 (33) 72 14 00
++ 387 (33) 66 98 11

agencija@fba.ba
www.fba.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I Z V J E Š T A J
O POSLOVANJU AGENCIJE ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2024.GODINU

I

I N F O R M A C I J A
O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2024.GODINE
(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)

Sarajevo, juni 2025.godine

Zmaja od Bosne 47b,
71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

++ 387 (33) 72 14 00
++ 387 (33) 66 88 11

agencije@fba.ba
www.fba.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu člana 19. stav 1) pod tačkom (f) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj:75/17) i člana 12. stav 1) pod (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", broj 3/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 24. sjednici održanoj dana 28.05.2024. godine donosi:

O D L U K U
o usvajanju Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2024. godinu

I

Usvaja se Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2024. godinu.

II

Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2024. godinu sastavni je dio ove Odluke.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

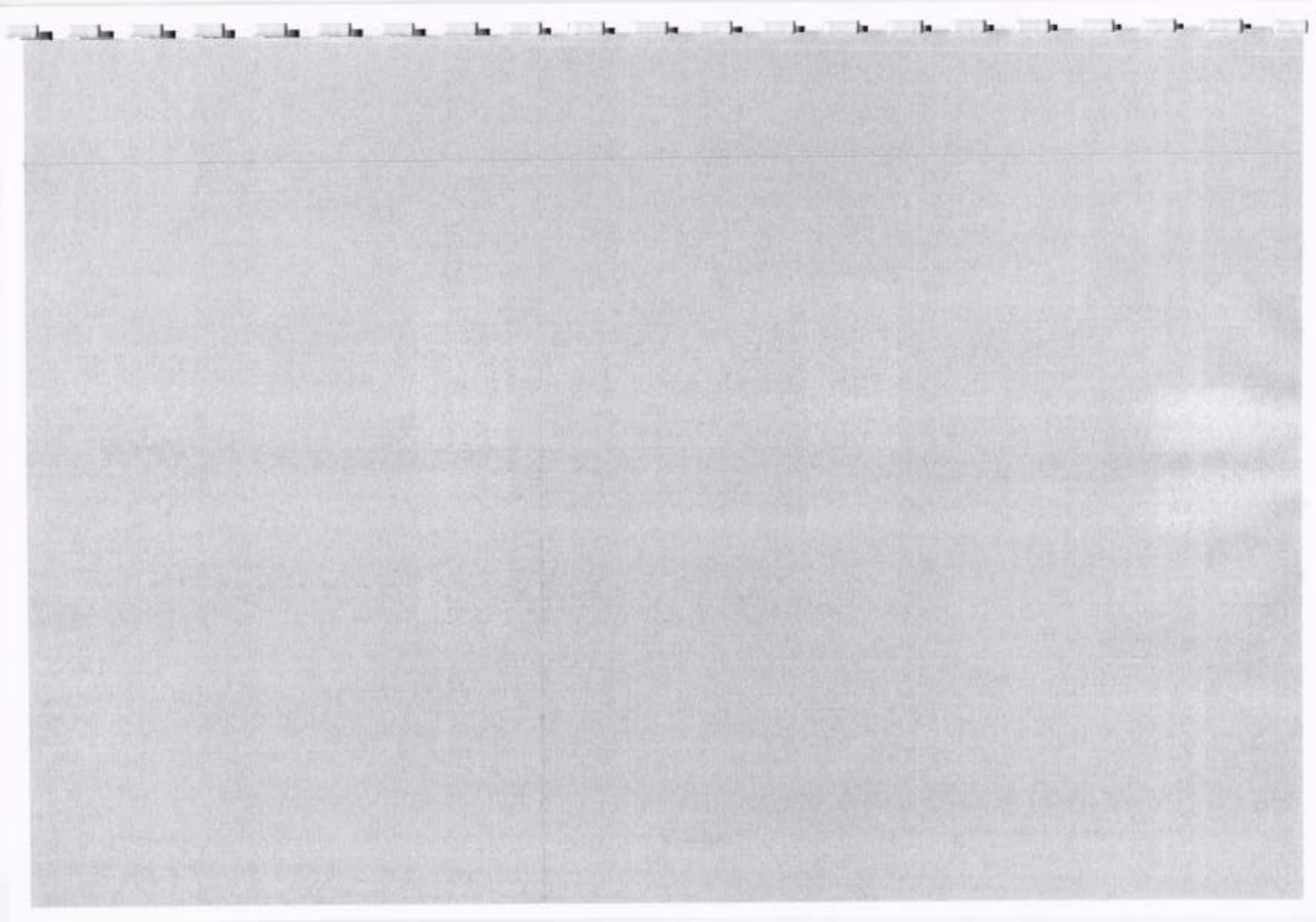
U skladu s odredbama člana 50. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu: Zakona) sačinjen je Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2024. godinu.
Odredbom člana 19. stav 1) pod (f) Zakona o Agenciji, te članom 12. stav 1) pod (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH propisano je da Upravni odbor u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, između ostalog, usvaja Izvještaj o poslovanju Agencije.
Slijedom naprijed navedenog, a u skladu sa citiranim odredbama, Upravni odbor je Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2024.godinu razmatro i usvojio na 35.sjednici Upravnog odbora dana 20.05.2025.godine.

Broj: U.O.-35-03/25
Sarajevo, 20.05.2025. godine

Predsjednica Upravnog odbora

Ivanka Gajić, dipl. ecc.

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE AGENCIJA ZA BANKARSTVO SARAJEVO Bosna i Hercegovina

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU
Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu

Sarajevo, maj/svibanj 2025. godine

SKRAĆENICE I TERMINI:

ABRS	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BA-TEDIS	Banking Agency Trusted Exchanges Data Information Systems (Informacioni sistemi za slanje, obradu i prikupljanje finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo FBiH)
BCBS	Basel Committee for Banking Supervision (Bazelski komitet za bankarsku superviziju)
BH-BATIS	Banking Agency Trusted Information Systems (Poslovni informacioni sistemi koji omogućavaju tačan prikaz i detaljan pregled poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH)
BiH	Bosna i Hercegovina
BRRD	Direktiva 2014/59/EU Evropskog Parlamenta i Vijeća od 15. maja 2014. godini o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava
BRRD II	Direktiva 2019/879/EU Evropskog Parlamenta i Vijeća od 20. maja 2019. godine o izmjeni Direktive 2014/59/EU u pogledu kapaciteta pokrivanja gubitaka i dokapitalizacije kreditnih institucija i investicijskih društava, te Direktive 98/26/EZ
BSCEE	Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (Grupa bankarskih supervizora Centralne i Istočne Evrope)
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
COREP	Common Reporting Framework (Jedinstveni okvir za regulatorno izvještavanje na nivou EU)
CRD V	Capital Requirements Directive (Direktiva o kapitalnom zahtjevu) - Direktiva 2019/878/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. maja 2019. godine o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, finansijskih holdinga, mješovitih finansijskih holdinga, primitaka, nadzornih mjera i ovlasti te mjera za očuvanje kapitala
CRK	Centralni registar kredita u BiH
CRR	Capital Requirements Regulation (Regulatorni okvir o kapitalnim zahtjevima) - Uredba (EU) br. 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Službeni list EU L 176/2013)
CRR II	Capital Requirements Regulation (Regulatorni okvir o kapitalnim zahtjevima) - Uredba (EU) 2019/876 Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. maja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu omjera finansijske poluge, omjera neto stabilnih izvora finansiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvještavanje i objavljivanje i Uredbe (EU) br. 648/2012
DEI	Direkcija za evropske integracije BiH
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
Drugostepena komisija	Komisija za odlučivanje po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH

EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EK	Evropska komisija
EKS	Efektivna kamatna stopa
ESG rizici	Environmental, social and governance risks (okolišni, socijalni i upravljački rizici)
EU	Evropska unija
FATF	Financial Action Task Force (Radna grupa za finansijsko djelovanje)
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMA	Financial Market Authority (Regulatorna institucija finansijskog tržišta u Austriji)
FMF	Federalno ministarstvo finansija/financija
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSI's	Financial Soundness Indicators (Indikatori finansijske stabilnosti)
HNB	Hrvatska narodna banka
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IKT	Informaciono-komunikacione tehnologije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
IRRBB	Interest rate risk in the banking book (Kamatni rizik u bankarskoj knjizi)
IS	Informacioni sistem
ISEI	Informacioni sistem za podršku izradi Programa integrisanja BiH u EU
IT	Informacione tehnologije
LCR	Liquidity Coverage Ration (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MoneyVal	Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (Odbor stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma)
MoU	Memorandum of Understanding (Memorandum o razumijevanju)
MREL	Minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NRA	Procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Bosni i Hercegovini
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja)
NTOS	Nadzorno testiranje otpornosti na stres
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj)

Ombudsmen	Ombudsmen za bankarski sistem u FbiH
OzR	Odbor za restrukturiranje
OzS	Odbor za superviziju
PNiFTA	Pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti
Program rada FBA	Program rada Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu
P2G	Pillar 2 Guidelines (Preporuka u okviru stuba dva)
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RS	Republika Srpska
RSTF	Referentna stopa prosječnog ponderisanog troška finansiranja banaka
RWA	Risk weighted assets (Rizikom ponderisana aktiva)
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SEP	Supervisory Examination Program (Program supervizorskih aktivnosti)
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Postupak supervizorskog pregleda i procjene)
Statut FBA	Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
Strategija FBA	Strategija razvoja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine 2021. - 2026.
Top-down stres test	Odozgo prema dolje/makro nivo testiranja otpornosti na stres
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UO	Upravni odbor Agencije za bankarstvo FbiH
XBRL	Extensible Business Reporting Language (Globalni standard za razmjenu poslovnih informacija)
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama
ZoRBFBiH	Zakon o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine
ZoRR	Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine
ZoSPNiFTA	Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
ZoZKFU	Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI: 2
SAŽETAK 8
UVOD 11
1. POSTUPANJE FBA U SVRHU UBLAŽAVANJA RIZIKA I POSLJEDICA EKSTERNIH POREMEĆAJA U 2024. GODINI 12
1.1. Aktivnosti FBA na ublažavanju rizika u vezi sa rastom nivoa kamatnih stopa i makroekonomskih poremećaja 12
1.2. Efekti provedenih mjera FBA 13
1.3. Zaštitni slojevi kapitala i mjere za očuvanje kapitala 14
1.4. Mjera za ograničavanje sistemskih rizika 14
1.5. Procjena ekvivalentnosti regulatornog okvira FBA 15
2. UPRAVLJANJANJE I RUKOVOĐENJE FBA 15
2.1. Aktivnosti organa upravljanja 15
2.2. Rukovođenje radom FBA 16
2.3. Aktivnosti OzS 17
2.4. Aktivnosti OzR 17
2.5. Komunikacija sa sredstvima javnog informisanja 17
2.6. Ostale aktivnosti 18
3. NADZOR POSLOVANJA BANAKA 18
3.1. Neposredni nadzor banaka 19
3.1.1. Kontrole banaka od značaja za bankarski sistem u FBiH 20
3.1.2. Kontrole ostalih banaka u FBiH 20
3.1.3. Obim, struktura i druge aktivnosti neposrednog nadzora banaka 21
3.2. Posredni nadzor banaka 22
3.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvještaja i postkontrolni postupci 25
3.3. Ostali poslovi nadzora poslovanja banaka 26
3.4. Podrška superviziji banaka 27
3.4.1. Razvoj supervizorskih procedura/internih akata 27
3.4.2. Razvoj izvještajnog okvira za banke 28
3.4.3. Podrška supervizorskim timovima 30
3.4.4. Nadzor nad metodologijama, modelima i parametrima za upravljanje rizicima 31
3.4.5. Nadzorno testiranje otpornosti na stres 31
3.4.6. Ostali poslovi podrške superviziji banaka 32
4. POSLOVI RESTRUKTURIRANJA BANAKA I NADZORA BANAKA U POSTUPKU STEČAJA I LIKVIDACIJE 32
4.1. Poslovi restrukturiranja banaka 32
4.2. Poslovi nadzora banaka u postupku likvidacije 34
5. NADZOR POSLOVANJA NFI 35
5.1. Posredni nadzor 35
5.1.1. Posredni nadzor MKO 35
5.1.2. Posredni nadzor lizing društava 36
5.1.3. Posredni nadzor faktoring poslova 36
5.2. Neposredni nadzor 36
5.2.1. Neposredni nadzor MKO 36
5.2.2. Neposredni nadzor lizing društava 37
5.2.3. Neposredni nadzor banaka koje obavljaju poslove faktoringa 37
5.2.4. Ostale aktivnosti neposrednog nadzora NFI 38
5.3. Ostali poslovi nadzora NFI 38
6. SPECIJALISTIČKI NADZOR SBS 39
6.1. Nadzor platnog prometa 39

6.2. Nadzor usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA ... 40
6.3. Nadzor sigurnosti IS ... 41
6.4. Ostale aktivnosti specijalističkog nadzora ... 41
7. POSLOVI REGULATIVE, IZVJEŠTAVANJA I STATISTIKE ... 43
7.1. Regulativa FBA ... 43
7.1.1. Bankarska regulativa ... 44
7.1.2. Regulativa specijalističkog nadzora ... 46
7.1.3. Regulativa NFI ... 47
7.1.4. Regulativa za RBFBiH ... 47
7.1.5. Regulatorni okvir za restrukturiranje banaka ... 48
7.1.6. Davanje mišljenja za pojedinačne upite SBS-a i drugih pravnih i fizičkih lica ... 48
7.1.7. Inicijative i ostali poslovi povezani sa regulatornim aktivnostima ... 48
7.2. Poslovi izvještavanja i statistike ... 51
7.2.1. Simulacije efekata i analize upitnika/anketiranja SBS u segmentima od značaja ... 53
7.2.2. Ostali poslovi izvještavanja i statistike ... 55
8. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE I LICENCIRANJA SBS ... 56
8.1. Poslovi pravne podrške ... 56
8.1.1. Praćenje, ažuriranje i izrada internih akata ... 56
8.1.2. Pravna podrška u izradi podzakonskih akata čije je donošenje u nadležnosti FBA ... 56
8.1.3. Evidentiranje i objavljivanje akata ... 56
8.1.4. Ostale aktivnosti pravne podrške ... 56
8.2. Poslovi zastupanja FBA ... 57
8.3. Poslovi licenciranja ... 58
8.3.1. Poslovi licenciranja banaka ... 58
8.3.2. Poslovi licenciranja MKO ... 58
8.3.3. Poslovi licenciranja lizing društava ... 59
9. PODRUŽNICA MOSTAR ... 59
9.1. Poslovi nadzora SBS ... 59
9.2. Ostali poslovi Podružnice Mostar ... 59
10. POSEBNE AKTIVNOSTI FBA ... 61
10.1. Međunarodne aktivnosti FBA i međuinstitucionalna saradnja ... 61
10.2. Posebni projekti FBA od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS ... 61
10.3. Učešće FBA u radnim grupama i pododborima ... 62
10.3.1. Učešće u radu tijela BiH za evropske integracije ... 62
10.3.2. Učešće u radnim grupama u segmentu SPNiFTA ... 64
10.4. Edukacija zaposlenih u FBA ... 65
11. POSLOVI VEZANI ZA IKT PODRŠKU ... 66
11.1. Poslovi analize procesa i razvoja ... 66
11.2. Poslovi administracije i podrške ... 67
11.3. Ostale aktivnosti IKT podrške ... 68
12. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U FBA ... 68
12.1. Opći i kadrovski poslovi ... 68
12.2. Računovodstveno - finansijski poslovi ... 70
12.3. Finansijsko poslovanje ... 71
12.3.1. Finansiranje rada ... 71
12.3.2. Izvršenje finansijskog plana ... 72
12.3.3. Uspješnost poslovanja - Bilans uspjeha za period 01.01. do 31.12.2024. g. ... 73
12.3.4. Stanje imovina i obaveza/izvora sredstava - Bilans stanja na dan 31.12.2024. g. ... 73
13. ZAKLJUČAK ... 78
PRILOG 1. ... 80
PRILOG 2. ... 81
PRILOG 3. ... 86

PRILOG 4. 88
PRILOG 5. 89
PRILOG 6. 90
PRILOG 7. 92
PRILOG 8. 93
PRILOG 9. 94
PRILOG 10. 96
PRILOG 11. 98
PRILOG 12. 99
PRILOG 13. 100

SAŽETAK

FBA je tokom 2024. godine nastavila sa uspješnim ispunjavanjem zakonom propisanih nadležnosti, osiguravajući svojim aktivnostima održavanje i jačanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te unapređenje sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS-a u FBiH, a u skladu sa utvrđenim Programom rada FBA.

Tokom 2024. godine organi upravljanja i rukovođenja FBA nastavili su izvršavati propisane nadležnosti daljnjim unapređenjem supervizije SBS-a, usaglašavanjem podzakonskih akata FBA kojima se regulira rad i nadzor poslovanja SBS-a sa domaćim i međunarodnim regulatornim okvirom, donošenjem internih akata FBA kojim se osiguravaju organizacioni, metodološki, tehnički, kadrovski i finansijski resursi za efektivno i efikasno vršenje supervizije SBS-a, kao i restrukturiranje banaka. U Prilogu 1. ovog Izvještaja daje se važeća organizaciona struktura FBA.

UO je imao aktivnu ulogu u vršenju općeg nadzora poslovanja FBA i efikasno obavljao poslove iz djelokruga rada FBA. Direktor i zamjenica direktora FBA su, u skladu sa zakonom utvrđenim nadležnostima, Statutom FBA i aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u FBA, rukovodili radom FBA i izvršavali poslove u okviru zakonom utvrđenih prava i obaveza, te kontinuirano i sveobuhvatno izvještavali UO o radu FBA. U oblasti supervizije SBS-a u FBiH, OzS je, kao savjetodavno tijelo direktora FBA, kontinuirano obavljao svoje poslove, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor SBS-a u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA. U 2024. godini, OzR je, kao savjetodavno tijelo direktora FBA u oblasti restrukturiranja banaka, utvrđivao prijedloge akata iz oblasti restrukturiranja banaka, kao i likvidacije banaka, čije je donošenje, također, u nadležnosti direktora FBA.

Poslovi podrške radu organa upravljanja i rukovođenja FBA uključivali su poslove pripreme sjednica i aktivnosti na izradi zapisnika sa sjednica UO, OzS i OzR, te druge poslove za potrebe navedenih organa. Pored toga, izvršavani su poslovi koji proizlaze iz realizacije Programa rada FBA, rukovodni i specijalistički poslovi u koordinaciji sa organizacionim dijelovima FBA, poslovi korespondencije, administrativno-tehnički i poslovi informisanja javnosti. Redovno su se dostavljale informacije, saopštenja i publikacije s ciljem blagovremenog informisanja javnosti o aktivnostima i događajima koji su vezani za rad i postupanje na predmetima iz nadležnosti FBA.

U nadzoru poslovanja banaka u 2024. godini, ključne aktivnosti određene su značajnim, zahtjevnim i opsežnim procesima. Navedeno je podrazumijevalo kontinuirani proces neposrednog i posrednog nadzora i komunikaciju sa predstavnicima nadzornih odbora, uprava banaka i kontrolnim funkcijama banaka. Puna SREP procjena osam banaka u jednogodišnjem i trogodišnjem SREP ciklusu i procjena dostavljenih izvještaja o ICAAP-u i ILAAP-u, kao i procjena planova oporavka je izvršena u izvještajnoj godini. Izmjena SREP metodologije, dopune Procedura za posredni nadzor banaka, razvoj regulatornog i izvještajnog okvira za banke, pripremne aktivnosti za sprovođenje NTOS-a u 2025. godini, unapređenje saradnje sa supervizorima matičnih banaka, te učestvovanje na kolegijima banaka koje su pod nadzorom ECB-a su, također, aktivnosti izvršene u nadzoru poslovanja banaka.

FBA je u segmentu restrukturiranja banaka ažurirala planove restrukturiranja za banke za koje je predviđena strategija restrukturiranja na referentni datum, sačinila nacrte kratkih prikaza ključnih elemenata ažuriranih planova restrukturiranja banaka, kao i osvrte na planove oporavka komercijalnih banaka u FBiH za banke za koje je predviđena strategija restrukturiranja. Također, određene su banke sa ključnim funkcijama na osnovu dostavljenih redovnih izvještaja iz segmenta restrukturiranja, izvršeno je praćenje postupanja banaka po načelima iz dokumenta Smjernice u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka, te su okončane aktivnosti na sačinjavanju dokumenta Operativne smjernice za izradu priručnika za provođenje unutrašnjeg restrukturiranja banke.

Poslovi nadzora banaka u postupku likvidacije odvijali su se u skladu sa Programom rada FBA i odnosili su se na vršenje analiza mjesečnih informacija i kvartalnih izvještaja likvidatora jedne banke u likvidaciji, te je razmotren prijedlog likvidatora za otvaranje stečajnog postupka nad jednom bankom. Ažurirani su planovi restrukturiranja za banke za koje ne postoji javni interes, odnosno koje nemaju utvrđene ključne funkcije, dati su osvrti na planove oporavka istih i sačinjeni su nacrti kratkih prikaza ključnih elemenata ažuriranih planova restrukturiranja banaka.

Aktivnosti FBA u 2024. godini u segmentu nadzora NFI podrazumijevale su obavljanje kontinuiranog procesa posrednih kontrola NFI u cilju identifikacije i poduzimanja regulatornih aktivnosti, kao i neposredne kontrole NFI u skladu sa planiranim aktivnostima, izmijenjenim okolnostima, prioritetima, potrebama i zahtjevima. Dat je doprinos u procesu licenciranja NFI po osnovu svih zaprimljenih zahtjeva za izdavanje saglasnosti NFI. Izvršeni su poslovi nadzora SBS u skladu sa odredbama zakona i podzakonskim aktima u segmentu zaštite prava korisnika finansijskih usluga, te date inicijative i sačinjene analize za navedenu oblast. U okviru specijalističkog nadzora SBS izvršene su kontrole u segmentu nadzora platnog prometa u bankama, usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA, te sigurnosti IS banaka. Ključne aktivnosti u segmentu specijalističkog nadzora podrazumijevale su i učešće u radu Moneyval delegacije BiH i radnim grupama.

FBA je u 2024. godini radila na jačanju bankarske regulative, te je predlagala i usklađivala podzakonske akte iz segmenta bankarskog poslovanja sa domaćom regulativom, EU regulativom, delegiranim i provedbenim aktima koje donosi EK, EBA, ECB i BCBS. U segmentu regulative NFI vršeno je usklađivanje podzakonskih akata sa domaćom regulativom, uzimajući u obzir iskustva i prakse u nadzoru NFI i prakse regulatora u okruženju. Poslovi FBA obuhvatali su i sačinjavanje odgovora na upite, tumačenja i davanje mišljenja fizičkim i pravnim licima vezana za zakonske i podzakonske akte i ostala pitanja iz nadležnosti rada FBA, te je uzeto učešće u projektima tehničke pomoći i podrške međunarodnih institucija. Međuinstitucionalna saradnja i harmonizacija bankarske regulative sa ABRS-om, te učestvovanje u radu tijela BiH za evropske integracije je stalna aktivnost.

U okviru poslova izvještavanja i statistike, vršena je priprema i objava preliminarnih podataka o poslovanju SBS-a, priprema prijedloga jedinstvenih informacija o SBS, Programa rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2025. godinu, te Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2023. godinu. Na kontinuiranoj osnovi provode se logičke kontrole regulatornih izvještaja na nivou bankarskog sektora u BH-BATIS-u, pripremaju i dostavljaju informacije i podaci o bankarskom sektoru za domaće i međunarodne institucije, te vrši koordinacija i razmjena podataka i informacija iz oblasti finansijske stabilnosti. U segmentima

od značaja za sagledavanje trenutnog stanja i simulacije efekata izmjene postojećeg regulatornog okvira provedene su analize i pripremljeni upitnici za SBS.

U poslovima licenciranja izdate su potrebne dozvole, date saglasnosti i odobrenja u skladu sa zakonskim i podzakonskim regulatornim okvirom. Dostavljeni su prekršajni nalozi po izvršenim kontrolama na postupanje SBS, prigovori na prekršajne naloge, te su vršena zastupanja FBA pred nadležnim sudovima u postojećim sudskim predmetima. Administrativna i tehnička podrška radu Drugostepene komisije je kontinuirano pružana tokom izvještajnog perioda.

Nastavljene su aktivnosti na jačanju i unapređenju saradnje sa domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama, bilateralna i multilateralna saradnja sa bankarskim regulatorima u zemlji i inostranstvu, kroz razmjenu podataka i informacija od značaja za bankarski sistem i finansijsku stabilnost. FBA razmjenjuje informacije i učestvuje na kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u zemljama EU. Značajna saradnja i razmjena informacija s ciljem unapređenja stabilnosti i efikasnosti nadzora nad SBS i procesa usklađivanja bankarske regulative sa regulativom EU ostvaruje se sa ECB-om i EBA-om. U posmatranom periodu FBA je učestvovala u posebnim projektima od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS koji se odnose na Program za jačanje kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana i projekat tehničke pomoći SB - FinSAC (engl. Financial Sector Advisory Center).

Aktivnosti FBA u IT segmentu su podrazumijevale daljnji razvoj, implementaciju, dorade i održavanja aplikativnih rješenja, kao i podršku prilagođavanju novom regulatornom okviru, te unapređenje i izmjene postojećeg okvira. Kontinuirana aktivnost FBA predstavlja i obavljanje računovodstveno-finansijskih poslova i upravljanje ljudskim resursima.

UVOD

U skladu sa propisanim nadležnostima, FBA obavlja poslove sa ciljem očuvanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS. U obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, FBA postupa u skladu sa odredbama ZoA, pravilima supervizije i struke, kao samostalna i nezavisna institucija osnovana radi uređenja, reguliranja i nadzora rada SBS, koja je za svoj rad odgovorna Parlamentu FBiH. U pogledu finansiranja, FBA je u skladu sa odredbama ZoA, neprofitna organizacija, nebudžetska institucija, koja sredstva za rad osigurava isključivo iz propisanih naknada koje SBS plaćaju za izdavanje dozvola za rad, za superviziju njihovog poslovanja i naknada za obavljanje drugih poslova iz propisanih nadležnosti FBA.

Na osnovu informacija o radu svih organizacionih dijelova FBA o provedenim aktivnostima tokom izvještajne 2024. godine, analize stanja SBS u 2024. godini, informacije o realizaciji planiranih aktivnosti iz Programa rada FBA i druge relevantne raspoložive informacije od značaja za izvršenje poslova iz nadležnosti FBA, sačinjen je Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu. Polazeći od odredaba člana 18. ZoA, provedene aktivnosti UO tokom 2024. godine u vršenju općeg nadzora poslovanja FBA i poduzimanju mjera za efikasno obavljanje poslova iz propisanih nadležnosti FBA obuhvaćene su i sadržane u ovom Izvještaju, kao njegov sastavni dio, u pripadajućem poglavlju 2. podnaslov 2.1. „Aktivnosti organa upravljanja" i Prilogu 2. - „Pregled akata usvojenih od strane UO u 2024. godini".

U skladu sa Strategijom FBA, kontinuirano usaglašavanje sa EU regulatornim okvirom i međunarodnim principima u svim oblastima supervizije i restrukturiranja SBS predstavlja strateško opredjeljenje FBA, uzimajući u obzir specifičnost bankarskog tržišta u FBiH, što podrazumijeva visok kvalitet ljudskih resursa, unapređenje IT sistema i razvoj organizacionih i institucionalnih kapaciteta FBA.

UO je imao aktivnu ulogu u vršenju propisanih nadležnosti, koja je u izvještajnom periodu najvećim dijelom bila usmjerena na donošenje podzakonskih akata koji reguliraju rad SBS, razmatranja i usvajanja izvještaja o provedenim aktivnostima interne revizije, Ombudsmena, Drugostepene komisije, informacija o SBS-u, kao i postupanje FBA u svrhu ublažavanja rizika i posljedica eksternih poremećaja u 2024. godini. Pravovremenim usvajanjem programskih akata FBA za 2025. godinu (Program rada FBA i Plan finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine) od strane UO, stvorene su pretpostavke za realizaciju planiranih aktivnosti FBA. O izvršenju svih planiranih i ostalih aktivnosti FBA redovno je informisan UO putem sveobuhvatnih informacija o izvršenju odluka, realizaciji prijedloga i zaključaka UO.

1. POSTUPANJE FBA U SVRHU UBLAŽAVANJA RIZIKA I POSLJEDICA EKSTERNIH POREMEĆAJA U 2024. GODINI

1.1. Aktivnosti FBA na ublažavanju rizika u vezi sa rastom nivoa kamatnih stopa i makroekonomskih poremećaja

Nastavak geopolitičkih napetosti, dugotrajna inflacija, te i dalje prisutan rast kamatnih stopa obilježile su izvještajnu godinu. Potreba za kontinuiranim procjenama specifičnosti, kapacitetima, prednostima i nedostacima tržišta BiH su ostali ključni za zaštitu i jačanje domaće ekonomije u globalno nepovoljnim uslovima. Kamatne stope na relevantnim tržištima pratile su odluke centralnih banaka, naglašavajući daljnju neizvjesnost u pogledu učestalosti i visine promjena referentnih kamatnih stopa.

Makroekonomski poremećaji vezani za rast kamatnih stopa i povišenu inflaciju pojačavaju rizike ekonomske aktivnosti i pad kupovne moći stanovništva. Nepovoljni demografski i migracijski trendovi, koji ograničavaju potencijal privrednog rasta, te veći trošak finansiranja proizvodnih procesa, u izvještajnoj godini su uslovili prioritete bankarske regulative i supervizije u FBiH, s ciljem sprečavanja materijalizacije negativnih efekata na cjelokupnu privredu i SBS u FBiH.

Aktivnosti FBA u 2024. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i snažne kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH. FBA je cijenila činjenicu da su i dalje prisutni pritisci koje karakteriše neizvjesnost u vezi sa budućim globalnim makroekonomskim kretanjima, naročito u segmentu referentnih kamatnih stopa u EU, te je prolongirala rok važenja Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa do 31.12.2025. godine, kako bi se osigurala finansijska stabilnost u nestabilnom ekonomskom okruženju. Produženjem roka važenja privremenih mjera za ograničavanje rizika rasta kamatnih stopa, nastoji se izbjeći automatski i potpuni prijenos efekata promjene nivoa kamatnih stopa izvan BiH na tržište i portfolio kredita u BiH, značajan rast kamatnog prihoda, rast udjela nekvalitetne aktive sa dugoročnim ekonomskim posljedicama, kao i rast kreditnog rizika bez adekvatnih efekata na mjerenje i iskazivanje ECL-a. FBA kontinuirano razmatra uvođenje dodatnih mjera i poduzima aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštiti deponenata, te unaprjeđenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH.

Uzimajući u obzir nastavak situacije na tržištu kamatnih stopa, prinosa na državne obveznice, rizika fragmentacije kamatnih stopa, opravdano je očekivati da banke u tekućem i narednom periodu odluče viškove likvidnih sredstava usmjeravati u vrijednosne papire koje im osiguravaju značajnije prinose, čime bi domaći subjekti i vlade mogli biti isključeni iz budućeg finansiranja ili bi moglo doći do forsiranog povećanja nivoa kamatnih stopa u dijelovima aktive kako bi se ostvario isti prihod koji bi mogao biti ostvaren ulaganjem u entitete izvan BiH. S tim u vezi, kao i s ciljem umanjenja rizika koji mogu rezultirati izlaganjem banke prema izdvojenim izloženostima koji se smatraju značajnim, FBA je smatrala potrebnim prevenirati moguće negativne efekte na finansijski sistem, korisnike finansijskih usluga i ekonomiju BiH, te je usvojila izmjene Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti banke kojim se prolongira nastavak primjene ovih privremenih mjera do 31.12.2025. godine.

1.2. Efekti provedenih mjera FBA

Aktivnosti FBA na ublažavanju rizika vezanih za rast nivoa kamatnih stopa i makroekonomskih poremećaja su za rezultat imale održavanje povoljnog nivoa kamatnih stopa na tržištu FBiH, uz izbjegavanje povećanja nivoa kamatnih stopa za nove plasmane od strane banaka, te značajne efekte na očuvanju poslovnog ambijenta, zaštiti interesa korisnika finansijskih usluga i stabilnosti bankarskog tržišta. Bez obzira na postepeno smanjenje referentnih kamatnih stopa na globalnom nivou u 2024. godini, troškovi zaduživanja u eurozoni i dalje su visoki zbog prethodnih povećanja koja i dalje utječu na postojeće kredite. U bankarskom sektoru FBiH je ukupna prosječna ponderisana EKS na novoodobrene kredite u 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu povećana za samo 0,07 procentna poena (sa 3,63% na 3,70%). Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi povećana je za 0,18 procentnih poena (sa 2,53% na 2,71%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu povećana je za 0,15 procentnih poena (sa 6,52% na 6,67%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,87 procentnih poena (sa 4,98% na 4,11%).

Učešće NPL-a u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta aktive, na kraju 2024. godine bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine, uz povećanje stope pokrivenosti NPL-a ispravkama vrijednosti za pokriće ECL-a. Stopa NPL-a na dan 31.12.2024. godine smanjena je za 0,9 procentnih poena i iznosi 3%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 3,9%. Stopa NPL-a kredita pravnim licima iznosi 2,6%, što je za 1,4 procentna poena manje nego na kraju 2023. godine. Za sektor stanovništva, stopa NPL-a iznosi 3,3%, što je smanjenje za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2023. godine.

U skladu sa prethodno navedenim, može se zaključiti da su efekti Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa višestruki, odnosno poduzete aktivnosti FBA na ublažavanju rizika rasta kamatnih stopa rezultirale su:

- prilagođavanjem banaka i ograničenim usklađivanjem kamatne stope kredita sa promjenjivom kamatnom stopom;
- ograničenim iznosom kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- povećanjem rezervi za ECL za pokriće gubitaka uslijed rasta kreditnog rizika, odnosno pogoršanja kvaliteta kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- stabiliziranjem nivoa kredita u nivou kreditnog rizika 3 na nivou bankarskog sektora FBiH;
- niskim nivoom kredita u nivou kreditnog rizika 3 kod kredita za koje je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- neometanim nastavkom kreditiranja privrede i stanovništva i
- zadržavanjem kamatnih stopa na novoodobrene kredite na nivou prije početka primjene predmetne Odluke.

Izostanak navedenih mjera FBA potencijalno bi imao, između ostalog, za posljedicu automatski i potpuni prijenos efekata promjene nivoa kamatnih stopa izvan BiH na tržište i portfolio kredita u BiH, značajan rast kamatnog prihoda, rast udjela nekvalitetne aktive sa dugoročnim ekonomskim posljedicama, kao i rast kreditnog rizika bez adekvatnih efekata na mjerenje i iskazivanje ECL-a.

1.3. Zaštitni slojevi kapitala i mjere za očuvanje kapitala

S ciljem održavanja ekvivalencije regulatornog okvira sa EU, te izostanka podzakonskog akta kojima se utvrđuje metodologija za određivanje sistemski značajnih banaka, u 2024. godine usvojena je Odluka o načinu utvrđivanja sistemski značajne banke i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku. Odredbama ove odluke propisuju se način utvrđivanja sistemski značajnih banaka u FBiH, postupak i metodologija utvrđivanja sistemski značajne banke u FBiH, te zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku. Postupak utvrđivanja sistemski značajnih banaka u FBiH proveden je u skladu sa praksom regulatornog okvira EU, te je primijenjen standardni bodovni pristup, uzimajući u obzir veličinu, povezanost sa ostalim učesnicima u finansijskom sektoru, zamjenjivost u finansijskom sektoru i složenost poslovanja banaka u FBiH. Kao polazište pri utvrđivanju potrebne visine zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke korišteni su rezultati metode jednakog očekivanog efekta, koja je jedna od metoda preporučenih u Priručniku Evropskog odbora za sistemske rizike za operacionalizaciju makroprudencijalnih politika u bankarskom sektoru.

Odluka ima fundamentalnu ulogu u osiguranju stabilnosti i otpornosti bankarskog sistema, s obzirom da ima za cilj identifikaciju banaka čiji bi potencijalni finansijski problemi mogli ugroziti stabilnost cjelokupnog bankarskog sistema i ekonomije u FBiH, te omogućava propisivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za povećanje otpornosti identifikovanih banaka na potencijalne ekonomske šokove. Jasnim utvrđivanjem sistemski značajnih banaka i zahtjeva za dodatni kapital, FBA stvara čvrst regulatorni okvir koji omogućava pravovremeno djelovanje i smanjenje sistemskih rizika. Ova odluka je od izuzetnog značaja za očuvanje povjerenja u bankarski sistem, jer dodatno osigurava stabilnost finansijskih institucija čak i u najtežim ekonomskim uslovima. Time se postavlja temelj za održiv ekonomski razvoj i dugoročnu sigurnost građana i privrede FBiH.

1.4. Mjera za ograničavanje sistemskih rizika

Uvažavajući preliminarne procjene razmjere šteta izazvanih poplavama iz oktobra 2024. godine, te negativne posljedice koje će navedeni događaj imati na građane i privredu u područjima zahvaćenim poplavama, FBA je, u okviru zakonskih nadležnosti, poduzela hitne i konkretne mjere s ciljem podrške fizičkim, pravnim licima i institucijama, kako bi ublažila indirektne i direktne nepovoljne efekte po privredu, stanovništvo i bankarski sistem u FBiH, te olakšala ekonomski oporavak.

S tim u vezi, usvojene su odluke o posebnim mjerama koje SBS primjenjuje u vanrednim okolnostima - poplave iz oktobra 2024. godine, a kojim se odobravaju olakšice klijentima SBS koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim posljedicama vanrednih okolnosti, u cilju ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica i očuvanja stabilnosti bankarskog, mikrokreditnog i lizing sektora FBiH.

Odredbama ovih odluka FBA je omogućila SBS u FBiH široke mogućnosti prilagođavanja i djelovanja u nastalim okolnostima, u smislu odobravanja posebnih mjera koje, između ostalog, uključuju: odgodu u otplati kreditnih obaveza (moratorij prilagođen nastaloj situaciji), uvođenje „grace" perioda za otplatu glavnice kreditnih obaveza, kao i druge mjere u cilju olakšavanja servisiranja kreditnih obaveza klijenta i uspostave održivog poslovanja klijenta. Pored navedenog, SBS mogu uključiti i druge modalitete prilagođavanja načina i dinamike otplate

obaveza, primjerene olakšice i druge oblike podrške fizičkim i pravnim licima koji su korisnici kredita. SBS su potaknuti da aktivno procjenjuju potrebe klijenata i odobravaju odgovarajuće olakšice, naročito za one koji su pretrpjeli značajne štete.

1.5. Procjena ekvivalentnosti regulatornog okvira FBA

Polazna osnova prilikom pristupanja FBA procesu ekvivalencije je strateško opredjeljenje za osiguravanje ekvivalencije bankarske regulative i supervizije u BiH sa EU regulatornim i supervizorskim okvirom. Postizanje ekvivalencije bankarske regulative i supervizije u BiH sa zakonodavnim okvirom za poslovanje i nadzor banaka u EU predstavlja značajan korak na putu ka evropskim integracijama, odnosno ka dobivanju punopravnog članstva u EU, što je strateški cilj koji doprinosi unapređenju stabilnosti bankarskog sektora u BiH.

U Službenom listu EU 2021. godine objavljena je Provedbena odluka EK 2021/1753 o istovjetnosti nadzornih i regulatornih zahtjeva određenih trećih zemalja i državnih područja, kojom je BiH uvrštena na Popis trećih zemalja koji imaju ekvivalentan regulatorni i supervizorski okvir sa istim u EU u dijelu relevantnih uredbi i direktiva. S obzirom da je od inicijalne procjene proteklo četiri godine, EBA vrši ponovnu procjenu ekvivalencije regulatornog i supervizorskog okvira BiH, te podržava Evropsku komisiju praćenjem razvoja istog, praksi sprovođenja i razvoja tržišta BiH. Cilj je da se osigura da su kriteriji i uslovi, na osnovu kojih je donesena inicijalna odluka o ekvivalenciji i dalje ispunjeni. S tim u vezi, EBA je dostavila Upitnik za praćenje ekvivalencije regulatornog i supervizorskog okvira BiH, koji se odnosi na ključne segmente i osnova je za ocjenu verifikacije da li su uslovi za odluku o ekvivalenciji regulatornog i supervizorskog okvira BiH i dalje ispunjeni. Zapažanja iz ovog EBA Upitnika će biti sumirana u povjerljivom izvještaju Evropskom parlamentu, Vijeću EU, EK i evropskim nadzornim tijelima. FBA je dostavila odgovore na kompleksna pitanja EBA-e, s ciljem donošenja zaključka da je FBA i dalje strateški opredijeljena za harmoniziran regulatorni i supervizorski okvir sa istim u EU, te da je ostvarila značajni napredak i u odnosu na inicijalnu procjenu donošenjem posljednjih relevantnih akata za održavanje ekvivalencije regulatornog i supervizorskog okvira.

2. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE FBA

U skladu sa internim aktima, Direkcija FBA obavlja poslove za organe upravljanja i rukovođenja FBA na način da se vrši priprema sjednica, provode aktivnosti vezane za izradu zapisnika i praćenje rada sa sjednica UO, OzS i OzR i druge poslove za potrebe tih organa. Pored navedenih poslova, koji su direktno vezani za obavljanje poslova iz nadležnosti organa upravljanja i rukovođenja FBA, u okviru ovog organizacionog dijela izvršavaju se poslovi komunikacije sa sredstvima javnog informisanja, te poslovi koji proizlaze iz realizacije Programa rada FBA, rukovodni i specijalistički poslovi u koordinaciji sa drugim organizacionim dijelovima, poslovi korespondencije, administrativno-tehnički i ostali poslovi u skladu sa internim aktima FBA.

2.1. Aktivnosti organa upravljanja

U skladu sa zakonskim propisima, organ upravljanja FBA je UO, koji vrši opći nadzor poslovanja FBA i poduzima mjere za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz djelokruga rada FBA. Za svoj rad UO odgovara Parlamentu FBiH.

U skladu sa Odlukom Parlamenta FBiH iz jula 2022. godine, na osnovu odredaba Poslovnika o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH, u augustu 2022. godine konstituiran je trenutni saziv UO u sastavu: Ivanka Galić, Samir Bakić, Ivan Brkić, Haris Jahić i Jasmin Halebić.

Rad UO odvija se u skladu sa zakonskim propisima, Statutom FBA i Poslovnikom o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Sve odluke, zaključci i ostali akti doneseni su jednoglasno, a materijali za sjednice UO pripremljeni su blagovremeno, stručno i profesionalno. UO je redovno informisan o svim važnim aktivnostima FBA kroz tačku dnevnog reda „Mjesečna Informacija o radu FBA", te redovnim kvartalnim, polugodišnjim i godišnjim izvještajima o radu FBA, odnosno svim aktivnostima i događajima, izvršenju odluka i realizaciji prijedloga i zaključaka sa potrebnim obrazloženjima.

U vršenju svojih nadležnosti utvrđenih ZoA i Statutom FBA, UO je imao aktivnu ulogu, koja je u izvještajnom periodu najvećim dijelom bila usmjerena na donošenje podzakonskih akata koji reguliraju rad SBS, te podzakonskih akata FBA iz oblasti restrukturiranja banaka. U skladu sa planiranim obavezama u 2024. godini, UO je održao ukupno 13 sjednica (12 redovnih i jednu vanrednu), na kojima su razmatrani i usvajani pojedinačni akti u skladu sa Programom rada Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2024. godinu.

2.2. Rukovođenje radom FBA

U skladu sa zakonskim propisom, direktor FBA predstavlja FBA, rukovodi radom i odgovoran je za rad FBA. Zamjenica direktora zamjenjuje direktora FBA u slučaju njegovog odsustva i spriječenosti da obavlja funkciju direktora sa istim pravima i dužnostima, te obavlja poslove u skladu sa nalogom direktora FBA i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Odlukom Parlamenta FBiH iz jula 2022. godine ponovo je imenovan g. Jasmin Mahmuzić za direktora FBA i gđa. Dubravka Bošnjak za zamjenicu direktora FBA, na period od četiri godine. U januaru 2023. godine gđa. Dubravka Bošnjak je podnijela ostavku na mjesto zamjenice direktora FBA zbog imenovanja na funkciju ministrice civilnih poslova u Vijeću ministara BiH. FBA je krajem januara informisala Vladu FBiH i zatražila da u okviru svoje nadležnosti, pokrene proceduru izbora i imenovanja zamjenika direktora FBA na period do isteka mandata direktoru FBA, u skladu sa zakonskim odredbama. Parlament FBiH je u junu 2024. godine donio odluku o imenovanju gđe. Jelke Miličević za zamjenicu direktora FBA, na period do isteka mandata zamjenika direktora koji je razriješen.

U rukovođenju radom i predstavljanju FBA, tokom izvještajne 2024. godine, direktor i zamjenica direktora FBA kontinuirano su obavljali poslove u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima, odredbama Statuta FBA i internim aktima FBA. Savjetodavno tijelo direktora u oblasti supervizije SBS-a u FBiH je OzS, a iz oblasti restrukturiranja je OzR. Direktor i zamjenica direktora FBA, u skladu sa zakonskim propisima, Statutom FBA i internim aktima učestvovali su u radu UO bez prava glasa, te predsjedavali sjednicama OzS i OzR, bez prava glasa i učešća u utvrđivanju prijedloga akata oba odbora.

2.3. Aktivnosti OzS

Statutom FBA je određeno da je OzS savjetodavno tijelo direktoru FBA u oblasti supervizije, koje se sastoji od stalnih i zamjenskih članova. Stalni članovi OzS su pomoćnik direktora za superviziju banaka, pomoćnik direktora za pravnu podršku i licenciranje i savjetnik direktora, kojeg na prijedlog direktora FBA, imenuje UO. OzS je kontinuirano radio u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata iz oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor SBS-a u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA.

OzS je razmatrao i usvajao, između ostalog, sljedeće prijedloge:
a) akata kojima se izdaje/oduzima prethodna saglasnost, odnosno saglasnost za imenovanje članova organa upravljanja i rukovođenja SBS, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje njihovo poslovanje;
b) akata za poduzimanje propisanih mjera prema SBS, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje njihovo poslovanje;
c) općih akata kojima se regulira poslovanje SBS u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje njihovo poslovanje, koji su u nadležnosti UO.

U skladu sa Poslovnikom o radu OzS-a, kojim se uređuje način sazivanja i održavanja sjednica OzS-a i druga pitanja u vezi sa njegovim radom, a u skladu sa odredbama ZoA i Statuta FBA, sjednice OzS-a se održavaju po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. U 2024. godini, OzS je održao ukupno 29 sjednica na kojima je razmatrao prijedloge akata u okviru svoje nadležnosti utvrđene Poslovnikom o radu OzS-a.

2.4. Aktivnosti OzR

Statutom FBA je određeno da je OzR savjetodavno tijelo direktoru FBA u oblasti restrukturiranja, koje se sastoji od stalnih i zamjenskih članova, te da su stalni članovi OzR-a: pomoćnik direktora za pravnu podršku i licenciranje, direktor Sektora za restrukturiranje banaka i savjetnik direktora kojeg, na prijedlog direktora FBA, imenuje UO.

OzR je kontinuirano radio u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata iz oblasti restrukturiranja banaka, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA. U skladu sa Poslovnikom o radu OzR-a, kojim se uređuje način sazivanja i održavanja sjednica OzR-a i druga pitanja u vezi sa njegovim radom, a u skladu sa odredbama ZoA i Statuta FBA, sjednice OzR se održavaju po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca. U 2024. godini, OzR je održao ukupno šest sjednica na kojima je razmatrao prijedloge akata u okviru svoje nadležnosti utvrđene Poslovnikom o radu OzR-a.

2.5. Komunikacija sa sredstvima javnog informisanja

Tokom 2024. godine nastavljena je uspješna interakcija sa javnošću u oblasti poslova informisanja FBA. Navedenom su doprinijeli pravovremeni odgovori, te transparentna komunikacija prema javnosti. Poslovi komunikacije su se većim dijelom odvijali kroz kreiranje saopćenja za javnost koja su periodično objavljivana u medijima i službenoj internet stranici FBA, a vezano za realizirane aktivnosti FBA, kao i planiranje budućih poslovnih aktivnosti.

U 2024. godini, plasirano je ukupno 37 vijesti i saopćenja za printane i elektronske medije, te odgovoreno na više od 80 medijskih upita u vezi sa radom na predmetima iz nadležnosti FBA. Informacije o radu FBA su dostavljane elektronskim i printanim medijima u BiH, kao i putem internet stranice FBA. Vršeno je praćenje i analiziranje materijala, informacija i izvještaja koji se odnose na rad SBS i FBA, a koji su se objavljivali u sredstvima javnog informisanja.

Izvještavanje o FBA, SBS i ostalim relevantnim institucijama praćeno je putem „press clippinga". Također, vršeno je arhiviranje objava iz štampe i elektronskih medija, prikupljanje, elektronska obrada i pohranjivanje podataka neophodnih za potrebe FBA u segmentu informisanja. U toku 2024. godine, ukupan broj objava u medijima bio je 2.205, od toga 2.009 na internet portalima, 154 objave u printanim medijima i 42 na elektronskim medijima. Najčešći alat komuniciranja sa medijima bila su saopćenja, koja su sadržavala širok spektar informacija, finansijskih podataka, projekata, službenih posjeta, aktuelnih problema, pitanja i inicijativa. Sva saopćenja javnosti su dostupna i na internet stranici FBA. Tokom izvještajnog perioda, FBA je blagovremeno odgovorila na sve upite javnosti. Najčešći vid komuniciranja bio je putem elektronske pošte preko koje su građani i mediji uputili preko 400 upita.

2.6. Ostale aktivnosti

Ostale aktivnosti Direkcije FBA su, u značajnoj mjeri, bile usmjerene na jačanje i unapređenje saradnje sa domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanje bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje i regiona i šire, a na osnovu postojećih i novih sporazuma o saradnji i razmjeni informacija. Direkcija FBA je obavljala i druge poslove u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima FBA, s ciljem ispunjenja planiranih zadataka FBA u okviru propisanih nadležnosti i ciljeva, kao što su organizacija različitih sastanaka, skupova, konferencija i sl.

3. NADZOR POSLOVANJA BANAKA

Aktivnosti FBA u oblasti nadzora bankarskog sektora u 2024. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i dobre kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH. Praćenje poslovanja banaka realiziralo se kroz kontinuirani proces neposrednog i posrednog nadzora i komunikaciju sa predstavnicima nadzornih odbora i uprava banaka, kontrolnim funkcijama banaka (interna revizija, funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti), eksternim revizorima banaka, kao i regulatorima iz zemalja gdje se nalaze sjedišta bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, kako bi se sinhronizovale i koordinirale aktivnosti u okviru supervizije bankarskog sektora.

U 2024. godini kontrola poslovanja bankarskog sektora u FBiH vršena je kroz kontinuirano praćenje poslovanja svih banaka u sistemu, a posebno banaka od značaja za bankarski sistem i banaka koje su imale određene slabosti u svom poslovanju. U skladu sa prioritetima utvrđenim za supervizorski ciklus (dvije do tri godine) i planiranim supervizorskim aktivnostima za pojedinačne banke, predmet neposrednog nadzora u 2024. godini bili su upravljanje rizikom likvidnosti, posebno u segmentu izračuna i izvještavanja o NSFR-u, kvalitet aktive, upravljanje kreditnim rizikom, primjena i adekvatnost internih metodologija za procjenu parametara kreditnog rizika korištenih u izračunu ECL-a, interno upravljanje u dijelu politika naknada, te izvršenje ranije naloženih mjera FBA. Cilj neposrednog nadzora bio je procjena sposobnosti

banaka da efikasno upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa ZoB-om i propisima FBA. Pod posebnom pažnjom bile su banke prema kojima je FBA propisala posebne mjere i regulatorne zahtjeve. Postupanje po izrečenim mjerama se pratilo kroz posredan nadzor u okviru postkontrolnog postupka i putem neposrednog nadzora izvršenja naloženih mjera. Supervizorski zadaci u okviru posrednog nadzora u 2024. godini obuhvatali su: SREP osam banaka, što osim ocjene poslovnog modela i profitabilnosti, internog upravljanja i kontrola, rizika na kapital (kreditni, tržišni i operativni), rizika likvidnosti i izvora finansiranja, uključuje i procjenu izvještaja o ICAAP-u i ILAAP-u, procjenu planova oporavka banke, pripremu SEP-a, kontrolu izvještaja koje banke dostavljaju FBA i izradu kvartalnih analiza, utvrđivanje slabosti, nedostataka i nepravilnosti kod pojedinačnih banka, davanje preporuka ili korektivnih mjera, postkontrolne postupke itd. Za ostale banke koje su u dvogodišnjem SREP ciklusu izvršeni su pregledi ICAAP-a, ILAAP-a i planova oporavka, te su bankama dostavljeni supervizorski pregledi i ocjene izvještaja o primjeni ICAAP-a, ILAAP-a i planova oporavka.

U okviru izrade supervizorskih procedura u 2024. godini izvršene su izmjene SREP Metodologije u dijelu testiranja i rekalibrisanja određenih indikatora za automatsku ocjenu, uključenja u SREP Metodologiju postupaka i procedura za procjenu klimatskih i okolišnih rizika, kao i izmjene načina utvrđivanja P2G i dr. Procedure za posredni nadzor banaka u 2024. godine dopunjene su sa novim procedurama za provođenje nadzornog testiranja otpornosti na stres, te izradu formata obavijesti za banke o utvrđenoj kapitalnoj preporuci (P2G). U drugoj polovini 2024. godine započete su i aktivnosti na razvoju softverskog rješenja za digitalizaciju procesa supervizije.

3.1. Neposredni nadzor banaka

Postupak neposrednog nadzora poslovanja banaka obavlja se kroz supervizorski proces koji je definiran ZoB-om, odlukama i internim aktima FBA i obuhvata sljedeće:

- planiranje (godišnji plan, kvartalni planovi i planovi pojedinačnih kontrola);
- priprema kontrole;
- izvršenje kontrole u banci;
- izrada osnovnog akta - zapisnika koji sadrži i ocjene poslovanja kontrolisanog segmenta;
- donošenja korektivnih, sankcijskih mjera i daljnjeg plana nadzora banke i
- postkontrolni postupak.

Ovaj proces obuhvata niz složenih kontrolnih, analitičkih i dijagnostičkih aktivnosti i radnji, na osnovu kojih se donose zaključci i ocjene o kvaliteti poslovanja, u cijelosti ili po segmentima, utvrđuju se neusklađenosti sa propisima, nepravilnosti i slabosti, vrši ocjena nivoa rizika i kvaliteta upravljanja i internih kontrola u poslovanju banaka, daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim i sankcijskim mjerama prema bankama, a sve sa ciljem održavanja finansijske stabilnosti bankarskog sistema u FBiH.

Osnovna polazišta za planiranje aktivnosti neposrednog nadzora u 2024. godini svrstana su u dvije osnovne oblasti djelovanja:

1. kontrole banaka od značaja za bankarski sistem u FBiH (četiri banke) i
2. kontrola ostalih banaka u FBiH (devet banaka i RBFBIH).

Planiranje kontrola u bankama bazira se na ocjeni postojećeg stanja svake banke polazeći od: ukupne SREP ocjene banke i ocjene pojedinačnih elemenata SREP-a, odnosno ocjene profila rizika banke i kvaliteta upravljanja i internih kontrola, nalaza kontrole iz prethodnog perioda, težine nalaza supervizora, finansijskog stanja banke, analize osnovnih pokazatelja i trendova u poslovanju, vrste i sadržaja korektivnih mjera, te toka postupka usklađivanja banaka i stepena izvršenja istih. Rezultati posrednog i neposrednog nadzora u prethodnom periodu značajan su podatak za ocjenu o potrebi umjerenog ili pojačanog nadzora u pojedinačnim bankama.

Tokom 2024. godine, deset komercijalnih banaka u FBiH je bilo obuhvaćeno bar jednom vrstom ciljanog neposrednog nadzora, a obavljena je i kontrola izvršenja naloga u RBFBIH. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola u bankama u 2024. godini, dat je u Prilogu 3. ovog Izvještaja.

3.1.1. Kontrole banaka od značaja za bankarski sistem u FBiH

Kontrole banaka od značaja za bankarski sistem u FBiH bile su prioritet u pogledu primjene regulatornog okvira iz segmenta upravljanja rizikom likvidnosti, posebno u segmentu izračuna i izvještavanja o NSFR-u, kvaliteta aktive, upravljanja kreditnim rizikom, primjene i adekvatnosti metodologija za procjenu parametara kreditnog rizika korištenih u izračunu ECL-a, internog upravljanja u dijelu politika naknada, te izvršenja ranije naloženih mjera FBA.

U četiri banke koje su od značaja za bankarski sistem FBiH izvršene su kontrole:
- primijenjenih metodologija i adekvatnosti procjene parametara kreditnog rizika korištenih u izračunu ECL-a (jedna banka);
- upravljanja rizikom likvidnosti u dijelu održivosti izvora finansiranja i izvještavanja o NSFR-u (dvije banke) i
- primjene Odluke o sistemu internog upravljanja u banci, s naglaskom na politike naknada (jedna banka).

Osim navedenih kontrola, u dvije banke od značaja za bankarski sistem FBiH obavljene su i kontrole izvršenja naloženih mjera od strane FBA, pri čemu se cijenio nivo i kvalitet izvršenja naloženih mjera i na osnovu toga utvrđivao daljnji postkontrolni postupak.

U skladu sa navedenim, može se konstatovati da je izvršeno ukupno šest kontrola u bankama od značaja za bankarski sistem u FBiH, od čega četiri kontrole prema riziku i dvije kontrole izvršenja naloga.

3.1.2. Kontrole ostalih banaka u FBiH

Ostale banke u FBiH, kao i RBFBiH, su također bile predmet neposrednih kontrola na licu mjesta u toku 2024. godine. Ova grupa banaka, iako manjih po veličini aktive, tržišnom učešću i značaju za bankarski sektor FBiH, vrlo je heterogena i zahtijevala je različit pristup i obuhvat kontrola u zavisnosti od finansijskog stanja, vrste i nivoa rizika koje preuzimaju u svom poslovanju, odnosno supervizorske ocjene kvaliteta i upravljanja rizicima. Jedan broj banaka u ovoj grupi bio je u većem obimu i pojačano nadziran, s obzirom da se izlagao većim rizicima u poslovanju, odnosno imao je rizičniji profil u odnosu na nivo raspoloživog kapitala. Nadzor ovih banaka zasnovan je na kontrolama prema riziku, odnosno upravljanju ključnim rizicima i to uglavnom upravljanju rizikom likvidnosti u dijelu održivosti izvora finansiranja i

izvještavanja o NSFR-u, kvalitet aktive i upravljanje kreditnim rizikom, primjenu i adekvatnost metodologija za procjenu parametara kreditnog rizika korištenih u izračunu ECL-a, te izvršenja prethodno naloženih mjera FBA.

U bankama iz grupe ostalih banaka obavljeno je ukupno 15 kontrola, od čega šest kontrola prema riziku i devet kontrola izvršenja naloga (od čega jedna u RBFBIH). U četiri banke izvršene su kontrole upravljanja rizikom likvidnosti u dijelu održivosti izvora finansiranja i izvještavanja o NSFR-u, u jednoj banci izvršena je kontrola primijenjenih metodologija i adekvatnosti procjene parametara kreditnog rizika korištenih u izračunu ECL-a, a u jednoj banci izvršena je kontrola kvaliteta aktive, upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a. U devet banaka iz skupine ostalih banaka obavljene su i kontrole izvršenja naloženih mjera od strane FBA, tj. kontrole u funkciji postkontrolnog procesa.

3.1.3. Obim, struktura i druge aktivnosti neposrednog nadzora banaka

Tokom 2024. godine izvršena je ukupno 21 kontrola, što je za 17% više u odnosu na planirani broj (18). Izvršeno je deset kontrola prema riziku, koliko je i planirano i 11 kontrola izvršenja naloženih mjera, što je za 38% više u odnosu na planirani broj. Rekapitulacija planiranih i izvršenih neposrednih kontrola banaka u 2024. godini, data je u Prilogu 4. ovog Izvještaja.

U 2024. godini obavljeno je ukupno deset ciljanih kontrola prema riziku u poslovanju i to šest kontrola upravljanja rizikom likvidnosti u segmentu izvještavanja o NSFR-u, tri kontrole kvaliteta aktive i upravljanja kreditnim rizikom i modela kreditnog rizika i jedna kontrola primjene Odluke o sistemu internog upravljanja u banci u dijelu politike naknada.

U toku 2024. godine obavljeno je 11 kontrola izvršenja naloženih mjera od strane FBA. Osam od ovih kontrola su se obavljale kao posebne kontrole, a tri u okviru ciljanih kontrola prema riziku. Banke su u postkontrolnom postupku bile obavezne dostavljati dodatne izvještaje, informacije o izvršenju datih korektivnih mjera, dokaze o izvršenju korektivnih mjera i informacije o stepenu izvršenja naloženih mjera. FBA je pratila stepen izvršenja naloženih mjera putem posrednog nadzora, analizom dostavljene dokumentacije od strane banke, a u neposrednim kontrolama se cijenio nivo i kvalitet izvršenja naloženih mjera i na osnovu toga utvrđivao daljnji postkontrolni postupak.

Najveći dio korektivnih mjera (izdavanje pisanih naloga) u segmentu kontrole upravljanja rizikom likvidnosti odnosi se na izračun i održavanje NSFR-a, tačno i pravovremeno izvještavanje o NSFR-u, te unapređenju sistema internih kontrola radi potpunog i usklađenog upravljanja rizicima i pouzdanog izvještavanja. Istovremeno, mjere su bile usmjerene na adekvatnu procjenu upravljanja navedenim rizikom od strane kontrolnih funkcija i sistema internog upravljanja. U segmentu kontrole modela, internih metodologija i internih akata za utvrđivanje parametara kreditnog rizika i ECL-a, mjere su se ticale usklađenosti s propisima i interne revizije procesa. Također, u dijelu kvaliteta podataka i upravljanja kreditnim rizikom mjere su obuhvatile potrebu za urednim i ažurnim vođenjem jedinstvenog registra međusobno povezanih lica, s jasno definiranom osnovom povezanosti, adekvatnim procesom praćenja signala ranog upozorenja, tačnim izvještavanjem CRK-a, te pravovremenom identifikovanju povećanog kreditnog rizika, adekvatnog tretmana modifikacija kreditne izloženosti i dr.

U okviru naprijed navedenih poslova i aktivnosti neposrednog nadzora sačinjeni su, razmatrani i doneseni sljedeći akti: 18 naloga za kontrolu, 18 zapisnika o obavljenim kontrolama, 18 informacija za OzS, šest odgovora na prigovor, 12 rješenja o izdavanju pisanog naloga, šest zaključka o obustavi postupka i veći broj saglasnosti vezanih za raspolaganje zapisnikom. Također, sačinjeni su i sljedeći akti:

- redovni izvještaji organima FBA o izvršenju planiranih zadataka i statusu banaka u procesu nadzora (mjesečni, kvartalni, polugodišnji i godišnji izvještaji);
- godišnji i polugodišnji izvještaji o obavljenim kontrolama i stanju nalaza u pojedinačnim bankama po obavljenim neposrednim kontrolama;
- godišnji plan neposrednih kontrola za 2025. godinu;
- godišnji SEP za svaku banku pojedinačno (14 banaka);
- četiri kvartalna plana neposrednog nadzora i
- pojedinačni planovi neposrednog nadzora za kontrolisane banke (21 plan).

Poslovi u organizacionom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja banaka obavljali su se na osnovu planiranih aktivnosti koje su predviđene Programom rada FBA, a zatim detaljnije definirane i prenesene u kvartalne planove. Na osnovu kvartalnih planova, za svaku pojedinačnu banku, koja je predmet neposrednog nadzora, sačinjavao se konkretni plan neposrednog nadzora, zajedno sa vremenskim rasporedom zadataka.

3.2. Posredni nadzor banaka

Posredni nadzor banaka podrazumijeva kontinuirano praćenje i analizu finansijskog i operativnog stanja pojedinačnih banaka i praćenje njihove usklađenosti sa regulatornim zahtjevima na osnovu pregleda i kontrole izvještajnih podataka banaka. Navedeno se vrši na osnovu propisanih regulatornih i finansijskih izvještaja, nalaza iz neposrednog nadzora, dokumentacije koju banke dostavljaju u postkontrolnom postupku, podataka iz izvještaja drugih institucija, izvještaja eksternog revizora o obavljenoj reviziji godišnjih finansijskih izvještaja banaka, ostalih podataka, dokumentacije i informacija koje banke dostavljaju FBA i svih drugih raspoloživih podataka o poslovanju banaka i njihovom finansijskom stanju, uključujući i podatke iz CRK-a kod CBBiH.

Supervizorski zadaci u okviru posrednog nadzora u 2024. godini obuhvatili su: SREP, pripremu SEP-a, izradu kvartalnih analiza, ocjenu nivoa rizika i kvaliteta internog upravljanja i sistema internih kontrola, utvrđivanja slabosti, nedostataka i nepravilnosti kod pojedinačnih banaka, davanja preporuka ili korektivnih mjera, postkontrolne postupke itd. U 2024. godini, a u skladu sa Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke, osam komercijalnih banaka bile su predmet punog SREP-a, koji je uključivao procjenu pojedinačnih SREP komponenti: rizik poslovnog modela i profitabilnost BMA (engl. Business Model Analysis), interno upravljanje i upravljanje rizicima, rizike za kapital (kreditni, kamatni, tržišni i operativni), adekvatnost kapitala i ICAAP-a, rizik likvidnosti i izvora finansiranja, adekvatnost likvidnosti i ILAAP-a, utvrđivanje jedinstvene SREP ocjene i dodatnih kapitalnih zahtjeva za banke, dijalog sa bankama u vezi sa SREP ocjenom i kapitalnim zahtjevima, sačinjavanje prijedloga preporuka i supervizorskih mjera i prijedloga SEP-a za narednu godinu. Također, izvršena je i procjena primjerenosti uspostavljenih ICAAP-a i ILAAP-a u bankama putem ocjene izvještaja banaka o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a i uključenje rezultata ocjene u jedinstvenu SREP ocjenu. Na osnovu analize dostavljenih izvještaja banaka, provedene samoprocjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti od strane banke, izvršena je procjena primjerenosti postupaka

koje je banka propisala i provela sa ciljem pravovremene identifikacije, mjerenja, kontrole i upravljanja rizicima, te adekvatnosti utvrđenih internih kapitalnih zahtjeva i internih likvidnosnih potreba, a rezultati i zaključci uključeni su u odgovarajuću komponentu SREP ocjene. Za ostale banke koje su u dvogodišnjem SREP ciklusu izvršeni su pregledi ICAAP-a i ILAAP-a, te su bankama dostavljeni supervizorski pregled i ocjena izvještaja o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a. Također, u okviru SREP-a izvršen je i pregled strategije za postupanje sa nekvalitetnim izloženostima, te godišnjih operativnih planova za postupanje s nekvalitetnim izloženostima.

Istovremeno se sa aktivnostima prijedloga ocjena za sva četiri SREP elementa pojedinačno, kao i ukupne SREP ocjene pripremao i zapisnik o obavljenom SREP-u, u kojem su navedene predložene ocjene i utvrđeni nedostaci i nepravilnosti za svaki pojedinačni SREP element. Sa ciljem održavanja supervizorskog dijaloga sa bankom održani su sastanci na kojima su prezentirane ocjene po svim SREP elementima, ukupnu SREP ocjenu i nalaze supervizije koji se odnose na utvrđene nepravilnosti i neusklađenosti identifikovane tokom obavljanja SREP procjene. Nakon održanih sastanaka banke su imale mogućnost da dostave objašnjenja i sugestije što može biti osnova za eventualnu izmjenu SREP nalaza, odnosno pojedinačne ili ukupne SREP ocjene i utvrđenih nepravilnosti, ukoliko je isto opravdano i potkrijepljeno relevantnim dokazima koje banka dostavi. Kao rezultat supervizorskog pregleda i procjene pojedinačnih ocjena segmenta i konačne SREP ocjene, formiran je zahtjev za kapitalom, odnosno obaveza banke da dostigne i održava iznos kapitalnih zahtjeva za stavkama redovnog osnovnog, osnovnog i regulatornog kapitala, uključujući i zahtjev za zaštitnim slojem kapitala. Također, za bankarske grupe koje imaju bankarske supsidijare na području oba entiteta, između entitetskih agencija za bankarstvo su izvršene prezentacije ključnih SREP nalaza i ocjena.

Procjena finansijskog stanja svake pojedinačne banke se ažurira najmanje kvartalno prema kvartalnom pregledu SREP indikatora na bazi RAS-a (Risk Assessment System - Sistem za procjenu rizika), analize promjena i sačinjavanja sažetih analiza o istima, kao i kvalitativnih podataka o poslovanju banaka dobivenih kroz postupak neposrednog nadzora, dokumentacije koju banke dostavljaju u okviru postkontrolnog postupka, te podataka iz svih ostalih dostupnih izvora.

U okviru posrednog nadzora, tokom 2024. godine provedene su i tri ad hoc kontrole iz posrednog nadzora koje su se odnosile na provjeru ispravnosti kvartalnih regulatornih izvještaja u segmentu kreditnih i nekreditnih rizika. U Prilogu 5. ovog Izvještaja dat je Pregled izvršenih posrednih kontrola u bankama u 2024. godini.

Polazne osnove za planiranje aktivnosti posrednog nadzora u 2024. godini bile su:

1. postojeće finansijsko stanje i rizični profil banaka u bankarskom sektoru FBiH, odnosno prethodna SREP ocjena banke;
2. utvrđene slabosti i nepravilnosti u neposrednom nadzoru, izdate korektivne mjere i preporuke i praćenje postupanja po istim od strane banke;
3. struktura, razvoj i trendovi u bankarskom sektoru, kretanja u privrednom, regulatornom i nadzornom okruženju;
4. primjena MSFI, posebno MSFI 9;
5. saradnja i razmjena informacija sa nadležnim institucijama - regulatorima zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa kojima pripadaju banke iz FBiH, što je u skladu sa principima konsolidovane supervizije i supervizije prekograničnih bankarskih grupa i što je definirano

u CRD IV, kao i u drugim zvaničnim dokumentima i uputstvima koja su objavljena od strane međunarodnih institucija (BCBS i EBA) i
6. saradnja sa drugim institucijama: CBBiH, ABRS, MMF i SB, kao i ostalim institucijama (AOD, UBBiH, DEP, Agencija za statistiku BiH, FMF, Federalni zavod za statistiku i sl.).

U prvom kvartalu 2024. godine obavljena je procjena planova oporavka sedam komercijalnih banaka u FBiH, kod kojih je utvrđeno da imaju ključne funkcije i koje su u redovnom godišnjem pregledu i procjeni planova oporavka. Procjena dostavljenih planova oporavka rađena je u skladu sa Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe i Smjernicama za procjenu planova oporavka, pripremljenim obrascima za procjenu i supervizorski utvrđenim minimalnim pragovima za propisane indikatore aktiviranja opcija iz planova oporavka. U procesu procjene planova oporavka, realizirana je i saradnja i razmjena informacija sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za restrukturiranje banaka. Po završenom pregledu i ocjeni planova oporavka, supervizorska pisma sa konačnim rezultatima o izvršenim procjenama su u zakonskom roku dostavljena svim komercijalnim bankama u FBiH. Krajem 2024. godine počeo je novi krug procjene planova oporavka.

FBA je i u 2024. godini učestvovala u međunarodnim kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u Sloveniji i Austriji. U tom smislu, postoji kontinuirano dobra saradnja sa navedenim supervizorskim autoritetima u pogledu razmjene informacija u nadzoru navedenih banaka, zajedničke supervizorske ocjene profila rizika bankarske grupacije i pojedinačnih banaka članica grupacije, supervizorske ocjene planova oporavka grupacije i pojedinačnih banaka, kao i mogućnosti zajedničkih kontrola, u skladu sa potpisanim MoU između regulatornih institucija i bilateralnih aranžmana u vezi konkretnih banaka i grupacija. Održani su i sastanci sa predstavnicima HNB-a sa ciljem razmjene supervizorskih informacija i ocjene rizičnog profila dvije banke koje su supsidijari banaka iz Hrvatske.

Unapređenje saradnje sa supervizorima matičnih grupacija u domenu razmjene informacija, zajedničkog djelovanja, interakcije sa bankarskim grupacijama i jačanja spremnosti na krizne situacije će predstavljati bitno područje djelovanja supervizora i u narednom periodu, s obzirom na značaj banaka članica međunarodnih grupacija za bankarski sistem i finansijsku stabilnost u FBiH.

U 2024. godini, u skladu s Programom rada FBA, provedene su sljedeće aktivnosti u okviru posrednog nadzora:
1. pregled i kontrola izvještaja koje banke dostavljaju FBA, u skladu sa propisanim rokovima (dnevni, mjesečni i kvartalni);
2. izdavanje uputstava i instrukcija bankama za izvještavanje prema novom regulatornom okviru;
3. dostavljanje kvartalnih podataka i informacija nadležnom organizacionom dijelu FBA, neophodnih za sačinjavanje kvartalnih, polugodišnje i godišnje informacije o SBS-u;
4. kvartalno praćenje automatskih indikatora i izrada SREP analiza svih banaka, po dinamici i u skladu sa rokovima propisanim za dostavljanje kvartalnih izvještaja banaka;
5. urađene su godišnje SREP ocjene, prezentacije i zapisnici za osam komercijalnih banaka i izdata rješenja o kapitalnim zahtjevima i jedno rješenje za ostale nepravilnosti i slabosti konstatovane SREP-om;
6. pregled ICAAP i ILAAP izvještaja (13 od čega osam u okviru SREP-a) i dostava ocjena izvještaja bankama;

7. pregled planova oporavka (sedam banaka) i dostava ocjena bankama;
8. pregled revidiranih finansijskih izvještaja banaka (kratka i duga forma), pisma preporuka upravi i planova eksternih revizija, te sastanci sa eksternim revizorima;
9. pregled javnih objava banaka;
10. provođenje postkontrolnog nadzora banaka, praćenjem izvršenja naloženih mjera na osnovu podataka, informacija i dokumentacije dostavljene od strane banke i izrada internih informacija o postupanju banke po naloženim mjerama (osam komercijalnih banaka i RBFBiH);
11. poduzimanje korektivnih i/ili prekršajnih mjera prema bankama (pisano upozorenje ili rješenje o izdavanju pisanog naloga sa konkretnim mjerama i rokovima za otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti utvrđenih kontrolom dostavljenih izvještajnih podataka ili u procesu postkontrolnog postupka i/ili podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka);
12. sastanci sa nosiocima kontrolnih funkcija u banci;
13. izrada drugih pregleda, informacija i izvještaja za interne potrebe i eksterne korisnike u zemlji i inostranstvu;
14. saradnja i razmjena informacija kroz standardizovane formate izvještaja (godišnji Supervizorski izvještaj i kvartalne informacije - Newsletter) sa nadležnim institucijama - regulatornim tijelima zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke iz FBiH;
15. učešće na kolegijima supervizora bankarskih grupa iz Austrije, čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, na poziv FMA i ECB, u svojstvu promatrača, i bankarske grupe iz Slovenije, čija je članica banka sa sjedištem u FBiH, na poziv slovenačkog regulatora (Banka Slovenije) i ECB, u svojstvu promatrača;
16. izrada izmjene i dopune regulatornog okvira u segmentu izvještaja koje banke dostavljaju FBA i
17. učešće u pripremi i/ili davanje mišljenja i komentara na prijedloge/nacrte novih propisa FBA i akata dostavljenih od drugih institucija.

3.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvještaja i postkontrolni postupci

Jedan od važnijih segmenata i područja supervizorskog djelovanja u 2024. godini, bio je pregled i kontrola COREP i ostalih regulatornih i statističkih izvještaja koje banke dostavljaju FBA. Značajan angažman supervizora u okviru posrednog nadzora banaka, izdvojen je za kontrolu, analizu i upoređivanje izvještaja po novom i starom izvještajnom okviru, izdavanje instrukcija za izvještavanje svim bankama, kao i izdavanje pojedinačnih tumačenja za banke. FBA je u okviru poslova nadzora poslovanja banaka redovno vršila pregled i kontrolu izvještaja banaka, ostalih informacija i podataka o poslovanju banaka, dokumentacije, informacija i dodatnih izvještaja koje su banke dostavljale na zahtjev i po nalogu FBA, kao i ostale dostupne dokumentacije i na osnovu istih analizirala finansijsko stanje banaka, trendove u poslovanju, te profil, nivo i trend rizika kojima su banke izložene. Kontinuirani nadzor se vršio nad svim komercijalnim bankama u FBiH i RBFBiH.

Druga značajna nadzorna aktivnost odnosila se na praćenje banaka u postkontrolnom postupku, odnosno analizu dokumentacije, izvještaja i ostalih informacija koje su banke dostavljale kao dokaz o postupanju po naloženim mjerama, izdanim nakon obavljenog neposrednog ili posrednog nadzora. Kao i prethodnih godina, pod posebnim, pojačanim i kontinuiranim nadzorom bile su banke za koje je utvrđeno da imaju slabosti i probleme u određenim rizičnim

segmentima poslovanja (najviše kvalitet aktive i koncentracije kreditnog rizika), te je FBA naložila poduzimanje mjera i aktivnosti za otklanjanje utvrđenih slabosti i nepravilnosti i poboljšanje praksi upravljanja kreditnim i ostalim značajnim rizicima.

U 2024. godini obavljene su sljedeće aktivnosti planirane Programom rada FBA:

1. izvršeno je 56 kvartalnih finansijskih analiza za 13 komercijalnih banaka i RBFBiH;
2. sačinjeno je ukupno 14 informacija o statusu izvršenja naloženih mjera (postkontrolni postupak);
3. kontinuirani nadzor u redovnom postkontrolnom postupku nad osam komercijalnih banaka i RBFBiH, praćenjem izvršavanja naloženih mjera;
4. učešće na više sastanaka sa predstavnicima banaka vezano za izvršenje naloženih mjera i aktivnosti koje je banka poduzela sa ciljem otklanjanja nepravilnosti i slabosti u poslovanju, zatim o uočenim negativnim trendovima u određenim segmentima ili ukupnom poslovanju, za izvještavanje i/ili probleme i nejasnoće koje su bile rezultat značajnih promjena u određenim segmentima poslovanja i sl.;
5. održani su sastanci sa eksternim revizorima, poslije analize revidiranih finansijskih izvještaja, na kojima su razmatrani navedeni pojedinačni izvještaji i preporuke koje su dali bankama i
6. održani su sastanci sa predstavnicima uprave i kontrolnih funkcija banaka u skladu sa godišnjim SEP-om.

3.3. Ostali poslovi nadzora poslovanja banaka

U skladu za zahtjevima i potrebama, organizacioni dio FBA nadležan za nadzor poslovanja banaka je tokom 2024. godine izvršio i ostale poslove, od kojih su najznačajniji:

1. saradnja i razmjena informacija sa supervizorskim institucijama zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH:
   - za potrebe ECB urađen je Supervizorski izvještaj (SREP) za tri banke (dvije članice bankarskih grupacija iz Austrije i jednu banku članicu bankarske grupacije iz Slovenije) koje su pod nadzorom ECB-a i
   - za četiri banke dostavljene su redovne kvartalne supervizorske informacije (Newsletter) nadležnim supervizorima matičnih banaka;
2. učešće na općim supervizorskim kolegijima za tri banke, kolegijima za planove oporavka za dvije banke i kolegiju za interne modele na konsolidovanoj osnovi za jednu banku;
3. učešće na bilateralnom sastanku po osnovu obavljenog SREP-a sa predstavnicima HNB-a vezano za razmjenu informacija za dvije bankarske grupe koje imaju svoje supsidijare u FBIH;
4. saradnja i korespondencija s ostalim institucijama u zemlji i inostranstvu (CBBiH, AOD, UBBiH, ABRS, EBRD, BSCEE itd.);
5. priprema i održavanje redovnih sastanaka sa predstavnicima MMF-a, SB i eksternih rejting agencija po pitanju održavanja stabilnosti bankarskog sektora i razmatranje poduzetih aktivnosti i jačanja bankarske supervizije u oba entiteta;
6. koordiniranje aktivnosti predstavnika FBA u radnim grupa u kojima se FBA identifikovala kao nadležna institucija, te u saradnji sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za regulativu, izvještavanje i statistiku aktivno učestvovanje u radu Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, sa posebnim akcentom na trenutno stanje usklađenosti/ implementacije direktive CRD IV, BRRD-a i CRR-a;

7. saradnja u oblasti razmjene znanja i iskustva sa regulatorima drugih zemalja odnosila se na redovnu komunikaciju u vezi sa aktuelnim supervizorskim temama sa članicama BSCEE grupe;
8. priprema prijedloga i komentara na prijedlog uputstva za izradu akata iz nadležnosti organizacionog dijela zaduženog za nadzor poslovanja banaka i
9. dostavljanje mišljenja, stavova i informacija drugim organizacionim dijelovima na osnovu iskazane potrebe ili zahtjeva (izdavanje saglasnosti, dostave dokumentacije pravosudnim organima i tužilaštvu, tumačenje regulative i dr.).

3.4. Podrška superviziji banaka

U skladu sa osnovnim zadacima i aktivnostima definiranim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo FBiH, poslovi podrške bankarskoj superviziji u 2024. godini mogu se grupisati na sljedeće ključne cjeline:

- razvoj supervizorskih procedura i postupaka;
- razvoj izvještajnog okvira za banke;
- podrška supervizorskim timovima;
- nadzor nad internim metodologijama i modelima banaka koje se koriste za izračun parametara kreditnog rizika i
- NTOS.

3.4.1. Razvoj supervizorskih procedura/internih akata

U okviru poslova razvoja supervizorskih procedura i postupaka, aktivnosti podrške bankarskoj superviziji bile su usmjerene na:

- redovno godišnje ažuriranje Procedura za posredni nadzor i SREP Metodologije;
- sačinjavanje novih i ažuriranje postojećih pratećih akata, formulara i alata za navedene procedure i metodologiju i
- okončanje faza I i II razvoja softverskog rješenja za podršku neposrednom nadzoru banka.

Izmjene SREP Metodologije obuhvatile su sljedeće: izvršeno je testiranje svih indikatora za automatsku ocjenu u Fazi II pri čemu su rekalibrisani indikatori ROA, NIA (omjer neto kamatnog prihoda nakon troškova ECL-a i prosječne neto aktive), omjer NPL-a i ukupnih kredita, omjer restrukturiranih kredita i ukupnih kredita, stopa pokrivenosti NPL-a, Teksaški koeficijent, Herfindahlov indeks (Sektorska koncentracija), stopa regulatornog kapitala, stopa osnovnog kapitala, stopa finansijske poluge, LCR, omjer kratkoročnih izvora finansiranja od finansijskih institucija i ukupnih obaveza, omjer deset najvećih izvora finansiranja i ukupnih obaveza, omjer ukupnih neto kredita umanjenih za kredite finansijskim institucijama i ukupnih stabilnih izvora finansiranja, te omjer kredita i depozita. Osim navedenog, izvršena je izmjena načina prilagođavanja ocjene kratkoročne likvidnosti. Sljedeći važan segment uključen u SREP Metodologiju odnosi se na postupke i procedure za procjenu klimatskih i okolišnih rizika. Postupci za procjenu ovog rizika uključeni su: kod ocjene poslovnog modela i profitabilnosti, sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima, te u procjenu rizika za kapital (kreditni i operativni rizik). Uz tehničku pomoć SB izvršena je izmjena načina utvrđivanja P2G-a.

Izmjene Procedura za posredni nadzor banaka odnosile su se na uključenje novih procedura za provođenje NTOS-a, te izradu formata obavijesti za banke o utvrđenoj kapitalnoj preporuci

(P2G). Osim navedenog, ažuriran je format zapisnika i rješenja iz posrednog nadzora, te SREP indikatori.

Uporedo sa ažuriranjem SREP Metodologije, sačinjene su izmjene i dopune Odluke o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke, s ciljem razvoja regulatornog okvira za kvantitativno utvrđivanje P2G za stopu redovnog osnovnog kapitala. Pristup za kvantitativno utvrđivanje P2G raspona temeljen je na pristupu ECB i usaglašen je sa ABRS.

U drugoj polovini 2024. godine započete su i aktivnosti na razvoju softverskog rješenja za digitalizaciju procesa supervizije, gdje je funkcija podrške superviziji odgovorna za podršku razvoja sa poslovne strane. Razvoj softverskog rješenja za digitalizaciju procesa supervizije podijeljen je na ukupno šest faza, te su tokom 2024. godine, a u skladu sa dinamičkim planom realizacije ovog projekta, okončane Faza I koja podrazumijeva identifikaciju i raspored zadataka, te Faza II koja se odnosi na izradu dizajna aplikativnog rješenja, svih njegovih modula i komponenti. U okviru ovih aktivnosti ponuđač je upoznat sa tehničkim i poslovnim zahtjevima rješenja, te je detaljno prezentiran proces nadzora. Daljnji sastanci i aktivnosti vezano za pojedine zahtijevane funkcionalnosti su se održavali prema potrebi i putem online komunikacijskih kanala. Faza III projekta je započela u novembru 2024. godine i podrazumijeva izradu prve verzije aplikacije, a sve aktivnosti, uključujući testiranje i puštanje u produkciju bi se trebale okončati sredinom 2025. godine.

3.4.2. Razvoj izvještajnog okvira za banke

Razvoj izvještajnog okvira za banke obuhvatio je sljedeće ključne aktivnosti: učestvovanje u razvoju regulative koja se odnosi na izmijenjeni izvještajni okvir za banke u saradnji sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za regulativu, izvještavanje i statistiku, te implementaciju ažuriranog izvještajnog okvira za banke u saradnji sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za IKT.

Daljnje aktivnosti odnosile su se na ažuriranje podzakonskih akata i uputstava koje prate razvoj izvještajnog okvira za banke, te su u tom pogledu sačinjeni sljedeći akti: Uputstvo za popunjavanje izvještaja o efektima realizacije posebnih mjera koje banka primjenjuje u vanrednim okolnostima - poplave iz oktobra 2024. godine, zajedno sa izvještajnim obrascem, Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, sa pratećim obrascima, te Uputstvo za popunjavanje nadzornih i statističkih izvještaja banke, sa svim pratećim obrascima. U dijelu koji se odnosi na izvještavanje o operativnom riziku banke, funkcija podrške superviziji je učestvovala u sačinjavanju Uputstva za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge.

Ažurirani izvještajni okvir za banke podrazumijeva migraciju postojećih i implementaciju novih regulatornih izvještaja na XBRL tehnologiju za koju je osigurana informaciono-tehnička podrška od strane organizacionog dijela FBA nadležnog za IKT. Izmjene uključuju prelazak na COREP izvještajni okvir, verzija 3.3 (prema taksonomiji EBA) koje nužno prate implementaciju posljednje Odluke o izračunavanju kapitala banke, te izmjene i dopune okvira za nadzorno i statističko izvještavanje banaka.

Izmjene COREP izvještajnog okvira podrazumijevale su razvoj novih i/ili izmjene postojećih obrazaca, te razvoj novih upita i validacijskih pravila, odnosno:

- prelazak sa verzije 2.5. EBA taksonomije na verziju 3.3;
- izmjena cjelokupne RC anotacije;
- implementacija u potpunosti novih obrazaca za operativni i kamatni rizik;
- izmjene i dopune postojećih COREP obrazaca koji se odnose na kapital, kreditni rizik, operativni rizik i finansijsku polugu i
- implementaciju upita i novih validacijskih pravila za verziju 3.3. COREP okvira.

Izmjene izvještajnog okvira za nadzorno i statističko izvještavanje podrazumijevale su razvoj novih i/ili izmjene postojećih obrazaca, te razvoj novih upita i validacijskih pravila, odnosno:

- migracija postojećih obrazaca sa platforme BA-TEDIS 1 na platformu BA-TEDIS 2 uz izmjene forme i sadržaja obrazaca: Nenamjenski i zamjenski krediti, Vrijednosni papiri, Dnevna likvidnost;
- migracija postojećih obrazaca sa platforme BA-TEDIS 1 na platformu BA-TEDIS 2 uz nepromijenjenu formu i sadržaja obrazaca: Depoziti majke i grupacije, Krediti majke i grupacije, analitika pozicije novčanih sredstava i depozita, analitika pozicije ukupnih kredita, subordinisani dug i hibridne stavke kapitala, te valutna struktura kredita;
- implementacija u potpunosti novih obrazaca: Lica u posebnom odnosu sa bankom i lica povezana sa licima u posebnom odnosu sa bankom; Transakcije sa licima u posebnom odnosu sa bankom i licima povezanim sa licima u posebnom odnosu sa bankom i Izloženosti prema licima u posebnom odnosu sa bankom i licima povezanim sa licima u posebnom odnosu sa bankom, Izvori sredstava za izračun referentne stope prosječnog ponderisanog troška finansiranja banaka (RSTF) i Kamatni rashodi za izračun referentne stope prosječnog ponderisanog troška finansiranja banaka (RSTF);
- izmjene i dopune postojećih obrazaca za nadzorno i statističko izvještavanje, koji se odnose na sektorsku strukturu kredita i depozita, strukturu kredita stanovništva prema namjeni, strukturu depozita stanovništva, ročnu usklađenost finansijske imovine i obaveza, strukturu kamatnih prihoda i rashoda i prihoda i rashoda od naknada, finansijsku imovinu, kredite prema nivoima kreditnog rizika, kretanje NPL-a i ECL-a i
- implementaciju upita i novih validacijskih pravila za module nadzornog i statističkog izvještavanja.

S obzirom da su banke započele izvještavati po novom izvještajnom okviru sa finansijskim datumom 31.12.2024. godine, funkcija podrške superviziji banaka je izvršila testiranje implementacije novih izvještajnih formi i upita, te je definirala i testirala validacijska pravila za sljedeće izvještajne module:

- kvartalno, mjesečno i dnevno nadzorno i statističko izvještavanje (tri modula) i
- COREP verzija 3.3 izvještaji o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (jedan modul).

Za navedene module ukupno je implementirano preko 1.000 validacijskih pravila, što je nužno za osiguranje zadovoljavajućeg kvaliteta podataka unutar regulatornih, nadzornih i statističkih izvještaja.

Osim razvoja tehničkih pretpostavki za izvještavanje po izmijenjenom izvještajnom okviru, funkcija podrške superviziji je koordinirala razvoj platforme za dostavu izvještaja banaka u bazu podataka FBA (BA-TEDIS 2), te su se ključne izmjene tokom 2024. godine odnosile na

implementaciju funkcionalnosti potpisivanja izvještaja na nivou izvještajnog modula i pozivanja podataka iz ranije dostavljenih izvještaja.

Ostale aktivnosti u segmentu razvoja izvještajnog okvira za banke odnosile su se na:
- organizaciju dvije radionice sa predstavnicima izvještajnih funkcija banaka posredstvom UBBIH na temu regulatornog i statističkog izvještavanja i pripremu za izvještavanje po izmijenjenom izvještajnom okviru;
- učešće u radu za IRRBB: sačinjavanje primjera za banke, rad na konstrukciji zamjenskih vrijednosti za nerizičnu krivu prinosa u FBiH;
- rad na izvještajnom okviru za likvidnost i LCR;
- implementaciju validacijskih pravila za NSFR set izvještajnih obrazaca,
- razvoj i implementaciju validacijskih pravila za set izvještaja o Velikim izloženostima i LCR;
- kontinuirano pružanje podrške bankama u pripremi podataka za regulatorno izvještavanje po postojećem izvještajnom okviru.

3.4.3. Podrška supervizorskim timovima

Poslovi podrške supervizorskim timovima uspostavljeni su s ciljem unapređenja kapaciteta supervizije, kao i standardizacije poslova nadzora. Obavljaju se putem razvoja alata i obrazaca koji supervizori koriste u postupku nadzora, tematske sastanke ili prezentacije supervizorskim timovima vezano za pojedine teme od značaja, horizontalne preglede različitih segmenata poslovanja banaka, te dubinske preglede tj. analizu i provjeru metodologija, modela i parametara koji se u bankama koriste kod mjerenja i upravljanja rizicima.

Ključne aktivnosti funkcije podrške superviziji banaka u ovom segmentu odnosile su se na:
- horizontalni pregled ICAAP i ILAAP izvještaja banaka i izdavanje preporuka za njihovo unapređenje;
- SREP horizontalni pregled;
- horizontalni pregled planova oporavka banaka i izdavanje preporuka;
- podršku supervizorskim timovima kod primjene SREP Metodologije i korištenja SREP alata, definiranje grupe uporedivih banaka i redovno ažuriranje upita SREP Indikatori;
- u postkontrolnom postupku posrednog nadzora, pregled i praćenje plana aktivnosti tri banke na usklađivanju sa izdatim nalozima po osnovu obavljenog neposrednog nadzora internih modela kreditnog rizika;
- prezentacije novih internih akata supervizorskim timovima (izmjene SREP Metodologije, Procedura za posredni nadzor i Procedura za neposredni nadzor);
- rad na pripremi plana aktivnosti tehničke pomoći Narodne banke Rumunije za implementaciju makroprudencijalnih mjera usmjerenih na dužnike;
- rad na pripremi plana aktivnosti tehničke pomoći HNB za implementaciju regulative i izgradnju kapaciteta iz segmenta IRRBB;
- održavanje radionica za supervizore vezano za novi izvještajni okvir, prezentacija aktivnosti na izmjenama izvještajnog okvira i validacijskog rješenja svim supervizorima i
- sačinjavanje dodatnih pojašnjenja za supervizore vezano za kontrolu tačnosti podataka u regulatornim i nadzornim i statističkim izvještajima.

Prelazak na novi izvještajni okvir zasnovan na XBRL tehnologiji uslovio je potrebu migracije postojećih pregleda/upita za potrebe supervizije i statistike na platformu BA-TEDIS 2. Ova

aktivnost je u drugoj polovini 2024. godine zahtijevala posebnu pažnju i resurse, s obzirom da proces migracije podrazumijeva koordinaciju aktivnosti između različitih organizacionih jedinica unutar FBA, pripremu tehničkih specifikacija i dubinsko testiranje gotovih rješenja od strane funkcije podrške superviziji banaka. Ukupno je identifikovano više od 25 upita za migraciju, te je do kraja 2024. godine na BA-TEDIS 2 platformu migrirano više od 15 upita.

3.4.4. Nadzor nad metodologijama, modelima i parametrima za upravljanje rizicima

Funkcija podrške superviziji odgovorna je za provođenje neposrednog i posrednog nadzora nad internim modelima i parametrima koje banke koriste za kreditni rizik tj. analizu i provjeru internih modela koji se u bankama koriste za mjerenje kreditnog rizika, kao i provjeru ostalih područja poslovanja banaka za čiju procjenu je nužno posjedovati ekspertska znanja.

Tokom 2024. godine djelatnici funkcije podrške superviziji banaka su obavili neposredni nadzor upravljanja kreditnim rizikom u dijelu koji se odnosi na procjenu korištenih internih modela i metodologija za utvrđivanje ECL-a u dvije banke, dok je u tri banke izvršen neposredni nadzor - kontrola ispunjenja naloga iz ranije obavljenih neposrednih nadzora. Navedeno je predstavljalo zahtjevnu aktivnost u domenu podrške superviziji banaka, koja je iziskivala značajnu alokaciju resursa.

Dodatne aktivnosti u ovom segmentu odnosile su se na:
- izdavanje mjera iz neposrednog nadzora (četiri banke);
- praćenje izmjena modela kreditnog rizika (tri banke);
- analizu dokumentacije za eksternalizaciju usluga razvoja i validacije modela za utvrđivanje ECL-a u skladu s MSFI 9 (dvije banke) i
- učešće na supervizorskom kolegiju za IRB modele kreditnog rizika za jednu banku.

3.4.5. Nadzorno testiranje otpornosti na stres

U 2023. godini podrška superviziji banaka je provela NTOS, pri čemu je testiranje bilo zasnovano na jedinstvenoj metodologiji, odnosno međusobno konzistentnim scenarijima i obrascima u koje se unose podaci o polaznim pozicijama i rezultatima testiranja. Kako se aktivnosti NTOS provode u dvogodišnjem ciklusu, u 2025. godini će biti ponovno proveden nadzorni stres test solventnosti za sve banke u FBiH. Rezultati stres testa će biti uključeni u SREP procjene banaka, te uzeti u obzir kod izračuna kapitalnih preporuka (P2G) za banke. Dinamika planiranih aktivnosti uslovila je pripremu ažurirane metodologije, scenarija i obrazaca za NTOS u posljednjem kvartalu 2024. godine, što je aktivnost koja bi se trebala okončati početkom prvog kvartala 2025. godine.

Priprema za provođenje NTOS je obuhvatila sljedeće:
- ažuriranje Metodologije za nadzorno testiranje otpornosti na stres i Uputstva za popunjavanje obrazaca;
- izmjena obrazaca za provođenje testiranja u dijelu ukupnog rizika aktive, neto kamatnog prihoda i operativnog rizika i
- aktivnosti na razvoju scenarija i pratećih narativa u saradnji sa CBBiH i ABRS.

U drugoj polovini 2025. godine je, u skladu sa Strateškim prioritetima o upravljanju i nadzoru rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima za period 2023. - 2025. godina

koje je usvojila FBA, planirano provođenje NTOS za klimatske rizike, što je prvo nadzorno testiranje te vrste u BiH i zemljama regiona. Cilj provođenja NTOS za klimatske rizike jeste povećanje kapaciteta banaka i FBA u segmentu procjene klimatskih rizika, povećanje razumijevanja FBA vezano za raspoložive podatke i ograničenja relevantna za procjenu klimatskih rizika u bankama, te identifikovanje najboljih praksi u cjelokupnom procesu. Uz tehničku pomoć SB, aktivnosti na razvoju metodološkog pristupa i pripremi za provođenje klimatskog stres testa započete su u drugoj polovini 2024. godine, te su obuhvatile sljedeće:

- sačinjavanje nacrta Metodologije za nadzorno testiranje otpornosti na stres za klimatske rizike, zasnovano na pristupu ECB;
- sačinjavanje nacrta obrazaca i pratećih uputa za popunjavanje obrazaca za NTOS za klimatske rizike i
- analiza metodologije za dodjelu ocjene bankama u pogledu njihovih rezultata klimatskog stres testa.

3.4.6. Ostali poslovi podrške superviziji banaka

U okviru redovnih aktivnosti funkcija podrške superviziji banaka je tokom 2024. godine obavljala i druge poslove:

- pregled kvartalnih regulatornih, nadzornih i statističkih izvještaja banaka na nivou bankarskog sistema;
- prijem i kontrola kvalitete podataka za potrebe izračuna RSTF;
- dostava podataka za provođenje top-down stres testa solventnosti i likvidnosti CBBiH, FSI izvještaja, analitičkih podataka i pregleda za MMF, DEP i druge korisnike;
- priprema plana razvoja IT sistema FBA u segmentu izvještavanja banaka;
- priprema različitih analitičkih pregleda i izvještaja za potrebe procjene rizika (podaci o kreditima i izvorima sa promjenljivom kamatnom stopom i dr.);
- priprema informacija radi izrade Priloga institucija u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu za potrebe Paketa proširenja i ažuriranje informacija u ISEI (ekonomski kriteriji);
- priprema različitih pregleda za treće strane (Moody's, BSCEE i dr.);
- priprema izvještaja uz Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa na nivou bankarskog sistema FBiH;
- rad u komisiji za popis arhivske građe i
- davanje mišljenja i odgovaranje na upite i dopise (kontinuirano interno i eksterno).

4. POSLOVI RESTRUKTURIRANJA BANAKA I NADZORA BANAKA U POSTUPKU STEČAJA I LIKVIDACIJE

4.1. Poslovi restrukturiranja banaka

U okviru poslova restrukturiranja banaka, u 2024. godini, realizirane su sljedeće aktivnosti predviđene Programom rada FBA:

- izvršeno je redovno godišnje ažuriranje planova restrukturiranja za banke koje imaju strategiju restrukturiranja na finansijski datum 31.12.2023. godine, koji su usvojeni na OzR;
- unaprijeđeni su planovi restrukturiranja na način da su dopunjeni rezultatima pregleda postupanja banaka u skladu sa izdatim rješenjima o utvrđivanju MREL-a. Pored navedenog, planovi sadrže i nalaze provedenih aktivnosti na praćenju postupanja po načelima iz dokumenta Smjernice u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka;

- bankama koje imaju određenu strategiju restrukturiranja, dostavljeni su kratki prikazi ključnih elemenata ažuriranih planova restrukturiranja na finansijski datum 31.12.2022. godine;
- sačinjeni su nacrti kratkih prikaza ključnih elemenata ažuriranih planova restrukturiranja na finansijski datum 31.12.2023. godine, koji su dostavljeni bankama;
- razmatrani su ažurirani planovi oporavka za banke koje imaju strategiju stečaja ili likvidacije na finansijski datum 31.12.2023. godine, te je osvrt na planove oporavka dostavljen organizacionom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja banaka;
- određene su banke sa ključnim funkcijama sa sjedištem u FBiH, na osnovu dostavljenih redovnih izvještaja iz segmenta restrukturiranja na finansijski datum 31.12.2023. godine, u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje ključnih funkcija;
- izvršena je kontrola godišnjih izvještajnih obrazaca iz segmenta restrukturiranja sa podacima na 31.12.2023. godine, za dio komercijalnih banaka u FBiH koje imaju strategiju restrukturiranja;
- sačinjeni su prijedlozi izmjena zakonskih i podzakonskih akata iz nadležnosti rada ovog organizacionog dijela;
- s ciljem provjere dostizanja MREL-a u skladu sa rješenjima utvrđenom dinamikom u ostavljenom prelaznom periodu, izvršen je pregled i kontrola dijela seta redovnih izvještaja koji se dostavljaju FBA za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe sa finansijskim datumom 30.06.2024. godine i izvršena je analiza dostavljenih podataka, s fokusom na kvalifikovane prihvatljive obaveze i izračun MREL-a; provedene su aktivnosti na praćenju postupanja po načelima (Upravljanje i Komunikacija) iz dokumenta Smjernice u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka, kojima je kao rok za implementaciju dijela načela predviđen 31.12.2024. godine.

Dodatne aktivnosti koje su izvršene odnosile su se na sljedeće:

- sačinjavanje prijedloga rješenja o utvrđivanju MREL-a za jednu banku i isti je dostavljen OzR na odlučivanje. Nakon što je OzR usvojio prijedlog i nakon što je direktor FBA prihvatio prijedlog navedenog akta i donio rješenje, isto je dostavljeno banci;
- održani su sastanci sa predstavnicima šest banaka za koje je određena strategija restrukturiranja;
- sačinjavanje i dostavljanje internoj reviziji informacije o stepenu izvršenja Programa rada FBA za period januar - septembar 2024. godine;
- sačinjavanje prijedloga izmjena i dopuna internih akata FBA u dijelu nadležnosti ovog organizacionog dijela FBA;
- komunikacija sa Jedinstvenim odborom za restrukturiranje (SRB) o temama: planiranje restrukturiranja NLB banke, okvir za restrukturiranje banaka u BiH/FBiH i odgovor na upitnik sa temom unutargrupnog priznavanja viškova kvalificiranih prihvatljivih obaveza za NLB, RBI i ERSTE grupu;
- očitovanje Federalnom zavodu za programiranje razvoja vezano za Reformsku agendu za provedbu Plana rasta zemalja Zapadnog Balkana, iz nadležnosti ovog organizacionog dijela;
- na zahtjev DEI, sačinjena je informacija o aktivnostima FBA u dijelu regulative za Poglavlje 9: Finansijske usluge, a koje se tiču restrukturiranja;
- odgovaranje na upite vezane za sačinjavanje i dostavu izvještaja restrukturiranja, MREL ugovorne odredbe i druge upite iz segmenta restrukturiranja banaka.

4.2. Poslovi nadzora banaka u postupku likvidacije

Od aktivnosti koje su planirane Programom rada FBA, u okviru poslova nadzora banaka u postupku likvidacije izvršene su sljedeće aktivnosti:

- vršene su kontinuirane analize mjesečnih informacija i kvartalnih izvještaja likvidatora Hercegovačke banke d.d. Mostar u likvidaciji, te su sačinjene informacije o statusu banke na dan 30.06.2024. godine i o stanju banke na dan otvaranja stečajnog postupka, koje su prezentirane na sjednicama OzR;
- pružanje pomoći i prisustvovanje radnim sastancima sa likvidatorom Hercegovačke banke d.d. Mostar u likvidaciji u fazi pripreme prijedloga za otvaranje stečajnog postupka;
- u februaru 2024. godine nakon podnesenog prijedloga za pokretanje postupka stečaja od strane likvidatora Hercegovačke banke d.d. Mostar u likvidaciji, OzR je usvojio prijedlog zaključka, a likvidator je obavješten da je usvojen prijedlog istog za pokretanje stečajnog postupka. Direktor FBA donio je odluku o podnošenju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom Banke u likvidaciji i ista je dostavljena Općinskom sudu u Mostaru. Sud je u septembru 2024. godine donio rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad imovinom stečajnog dužnika Hercegovačka banka d.d. Mostar u likvidaciji. Dana 30.09.2024. godine u sjedištu Banke u Mostaru izvršena je primopredaja dužnosti između likvidatora i imenovanog stečajnog upravnika, te je sačinjen zapisnik o primopredaji. Istog dana organizacioni dio FBA za IKT izuzeo je podatke, odnosno osigurao da se izvrši eksport podataka iz centralnog sistema zasnovanog na Informix bazi podataka na dan 30.09.2024. godine, te je kreiran tekstualni dokument koji sadrži izvještaj bruto bilansa na 30.09.2024. godine;
- saradnja sa nadležnim organima i relevantnim institucijama po pitanju rješavanja statusa banaka, te dostava informacija i podataka internim i eksternim korisnicima o stanju banaka u likvidacionom postupku (dvije banke u stečaju, općinski sudovi, advokat i dr.);
- izvršeno je redovno ažuriranje formirane baze podataka za banke za koje ne postoji javni interes, odnosno koje nemaju utvrđene ključne funkcije sa podacima koji mogu biti od značaja prilikom pokretanja postupka prinudne likvidacije;
- izvršen je pregled i kontrola izvještajnih obrazaca restrukturiranja za banke za koje ne postoji javni interes, odnosno koje nemaju utvrđene ključne funkcije, sa podacima na 31.12.2023. godine;
- ažurirani su i usvojeni planovi restrukturiranja na finansijski datum 31.12.2023. godine za sedam banaka za koje ne postoji javni interes, odnosno koje nemaju utvrđene ključne funkcije;
- razmatrani su ažurirani planovi oporavka i sačinjen je osvrt na planove oporavka za banke za koje ne postoji javni interes, odnosno koje nemaju utvrđene ključne funkcije na finansijski datum 31.12.2023. godine;
- bankama za koje ne postoji javni interes, odnosno koje nemaju utvrđene ključne funkcije, dostavljeni su kratki prikazi ključnih elemenata ažuriranih planova restrukturiranja, na finansijski datum 31.12.2022. godine;
- sačinjeni su nacrti kratkih prikaza ključnih elemenata ažuriranih planova restrukturiranja na finansijski datum 31.12.2023. godine (za banke za koje ne postoji javni interes, odnosno koje nemaju utvrđene ključne funkcije), te su isti dostavljeni bankama u januaru 2025. godine;
- ažurirani su podaci o mjerama i statusu banaka u nadležnosti ovog organizacionog dijela FBA;
- sačinjeni su prijedlozi izmjena zakonskih i podzakonskih akata iz nadležnosti rada ovog organizacionog dijela;

- sačinjavanje i dostavljanje internoj reviziji informacije o stepenu izvršenja Programa rada FBA za period januar - septembar 2024. godine;
- sačinjavanje prijedloga izmjena i dopuna internih akata FBA u dijelu nadležnosti ovog organizacionog dijela FBA.

5. NADZOR POSLOVANJA NFI

Cilj nadzora NFI je da se ocijeni sposobnost nadziranih subjekata da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa zakonskom regulativom i podzakonskim aktima FBA. Nadzor NFI se obavljao kroz kontinuirani posredni i neposredni nadzor.

5.1. Posredni nadzor

Postupak posrednog nadzora NFI obavlja se kroz sljedeće procese: pregled, kontrola i analiza regulatornih izvještaja koje MKO, lizing društva i pružaoci usluga finansijskog lizinga i faktoringa dostavljaju FBA na mjesečnom i kvartalnom nivou, analiza izvještaja eksternih revizora o obavljenim revizijama godišnjih finansijskih izvještaja MKO i lizing društava, te ostalih podataka i informacija koji se dostavljaju na zahtjev FBA i svih ostalih raspoloživih podataka o poslovanju NFI u FBiH i njihovom finansijskom stanju.

Regulatorni izvještaji se dostavljaju za obradu podataka o poslovanju NFI i banaka koje u svom portfoliju imaju potraživanja po osnovu finansijskog lizinga i potraživanja po osnovu faktoring poslova. Na osnovu dostavljenih izvještaja NFI i banaka koje obavljaju poslove lizinga i faktoringa analizirano je finansijsko stanje sistema, trendovi u poslovanju i rizici kojima su ovi subjekti izloženi u poslovanju, te na bazi istih planirane su aktivnosti neposrednog nadzora. Sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za IKT izvršene su konsultacije i korekcije u dva izvještaja u BH-BATIS sistemu, dok su za jedan od ovih izvještaja aktivirane obligatorne validacije unesenih brojčanih izraza.

5.1.1. Posredni nadzor MKO

U okviru poslova posrednog nadzora, organizacioni dio FBA nadležan za nadzor poslovanja NFI je izvršio analizu regulatornih izvještaja MKO, te su podaci revidirani i konsolidovani u tabelarnoj formi i proslijeđeni organizacionom dijelu FBA nadležnom za izvještavanje i statistiku u svrhu sačinjavanja kvartalnih i godišnjih informacija o stanju u mikrokreditnom sektoru.

U izvještajnom periodu izvršena je provjera tačnosti i ažurnosti u dostavi izvještaja, te analiza podataka dostavljenih u mjesečnim izvještajima koje MKO dostavljaju u skladu sa odlukama kojima se definira dostava redovnih izvještaja. Kroz praćenje i analiziranje podataka iz mjesečnih izvještaja koje MKO dostavljaju FBA, organizacioni dio FBA nadležan za nadzor NFI je identifikovao poslovnu neaktivnost u periodu dužem od šest mjeseci jedne MKO sa sjedištem u RS, što u skladu sa odredbama ZoMKO podrazumijeva oduzimanje dozvole za rad. Nakon provedenog postupka posrednog nadzora, organizacioni dio FBA nadležan za nadzor NFI je ovaj predmet proslijedio na daljnje postupanje organizacionom dijelu FBA nadležnom

za pravnu podršku i licenciranje, što je u konačnici rezultiralo oduzimanjem dozvole za rad organizacionom dijelu putem kojeg je poslovala u FBiH.

5.1.2. Posredni nadzor lizing društava

Nakon kontrole i obrade regulatornih izvještaja lizing društava, u toku 2024. godine izvršena je provjera tačnosti izvještajnih podataka lizing društava, te je organizacionom dijelu FBA nadležnom za izvještavanje i statistiku dostavljena potvrda o izvršenoj validaciji i korekcija podataka u izvještajima radi izrade kvartalnih i godišnjih informacija o stanju u lizing sektoru. U okviru poslova posrednog nadzora, kontinuirano se prate i analiziraju mjesečni i kvartalni podaci dostavljeni od strane lizing društava, koji se koriste u okviru pripreme za neposredni nadzor, kao i u cilju kontinuiranog praćenja lizing sektora u FBiH. Nakon uočenih nedostataka ili nejasnoća u izvještajima, tražena su pojašnjenja ili korekcije istih.

U izvještajnom periodu izvršena je provjera tačnosti i ažurnosti u dostavi izvještaja, te analiza podataka dostavljenih u mjesečnim izvještajima koje lizing društva dostavljaju u skladu sa odlukama kojima se definira dostava regulatornih izvještaja.

5.1.3. Posredni nadzor faktoring poslova

U okviru provođenja posrednog nadzora faktoring poslova u 2024. godini izvršen je redovni pregled i kontrola mjesečnih i kvartalnih sveobuhvatnih regulatornih i ostalih dodatnih izvještaja i informacija koje banke, koje obavljaju poslove faktoringa, dostavljaju FBA. U izvještajnoj godini izrađene su dvije godišnje informacije o stanju u sektoru faktoringa u FBiH (po preliminarnim i konačnim podacima), te tri kvartalne, koje su dostavljene organizacionom dijelu FBA nadležnom za izvještavanje i statistiku na daljnju obradu.

5.2. Neposredni nadzor

Postupak neposrednog nadzora NFI obavlja se kroz sljedeće procese: planiranje, priprema kontrole, kontrola, ocjena poslovanja, nalaganje korektivnih mjera i postkontrolni postupak. Pomenuti procesi obuhvataju složene aktivnosti i radnje, na osnovu kojih se donose ocjene o usklađenosti poslovanja sa zakonskom regulativom, utvrđuju se nepravilnosti i neusklađenosti, vrši ocjena kvalitete upravljanja rizicima u poslovanju nadziranih subjekata, daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim i drugim mjerama prema istim, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema u FBiH.

U 2024. godini izvršeno je ukupno 14 kontrola. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola NFI i banaka koje obavljaju poslove faktoringa u 2024. godini, dat je u Prilogu 6. ovog Izvještaja, a Rekapitulacija izvršenih neposrednih kontrola NFI i banaka koje obavljaju poslove faktoringa u 2024. godini, data je u Prilogu 7. ovog Izvještaja.

5.2.1. Neposredni nadzor MKO

Programom rada FBA planirano je obavljanje deset neposrednih kontrola MKO i to sedam kontrola izvršenja naloga, dvije kombinovane kontrole (kontrola izvršenja naloga i ciljana kontrola) i jedna ciljana kontrola. U toku 2024. godine realizirane su sve aktivnosti planirane

Programom rada FBA, te je u saradnji sa organizacionim dijelom nadležnim za zaštitu korisnika finansijskih usluga izvršena jedna dodatna kontrola MKO koja nije bila predviđena Programom rada.

Po osnovu izvršenih kontrola, kontrolisanim MKO izrečene su sljedeće nadzorne mjere: pet rješenja o izdavanju pisanog naloga sa ukupno 12 naloga, tri pisana upozorenja, dvije opomene i jedno rješenje o oduzimanju dozvole za rad za obavljanje poslova mikrokreditiranja, a po osnovu odluke upravnog odbora MKF o prestanku poslovanja.

Izdatim rješenjima MKO je naloženo usklađivanje poslovanja s odredbama Odluke o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti. Izdate su i mjere vezane uz usklađivanje izvještaja koje MKO dostavljaju FBA prema odredbama odluke i uputstva koji se odnose na izvještavanje, kao i usklađivanje poslovanja sa drugim propisima kojima se definira rad privrednih subjekata na teritoriji FBiH. Pisanim upozorenjima MKO je naloženo da preispitaju obim angažmana odbora za reviziju, uslove odobravanja kredita propisane internim aktima MKO i izvještajno kategorisanje zamjenskih kredita. Prema dvije MKO izdati su dopisi u kojima je iskazana supervizorska zabrinutost u kontekstu neadekvatno poduzetih aktivnosti na izvršenju naloženih nadzornih mjera, te jedan dopis prema ABRS u kojem je iskazana supervizorska zabrinutost za poslovanje MKO registrovane u RS koja poslovanje obavlja na području FBiH putem registrovanih organizacionih dijelova.

U toku prvog kvartala 2024. godine okončane su aktivnosti vezane za dvije kontrole MKO koje su obavljene u četvrtom kvartalu 2023. godine (jedna ciljana i jedna kombinovana kontrola). Po osnovu navedenih kontrola izdate su nadzorne mjere i to dva rješenja o izdavanju pisanog naloga sa ukupno devet izdatih naloga i pisano upozorenje sa tri tačke.

Informacija i prijedlog nadzornih mjera po osnovu dvije ciljane kontrole MKO koje su obavljene u četvrtom kvartalu 2024. godine bit će prezentirani OzS u prvom kvartalu 2025. godine.

5.2.2. Neposredni nadzor lizing društava

Programom rada FBA planirano je obavljanje jedne neposredne kontrole lizing društva u 2024. godini i to kontrola izvršenja naloga, koja je i realizirana. Po osnovu iste izdat je zaključak o obustavi postupka nadzora uslijed činjenice da je kontrolisano društvo postupilo po svim izdatim nadzornim mjerama FBA.

U toku prvog kvartala 2024. godine okončane su aktivnosti po osnovu jedne kontrole izvršenja naloga koja je obavljena u IV kvartalu 2023. godine (kontrola izvršenja naloga), te je OzS po osnovu predmetne kontrole dostavljena informacija o obavljenoj kontroli bez prijedloga za izdavanje novih nadzornih mjera (nastavak postkontrolnog postupka po osnovu dva djelimično izvršena naloga).

5.2.3. Neposredni nadzor banaka koje obavljaju poslove faktoringa

Programom rada FBA planirano je obavljanje dvije kontrole faktoring poslovanja u bankama koje obavljaju poslove faktoringa, od čega jedna kombinovana kontrola (kontrola izvršenja

naloga i ciljana kontrola) i jedna ciljana kontrola koje su i realizirane u izvještajnoj godini. Po osnovu neposrednog nadzora faktoring poslovanja, odnosno utvrđenih nepravilnosti koje su konstatovane kontrolom, FBA je izdala nadzorne mjere i to dva rješenja o izdavanju pisanog naloga sa ukupno četiri izdata naloga i jednu preporuku.
Rješenjima o izdavanju pisanog naloga bankama je naloženo usklađivanje poslovanja sa odredbama Zakona o faktoringu, dok se izdata preporuka odnosila na izradu internog akta kojim se detaljno definira segment regulatornog izvještavanja po osnovu faktoring poslovanja.

5.2.4. Ostale aktivnosti neposrednog nadzora NFI

U okviru neposrednog nadzora NFI, provedene su i sljedeće aktivnosti:
- obavljene su pripremne radnje za kontrolu, što podrazumijeva definiranje zahtjeva za potrebnom dokumentacijom i informacijama, organizaciju pripreme kontrole, održavanje internih sastanaka članova tima za kontrolu, izradu plana kontrole (raspored zadataka, vrijeme potrebno za pripremu kontrole i kontrolu na licu mjesta) i održavanje uvodnog sastanka;
- izrada sedmičnih informacija o toku kontrole, održavanje završnog sastanka sa odgovornim licima i prezentacija preliminarnih nalaza kontrole;
- postkontrolni postupci koji obuhvataju analizu prigovora na zapisnik o neposrednom nadzoru i izradu prijedloga odgovora na prigovor, analizu dokumentacije o izvršenju naloženih mjera, sačinjavanje izvještaja po istom i sl.;
- sudjelovanje u postupku oduzimanja dozvole za obavljanje poslova mikrokreditiranja za MKD kojem je u toku 2024. godine izdato rješenje o oduzimanju dozvole;
- izrada obrazloženja Drugostepenoj komisiji po osnovu dostavljenih žalbi na rješenja o izdavanju pisanog naloga (u toku 2024. godine upućene dvije žalbe na akte FBA) i
- izrada prijedloga za doradu izvještaja MKO u aplikativnom softveru BH-BATIS.

Naprijed navedene aktivnosti podrazumijevaju primjenu zakonskih i podzakonskih procedura i rokova za njihovo izvršenje, uz dosljednu primjenu i drugih akata FBA.

5.3. Ostali poslovi nadzora NFI

U skladu sa zahtjevima i potrebama, obavljeni su i ostali poslovi, a najznačajniji su se odnosili na:
- davanje mišljenja iz segmenta poslova licenciranja i izdavanja prethodnih saglasnosti (imenovanje članova organa NFI, izmjene statuta, osnivanja MKO i organizacionih jedinica MKO sa sjedištem u RS-u, izbor društva za reviziju, oduzimanje dozvole za rad MKO iz RS-a koje ima organizacione jedinice u FBiH);
- učešće u izradi propisa u saradnji sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za regulativu iz oblasti nadzora MKO i lizing društava, izvještaja koje MKO dostavljaju FBA, posebnih mjera koje NFI primjenjuju u vanrednim okolnostima (poplave iz oktobra 2024. godine), ocjene održivosti poslovnog modela MKO i analize nacrta zakonskih rješenja;
- izradu internog akta „Procedure za neposredni nadzor subjekata lizing sistema" i pripadajućih priloga;
- izradu mišljenja na upit dvije MKO po osnovu prodaje potraživanja;
- učešće u pripremi odgovora na upite jednog lizing društva vezano za mogućnost beskamatnog finansiranja troškova održavanja i servisa koje klijenti (korisnici lizinga) imaju vezano za predmet lizinga, te mogućnost uspostavljanja saradnje sa brokerom u osiguranju

u vezi sa poslovima lizinga, te učešće u pripremi odgovora na tri upita vezana za ostala pitanja iz lizing poslovanja;
- izradu cirkularnog dopisa prema svim MKO registrovanim u FBiH u vezi s izračunom parametra poslovanja „prilagođeni povrat na aktivu";
- saradnju s Ombudsmenom (radni sastanci i dopisi) vezano za prigovore klijenata na poslovanje dvije MKO;
- održavanje sastanaka sa predstavnicima AMFI, UDLBIH, NFI i društava za reviziju, kao i sa predstavnicima Podružnice Mostar;
- davanje odgovora i učešće u davanju odgovora sa nadležnim organizacionim dijelom FBA na novinarske upite, upite NFI, AMFI, UDLBIH i fizičkih lica;
- pripremu podataka i dokumentacije na zahtjev nadležnih organa;
- analizu izvještaja eksternih revizora koji su obavili godišnju reviziju finansijskih izvještaja NFI za 2023. godinu;
- pripremu i izdavanje saglasnosti za distribuciju zapisnika izdatih NFI i
- učešće u izradi prekršajnog naloga za NFI u saradnji s organizacionim dijelom FBA nadležnim za poslove zastupanja.

6. SPECIJALISTIČKI NADZOR SBS

Programom rada FBA planirano je da organizacioni dio FBA nadležan za specijalistički nadzor SBS u segmentu platnog prometa, SPNiFTA i sigurnosti IS SBS u 2024. godini izvrši 50 kontrola. U izvještajnom periodu obavljeno je 13 kontrola banaka u segmentu platnog prometa, 30 kontrola u segmentu SPNiFTA i 11 kontrola IS SBS. U odnosu na broj planiranih kontrola, u 2024. godini je obavljeno četiri kontrole više. U Prilogu 11. data je rekapitulacija izvršenog specijalističkog nadzora SBS u 2024. godini.

6.1. Nadzor platnog prometa

Programom rada FBA planirano je da u izvještajnoj godini organizacioni dio FBA nadležan za nadzor platnog prometa izvrši 13 neposrednih kontrola (devet neposrednih nadzora usklađenosti poslovanja banaka i djelomično izvršenih naloga iz prethodnih ciklusa nadzora i četiri neposredna ciljana nadzora banaka u dijelu obavljanja poslova s ovlaštenim mjenjačima). U izvještajnom periodu obavljene su sve planirane kontrole, a u Prilogu 8. ovog Izvještaja dat je pregled izvršenih kontrola platnog prometa u bankama u 2024. godini.

Nadzorom usklađenosti poslovanja banaka utvrđene su slabosti koje se odnose na interne akte, primjenu osnovnog računa za fizička lica, dostavu podataka o računima fizičkih lica u Registar računa koji se vodi kod Finansijsko-informatičke agencije, izradu analiza kod izmjene naknada u platnom prometu, obavještavanje klijenata o izmjeni naknada, dostavu podataka po regulatornim izvještajima FBA, slabosti u sistemu internih kontrola u pojedinim oblastima poslovanja banaka i slično. Vezano za neposredni ciljani nazor banaka u dijelu obavljanja poslova sa ovlaštenim mjenjačima nadzorom su utvrđene određene slabosti koje se odnose na interne akte, kontrole poslovanja ovlaštenih mjenjača od strane banaka, sistem internih kontrola banaka u određenim oblastima poslovanja sa ovlaštenim mjenjačima, dostavljanje regulatornog izvještaja o ovlaštenim mjenjačima FBA i dr.

6.2. Nadzor usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA

Programom rada FBA planirano je da u 2024. godine organizacioni dio FBA nadležan za kontrolu usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA obavi 30 kontrola SBS, i to:

- četiri neposredne kontrole usklađenosti poslovanja banaka sa standardima SPNiFTA;
- pet neposrednih kontrola izvršenja naloga datih bankama;
- četiri neposredne kontrole usklađenosti poslovanja MKO sa standardima SPNiFTA;
- jednu neposrednu kontrolu izvršenja naloga datih MKO u segmentu SPNiFTA;
- jednu neposrednu kontrolu izvršenja naloga datih lizing društvu u segmentu SPNiFTA;
- 15 posrednih kontrola SBS (pet kontrola banaka, sedam kontrola MKO i tri kontrole lizing društava).

U odnosu na planirani broj kontrola izvršen je isti broj kontrola SBS u segmentu SPNiFTA, a o izvršenim neposrednim kontrolama sačinjeno je 15 zapisnika i 14 izvještaja u kojima su konstatovane činjenice utvrđene posrednim kontrolama, dok je jedan izvještaj o izvršenom posrednom nadzoru banke okončan u 2025. godini. U Prilogu 9. ovog Izvještaja dat je Pregled izvršenih kontrola usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA u 2024. godini.

Nadzor SBS sa standardima SPNiFTA je bio fokusiran na provjeru usklađenosti politika, procedura i procesa SBS sa NRA i zahtjevima novog regulatornog okvira usvojenog početkom izvještajne godine. Nadzorima je utvrđeno da SBS imaju uspostavljene sisteme upravljanja rizikom od PNiFTA i da su u velikoj mjeri poslovanje uskladili sa zahtjevima novog regulatornog okvira i rezultatima NRA. Također, nadzorima je utvrđeno da SBS u cilju zaštite od novih prijetnji kontinuirano poduzimaju aktivnosti na unapređenju sistema upravljanja ovim rizikom.

U bankarskom sektoru nadzorom su utvrđene slabosti u dijelu: primjene rezultata NRA, definiranja kriterija za procjenu nivoa rizika klijenata, proizvoda i usluga, provođenja mjera identifikacije klijenata, praćenja računa klijenata i transakcija koje se povezane sa platnim karticama, izvještavanja nadležnih organa, funkcioniranja sistema internih kontrola, te aktivnosti koje poduzima eksterna revizija. U obavljenim nadzorima lizing društava uočene su određene slabosti u radu kontrolnih funkcija, koje nisu značajne. Nadzorom MKO utvrđene su slabosti u nadzoru ovih subjekata koje nisu značajne, a odnose se na: definiranje kriterija za klasifikaciju klijenata u rizične skupine, provedbe mjera identifikacije klijenata i praćenje aktivnosti klijenata.

U izvještajnom periodu su SBS, odnosno odgovornom licu u SBS, izdata četiri odnosno tri prekršajna naloga, te su u toku aktivnosti na izradi prekršajnih naloga za četiri SBS i odgovorna lica u istima. Sačinjeno je sedam informacija o izvršenim nadzorima i, u cilju otklanjanja uočenih slabosti, doneseno sedam rješenja o izdavanju pisanog naloga kojima su SBS naložene mjere i određeni rokovi u kojima se nalozi trebaju izvršiti. Dodatno je doneseno i sedam ocjena usklađenosti poslovanja SBS sa standardima SPNiFTA. Provedenim nadzorima izvršenja naloga u SBS, utvrđeno je da su SBS poduzimali aktivnosti na izvršenju datih naloga, i da su poduzetim aktivnostima većinu slabosti utvrđenih nadzorima djelimično i/ili u potpunosti otklonili.

6.3. Nadzor sigurnosti IS

Programom rada FBA planirano je da u izvještajnom periodu organizacioni dio FBA nadležan za kontrolu IS SBS obavi sedam neposrednih kontrola. U 2024. godini izvršeno je 11 kontrola (šest neposrednih i pet posrednih kontrola IS), što je više za četiri kontrole u odnosu na planirani broj kontrola. U Prilogu 10. ovog Izvještaja dat je Pregled izvršenih kontrola IS SBS u 2024. godini.

S obzirom da se banke u velikoj mjeri oslanjaju na upotrebu IT u svom poslovanju, kontrolama je utvrđeno da su iste prepoznale da je adekvatno upravljanje IS i eksternalizovanim aktivnostima, na svim nivoima, jedan od osnovnih preduslova poslovanja banaka. Banke imaju uspostavljene osnovne kontrole za umanjenje rizika koje proizlaze iz upotrebe IKT. Kod većine banaka potrebno je unaprijediti proces upravljanja IKT rizicima i digitalnu operativnu otpornost. U cilju otklanjanja uočenih slabosti, u izvještajnom periodu, donesena su rješenja o izdavanju pisanog naloga kojim su bankama naložene mjere i određeni rokovi u kojim se nalozi trebaju izvršiti.

6.4. Ostale aktivnosti specijalističkog nadzora

Nadzor platnih sistema

U izvještajnom periodu, obavljene su i sljedeće aktivnosti iz segmenta nadzora platnih sistema:

- ažuriranje internog akta „Priručnik za nadzor usklađenosti poslovanja banaka u platnom prometu", a ključna izmjena navedenog internog akta odnosi se na iniciranje aktivnosti pokretanja prekršajnih naloga i dostavi dokumentacije na nadležno postupanje;
- izrada prijedloga supervizorskih očekivanja banaka u segmentu platnog prometa za postupanje banaka u 2024. godini;
- aktivnosti u radu Koordinacionog odbora za platne sisteme u cilju implementacije preduslova za priključenje BiH SEPA području plaćanja;
- pripremljene su potrebne informacije u izvještajnom periodu vezane za aktivnosti Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku u okviru inicijative za EU integracije, u dijelu SEPA platnih sistema, te je prisustvovano na VII sastanku navedenog Pododbora;
- priprema izvještaja o transakcijama platnog prometa banaka i ovlaštenih mjenjača za 2023. godinu, kao i za prvo polugodište 2024. godine;
- kontinuirano praćenje izvještaja o platnom prometu dostavljenim od strane banaka, kao i komunikacija sa bankama u cilju ažuriranja podataka u registru ovlaštenih mjenjača, uporednog prikaza naknada i drugih izvještaja;
- dostava zahtjeva nadležnom organizacionom dijelu FBA za sistemsko generiranje izvještaja o ovlaštenim mjenjačima;
- učešće u aktivnostima iniciranim od strane Ministarstva vanjskih poslova BiH vezano za konsultativni sastanak na temu utvrđivanja prijedloga Sporazuma između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Francuske o osnivanju i aktivnostima Francuske agencije za razvoj u BiH i
- davanje odgovora na upite i davanje mišljenja iz segmenta nadzora platnih sistema.

Nadzor SPNiFTA

U izvještajnom periodu, obavljene su i sljedeće aktivnosti iz segmenta nadzora SPNiFTA:

- predstavnici organizacionog odjela FBA nadležnog za SPNiFTA bili su angažovani na pripremi odgovora na pitanja evaluatora MoneyVala u vezi s tehničkom usklađenosti propisa BiH sa međunarodnim standardima i efikasnosti sistema SPNiFTA. Također, učestvovali su i u simulacijskim sesijama sa međunarodnim ekspertom koje je organizovalo Ministarstvo sigurnosti BiH u vezi s pripremom za on-site posjetu evaluatora MoneyVala;
- u cilju pripreme SBS za razgovore sa evaluatorima, održan je sastanak sa ovlaštenim licima SBS koje su evaluatori odabrali za uzorak;
- u februaru 2024. godine, evaluatori MoneyVala su bili u on-site posjeti u BiH tokom koje se kontinuirano komuniciralo i učestvovalo u više sesija na kojima su evaluatorima prezentirale aktivnosti koje FBA provodi u postupku supervizije i licenciranja SBS. Na 68. Plenarnoj sjednici usvojen je Izvještaj 5. kruga uzajamne procjene aktivnosti na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za BiH. Izvještajem su konstatovane određene slabosti u sistemu sprječavanja pranja novca, finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje, i preporučene aktivnosti za otklanjanje identifikovanih slabosti;
- saradnja sa predstavnicima FOO i ABRS radi razmjene iskustava s ciljem blagovremenog prepoznavanja novih trendova PNiFTA i prijetnji SBS, a u cilju unapređenja nadzornih mjera;
- saradnja s predstavnicima Ministarstva sigurnosti BiH radi pripreme nacrta ZoSPNiFTA i izrade prijedloga pravilnika za provedbu zakona. Aktivnosti su bile intenzivne i prilikom pripreme materijala za evaluatore i odgovora na njihove upite, davanje komentara na nacrte izvještaja, te pripreme za izlaganje na 68. Plenarnoj sjednici MoneyVala u vezi s 5. krugom uzajamne procjene;
- u postupku obavljanja aktivnosti iz nadležnosti nadzora SPNiFTA, u izvještajnom periodu, komuniciralo se sa predstavnicima sljedećih institucija: Globalna inicijativa (GI), Centralna banka Slovenije, Centar za promociju civilnog društva (CPCD), te su održani sastanci sa UDL, AMFI, UBBiH, Revizorskom komorom FBiH, US Treasury i ambasade SAD u BiH, te predstavnicima pojedinih banaka.

Nadzor IS

U izvještajnom periodu, obavljene su i sljedeće aktivnosti iz segmenta nadzora IS:

- eksternalizacija aktivnosti, analiza i mišljenje o eksternalizaciji materijalno značajnih aktivnosti (11 analiza i mišljenja);
- ocjene banaka u skladu sa ažuriranom SREP metodologijom u oblasti upravljanja rizicima IS i eksternalizacije (osam banaka);
- aktivnosti vezane za izradu prijedloga podzakonskih akata iz nadležnosti ovog organizacionog dijela FBA;
- izrada vanrednih specijalističkih supervizorskih očekivanja postupanja banaka i osiguranja kontinuiteta poslovanja u vanrednim situacijama;
- priprema saglasnosti za eksterne revizije IS (dvije saglasnosti);
- analize incidenata u bankama (tri incidenta);
- priprema odgovora za banke, te obavljanje sastanaka sa predstavnicima banaka u vezi s eksternalizacijama materijalno-značajnih aktivnosti i značajnih promjena u okviru IS;
- uspostava i rad na Protokolu o razmjeni informacija o cyber incidentima - ukupno razmijenjeno pet informacija;

- izrada četiri kvartalne ocjene banaka u segmentu upravljanja rizikom IS i eksternalizacijom.

U izvještajnom periodu realizirane su i sljedeće aktivnosti vezane uz podršku specijalističkom nadzoru:

- analiza ispunjenja uslova za eksternalizaciju u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, kao i promjene unutar materijalno značajnih eksternalizovanih aktivnosti u bankama;
- analiza ispunjenja uslova za imenovanje eksternih revizora za reviziju IS u 2024. godini;
- sastanci sa bankama vezano za upravljanje rizikom eksternalizacije;
- unapređenje i automatizacija procesa dostavljanja dokumentacije od strane banaka, za potrebne analize ispunjenja uslova za eksternalizovane aktivnosti. U okviru BA-TEDIS/BA-BATIS IS implementirano je rješenje za elektronsku razmjenu cjelokupne dokumentacije u skladu sa odredbama Odluke o upravljanju eksternalizacijom u banci, kao i formiranja elektronske arhive koja je predmetom analize ispunjena uslova za eksternalizaciju u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima. Dostavljen je cirkularni dopis svim bankama sa informacijom o implementiranom rješenju kao i Uputstvo za obradu predmeta materijalno značajnih eksternaliziranih aktivnosti i pohranjivanje dokumentacije u okviru BA-TEDIS;
- obrada kvartalnih i godišnjih izvještaja za upravljanje IS i upravljanje eksternalizacijom za 2023. godinu, u svrhu popunjavanja SREP obrazaca za osam banaka, za oblasti upravljanja IKT rizikom i rizikom eksternalizacije;
- priprema Priručnika za kontrolu upravljanja rizikom eksternalizacije, komentara na dostavljeni nacrt Zakona o platnim uslugama, materijala za OzS koji se odnose na Smjernice za analizu i procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Smjernice za identifikaciju stvarnog vlasnika, Procedura za nadzor subjekata bakarskog sistema u segmentu specijalističkog nadzora i pratećih materijala;
- učešće na sastancima Koordinacionog Odbora za priključenje SEPA području, UBBiH o mogućostima pristupa bazama podataka Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH i
- davanje tumačenja, mišljenja i odgovora na upite iz nadležnosti specijalističkog nadzora.

7. POSLOVI REGULATIVE, IZVJEŠTAVANJA I STATISTIKE

7.1. Regulativa FBA

FBA je, u skladu sa propisanim zakonskim nadležnostima i Strategijom FBA, strateški opredijeljena za razvoj harmonizirane bankarske regulative i supervizije, usklađene sa EU regulatornim okvirom za poslovanje i nadzor kreditnih institucija, te delegiranim i provedbenim aktima koje donosi EK, EBA, ECB i BCBS, s ciljem smanjenja rizika i ispunjavanja globalnih standarda. Aktivnosti poslova regulative FBA primarno su određeni ovim strateškim opredjeljenjem, te podrazumijevaju kontinuirane aktivnosti na održavanju odgovarajućeg stepena ekvivalencije sa EU regulatornim okvirom, u mjeri u kojoj to omogućavaju zakonski propisi, uz harmonizaciju između entitetskih agencija za bankarstvo i koordinaciju sa CBBiH, a radi postizanja ciljeva povezanih sa finansijskom stabilnošću i upravljanju sistemskim rizicima u BiH. Proces daljnjeg razvoja regulatornog okvira s ciljem održavanja ekvivalencije sa EU regulatornim okvirom odvija se u skladu sa aktivnostima utvrđenim u Strateškim

prioritetima za održavanje ekvivalencije bankarske regulative sa EU regulatornim okvirom za period 2022. - 2026. godina.

Poslovi regulative FBA sastoje se od bankarske regulative, regulative specijalističkog nadzora, koji uključuje SPNiFTA, platni promet, te upravljanje IS, zatim regulative NFI, RBFBiH, restrukturiranja banaka, kao i ostale segmente iz djelokruga rada FBA u segmentu regulatornih aktivnosti.

7.1.1. Bankarska regulativa

Ključne aktivnosti iz segmenta bankarske regulative u 2024. godini, odnosile su se na sljedeće:

- nastavak aktivnosti na revidiranju regulatornog okvira iz segmenta kapitala i kapitalnih zahtjeva s ciljem usklađivanja sa Uredbom CRR II i Direktivom CRD V i održavanja ekvivalencije regulatornog okvira, nakon usvajanja nove Odluke o izračunavanju kapitala banke u decembru 2023. godine;
- nastavak aktivnosti na revidiranju regulatornog okvira za IRRBB, s ciljem ekvivalencije i harmonizacije propisa u BiH sa novim EU regulatornim okvirom, EBA smjernicama i regulatornim tehničkim standardima, nakon usvajanja nove Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi u decembru 2023. godine;
- okončanje aktivnosti vezanih za segment rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima nakon usvajanja podzakonskog akta Smjernice za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima od strane UO u julu 2023. godine, kao okvira za sigurno i razborito upravljanje klimatskim i okolišnim rizicima, te usmjeravanje bankarskog sektora u pogledu utvrđivanja, mjerenja, upravljanja i kontrole klimatskih i okolišnih rizika, objave podataka i informacija povezanih s tim rizicima, kao i integracija segmenta ekološke održivosti u poslovne aktivnosti banke;
- nastavak aktivnosti na revidiranju regulative u segmentu licenciranja, što je podrazumijevalo izradu nacrta Odluke o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti s ciljem usklađivanja sa EU i lokalnom regulativom i usaglašavanje odredbi istog sa nadležnim konsultantom za ovaj segment;
- aktivnosti na revidiranju Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP), s ciljem usklađivanja lokalnog izvještajnog okvira sa EU izvještajnim okvirom. Također, imajući u vidu novu regulativu iz segmenta upravljanja IRRBB i EU izvještajnim okvirom, predloženo je uključivanje izvještajnih obrazaca iz Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe u ovu Odluku;
- provođenje aktivnosti na revidiranju Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe, koje podrazumijevaju redovno revidiranje i izmjene i dopune predmetnog akta, te revidiranje i usaglašavanje Uputstva za popunjavanje nadzornih i statističkih izvještaja banke, sa pratećim obrascima;
- aktivnosti na revidiranju podzakonskih akata Odluke o poslovanju banke s licima u posebnom odnosu sa bankom i Odluke o obavezi banke o obavještavanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, s ciljem usklađivanja sa postojećom EU regulativom i postupanjima u praksi u ovom segmentu. Navedeno je dovelo do usvajanja nove Odluke o uslovima i ograničenjima u obavljanju poslova s licima u posebnom odnosu

s bankom i obavezi banke o obavještavanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Pripremljeni su i usaglašeni novi izvještajni obrasci za navedeni segment, koji će biti sastavni dio Uputstva za popunjavanje nadzornih i statističkih izvještaja banke;

- nastavak aktivnosti na izradi regulatornog okvira za zaštitne slojeve kapitala s ciljem održavanja ekvivalencije regulatornog okvira sa EU i harmonizacije sa ABRS-om kako bi se osigurali jednaki uslovi za sve banke u BiH, te činjenice da je naša zemlja jedina priznata treća zemlja bez regulatornog okvira za sistemski značajne banke. Pripremljena je Odluka o načinu utvrđivanja sistemski značajne banke i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku. Odredbama ove Odluke propisuju se način utvrđivanja sistemski značajnih banaka u FBiH, postupak i metodologija utvrđivanja sistemski značajne banke, kao i zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku;
- nastavak aktivnosti na izradi regulatornog okvira makroprudencijalnih mjera i instrumenata koje će FBA imati na raspolaganju za pružanje pravovremenog odgovora na poremećaje u ekonomiji i eventualni rast sistemskih rizika. Aktivnosti su podrazumijevale izradu Analize makroprudencijalnih mjera usmjerenih na korisnika kredita u kontekstu uspostave istih u FBiH u okviru koje su prikazani nalazi izvršene analize makroprudencijalnog okvira, politika i instrumenata u zemljama EU i okruženju, izradu nacrta podzakonskog akta Smjernice za postupanje banaka u vezi s primjenom mjera za sprečavanje prekomjerne i neodržive kreditne aktivnosti, te izrada nacrta Odluke o uspostavljanju okvira za praćenje kreditne aktivnosti banke i mjerama usmjerenim na dužnike, sa konkretnim primjerima. Navedenom regulativom FBA bi propisala pokazatelje, izvještajni zahtjev i mjere usmjerene na dužnike, a s ciljem praćenja i ublažavanja rizika koji nastaje kao posljedica prekomjerne kreditne aktivnosti banaka u FBiH. Pripremljen je i nacrt Uputstva za popunjavanje izvještaja o uslovima kreditiranja sa pratećim izvještajnim obrascem;
- aktivnosti na izradi i usvajanju Odluke o posebnim mjerama koje banke primjenjuju u vanrednim okolnostima - poplave iz oktobra 2024. godine, uvažavajući nastale vanredne okolnosti uslijed katastrofalnih poplava koje su pogodile dijelove FBiH zbog čega je Vlada BiH 04.10.2024. godine proglasila stanje prirodne nesreće na području FBiH. FBA je u okviru zakonskih nadležnosti, poduzela hitne i konkretne mjere s ciljem podrške fizičkim, pravnim licima i institucijama, kako bi ublažila indirektne i direktne nepovoljne efekte po privredu, stanovništvo i bankarski sistem u FBiH, te olakšala ekonomski oporavak;
- otpočete su aktivnosti na revidiranju postojeće regulative iz dijela javne objave podataka i informacija i supervizorskih objava, s ciljem ekvivalencije sa važećim EU regulatornim okvirom, u mjeri u kojoj to dozvoljavaju odredbe ZoB-a;
- s ciljem održavanja ekvivalencije regulatornog okvira sa EU i harmonizacije sa ABRS-om, započete su aktivnosti na revidiranju Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka i pratećim uputstvima;
- otpočete su aktivnosti na revidiranju regulative iz segmenta upravljanja rizikom likvidnosti banke, u skladu sa identifikovanim potrebama i rezultatima provođenja supervizorskih postupaka;
- aktivnosti na izradi Odluke o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, kojom je prolongiran rok važenja iste do 31.12.2025. godine, s ciljem ograničavanja negativnih posljedica rasta kamatnih stopa na finansijski sistem, korisnike finansijskih usluga i ekonomiju BiH;
- aktivnosti na izradi Odluke o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti banke, kojom se prolongira rok važenja iste do 31.12.2025. godine, s ciljem harmoniziranja aktivnosti sa ABRS-om i uvažavajući trenutno okruženje u kojem posluju banke;

- aktivnosti na izradi Odluke o stavljanju van snage Odluke o uslovima za uključivanje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke, shodno izvršenoj analizi postojećeg podzakonskog akta i nepostojanju uslova za primjenu odredbi istog;
- aktivnosti na izradi i usvajanju Uputstva za obavještavanje o ponudi održivog paketa usluga za finansijsku inkluziju, zelenih proizvoda i proizvoda usmjerenih na društveno odgovorno finansiranje;
- aktivnosti na revidiranju odredbi Uputstva za izvještavanje o upravljanju informacionim sistemima i pripadajućeg obrasca;
- revidiranja regulative u segmentu SREP-a, u skladu sa dostavljenim nacrtom Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke, te prateće SREP metodologije;
- izrada Uputstva o dopuni Uputstva za popunjavanje nadzornih i statističkih izvještaja banke, shodno usvojenoj Odluci o dopunama Odluke o izvještajima koje banka dostavlja FBA u nadzorne i statističke svrhe iz decembra 2023. godine, a kojom je propisana obaveza banaka da FBA dostavljaju izvještaje koji su osnova za izračun RSTF;
- izrada Smjernica o izmjenama i dopuni Smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci, s ciljem usklađivanja sa izmjenom regulative u dijelu koji se odnosi na IRRBB, te novom regulativom u segmentu upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima;
- početak aktivnosti na revidiranju regulative iz segmenta ICAAP-a i ILAAP-a;
- pokrenute su aktivnosti na analizi regulatornog okvira s ciljem identifikovanja potreba za eventualnim izmjenama i dopunama Odluke o eksternoj reviziji u banci u kontekstu poveznica sa novim ZoSPNiFTA i podzakonskim aktima vezanim za SPNiFTA, uvažavajući lokalnu regulativu i važeće Međunarodne standarde revizije.

7.1.2. Regulativa specijalističkog nadzora

Regulatorne aktivnosti u 2024. godini u ovom segmentu su se odnosile na sljedeće:

- izrada nove Odluke o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koja je usklađena sa novim ZoSPNiFTA. Izvršene su aktivnosti i na revidiranju podzakonskih akata: Smjernice za analizu i procjenu rizika SPNiFTA i Smjernice subjektima bankarskog sistema FBiH za identifikaciju stvarnih vlasnika;
- revidiranje Odluke o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti s ciljem usklađivanja s novim ZoSPNiFTA;
- revidiranje Smjernica za analizu i procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Smjernica za identifikaciju stvarnog vlasnika, s ciljem usklađivanja sa odredbama revidirane Odluke o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te potrebnim tehničkim korekcijama;
- učešće u aktivnostima vezanim uz izradu nacrta novog Zakona o platnim uslugama koji je dostavljen FBA putem Koordinacionog odbora za priključenje SEPA području od strane CBBIH, a koji je pripremljen od strane SB i usklađen sa PSD2 Direktivom (Revidirana Direktiva o platnim uslugama EU);
- nastavak aktivnosti na izradi nove Odluke o upravljanju informacionim sistemom u banci;
- izrada uputstava za primjenu Odluke o upravljanju informacionim sistemima u bankama - Uputstvo za izradu registra informacija o trećim stranama pružaocima usluga, Uputstvo o upravljanju IKT rizicima, Uputstvo o izračuna troškova incidenta i Uputstvo o sadržaju politike upravljanja rizikom trećih strana pružaoca IKT usluga;

- izrada Odluke o stavljanju van snage Odluke o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova, što je podrazumijevalo analizu odredbi navedenih akata, te davanje mišljenja i prijedloga za postupanje prije dostavljanja konačnog prijedloga akata u daljnju proceduru razmatranja i donošenja od strane nadležnih organa FBA, s ciljem osiguranja adekvatnog postupanja i ispunjavanja svih zakonskih obaveza FBA koje se odnose na nadzor i kontrolu deviznog poslovanja banaka i mjenjača, kao i izvještavanja FBA o obavljenim mjenjačkim poslovima;
- aktivnosti na pripremi prijedloga odgovora i dostavljanja potrebne dokumentacije na kriterij procjene od strane MoneyVala, u segmentu usklađenosti i postupanja regulative i nadzora u skladu sa osnovnim principima koje je postavio BCBS, u okviru nadležnosti FBA.

7.1.3. Regulativa NFI

Značajan razvoj regulative NFI determiniran je, prije svega, unapređenjem zakonskog okvira za poslovanje MKO i lizing društava kroz izmjene i dopune ZoMKO i ZoL. Preduslov za sistemsko usklađivanje seta podzakonskih akata i značajnije modifikacije istih je usvajanje predmetnih zakona nadležnih institucija, nakon čega će se pristupiti izradi novog regulatornog okvira za NFI. U međuvremenu izvršene su izmjene i dopune podzakonskih akata manjeg obima i sadržaja koje omogućavaju efikasnu primjenu postojećih zakonskih propisa, podzakonskih akata i nadzor poslovanja NFI, prema prioritetima u nadzoru poslovanja NFI, a koje nisu uslovljene navedenim izmjenama zakonskog okvira. Ključne aktivnosti u 2024. godini na izradi regulative za poslovanje i nadzor NFI, odnosile su se na:

- aktivnosti na izradi nacrta nove Odluke o izvještajima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, načinu i rokovima izvještavanja, te aktivnosti implementacije potrebnih izmjena u IS FBA;
- izvršene su aktivnosti pripreme i izrade nacrta nove Odluke o upravljanju održivosti poslovnog modela mikrokreditne organizacije, čije donošenje ima za cilj očuvanje i jačanje stabilnosti mikrokreditnog sektora u FBiH, održivost poslovanja i poslovnog modela MKO, efikasno upravljanje rizicima kojima je MKO izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te zaštitu korisnika finansijskih usluga i ostalih klijenata MKO;
- aktivnosti na izradi i usvajanju Odluke o posebnim mjerama koje lizing društava i mikrokreditne organizacije primjenjuju u vanrednim okolnostima - poplave iz oktobra 2024. godine, uvažavajući nastale vanredne okolnosti uslijed katastrofalnih poplava koje su pogodile dijelove FBiH, a kojom su propisane posebne mjere koje NFI primjenjuju u cilju ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica i očuvanja stabilnosti mikrokreditnog i lizing sektora FBiH;
- izrada, revidiranje i ažuriranje supervizorskih procedura koje se primjenjuju u vršenju nadzora NFI, te referentnih uputstava.

7.1.4. Regulativa za RBFBiH

FBA je u prethodnom periodu pokrenula aktivnosti na pripremi sistemskog usklađivanja seta podzakonskih akata sa odredbama nacrta ZoRBFBiH, te je identifikovano, prema posljednjoj verziji nacrta ZoRBFBiH, trinaest podzakonskih akata koje će biti neophodno usklađivati. Budući da je usvajanje novog ZoRBFBiH neizvjesno, pokrenute su aktivnosti na izradi nove Uredbe o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke Federacije BiH kojom bi se zamijenila postojeća. RBFBiH su proslijeđeni pripremljeni akti na daljnje postupanje (u svrhu izrade nove Uredbe), kako je inicirano i usaglašeno sa RBFBiH, koja je

formirala internu radnu grupu i pristupila davanju komentara na dostavljene radne materijale od strane FBA. Usaglašavane su i planirane daljnje aktivnosti i razmijenjene radne verzije akata RBFBiH.

7.1.5. Regulatorni okvir za restrukturiranje banaka

Daljnje aktivnosti u osiguravanju ekvivalencije sa revidiranim EU okvirom za oporavak i sanaciju banaka podrazumijevaju prethodno revidiranje zakonskog okvira (ZoB i ZoA), što je zakonodavna aktivnost u nadležnosti entitetskih ministarstava finansija.

Izvršeno je usklađivanje Uputstva o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe sa Odlukom o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH u nadzorne i statističke svrhe, Odlukom o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP), Odlukom o izračunavanju kapitala banke i Odlukom o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika.

Okončane su aktivnosti na sačinjavanju i usvajanju „Operativnih smjernica za izradu priručnika za provođenje instrumenta unutrašnjeg restrukturiranja banke". Sačinjen je prijedlog izmjena Smjernica u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka, sa prijedlogom da se rokovi propisuju pojedinačnim smjernicama. Također, sačinjen je i prednacrt dokumenta „Smjernice za procjenu upravljačkih informacionih sistema banke" u okviru tehničke pomoći SB.

Sačinjen je prijedlog izmjena i dopuna ZoB-a iz segmenta restrukturiranja, likvidacije i stečaja banke - Poglavlje VIII Odjeljak A. Restrukturiranje banke i Odjeljak B. Likvidacija i stečaj banke.

7.1.6. Davanje mišljenja za pojedinačne upite SBS-a i drugih pravnih i fizičkih lica

FBA kontinuirano priprema odgovore na upite SBS-a, strukovnih udruženja UBBiH, AMFI, UDLBiH, novinara, advokata, drugih pravnih i fizičkih lica u vezi sa tumačenjem i primjenom podzakonskih akata iz segmenta bankarske regulative i regulative NFI. Tokom 2024. godine FBA je pripremio akte u kojima su dati najsloženiji odgovori i mišljenja na više od 300 upita iz oblasti podzakonskog okvira za reguliranje SBS-a i tri poslanička pitanja, te pojedinih segmenata regulative u okviru provođenja procedure javne rasprave. Također, učestvovalo se u aktivnostima popunjavanja upitnika domaćih i međunarodnih organizacija ili regulatora, te je i u ovom segmentu pripremljeno i dostavljeno više od 250 odgovora tokom 2024. godine.

7.1.7. Inicijative i ostali poslovi povezani sa regulatornim aktivnostima

Ostale aktivnosti u 2024. godini koje su povezane sa regulatornim aktivnostima odnosile su se na sljedeće:

- aktivnosti na popunjavanju EBA upitnika za praćenje ekvivalencije supervizorskog i regulatornog okvira u BiH, koje su pokrenute nakon dostavljenog poziva Tima za institucionalne poslove i ekvivalenciju EBA-e entitetskim agencijama za bankarstvo s ciljem provođenja procesa monitoringa ekvivalencije regulatornog i supervizorskog okvira u BiH,

a u kontekstu daljnjeg praćenja regulatornog okvira i usklađenosti istog sa regulatornim okvirom EU;

- u skladu sa Strateškim prioritetima za održavanje ekvivalencije bankarske regulative sa EU regulatornim okvirom za period 2022. - 2026. godina, u 2024. godini je predviđeno procjenjivanje potrebe i u skladu sa rezultatima procjene eventualno priprema studije izvodljivosti s ciljem utvrđivanja mogućnosti usklađivanja sa dijelom CRR-a koji se odnosi na okvir za sekjuritizaciju i omogućavanje primjene IRB pristupa kod izračunavanja RWA. U koordinaciji sa ABRS-om i uz tehničku pomoć SB pripremljen je dokument Studija opravdanosti za uspostavljanje regulatornog okvira za sekjuritizaciju i IRB pristup u bankarskom sektoru, i isti će biti sastavni dio Strateških prioriteta za održavanje ekvivalencije;
- aktivnosti na izradi dokumenta Monitoring Strategije razvoja Agencije za bankarstvo FBiH za 2023. godinu, u skladu sa redovnim aktivnostima, u okviru kojeg su navedene sve poduzete aktivnosti u 2023. godini s ciljem ispunjenja operativnih ciljeva definiranih Strategijom razvoja FBA;
- aktivnosti na izradi dokumenta Monitoring i evaluacija Strateških prioriteta za održavanje ekvivalencije za 2023. godinu s ciljem kontinuiranog praćenja stepena ostvarenja postavljenih ciljeva, te poduzimanja pravovremenih i efikasnih mjera i aktivnosti za održavanje usklađenosti sa EU regulativom;
- aktivnosti na izradi dokumenta Monitoring i evaluacija Strateških prioriteta o upravljanju i nadzoru rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima u bankarskom sektoru za 2023. godinu, koje su podrazumijevale pripremu pregleda planiranih i realiziranih aktivnosti shodno usvojenim Strateškim prioritetima o upravljanju i nadzoru rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima u bankarskom sektoru za 2023. godinu;
- aktivnosti na izradi dokumenta Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini, te objavljivanje istih na službenoj internet stranici FBA;
- aktivnosti na pripremi prijedloga osnovnih izmjena i dopuna ZoB i isti je dostavljen FMF kao predlagaču zakonskog propisa na daljnje postupanje, s ciljem potrebnih revidiranja odredbi zakona, uključujući segmente restrukturiranja banke i likvidacije i stečaja banke, a za potrebe održavanja ekvivalencije sa EU regulatornim okvirom;
- aktivnosti na izradi podzakonskog akta s ciljem propisivanja mjera za održavanje operativne likvidnosti i kontinuitetu pružanja usluga klijentima banke, a u skladu sa identifikovanim potrebama u slučajevima realizacije rizika ili događaja koji dovode ili mogu dovesti do stanja pojačanih ili masovnih zahtjeva za isplate gotovog novca, u cilju očuvanja finansijske stabilnosti i zaštite deponenata;
- za potrebe uvođenja „tajne kupovine" (mystery shopping), kao alata koji bi unaprijedio postupak neposrednog nadzora poslovanja SBS u segmentu zaštite prava korisnika finansijskih usluga, izvršene su aktivnosti na analizi regulatornog okvira EU i zemalja okruženja u ovom segmentu, kako bi se utvrdile mogućnosti primjene ovog pristupa u nadzornim praksama u FBiH u okviru postojećih zakonskih ovlaštenja i regulatornog okvira u FBiH, te eventualne izmjene regulative u ovom segmentu. Dodatno, pripremljen je prijedlog inicijative za izmjene i dopune ZoZKFU, u dijelu uvođenja novog alata „tajne kupovine" u neposrednu superviziju;
- izrada informacije o aktivnostima banaka u segmentu uvođenja održivog paketa usluga za finansijsku inkluziju, u skladu sa Odlukom o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke za bankarski sektor u FBiH;

- aktivnosti na pripremi i prezentiranju raspoloživih podataka i informacija neophodnih za potrebe provođenja planiranog klimatskog stres testa;
- aktivnosti na pripremi uporednog pregleda regulative FBA i ABRS za rad i poslovanje MKO;
- aktivnosti na revidiranju dokumenta Odgovori na pitanja banaka u vezi sa primjenom Odluke o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika i dokumenta Odgovori na pitanja banaka u vezi sa primjenom Odluke o uslovima za dokumentovanje, digitalizaciju i automatizaciju kreditnih aktivnosti banke, te objava istih na internet stranici FBA;
- aktivnosti na identifikovanju potrebnih izmjena i dopuna internog akta FBA Uputstvo o metodologiji u postupku planiranja i izvještavanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- održavanje radnih sastanaka sa predstavnicima ABRS-a, SB, MMF, United States International Development Finance Corporation (DFC), revizorskim kućama ERNST&YOUNG d.o.o. Sarajevo i ERNST&YOUNG d.o.o. Beograd;
- aktivnosti na pripremi odgovora na dostavljena pitanja i teme za diskusiju za potrebe učešća na redovnom sastanku sa predstavnicima ECB-a;
- kontinuirane aktivnosti na ispunjavanju dostavljenih zahtjeva za postupanje od strane Ureda Vlade FBiH za evropske integracije, u okviru Programa integriranja BiH u EU;
- kontinuirane aktivnosti na ažuriranju evidencije podzakonskih akata FBA kojim je vršeno usklađivanje sa relevantnom i primjenjivom EU regulativom u ISEI DEI;
- priprema i dostavljanje informacija iz segmenta regulatornih aktivnosti za potrebe kreiranja Plana aktivnosti razvoja i dogradnje informacionog sistema FBA u 2025. godini;
- aktivnosti na pregledu i analizi revidiranih Osnovnih principa za efikasnu superviziju banaka i standarda koje utvrđuje BCBS, s ciljem identifikovanja neusklađenosti i potrebnih izmjena i dopuna u važećoj lokalnoj regulativi u narednom periodu;
- kontinuirane aktivnosti na pripremi analize Pregled i trend kretanja ključnih pokazatelja definiranih Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, na osnovu dostavljenih izvještajnih podataka banaka na mjesečnom nivou, a za potrebe pravovremenog izvještavanja internih i eksternih korisnika, kao i priprema seta kvartalnih izvještajnih podataka vezano za kretanje kamatnih stopa u skladu sa zahtjevima MMF-a;
- aktivnosti na pripremi i dostavljanju podataka i informacija iz nadležnosti FBA za potrebe učešća na konferenciji OECD-a, te izrada očitovanja na preliminarne zaključke OECD stručnog tima za procjenu konkurentnosti BiH, u skladu sa dostavljenim zahtjevima;
- aktivnosti na pripremi odgovora na dostavljene upite Narodne banke Moldavije zemljama članicama BSCEE-a vezano za transponovanje i primjenu EU regulative u segmentu velikih izloženosti;
- izrada upitnika međunarodnih institucija (Centralne banke Armenije, MMF-a, Central European Free Trade Agreement - CEFTA, FinSAC SB, FMF);
- aktivnosti na pregledu nacrta Reformske Agende za Plan rasta u Bosni i Hercegovini, s ciljem davanja mišljenja u okviru relevantnih nadležnosti FBA, u skladu sa zahtjevom Federalnog zavoda za planiranje razvoja;
- redovne aktivnosti na praćenju mjera regulatora u EU i okruženju, s ciljem pravovremenog reagovanja na supervizorski i regulatorni pristup, te kreiranje pregleda - Dnevnika mjera regulatora u EU i okruženju, sa kratkim osvrtom na relevantnost istih, te potrebu i mogućnost implementacije u lokalnoj regulative;
- redovne aktivnosti na praćenju objava u Službenim novinama i analiza objavljenih akata.

7.2. Poslovi izvještavanja i statistike

Organizacioni dio FBA nadležan za izvještavanje i statistiku je u 2024. godini, u dijelu poslova koji se odnose na izvještavanje o SBS, obavljao sljedeće aktivnosti:

- praćenje i analiziranje domaćih i međunarodnih kretanja u bankarskom sistemu. Kontinuirano, na polugodišnjem nivou, vrši se praćenje i analiziraju se domaća i međunarodna kretanja u bankarskom sistemu s ciljem inkorporiranja istih za potrebe sačinjavanja polugodišnjih i godišnjih informacija o SBS, u dijelu koji se odnosi na makroekonomski aspekt. Analiziraju se i koriste dostupni eksterni podaci (statistički portali ili objavljene publikacije, saopćenja ili projekcije) na internet stranicama institucija u zemlji i inostranstvu[1], vezani za izdvojene makroekonomske pokazatelje u zemlji i inostranstvu, glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka, kao i izdvojene pokazatelje poslovanja banaka u EU. Sagledavaju se globalni ekonomski izazovi, vodeće centralne banke u provođenju monetarne politike i politike kamatnih stopa, kao i ostali rizici, profitabilnost i otpornost banaka u EU;
- provođenje logičkih kontrola izvještajnih podataka na nivou bankarskog sistema.
  Prije korištenja i obrade podataka iz IS FBA, za potrebe izvještavanja, provode se kontinuirano, na kvartalnom nivou, logičke kontrole regulatornih izvještaja u BH-BATIS-u na nivou bankarskog sistema. Vrši se provjera tačnosti izračunskih pozicija u pojedinim izvještajima, te konzistentnost istovrsnih podataka (stavki) u različitim izvještajima i u slučaju neslaganja izvještavaju nadležni organizacioni dijelovi FBA sa ciljem otklanjanja istih, a prije korištenja i obrade podataka iz BH-BATIS-a za potrebe internog i eksternog izvještavanja;
- obrada i analiza statističkih podataka o poslovanju SBS.
  Nakon unosa i izvršene kontrole statističkih podataka o poslovanju SBS od strane organizacionih dijelova FBA nadležnih za nadzor poslovanja SBS, kontinuirano na kvartalnoj osnovi vrši se obrada i analiza statističkih podataka o poslovanju SBS na nivou bankarskog sistema i objedinjavanje tih podataka u informacije i izvještaje radi objave;
- priprema preliminarnih podataka o poslovanju SBS na nivou bankarskog sistema kroz tabelarne preglede u Excel formatu.
  Isti se objavljuju na službenoj internet stranici FBA na kvartalnom nivou i dostupni su eksternim korisnicima i prije objave kvartalnih informacija o SBS na referentni datum, kako bi banke mogle pravovremeno izraditi poslovne planove i analize. U 2024. godini pripremljeni su i objavljeni preliminarni podaci o poslovanju SBS kroz tabelarne preglede za IV kvartal 2023. godine i tri kvartala 2024. godine;
- sačinjavanje kvartalnih prijedloga sveobuhvatnih informacija o SBS.
  Izrada informacija vrši se u skladu sa internom metodologijom i rokovima koje utvrđuje UO, na osnovu informacija i podataka organizacionih dijelova FBA nadležnih za nadzor SBS, potvrđenih regulatornih izvještaja SBS na zbirnoj/konsolidovanoj osnovi, dodatnih izvještaja koje koriste nadležni organizacioni dijelovi FBA za nadzor SBS, analiza sačinjenih za pojedinačne SBS, te dodatnih informacija po pitanju rizika i trendova koji mogu poslužiti za analizu na nivou cjelokupnog sistema. U kvartalnim informacijama o SBS vrši se po segmentima analiza strukture i finansijskih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora, mikrokreditnog i lizing sektora, kao i faktoring poslovanja u FBiH. Godišnje i polugodišnje informacije o SBS su kompleksnije i pored navedenog sadrže regulatorne aktivnosti FBA, analizu makroekonomskog okruženja u kojem posluju kreditne institucije

[1] Agencija za statistiku BiH, CBBiH, FED, ECB, MMF, SB, EBA, prognoze EK i dr.

na globalnom nivou sa izdvojenim pokazateljima, kao i analizu poslovanja banaka u obavljanju platnog prometa u okviru kojeg se, između ostalog, analizira elektronsko bankarstvo i kartično poslovanje i SPNiFTA.
Sve informacije o SBS sačinjene su u skladu sa propisanim rokovima koji su definirani procedurama za provođenje i razmatranje na različitim rukovodnim nivoima i iste su usvojene u skladu s rokovima iz Programa rada UO, nakon čega su objavljene na internet stranici FBA, zajedno sa tabelarnim pregledima u Excel formatu (podaci iz tabela i grafikona iz samih informacija o SBS na referentni datum). U 2024. godini sačinjeni su prijedlozi informacija o SBS za IV kvartal 2023. godine po preliminarnim i konačnim nerevidiranim podacima i tri kvartala 2024. godine. Informacije o SBS sa stanjem na kraju godina po preliminarnim podacima sačinjavaju se za potrebe uprave FBA i ne objavljuju se na internet stranici. Također, u 2024. godini, za potrebe uprave FBA, sačinjene su na kvartalnom nivou i kratke informacije o SBS na referentne datume;

- razmjena podataka i informacija iz oblasti finansijske stabilnosti na kvartalnom nivou sa sljedećim institucijama:
  - CBBiH, podaci potrebni za FSI's, kao i podaci za „top-down" makro stres testove i
  - MMF, podaci potrebni za FSI's, kao i prudencijalni podaci za banke u FBiH;
- priprema i dostava informacija i podataka o bankarskom sistemu po pitanju sistema i trendova u poslovanju SBS za potrebe informisanja domaćih i međunarodnih institucija.
  Na kvartalnom nivou, pripremane su i dostavljene informacije i podaci o stanju i trendovima u bankarskom sektoru FBiH za DEP, s ciljem sagledavanja analitike trendova ekonomskih kretanja u BiH, uporedni podaci o bankarskom sektoru za Federalni zavod za statistiku za potrebe izračuna tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda. Također, po zahtjevu domaćih i međunarodnih institucija (EBRD, SB, EBA, i dr.), pripremljeni su i dostavljeni podaci o finansijskim pokazateljima poslovanja SBS na određeni datum ili za duži vremenski period. Također, pripremljeni su i odgovori na upite medija ili fizičkih lica po pitanju stanja u bankarskom sistemu FBiH;
- priprema i dostava informacija i podataka o bankarskom sistemu po pitanju sistema i trendova u poslovanju SBS za potrebe menadžmenta FBA.
  Na mjesečnom nivou pripremaju se podaci i prezentacije o osnovnim pokazateljima poslovanja bankarskog sektora FBiH za potrebe održavanja sjednica bankarske koordinacije. Kontinuirano, na kvartalnom nivou, pripremaju se podaci o bankarskom sistemu na entitetskom i državnom nivou, kroz tabelarne preglede osnovnih pokazatelja poslovanja banaka sa trendovima, uključujući i pojedine osnovne makroekonomske pokazatelje i podaci o poslovanju SBS za potrebe prezentacija međunarodnim institucijama (MMF, SB). Također, pripremaju se podaci i prezentacije na godišnjem nivou za potrebe sastanaka sa kreditnim rejting agencijama i za potrebe BSCEE konferencije. Pripremljene su i druge informacije i podaci iz nadležnosti ovog organizacionog dijela FBA na određeni datum ili za duži vremenski period (analiza rasta dobiti banaka u FBiH, analiza kreditnog portfolija i depozita banaka iz FBiH u RS i DB, analiza rasta povećanja kamatnih stopa, analiza rasta kreditnog porfolija pravnih lica po djelatnostima, podaci o udjelu stambenih i nenamjenskih i zamjenskih podataka u kreditnom portfoliju stanovništva po kvartalima, podaci o osnovnim finansijskim pokazateljima bankarskog sektora u BiH i zemljama u okruženju, prezentacija za potrebe sastanka sa predstavnicima banaka i dr.);
- učešće u projektu jačanja bankarske supervizije.
  FBA učestvuje u okviru Programa za jačanje kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana uz tehničku pomoć centralnih banaka članica EU, usmjerenim prema integraciji u Evropski sistem centralnih banaka - ESCB Program. Program je fokusiran na implementaciji

makroprudencijalnog okvira u koordinaciji sa ABRS. Obavljene su tri misije u okviru Programa, gdje su edukaciju izvršili predstavnici Narodne banke Rumunije, nakon čega je sačinjen nacrt regulative iz ovog segmenta;

- sačinjavanje prijedloga Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i prijedloga Programa rada Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koji se pripremaju na godišnjem nivou i usvajaju u skladu sa rokovima utvrđenim u okviru godišnjeg Programa rada UO.
  U 2024. godini, na osnovu pojedinačnih izvještaja o radu i programa rada sektora/ureda FBA i Podružnice Mostar, sačinjen je prijedlog Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, kao i prijedlog Programa rada Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2025. godinu. Također, za potrebe uprave FBA sačinjena su i dva sažetka za navedene akte.

7.2.1. Simulacije efekata i analize upitnika/anketiranja SBS u segmentima od značaja

U 2024. godini, ovaj organizacioni dio FBA obavljao je poslove simulacije efekata i analize upitnika/anketiranja SBS u segmentima od značaja za sagledavanje trenutnog stanja ili izmjene postojećeg regulatornog okvira.

Analiza dostavljene dokumentacije vezane za procjenu materijalnosti banaka

Na osnovu Plana za usklađivanje sa Smjernicama za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima koji je kao prilog 2. sastavni dio Smjernica, banke su bile dužne da u okviru procjene materijalnosti, do kraja oktobra 2023. godine dostave FBA u elektronskom obliku dokumentaciju prema podacima sa 30.06.2023. godine. U februaru 2024. godine izvršena je analiza dostavljene dokumentacije banaka vezano za procjenu materijalnosti banaka. Cilj predmetne analize bio je davanje inicijalne ocjene dostavljenih procjena materijalnosti banaka u smislu obuhvata dostavljene dokumentacije i postupanja banaka u skladu sa očekivanjima FBA.

Analiza naknada koje banke naplaćuju klijentima za nekreditne usluge

Analiza naknada fizičkim i pravnim licima izvršena je početkom 2024. godine i okončana u martu 2024. godine. Sačinjena je Informacija o naknadama koje banke naplaćuju klijentima za nekreditne usluge. Analiza je rađena na osnovu podataka banaka dostavljenih sa 31.12.2023. godine, upoređujući iste sa podacima dostavljenim sa 31.12.2022. godine u svrhu praćenja ponašanja banaka vezano za Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2023. godini. Supervizorskim očekivanjima od banaka je traženo da prilikom formiranja tarife naknada za bankarske usluge primijene principe opravdanosti, jednostavnosti i transparentnosti, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja stvarnim mogućnostima i potrebama korisnika finansijskih usluga. Banke su sa krajnjim oprezom trebale pristupiti svakoj naknadnoj korekciji naknada za bankarske usluge. Sačinjen je i Sažetak Informacije o naknadama koje banke naplaćuju klijentima za nekreditne usluge za 2023. godinu.

Analiza efekata uvođenja zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik

U martu 2024. godine izvršena je analiza raspoloživih podataka iz izvještajnog okvira o sektorskoj strukturi kredita prema NACE[2] šifarniku djelatnosti, iznosu kapitala, ukupnoj izloženosti riziku, stopama kapitala na 31.12.2023. godine, uključujući i pojedinačne SREP zahtjeve banaka. Analiza je izvršena sa ciljem utvrđivanja efekata primjene Odluke o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika, u segmentu izračuna zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik, kao i identifikovanja rizičnijeg dijela kreditnog portfolija pravnih lica kod banaka. Sačinjena je Informacija o granskoj strukturi kreditnog portfolija pravnih lica sa stanovišta stopa NPL-a i pokrivenosti NPL-a ECL-om, radi identifikovanja rizičnog dijela portfolija banke.

Analiza makroprudencijalnih mjera usmjerenih na korisnike kredita u kontekstu uspostave istih u FBiH

U maju 2024. godine sačinjena je Analiza makroprudencijalnih mjera usmjerenih na korisnika kredita u kontekstu uspostave istih u FBiH. U okviru iste izvršena je analiza makroprudencijalnog okvira, politika i instrumenata u zemljama EU i okruženju, kao i dosadašnjih aktivnosti koje su poduzela nadležna tijela u BiH, a u kontekstu potrebe uspostave mjera makroprudencijalne politike koje za cilj imaju jačanje finansijske stabilnosti, gdje je akcenat stavljen na mjere usmjerene na korisnika kredita (engl. Borrower Based Measures). Direktni cilj mjera usmjerenih na korisnike kredita je ograničiti (prekomjernu) kreditnu aktivnost i smanjiti kumulaciju rizika u sistemu, povećavajući otpornost korisnika kredita u slučaju nepovoljnih ekonomskih i/ili finansijskih kretanja.

Analiza efekata primjene Odluke o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika

U junu 2024. godine izvršena je analiza efekata primjene Odluke o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika, u segmentu izračuna zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik, kao i identifikovanja drugih dijelova kreditnog portfolija kod banaka, na koje bi se eventualno primijenili kriteriji za SyRB (engl. Systemic Risk Buffer - Zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik). U svrhu analize korišteni su raspoloživi podaci iz izvještajnog okvira na 31.12.2023. i 31.03.2024. godine, uključujući i pojedinačne SREP zahtjeve banaka. Na osnovu predmetne analize sačinjena je Informacija o sektorskoj i granskoj strukturi kreditnog portfolija sa stanovišta stopa NPL-a i pokrivenosti NPL-a ECL-om.

Simulacija izmjene člana 90. stav (2) ZOB-a

Na osnovu izvještajnih podataka sa stanjem na dan 31.03.2024. godine, u julu 2024. godine, izvršena je simulacija efekata na pojedinačne banke izmjene člana 90. stav (2) ZOB-a u smislu povećanja praga od 5% regulatornog kapitala za najveći dopušteni iznos kredita koji nije osiguran kolateralom. Efekti su utvrđeni za dva scenarija: povećanje najvećeg dopuštenog iznosa izloženosti koji nije osiguran prihvatljivim kolateralom na 10% priznatog/regulatornog

[2] Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU - NACE (engl. Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

kapitala, a drugi scenarij povećanje najvećeg dopuštenog iznosa izloženosti koji nije osiguran prihvatljivim kolateralom na 10% osnovnog kapitala. Pored ove analize izvršena je još jedna analiza za ovaj segment, odnosno simulirani su efekti povećanja na grupe banaka, gdje su banke podijeljene u tri grupe: velike, srednje i male.

Simulacija efekata primjene novih kriterija i predloženih stopa za izračun SyRB

U postupku preispitivanja primijenjenih kriterija za aktiviranje SyRB-a, predloženo da se napusti praksa korištenja pokazatelja NPL i pokrivenost ECL za NPL za aktiviranje SyRB-a, te da se za isto primijene podskupine sektorskih izloženosti za zaštitni sloj za sistemski rizik u skladu sa EBA smjernicama (EBA/GL/2020/13). Izvršena je analiza sa ciljem simulacije efekata primjene novih kriterija i predloženih stopa za izračun SyRB-a na adekvatnost kapitala banaka u FBiH, na osnovu raspoloživih izvještajnih podataka na 31.03.2024. i 30.06.2024. godine, uključujući i pojedinačne SREP zahtjeve banaka. Na osnovu analize, u augustu 2024. godine, sačinjena je Informacija o strukturi kreditnog portfolija stanovništva na nivou bankarskog sektora FBiH i simulacija efekata na adekvatnost kapitala banaka primjene novih stopa za izračun zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik (SyRB).

Analiza novosti koje donosi CRR III i usporedba sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke

Evropski parlament i Vijeće su 31.05.2024. godine donijeli Uredbu (EU) 2024/1623 o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu zahtjeva za kreditni rizik, rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju, operativni rizik, tržišni rizik i minimalnu donju granicu - CRR III. S ciljem identifikovanja i sagledavanja obima izmjena koje donosi CRR III, sačinjena je Analiza novosti koje donosi CRR III i usporedba sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, sa fokusom na izmjene u segmentima: minimalne donje granice za kapitalne zahtjeve zasnovane na riziku, kreditnog rizika, kreditnog rizika druge ugovorne strane, operativnog rizika, tržišnog rizika, rizika namirenja i omjera finansijske poluge. Također, ažurirana je i tabela usklađenosti FBA sa CRR III u segmentima koji su bili predmet analize.

7.2.2. Ostali poslovi izvještavanja i statistike

U 2024. godini u ovom organizacionom dijelu FBA obavljale su se i sljedeće aktivnosti:

- učešće u radu tijela BiH za evropske integracije, odnosno Radne grupe za monetarnu i ekonomsku politiku (Poglavlje 17 Acquisa) i Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku;
- koordinacija i popunjavanje Upitnika BSCEE, sa ciljem prikupljanja podataka od zemalja članica za objavu godišnjeg izvještaja za 2023. godinu, u kojim su dati relevantni podaci za BiH, odnosno FBiH;
- učešće u poslovima regulative iz segmenta poslovanja SBS. Ove aktivnosti odnosile su se na učešće u izradi novih ili izmjeni postojećih podzakonskih akata vezano za poslovanje SBS, davanje mišljenja i komentara;
- sačinjavanje mjesečnih, kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih informacija o radu, kao i prijedloga Izvještaja o radu za 2023. godinu i prijedloga Programa rada za 2025. godinu ovog organizacionog dijela FBA i
- sačinjavanje Informacije o izvršenju Programa rada za period I-IX 2024. godine ovog organizacionog dijela za potrebe interne revizije FBA.

8. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE I LICENCIRANJA SBS

8.1. Poslovi pravne podrške

8.1.1. Praćenje, ažuriranje i izrada internih akata

Organizacioni dio FBA nadležan za pravnu podršku je u skladu sa Programom rada FBA kontinuirano vršio cjelovitu analizu i procjenu usklađenosti internih akata sa ZoA, Statutom FBA i drugim zakonskim i podzakonskim aktima, na osnovu kojih je utvrđena lista prioriteta na izradi, izmjenama ili dopunama internih akata, koji su potrebni za neometano funkcioniranje FBA. U izvještajnom periodu okončana je izrada devet internih akata FBA, što je uključivalo aktivno učešće ili participiranje u izradi, nomotehničkoj obradi i objavi akata na internom portalu i oglasnoj ploči FBA. Okončana je izrada prijedloga novih ili dopuna/izmjena postojećih sljedećih internih akata: Etički kodeks, Pravila poslovnog ponašanja, Pravilnik o poslovnoj tajni i dr.

8.1.2. Pravna podrška u izradi podzakonskih akata čije je donošenje u nadležnosti FBA

U cilju zakonitog i funkcionalnog rada FBA u cjelini, redovno se prati zakonodavni okvir po kojem je FBA dužna postupati, sa posebnim akcentom na praćenje zakonske regulative koja se odnosi na postupanje FBA u odnosu na SBS.

Ovaj organizacioni dio FBA je prema ukazanoj potrebi aktivno učestvovao u pružanju pravne podrške na izradi, izmjenama ili dopunama prijedloga drugih sistemskih zakona (Zakon o unutrašnjem platnom prometu, Zakon o deviznom poslovanju, ZoB, Zakon o platnim transakcijama i dr.).

8.1.3. Evidentiranje i objavljivanje akata

U izvještajnom periodu, organizacioni dio FBA nadležan za pravnu podršku je kontinuirano pružao pravnu podršku u smislu nomotehničke obrade akata, priprema za konačno usvajanje, evidentiranje, objave u "Službenim novinama Federacije BiH" i/ili na službenoj internet stranici FBA, internom portalu FBA (16 odluka za banke, 14 uputstava ili smjernica za banke, tri uputstva ili smjernice za restrukturiranje banaka i tri odluke za NFI). Pored navedenog, ovaj organizacioni dio kontinuirano prati objave zakonskih propisa u „Službenim novinama Federacije BiH" koji posredno ili neposredno utječu na nadležno postupanje FBA, te upoznaje nadležne organizacione dijelove elektronskim putem o novom i/ili promijenjenom zakonodavnom okviru.

8.1.4. Ostale aktivnosti pravne podrške

Pored navedenih poslova, u 2024. godini obavljale su se i sljedeće aktivnosti:

- kontinuirana pravna podrška organizacionim dijelovima FBA, što je podrazumijevalo učešće na internim zajedničkim sastancima, davanje mišljenja i stavova na pravna pitanja iz djelokruga rada FBA i SBS i drugih sistemskih zakona;
- pravna podrška u postupku javne nabavke - redovno evidentiranje ugovora koje je FBA zaključila sa dobavljačima u postupku provedenih javnih nabavki;

- podrška u postupku restrukturiranja banaka ili likvidacije - davanje pravne podrške drugim organizacionim dijelovima FBA u postupku restrukturiranja banaka, posebne uprave, likvidacije banaka i NFI u smislu učešća u izradi općih i pojedinačnih akata:
  - nomotehnička obrada Operativnih Smjernica za izradu priručnika za provedbu instrumenata unutrašnjeg restrukturiranja i Uputstva o načinu sačinjavanja izvještaja koja se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe,
  - pravna podrška u izradi odluke vezane za imenovanju članova OzR,
  - pravna podrška u vezi s podnošenjem prijedloga za otvaranje stečajnog postupka;
- saradnja sa Antikorupcijskim timom Vlade FBiH po pitanju prijave korupcije i sagledavanja Akcionog plana za borbu protiv korupcije;
- koordiniranje i neposredno učešće u radu na odgovorima iz Poglavlja 4 EU Upitnika (Slobodno kretanje kapitala), prilikom čega su vršene aktivnosti u vezi s metodologijom izrade Programa integrisanja BiH u EU;
- sagledavanje, praćenje i informisanje u vezi sa zaključcima i odlukama Vlade FBiH;
- neposredna komunikacija sa UBBiH u vezi sa stvaranjem okruženja koji će bankama omogućiti elektronsku komunikaciju i razmjenu podataka sa IDDEEA (Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH).

8.2. Poslovi zastupanja FBA

Poslovi zastupanja FBA u 2024. godini odnosili su se na sljedeće aktivnosti:

- sudski postupci - Zastupanje FBA pred sudovima u postojećim sudskim predmetima u ukupno 46 postupaka, sa sljedećom klasifikacijom prema vrsti postupka:
  - devet predmeta upravnog spora (dva predmeta u mirovanju, šest u toku i jedan predmet pravosnažno okončan);
  - osam parničnih postupaka (tri predmeta u mirovanju, jedan predmet je u toku po žalbi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu, dva predmeta su u toku pred prvostepenim sudom i dva su pravosnažno okončana);
  - 16 radno-pravnih postupaka (sedam predmeta se nalazi na odlučivanju po žalbi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu, tri predmeta pravosnažno okončana, a šest predmeta u toku pred prvostepenim sudom);
  - tri prekršajna postupka (jedan u toku, a dva okončana);
  - četiri izvršna postupka (tri u toku, a jedan okončan);
  - šest postupaka likvidacije i stečaja pred nadležnim općinskim sudovima (pet u toku, a jedan okončan);
- izdavanje prekršajnih naloga po izvršenim kontrolama u SBS. U toku 2024. godine, nakon izvršene posredne i neposredne kontrole FBA, izdato je 35 prekršajnih naloga i to: 25 prekršajnih naloga protiv banaka i odgovornih osoba u banci i deset prekršajnih naloga protiv MKO i odgovornih osoba u MKO;
- praćenje i analiza rada eksternih pravnih savjetnika i advokata u predmetima koji zahtijevaju angažman istih. FBA je u toku 2024. godine zastupana od strane tri advokata u 18 sudskih postupaka pred nadležnim sudovima. Pružana je stručna, administrativna i tehnička podrška advokatima angažovanim u sudskim postupcima, a koji se odnose isključivo na radno-pravne sporove i jedan upravni spor;
- postupanje prvostepenog organa FBA po žalbi (tri predmeta koji se odnose na banke);

- podrška radu Drugostepenoj komisiji (tri žalbe dostavljene na izdata prvostepena rješenja FBA, povodom čega su održane tri sjednice Drugostepene komisije i izdata tri rješenja kojima je odlučeno po zaprimljenim žalbama);
- rješavanje FBA po zahtjevima za pristup informacijama (16 zahtjeva za pristup informacijama u smislu donošenja rješenja FBA);
- prigovori pravnih lica na rad i postupanje SBS (59 predmeta), te odgovori na 60 predmeta finansijskim institucijama (upiti, zahtjevi za mišljena i sl.);
- pružanje pravne podrške oko predmetnih aktivnosti koje su se odnosile na tri postupka likvidacije i tri postupka stečaja;
- odgovori na zahtjeve nadležnih sudova, tužilaštva i institucija sa javnim ovlaštenjima koji su tražili dostavu podataka, informacija i dokumentacije radi provođenja svojih postupaka (22 predmeta).

8.3. Poslovi licenciranja

8.3.1. Poslovi licenciranja banaka

U izvještajnom periodu, organizacioni dio FBA nadležan za licenciranje banaka izvršio je sljedeće poslove:

- otvaranje i promjene organizacionih dijelova banaka (43 odobrenja za dopunu djelatnosti organizacionih dijelova, 39 odobrenja za promjene naziva ili sjedišta ili organizacione pripadnosti sjedišta organizacionih dijelova banka i 13 odobrenja za osnivanje organizacionih dijelova, dok su zatvorena dva organizaciona dijela);
- sticanje ili povećanje kvalificiranog učešća u banci (dvije saglasnosti koje se odnose na sticanje kvalifikacionog učešća za grupe povezanih lica u jednoj banci i tri zaključka o obustavljanju postupka indirektnog sticanja kvalificiranog učešća u jednoj banci);
- izbor članova nadzornog odbora i imenovanje članova uprave banke (šest saglasnosti za promjene u nadzornim odborima banaka i 17 saglasnosti za promjenu u upravama banaka);
- izdavanje saglasnosti za korištenje finansijskog instrumenta (četiri saglasnosti u svrhu isplate varijabilne naknade);
- dopunski kapital banke (četiri saglasnosti za uključivanje subordinisanog duga u stavku dopunskog kapitala, jedna saglasnost za prijevremenu otplatu subordinisanog duga i četiri saglasnosti za uključivanje revidirane dobiti u osnovni kapital);
- emisije i konverzije dionica (dvije saglasnosti i jedno mišljenje za emisiju obveznica);
- odobrenje za eksternu reviziju (sedam saglasnosti);
- odobrenje za eksternu reviziju IS banaka (11 odobrenja);
- saglasnost na izmjene i dopune statuta banaka (pet saglasnosti);
- odobrenje za pružanje tehničke podrške supsidijaru (dvije saglasnosti).

8.3.2. Poslovi licenciranja MKO

U dijelu licenciranja MKO izvršeni su sljedeći poslovi:

- izdavanje dozvole za rad, odnosno rad i osnivanje organizacionog dijela u FBiH za nove MKO sa sjedištem u RS (izdata dozvola za rad za jedno MKD koje je otvorilo četiri organizaciona dijela u FBiH, jednoj MKF je oduzeta dozvola za rad u FBiH, a za jedno MKD je izdato jedinstveno rješenje o odbijanju pojedinačnih zahtjeva za osnivanje 12 organizacionih dijelova na području FBiH);

- izdavanje dozvole za rad, odnosno rad i osnivanje organizacionog dijela u FBiH za nove MKO sa sjedištem u FBiH (oduzeta je dozvola za obavljanje poslova davanja mikrokredita za jedno MKD);
- otvaranje organizacionih dijelova MKO (izdate su saglasnosti za osnivanje novih organizacionih dijelova MKO, 44 iz FBiH i sedam iz RS-a);
- promjena sjedišta, naziva i organizacione pripadnosti organizacionog dijela MKO (izdata su 22 rješenja za promjenu naziva i organizacione pripadnosti, uključujući dopune rješenja i 12 rješenja za promjenu adrese);
- izbor članova organa MKO (osam saglasnosti za direktore i izvršne direktore i 16 saglasnosti za članove UO/NO);
- izmjena statuta (devet saglasnosti i jedan zaključak o odbacivanju zahtjeva za izmjenu statuta MKO);
- odobrenje za eksternu reviziju (14 saglasnosti).

8.3.3. Poslovi licenciranja lizing društava

U 2024. godini vezano za poslove licenciranja lizing društava izvršeni su sljedeći poslovi:
- izbor članova uprave (jedno odobrenje);
- odobrenje za eksternu reviziju (četiri saglasnosti).

9. PODRUŽNICA MOSTAR

U 2024. godini UO je donio Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji FBA, čime je dodatno proširen djelokrug poslova i nadležnost Podružnice Mostar po pitanju nadzora faktoring poslovanja. Djelokrug poslova Podružnice Mostar odnosi se na vršenje posrednog i neposrednog nadzora SBS u skladu sa odredbama zakona i podzakonskih akata u segmentu zaštite prava korisnika finansijskih usluga, posrednog i neposrednog nadzora faktoring poslovanja, iniciranje i učešće u izradi podzakonskih propisa i uputstava, kao i učešće u razvoju internih supervizorskih politika, standarda i metodologija iz oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga, kao i vršenja posrednog i neposrednog nadzora faktoring poslovanja.

9.1. Poslovi nadzora SBS

U 2024. godini obavljeno je devet neposrednih nadzora SBS u segmentu zaštite prava korisnika finansijskih usluga:
- nadzor segmenta zaštite prava korisnika finansijskih usluga kod tri banke;
- nadzor izvršenja izdatih mjera kod jedne banke;
- nadzor segmenta zaštite prava korisnika finansijskih usluga kod tri MKO;
- nadzor izvršenja izdatih mjera kod jedne MKO i
- nadzor izvršenja izdatih mjera kod jednog lizing društva.

Pregled i rekapitulacija izvršenih neposrednih kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga u SBS u 2024. godini daju se u prilozima 12. i 13. ovog Izvještaja.

9.2. Ostali poslovi Podružnice Mostar

Podružnica Mostar je obavljala i ostale poslove koji se odnose na:

- saradnju sa drugim organizacionim dijelovima FBA po pitanju davanja mišljenja, odgovora na upite, izrade uputstava (vezano za pokretanje prekršajnog postupka, obavještavanje o ponudi održivog paketa usluga za finansijsku inkluziju, prigovor za rad banaka), sačinjavanja prijedloga ili davanje komentara na regulatorni okvir (izmjene i dopune ZoZKFU, nacrt Zakona o platnim uslugama), davanja prijedloga vezano za Supervizorska očekivanja za 2024. godinu i monitoring Strategije razvoja FBA u dijelu zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- učešće na radnim sastancima vezano za pitanja iz djelokruga rada Podružnice Mostar;
- sačinjavanje Informacije o stepenu izvršenja Programa rada za period I-IX 2024. godine ovog organizacionog dijela za potrebe interne revizije FBA, kao i projekcija planiranih aktivnosti za IV kvartal 2024. godine;
- dostavu podataka za potrebe SREP-a vezano za obavljeni nadzor banaka iz segmenta zaštite prava korisnika finansijskih usluga u 2023. i 2024. godini;
- inicijativu vezano za unaprjeđenje segmenta nadzora, tj. tajnu kupovinu (engl. mystery shopping) kao dodatni alat u procesu nadzora SBS;
- analizu postupanja banka prema Odluci o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja.

U 2024. godini Podružnica Mostar je ostvarila aktivan rad kada su u pitanju odgovori na upite, kao i učešće u davanju saglasnosti i mišljenja SBS. Također, izvršene su i sljedeće aktivnosti, analize i inicijative:

- upućen je zahtjev za dostavu podataka i informacija o proizvodima dječje štednje svim bankama sa sjedištem u FBiH i svim bankama iz RS-a koje imaju organizacione dijelove u FBiH, s ciljem unapređenja zaštite prava korisnika finansijskih usluga i pravilne primjene ZoZKFU. Na osnovu dostavljene dokumentacije sačinjena je analiza postupanja banaka u FBiH vezano za depozitni proizvod dječja štednja;
- sačinjena je Procedura za nadzor subjekata bankarskog sistema u segmentu zaštite prava korisnika finansijskih usluga, koja je nakon usvajanja od strane OzR na snazi od jula 2024. godine;
- izvršena je analiza javnih objava informacija jedne banke u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga, odnosno analiza usklađenosti dostupnih javnih informacija i dokumentacije banke sa regulativom koja uređuje segment zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- sačinjena je analiza uređenja i korištenja dopuštenog i prešutnog prekoračenja po tekućem računu za sve banke u FBiH na osnovu javno dostupnih informacija i akata;
- kreirana je evidencija i uspostavljen interni proces kontinuiranog nadzora usklađenosti dostupnih javnih objava informacija od strane SBS, a koje su od interesa za korisnike finansijskih usluga i primjenu ZoZKFU, što uključuje uvide u službene internet stranice SBS i kanale komuniciranja;
- aktivnosti za uspostavu metodologije za SREP u segmentu zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- upućen je zahtjev za dostavu podataka vezano za primjenu Odluke o mjerama za jačanja finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke svim bankama sa sjedištem u FBiH i svim bankama iz RS-a koje imaju organizacione dijelove u FBiH;
- sačinjen je prijedlog Programa rada Podružnice Mostar za 2025. godinu;
- upućena je inicijativa za odobravanje pristupa članstvu Međunarodne organizacije za zaštitu finansijskih potrošača - FinCoNet;

- izvršeno je preliminarno revidiranje Procedure za nadzor subjekata bankarskog sistema u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga;
- izvršena je primopredaja nadležnosti faktoring poslovanja banaka iz organizacionog dijela FBA nadležnog za nadzor NFI u Podružnicu Mostar, što uključuje i preuzimanje svih relevantnih dokumenata i informacija vezanih za faktoring poslovanje.

10. POSEBNE AKTIVNOSTI FBA

10.1. Međunarodne aktivnosti FBA i međuinstitucionalna saradnja

Nastavljene su aktivnosti i u 2024. godini na jačanju i unapređenju saradnje, kako sa domaćim, tako i sa međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanju bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje i regiona i šire, a na osnovu postojećih i novih sporazuma o saradnji i razmjeni informacija. FBA sarađuje i razmjenjuje informacije kroz standardizovane forme izvještaja i učestvuje u međunarodnim kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u Sloveniji, Austriji i Hrvatskoj. U 2024. godini nastavljena je i saradnja sa ECB-om kroz razmjenu informacija i učestvovanje na kolegijima banaka koji su pod nadzorom ECB-a i redovnim godišnjim sastancima, kao i sa EBA-om.

S obzirom na značaj banaka članica međunarodnih grupa za bankarski sistem i finansijsku stabilnost, unapređenje saradnje sa supervizorima matičnih grupa u domenu razmjene informacija, zajedničke ocjene profila rizika grupacije i pojedinačnih banaka, ocjene planova oporavka, zajedničkog djelovanja, interakcije sa bankarskim grupama i jačanja spremnosti na krizne situacije, bit će u fokusu supervizorskog djelovanja i u narednom periodu.

Značajne aktivnosti FBA odnosile su se i na učešće u misijama/posjetama međunarodnih finansijskih organizacija (MMF, SB i dr.) po pitanju informacija i analiza kretanja u bankarskom sistemu FBiH i jačanju bankarske regulative i supervizije. Tokom 2024. godine FBA je aktivno učestvovala i u radu BSCEE. U izvještajnoj godini nastavljena je saradnja sa CBBiH na provođenju top-down stres testova, NTOS, razmjeni podataka o FSI's, dostavljanju kvartalnih podataka za izračun RSTF, te, također, sa FMF-om, Komisijom za vrijednosne papire FBiH i drugim institucijama u BiH. Sa AOD-om i ABRS-om nastavljena je saradnja u okviru redovne razmjene informacija i zajedničkog djelovanja. Pored navedenog, sa ABRS-om nastavljena je saradnja u okviru izrade nove regulative, kao i u oblasti posrednog i neposrednog nadzora, a za banke koje posluju na području oba entiteta izvršene su i međusobne prezentacije ključnih nalaza i ocjena. Nastavljena je koordinacija sa UBBiH, AMFI i UDLBiH vezana za primjenu postojećeg regulatornog okvira, tumačenja istog i prijedloga za njihovu izmjenu, te proces donošenja novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor SBS-a.

10.2. Posebni projekti FBA od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS

FBA je u 2024. godini nastavila sa učešćem u Programu za jačanje kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana, te projektu tehničke pomoći koju pruža SB - FinSAC, s ciljem daljnjeg razvoja regulatornog okvira i supervizorskog pristupa.

Program jačanja kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana finansira EK, a koordinira Njemačka savezna banka (Deutsche Bundesbank). U Projekat je uključeno 19 nacionalnih centralnih banaka Evropskog sistema centralnih banaka (ESCB) i ECB u korist Banke Albanije, CBBiH, FBA, ABRS, Centralne banke Republike Kosovo, Centralne banke Crne Gore, Narodne banke Republike Sjeverne Makedonije i Narodne banke Srbije. Tokom trajanja Projekta, Njemačka savezna banka, zajedno sa partnerskim centralnim bankama i uz doprinos ECB-a, organizira intenzivni regionalni program obuka iz ključnih oblasti koje se odnose na rad centralnih banaka i institucija nadležnih za bankarsku superviziju. U 2024. godini FBA je učestvovala u edukacijama iz oblasti restrukturiranja banaka, zaštite korisnika finansijskih usluga, EU integracija, platnih sistema i dr. U okviru Projekta dogovorena je realizacija dvije bilateralne mjere na temu makroprudencijalni okvir i kamatni rizik u bankarskoj knjizi. Podršku ovim mjerama pružaju Narodna banka Rumunije i HNB. Pored navedenog, Narodna banka Mađarske je uputila inicijativu zemljama Zapadnog Balkana za pomoć u vezi sa SEPA projektom i tim povodom je krajem 2024. godine organizovan sastanak. Nastavak saradnje po ovom pitanju se očekuje i u 2025. godini.

U 2024. godini, u okviru tehničke pomoći SB - FinSAC-a, obavljene su aktivnosti na izradi regulatornog okvira za kamatni rizik u bankarskoj knjizi, edukaciji supervizora o ESG rizicima i kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, ažuriranju metodologije za SREP u segmentu ESG i P2G, daljnjem usklađivanju regulatornog okvira sa odredbama sa CRD V i CRR II, te mjerama vezanim uz restrukturiranje banaka. Nastavak saradnje predviđen je i tokom 2025. godine.

10.3. Učešće FBA u radnim grupama i pododborima

10.3.1. Učešće u radu tijela BiH za evropske integracije

Radne grupe za evropske integracije

FBA je u okviru propisanih nadležnosti, u 2024. godini nastavila sa aktivnostima vezanim za učešće u procesu integracije BiH u EU, a u skladu sa uspostavljenim mehanizmom koordinacije u tom procesu i institucionalnim nadležnostima. U posmatranom periodu nastavljen je rad radnih grupa u BiH za evropske integracije prema poglavljima acquisa koju čine predstavnici nadležnih institucija sa svih nivoa vlasti u BiH. FBA preko imenovanih predstavnika aktivno učestvuje u radu radnih grupa za evropske integracije: ekonomski kriteriji, 4., 9., 17. i 28., odnosno u radu radnih grupa koje se odnose na slobodno kretanje kapitala, finansijske usluge, monetarnu i ekonomsku politiku, zaštitu potrošača i ekonomske kriterije. Predstavnici FBA učestvuju u radu pomenutih radnih grupa u skladu sa iskazanim zahtjevima i potrebama DEI, odnosno Ureda Vlade FBiH za evropske integracije i planom aktivnosti na izradi Programa integrisanja BiH u EU.

U toku 2024. godine, intenzivirane su aktivnosti vezano za obaveze FBA u procesu EU integracija, s obzirom da je Evropsko vijeće 21.03.2024. godine donijelo odluku o otvaranju pregovora sa BiH. Aktivnosti su se odnosile na početak prve faze pregovora BiH sa EU za Poglavlje 9 (screening) koja se odnosi na analitički pregled i ocjenjivanje usklađenosti zakonodavstva države kandidata sa pravnom tečevinom EU, koji provodi EK, a koja ima za cilj identifikaciju razlika u pravnom, političkom i ekonomskom sistemu između BiH i EU. Navedene aktivnosti u okviru procesa „eksplanatornog skrininga" podrazumijevale su pregled i analizu dostavljenih materijala EK, te pripremu pitanja. Također, pokrenute su aktivnosti na

formiranju Koordinacionog tijela i Radne grupe na nivou FBA za praćenje i implementaciju aktivnosti vezanih za učešće u procesu integracije BiH u EU u okviru propisanih nadležnosti FBA i definiranje zadataka i odgovornosti, kao i plana aktivnosti u narednom periodu, što će predstavljati dugotrajan, zahtjevan i kompleksan proces. Navedeno je podrazumijevalo izradu nacrta Odluke o imenovanju Koordinacionog tijela i Radne grupe za praćenje i implementaciju aktivnosti vezanih za učešće u procesu integracije BiH u EU u okviru propisanih nadležnosti FBA, koja će nakon usaglašavanja u narednom periodu biti razmatrana od strane nadležnih organa FBA.

U skladu sa dostavljenim zahtjevom Ureda Vlade FBiH za EU integracije, izvršene su aktivnosti provjere i ažuriranja rokova za usvajanje planiranih propisa koji su uneseni u ISEI u okviru Poglavlja 9. - finansijske usluge i napravljen pregled o navedenom, kao i priprema i ažuriranje podataka o podzakonskim aktima koji naknadno trebaju biti evidentirani u aplikaciji ISEI. FBA će u okviru svojih nadležnosti nastaviti kontinuirano postupati u skladu sa zahtjevima predsjedavajućih radnih grupa vezano za realizaciju planiranih aktivnosti usaglašavanja sa EU propisima, ispunjavanju mjera za realizaciju preporuka EK, kao i svim ostalim pratećim aktivnostima u radu radnih grupa za evropske integracije, uključujući i obaveze u slučaju otvaranja pregovora po poglavljima, gdje je u okviru poglavlja 9 - finansijske usluge, postignut najveći napredak.

Dostavljeni su podaci i informacije neophodne za formiranje Priloga institucija u BiH za redovan godišnji izvještaj o BiH u procesu evropskih integracija za period od 15.05.2023. godine do 15.03.2024. godine, a naknadno i za period od 16.03.2024. godine do 31.07.2024. godine iz djelokruga nadležnosti FBA.

Pododbori za evropske integracije

FBA je u 2024. godini putem svojih predstavnika aktivno učestvovala u radu EU/BiH pododbora: Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača i Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku.

Aktivnosti u okviru Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača bile su usmjerene na usklađivanje sa pravom EU (uključujući trenutno stanje usklađenosti/primjenu: Direktive EU o oporavku i sanaciji banaka (BRRD/BRRDII), trenutni paket o kapitalnim zahtjevima (CRD V/CRRII), kretanje nenaplativih kredita, stres testovi, potpisivanje Memoranduma o razumijevanju o finansijskoj stabilnosti, sastanci Stalnog odbora za finansijsku stabilnost, kao i institucionalni/administrativni kapaciteti, te koordinacija između entitetskih agencija za bankarstvo. U skladu sa obavijesti Ureda Vlade FBiH za evropske integracije, u februaru je u Briselu održan sedmi sastanak EU/BiH Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju uključujući zaštitu zdravlja i potrošača, kojem su prethodile aktivnosti dostavljanja komentara na nacrt dokumenta za diskusiju za navedeni sastanak, a naknadno su pripremljene i dostavljene informacije Uredu Vlade FBiH za evropske integracije, vezano za Listu follow-up aktivnosti, utvrđenim na prethodnom sastanku ovog Pododbora. Naknadne aktivnosti podrazumijevale su i postupanje u skladu sa dostavljenim zahtjevima i definiranim rokovima Ureda Vlade FBiH za evropske integracije koji su se odnosili na pripremu i dostavljanje odgovora i pojašnjenja na dodatna pitanja EK nakon održanog sedmog sastanka Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju.

U 2024. godini izvršene su sve aktivnosti oko 7. sastanka Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku koji je održan u maju u Sarajevu. Aktivnosti su podrazumijevale dostavu podataka i informacija iz nadležnosti FBA u naznačenom formatu Uredu Vlade FBiH za evropske integracije, kao dio dokumenta za diskusiju ovog Pododbora sa EK. Podaci su se odnosili na događanja u finansijskom sektoru i moguće rizike za finansijsku stabilnost, strateški okvir po pitanju usklađivanja vezano za platni promet, kao i tekuće i planirane aktivnosti koje se odnose na najnovije informacije o pripremi zahtjeva za pristup SEPA-i. Pripremljeni su odgovori na dostavljenu listu pitanja EK. Pored pripremnih aktivnosti, na sastanku je EK upoznata sa trendovima i najnovijim dešavanja u bankarskom sektoru FBiH za posmatrani period. Nakon sastanka vršeno je praćenje evaluacije dodatnih pitanja EK i davanja dodatnih pojašnjenja. U septembru 2024. godine dostavljene su finalne preporuke EK, kao i nacrt Zapisnika sa sedmog sastanka Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku. FBA nije imala dodatnih obaveza, niti preporuka iz ove oblasti, kao ni korekcija Zapisnika sa održanog sastanka u dijelu koji se odnosi na nadležnosti FBA.

10.3.2. Učešće u radnim grupama u segmentu SPNiFTA

FBA je u posmatranom periodu bila angažovana u radu sljedećih radnih grupa iz segmenta SPNiFTA, tijela koje su formirale domaće institucije:

- MoneyVal delegacije BiH;
- Radne grupe za izradu Dopune Procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u BiH;
- Radne grupe za izradu Prijedloga pravilnika o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- Radne grupe za izradu Procjena rizika od finansiranja širenja oružja za masovno uništenje, i
- Projekta za suzbijanje korupcije, pranja novca i finansiranja terorizma u BiH.

FBA je aktivno učestvovala u radu navedenih radnih grupa i tijela, kroz učešće u radno konsultativnim sastancima, pripremu prijedloga akata iz domena nadležnosti FBA, usaglašavanje stavova sa drugim nadležnim organima, te pripremi raznih informacija.

U izvještajnom periodu značajne aktivnosti bile su usmjerene na pitanja u vezi s petim krugom uzajamne ocjene mjera koje BiH poduzima protiv PNiFTA. FBA je bila angažovana na pripremi odgovora na pitanja evaluatora MoneyVala u vezi tehničke usklađenosti propisa BiH sa međunarodnim standardima i efikasnosti sistema SPNiFTA. Također, predstavnici FBA su učestvovali i u simulacijskim sesijama sa međunarodnim ekspertom organizovanim od strane Ministarstva sigurnosti BiH u vezi sa pripremom za on-site posjetu evaluatora MoneyVala. U periodu od 12.-28.02.2024. godine evaluatori MoneyVala bili su u on-site posjeti u BiH, a nakon posjete pripremljeni su i odgovori na dodatne upite evaluatora MoneyVala vezano za metodologiju nadzora banaka, procjenu ranjivosti bankarskog sistema, posredničke račune, efikasnost sistema SPNiFTA, preporuke FATF-a, primjenu bazelskih principa i mjere koje FBA poduzima vezano za nepravilnosti u radu SBS i dr.

Evaluatori MoneyVala su u maju dostavili prvi nacrt izvještaja, a u julu 2024. godine drugi nacrt izvještaja na koje su dati komentari i pojašnjenja. U septembru 2024. godine FBA je putem predstavnika učestvovala na trodnevnom sastanku sa evaluatorima MoneyVal komiteta Vijeća Evrope, koji je održan u Strazburu, nakon čega je slijedio treći nacrt izvještaja sa komentarima drugih država, međunarodnih organizacija i vanjskih stručnjaka. Treći nacrt

izvještaja analiziran je na Radnoj grupi i 68. Plenarnoj sjednici MoneyVala koja je održana od 02. do 06.12.2024. godine u Strazburu na kojem su prisustvovali i predstavnici BiH, te predstavnici svih zemalja članica MoneyVala, uključujući i predstavnike FATF-a, EK i nezavisni stručnjaci. Na 68. Plenarnoj sjednici usvojen je Izvještaj petog kruga uzajamne procjene aktivnosti na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za BiH. Izvještajem su konstatovane određene slabosti u sistemu SPNiFTA i širenja oružja za masovno uništenje i preporučene aktivnosti za otklanjanje identifikovanih slabosti. Izvještajem MoneyVala, konstatovane slabosti ni na koji način nisu povezane sa stabilnošću ili kvalitetom bankarskog sistema i supervizije u BiH. Bankarski sektor je prepoznat kao najuređeniji dio sistema SPNiFTA u BiH, što je i konstatovano u izvještaju.

U cilju unapređenja regulatornog okvira i izvršenja zadataka definiranih Akcionim planom donesenim u okviru izrade Dopune Procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Bosni i Hercegovini, UO je u februaru 2024. godine usvojio Odluku o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Nakon usvajanja navedene Odluke okončane su i aktivnosti na izradi Smjernica za analizu i procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Smjernica za identifikaciju stvarnih vlasnika. Smjernice su nakon donošenja objavljene na internet stranici FBA i dostavljene SBS na daljnje postupanje.

Nakon donošenja naprijed navedenih akata usvojen je i objavljen novi Zakon o SPNiFTA. U cilju usklađivanja sa odredbama ovog Zakona, u oktobru 2024. godine usvojena je nova Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a u decembru 2024. godine donesene se nove Smjernice za analizu i procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Smjernice za identifikaciju stvarnih vlasnika.

10.4. Edukacija zaposlenih u FBA

U cilju unapređenja stručnih i profesionalnih kapaciteta svojih zaposlenih, FBA je u 2024. godini posvetila značajnu pažnju pravovremenoj i kontinuiranoj edukaciji, a u svrhu povećanja efikasnosti poslovnih procesa, te doprinoseći stabilnosti i kvalitetu bankarskog i finansijskog sektora.

FBA je u skladu sa zahtjevima i potrebama poslova koje obavlja, svojim radnicima omogućila da učestvuju na seminarima, stručnim konferencijama i radionicama. Fokus edukacije bio je na oblastima supervizije SBS, računovodstvenih standarda, interne revizije i srodnim temama. Značajni programi edukacije u 2024. godini realizirani su i kroz projekte tehničke pomoći koje pruža SB i Program jačanja kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana uz tehničku pomoć centralnih banaka članica EU.

Teme koje su bile najviše zastupljene i obrađene na prethodno navedenim oblicima obuke odnosile su se na:

- bankarsku superviziju;
- finansijsku stabilnost i testiranje otpornosti na stres;
- makroprudencijalni okvir i instrumente;
- procjene planova oporavka;
- implementaciju CRR II/CRD V, kamatni rizik u bankarskoj knjizi, ESG rizike i NPL;
- trening za supervizore u oblasti internog upravljanja, upravljanja kreditnim rizikom i rizikom likvidnosti;

- zeleno i održivo finansiranje;
- MSFI;
- metode, načine i tehnike usklađivanja zakonodavstva;
- restrukturiranje banaka;
- naplatu potraživanja u stečajnom postupku;
- politike i nadzor platnih sistema;
- kripto - imovinu, rizike od SPNiFTA, borbu protiv korupcije;
- umjetnu inteligenciju vs. zaštitu podataka;
- „cyber rizike";
- zaštitu potrošača, finansijsku uključenost i edukaciju;
- Microsoft Power BI;
- metodologiju rada interne revizije;
- nove globalne standarde interne revizije u finansijskom sektoru i dr.

11. POSLOVI VEZANI ZA IKT PODRŠKU

Nadležni organizacioni dio FBA za IKT podršku obavljao je kontinuirane procese koji su neophodni za uspješno poslovanje FBA i rad ostalih organizacionih dijelova FBA.

11.1. Poslovi analize procesa i razvoja

U 2024. godini u segmentu poslova koji se odnose na analizu procesa i razvoja IS FBA, provedene su aktivnosti koje se odnose na sljedeće:

- u dijelu sistema za izvještavanje FBA urađeni su sljedeći poslovi:
  - izvršena je izrada 33 nove ulazne forme za banke na sistemu izvještavanja,
  - izvršena je izrada 167 novih XBRL izvještaja u različitim formama i dorade na 112 XBRL izvještaja za SBS,
  - kreirana su potrebna validacijska pravila i izvršene su dorade na sistemu validacija XBRL izvještaja;
- nastavljene su aktivnosti na reinženjeringu registra „Leasing" društava. Svrha reinženjeringa postojećeg registra „Leasing" društava je da registri „Banaka", „Mikrokreditnih organizacija" i „Leasing" društava budu postavljeni na tehnološki istoj baznoj platformi, te da postojeće aplikativne funkcionalnosti budu unaprijeđene;
- redovni poslovi na održavanju aplikativnih sistema koji su implementirani u okviru IS FBA koje koriste radnici FBA, što uključuje i dodjeljivanje/oduzimanje prava rada u okviru sistema internog IS, a u skladu sa zahtjevima organizacionih dijelova FBA;
- redovni poslovi na održavanju aplikativnih sistema koje koriste SBS u svrhu regulatornog izvještavanja FBA, te podrška korisnicima koji koriste predmetne sisteme;
- administracija sistema „Document tracking" (sistem za skeniranje, pohranjivanje i dostavljanje poslovne dokumentacije), „Document management" i „File management" prema zahtjevima organizacionih dijelova FBA, kao i dodjela prava pristupa prema predmetnim sistemima;
- obavljeno je više sastanaka sa organizacionim jedinicama FBA, kao i predstavnicima SBS i UBBiH, s ciljem utvrđivanja plana reinženjeringa aplikacije FBA Statistika. Organizacioni dio FBA nadležan za podršku superviziji banaka, dostavio je za izradu izmjene na obrascima nadzornog i statističkog izvještavanja.

11.2. Poslovi administracije i podrške

U 2024. godini, u segmentu poslova koji se odnose na IKT administraciju i podršku IS FBA i cyber sigurnost IKT sistema, izvršene su sljedeće aktivnosti:

- montaža nove serverske opreme u „rack" ormare, spajanje na električnu i računarsku mrežu, inicijalizacija i instalacija, te konfiguracija;
- upgrade backup rješenja na najnoviju verziju, uz konfiguraciju novih mogućnosti i rekonfiguraciju postojećih. Izvršena je implementacija dodatnih repozitorija otpornih na maliciozne promjene (tzv. „immutable" repozitoriji), kao i testiranje sigurnosnih kopija - povrat podataka iz backupa;
- migracija i rekonfiguracija kontrolera za upravljanje „wireless access point-ima" (nova verzija operativnog sistema, nova verzija samog kontrolera, migracija konfiguracije, testiranje);
- kreiranje i brisanje VPN tunela sa SBS, prema potrebama i zahtjevima;
- priprema serverske i mrežne opreme za uništenje - uništavanje diskova, memorija, priprema računarske opreme za donaciju;
- upgrade virtualizacijske platforme na produkcijskim serverima na primarnoj i sekundarnoj lokaciji na posljednjoj verziji, upgrade firmware na serverima, konfiguracija novih servera i pridruživanje u postojeći klaster;
- instalacija i konfiguracija novih "storage" uređaja, kao i migracija podataka na nove "storage" uređaje;
- implementacija novih "datacentar switcheva", montaža, upgrade firmwarea, konfiguracija i ožičenje;
- konfiguracija SNMP protokola unutar infrastrukture i dodavanje uređaja u alat za monitoring;
- inicijalizacija, povezivanje i konfiguracija, te puštanje u produkcijski rad novog rješenja za e-mail zaštitu;
- administracija Microst365 platforme - korisnici, email, kolaboracijski alati;
- na lokacijama primarnog i sekundarnog data centra izvršena je fizička instalacija po dva mrežna sigurnosna uređaja ("edge firewall"), upgrade firmwarea, te kabliranje i povezivanje, konfiguracija uređaja, kreirani potrebni mrežni objekti i sigurnosna pravila, uspostavljena komunikacija između primarnog i sekundarnog data centra. Izvršeno je puštanje u rad HTTPS inspekcije na nivou FBA, čime je povećan nivo zaštite od cyber prijetnji sa interneta;
- migracija na novo antivirusno rješenje - inicijalizacija i početne postavke, kreirane grupe i pravila, deinstalacija starog i instalacija novog antivirusnog rješenja na servere i radne stanice;
- zamjena dana centar rutera na primarnoj lokaciji - migracija kompletne konfiguracije i pravila sa postojećeg, te testiranje na novim uređajima, kao i puštanje u produkciju;
- instalacija i konfiguracija uređaja za zaštitu od DDoS napada, kao i upravljačke konzole za DDoS uređaj;
- rekonfiguracija pristupnog dijela mrežne infrastrukture (glavni komunikacioni ormar) u primarnom datacentru;
- implementacija rješenja za centralizovano upravljanje serverima - integracija LOM pristupa virtualizacijskim serverima u jedinstvenu konzolu;
- skeniranje korisničkih računarskih mreža alatom za upravljanje ranjivostima i izvršena je analiza rezultata, s ciljem otklanjanja uočenih propusta.

Također, izvršeno je kompletno preseljenje IT opreme u prostor nove server sale na sekundarnoj lokaciji. Pored navedenog, provodile su se i kontinuirane aktivnosti na povećanju sigurnosti i pouzdanosti IS, unapređenju IKT infrastrukture, nadzor i optimizaciju mrežnog prometa, otklanjanje problema vezano za mrežni pristup SBS prema sistemu izvještavanja FBA, kao i administraciji sistema i pružanju podrške za korisnike IS. Vršena je zamjena stare, dotrajale računarske opreme, podrška korisnicima prilikom puštanja u rad novih izvještajnih formi, tehnička podrška na pripremi projekta implementacije pametne pošte, administracija sistema „Kontrola prolaza i radnog vremena", podrška pri prelasku na novi sistem izvještavanje XBRL izvještaja uz validiranje modula.

11.3. Ostale aktivnosti IKT podrške

Također, u posmatranom periodu izvršene su i sljedeće ostale aktivnosti IKT podrške:

- kvalitativni i kvantitativni prijem IT robe koji je obavljen u skladu sa zaključenim ugovorima;
- objavljeno je sedam javnih ponuda koje su se odnosile na zaštitu od DDoS napada, SIEM rješenje, softversko rješenje za digitalizaciju procesa supervizije, uredsku kompjutersku opremu, softversko rješenje za upravljanje ranjivostima sistema, programsko rješenje/licence za vraćanje i dekripciju podataka IKT sistema i proširenje kapaciteta server sale.

12. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U FBA

Zajedničke funkcije u FBA, kao poslovna funkcija nadležna za pružanje podrške radu FBA, djeluje u područjima općih, kadrovskih i računovodstveno - finansijskih poslova u skladu sa programskim ciljevima i zahtjevima radnih procesa.

12.1. Opći i kadrovski poslovi

U dijelu općih i kadrovskih poslova u 2024. godini izvršene su sljedeće aktivnosti:

- vršenje analize postojećih internih akata, učešće u izmjenama postojećih i izradi novih internih akata u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima FBA koji se odnose na rad organizacionih dijelova FBA, u smislu njihovog usklađivanja sa potrebama radnih procesa i zakonskim propisima (sačinjavanje nacrta Etičkog kodeksa i Pravila poslovnog ponašanja, učešće u izradi Pravilnika o radu, Pravilnika o sistematizaciji poslova, Odluke o utvrđivanju radnih mjesta na koja se ne primjenjuje rad na daljinu);
- kontinuirano učešće u izradi općih i pojedinačnih internih akata FBA koji se odnose na rad ovog organizacionog dijela, a što podrazumijeva izrade pravilnika, ugovora, rješenja, odluka, zaključaka, potvrda i drugih akata iz domena rada ovog organizacionog dijela. Uspostavljen je novi sistem protokolisanja i čuvanja akata, te njihovo arhiviranje na kraju godine. Također, izvršena je automatizacija izdavanja pojedinačnih akata vezanih za korištenje godišnjih odmora radnika. Imenovana je Komisija za sortiranje i izlučivanje arhivske građe za period 1996. - 2014. godine koja je sačinila listu građe za koju je predviđeno uništenje, te je ista u skladu sa primjenjujućim propisima upućena Arhivu FBiH na pregled i traženje saglasnosti za uništenje. Izrađene su sve evidencije propisane Pravilnikom o legitimaciji i znački, te je završena distribucija istih. Analizirane su potrebe

za izmjenama i unapređenju postojećih pravilnika vezano za unutrašnju sigurnost FBA i način provođenja postupka po raspisanim javnim oglasima za prijem radnika u radni odnos;

- upravljanje ljudskim resursima, analiza stanja kadrova, vođenje određenih evidencija iz oblasti radnih odnosa u skladu sa aktima FBA i zakonskim propisima koji uređuju tu oblast (kadrovske evidencije, evidencije svih zaključenih ugovora, redovno ažuriranje istih u pogledu unošenja obaveznih podataka, uz ažuriranje evidencije ličnih podataka). U prethodnom periodu uspostavljeno je korištenje nove aplikacije za menadžment ljudskih resursa i izvršena je migracija podataka sa BH-BATIS aplikacije na novo softversko rješenje. Evidencije kadrova se još uvijek vode u dva programa zbog evidentiranja uredne historije i izvršena je revizija unesenih podataka;
- provođenje postupaka prijema radnika u radni odnos, u skladu sa potrebama posla i usvojenim planom zapošljavanja;
- davanje mišljenja koja su povezana sa primjenom zakonskih i podzakonskih propisa iz domena rada ovog organizacionog dijela FBA;
- izrada prijedloga plana zapošljavanja u skladu sa planom poslovanja, prema postojećoj organizaciji i aktu o sistematizaciji radnih mjesta;
- nastavak aktivnosti na uređenju poslovnog prostora FBA u kojem je smješten organizacioni dio Podružnica Mostar;
- provođenje svih radnji u vezi sa stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem radnika, što uključuje i reviziju registra stručnih agencijskih ispita i njihovo evidentiranje u novom softveru;
- provođenje postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u okviru odobrenih finansijskih sredstava, saglasno Zakonu o javnim nabavkama, Planu poslovanja i internim aktima FBA koji uređuju ovu oblast. Navedeno uključuje pokretanje postupaka nabavki, formiranje komisija i koordiniranje njihovog rada, izradu tenderske dokumentacije, objavljivanje postupaka i obavještenja u vezi sa njihovim provođenjem na portalu javnih nabavki. Također, vezano za navedene poslove vrše se aktivnosti na izradi odluka, zaključaka, odgovora po pravnim lijekovima, ugovora, okvirnih sporazuma i drugih akata iz ove oblasti, praćenje provedbe ugovora i okvirnih sporazuma, vođenje evidencija i sačinjavanje izvještaja o provedenim postupcima nabavke, unošenje dodijeljenih ugovora u sistem javnih nabavki, praćenje realizacije plana nabavki, kao i zaključenih okvirnih sporazuma i ugovora;
- pružanje podrške organizacionim dijelovima FBA u vezi sa prisustvovanjem njihovih predstavnika na seminarima, radionicama, konferencijama i drugim poslovnim skupovima;
- kancelarijsko i arhivsko poslovanje, vođenje protokola, primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje pošte, evidentiranje i arhiviranje akata, razvrstavanje predmeta i akata, čuvanje i održavanje registraturne i arhivske građe, vođenje arhivske knjige, provođenje postupka izlučivanja arhivske i registraturne građe, ažuriranje akata iz ove oblasti (digitalna dostava pošte i uspostava preuzimanja pošte putem „pametnih ormara");
- poslovi recepcije, osiguranje/zaštita osoblja i imovine (unutrašnje fizičko osiguranje, organizovanje tehničke zaštite poslovnih prostorija FBA, ispitivanje protivprovalnog i videonadzornog sistema za kontrolu pristupa u poslovne prostorije i evidenciju radnog vremena, uz izdavanje atesta o njihovoj ispravnosti, u skladu sa zakonskim propisima koji uređuju predmetnu oblast);
- poslovi u vezi sa upravljanjem imovinom, u smislu njenog redovnog održavanja, u skladu sa zakonskim propisima koji uređuju ovu oblast (praćenje stanja građevine, periodični i godišnji pregledi, obavljanje popravaka građevine i dr.), s ciljem očuvanja tehničkih svojstava koje građevine moraju zadovoljavati u pogledu sigurnosti njenog korištenja,

upotrebljivosti i ispravnosti, kao i uređaja, instalacija i opreme i praćenje propisa u vezi sa održavanjem objekta i opreme;
- redovno održavanje voznog parka, uredske i druge opreme u skladu sa uputama i standardima proizvođača, organizovanje redovnog održavanja poslovnih prostorija;
- poslovi iz oblasti zaštite ličnih podataka (vođenje zbirke ličnih podataka u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka i internim aktima FBA koji uređuju tu oblast - Pravilnik o provođenju Zakona o zaštiti ličnih podataka i Plan sigurnosti ličnih podataka). Navedene aktivnosti uključuju vođenje evidencije o zaposlenim, obračunatim i isplaćenim plaćama i drugim oporezivim naknadama, prihodima koje ostvaruju fizička lica, službenim iskaznicama i značkama, video nadzoru, ulasku posjetilaca i druge evidencije;
- organizovanje i provođenje preventivnih mjera iz oblasti zaštite od požara, kojim će se spriječiti nastanak požara i eksplozije i osigurati uslovi za efikasnu evakuaciju, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu i internim aktima FBA koji uređuju tu oblast, ispitivanje ispravnosti sistema vatrodojave u objektu, uz izdavanje atesta o njegovoj ispravnosti, vršenje periodičnih pregleda i ispitivanje protupožarnih aparata i hidrantske mreže, provođenje obuke radnika FBA iz oblasti zaštite od požara;
- periodični pregledi i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklime u radnim i pomoćnim prostorijama od strane ovlaštene institucije.

12.2. Računovodstveno - finansijski poslovi

U 2024. godini, u segmentu računovodstvenih poslova, izvršene su sljedeće aktivnosti:
- obavljanje potrebnih aktivnosti za izradu završnog obračuna za 2023. godinu koji uključuje aktivnosti u vezi sa obavljanjem popisa imovine i obaveza, kao obaveznog predbilansnog kontrolnog postupka koji prethodi izradi i sastavljanju finansijskih izvještaja FBA za 2023. godinu;
- blagovremeno su izrađeni i predani finansijski izvještaji FBA po godišnjem obračunu za 2023. godinu nadležnoj Finansijsko-informatičkoj agenciji;
- izvršeni su poslovi povezani sa obavljanjem završne revizije finansijskih izvještaja FBA za 2023. godinu, koji se odnose na pripremanje dokumentacije potrebne za provođenje revizijskog procesa;
- kontinuirano učešće u usklađivanju novog programskog rješenja za finansijsko - računovodstvene poslove i poslove obračuna plaća sa postojećim rješenjem s ciljem optimizacije postojećih funkcionalnosti, kako bi se osigurala efikasnija obrada podataka i unaprijedio proces rada;
- knjiženje, evidentiranje i kontrola knjigovodstvenih isprava, kao i praćenje svih poslovnih promjena koje su se desile u „Dynamics programu". Aktivnosti evidentiranja, obračuna i isplate plaća, ugovora o djelu, refundacija bolovanja, vođenja evidencija o stalnim sredstvima, sitnom inventaru i bibliotetskom materijalu su se provodile kontinuirano u skladu sa načelom ažurnosti, kao i ostali administrativno tehnički poslovi;
- obračun i kontrola mjesečne amortizacije, donošenje odluke o stavljanju osnovnih sredstava, sitnog inventara i bibliotetskog materijala u upotrebu;
- vršena je kontrola finansijskih kartica po vrstama prihoda kroz aplikaciju porezne uprave i izvještavanje nadležnih agencija na mjesečnom i godišnjem nivou putem propisanih obrazaca o isplaćenim plaćama i drugim ličnim primanjima radnika, statističkih podataka i ostalih izvještaja i pregleda u skladu sa zakonskim propisima;

- poduzimane su aktivnosti na sastavljanu knjigovodstvenih izvještaja i podataka koji su činili osnovu za izradu planova poslovanja i kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaja o finansijskom poslovanju FBA kao i izvještaja po potrebi;
- provodili su se kontrolni postupci u vezi sa izradom obračuna, što podrazumijeva usaglašavanje svih sintetičkih i analitičkih knjigovodstvenih evidencija, kontrolu ispravnosti knjiženja i dokumentovanosti proknjiženih poslovnih promjena tokom godine, kontrolu bruto bilansa, glavne knjige i pomoćnih evidencija;
- izvršene su pripremne radnje za godišnji popis imovine i obaveza, usuglašavanja pojedinih konta, usklađivanje poslovnih knjiga, provjera i kontrola evidentiranih vrijednosti u knjiženjima i bruto bilansu, evidentiranje i označavanje novonabavljenih stalnih sredstava i isknjižavanje rashodovanih stalnih sredstava.

U segmentu finansijskih poslova izvršene aktivnosti se odnose na sljedeće:
- poslovi u vezi sa obračunom i naplatom prihoda koje FBA ostvaruje po osnovu provođenja supervizije poslovanja SBS-a;
- praćenje prihoda i rashoda, sačinjavanje mjesečnih i kvartalnih analiza o njihovom ostvarenju i odnosu, provođenje politika i procedura vezanih za efikasno upravljanje novčanim sredstvima i bankovnim računima i izvještavanje o izvršenju prihoda i rashoda;
- izvještavanje Direkcije FBA i UO o izvršenju plana poslovanja i drugim pitanjima značajnim za finansijsko poslovanje FBA;
- priprema i obrada podataka za potrebe izrade aktuarskog mišljenja u vezi s primjenom MRS-a 19, u svrhu izrade finansijskih izvještaja za 2023. godinu;
- aktivnosti na izradi Izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2023. godinu, Plana finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH i Programa rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2025. godinu;
- aktivnosti na unapređenju radnih procesa u dijelu koji se odnosi na službena putovanja i nabavne zahtjeve, ažuriranjem obrazaca i procedure.

12.3. Finansijsko poslovanje

12.3.1. Finansiranje rada

Finansiranje rada FBA uređeno je odredbama ZoA kojim je definirano da se sredstva za njen rad, kao neprofitne institucije, osiguravaju isključivo iz propisanih naknada koje SBS plaćaju FBA za izdavanje dozvola za rad i za superviziju njihovog poslovanja, kao i naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada FBA. Naplata sredstava vrši se u skladu sa ZoA i odlukama FBA kojima je utvrđena tarifa naknada koje SBS plaćaju FBA, kao i visina i način njihovog plaćanja.

Naknade koje SBS plaćaju FBA za superviziju njihovog poslovanja sastoje se od godišnjeg linearnog administrativnog dijela koji se uplaćuje u jednakim tromjesečnim ratama i tromjesečnog varijabilnog dijela od iznosa aktive bilansa stanja SBS-a (u promilima) u visini propisanoj odlukama FBA. Prihodi ostvareni od naknada za obavljanje drugih poslova iz nadležnosti rada FBA obuhvataju ostale naknade koje SBS uplaćuju po osnovu izdatih saglasnosti, odobrenja, zaključaka i drugih akata koje izdaje FBA.

Novčane kazne za učinjene prekršaje koji se u skladu sa zakonskim propisima izriču SBS i odgovornim licima istih, uplaćuju se u budžet FBiH. U skladu sa ZoA propisano je da se višak prihoda nad rashodima tekućeg obračunskog perioda prenosi u narednu poslovnu godinu.

12.3.2. Izvršenje finansijskog plana

Prema Bilansu uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2024. godine, FBA je ostvarila ukupne prihode u iznosu od 23.367.203 KM, rashodi su iznosili 18.905.303 KM, a višak prihoda nad rashodima obračunskog perioda iznosi 4.461.900 KM.

Ukupni prihodi veći su za 4.976.912 KM ili 27% u odnosu na prethodnu godinu, a veći su za 859.155 KM ili 4% u odnosu na planirani iznos izvještajnog perioda. Najznačajniju stavku u strukturi ostvarenih prihoda čine ostvareni prihodi po osnovu naplaćenih naknada za superviziju rada banaka koji čine glavninu ostvarenih prihoda. Rashodi poslovanja iznosili su 18.905.303 KM i ostvareni su sa 90% u odnosu na planiranu vrijednost.

Pregled prihoda prema izvorima i njihov udio u ukupnim prihodima prikazan je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Ostvareno u 2024.	% učešća
1.	Naknade - banke	22.193.689	95
2.	Naknade - MKO	778.946	3
3.	Naknade - lizing društva	254.009	1
4.	Naknade - faktoring društva	0	0
5.	Ostali prihodi	140.559	1
UKUPNO		**23.367.203**	**100**

Poslovni rashodi predstavljaju troškove iz osnovne djelatnosti FBA i obuhvataju materijalne troškove, troškove plaća, naknade, usluge, amortizaciju, te ostale troškove poslovanja institucije. Rashodi obračunskog perioda priznati su u periodu u kojem su i nastali.

U strukturi ukupno ostvarenih rashoda najveći dio izdataka odnosi se na troškove radnika, odnosno isplaćene plaće i naknade iz radnog odnosa radnicima FBA tokom obračunskog perioda, te troškove usluga. Izvršena izdvajanja za bruto plaće u izvještajnom periodu, kao bruto masa sredstava izdvojena za tu namjenu, uključuju neto isplate radnicima FBA, te pripadajuće poreze, doprinose i naknade (kao javne prihode), obračunate su i uplaćene u budžetske i vanbudžetske fondove u skladu sa zakonskim propisima koji uređuju tu oblast.

Struktura sredstava usmjerenih u budžetske i vanbudžetske fondove, obračunatih i isplaćenih na plaće radnicima FBA, kao doprinosa iz plaće i na plaću, s usporedbom njihovog ostvarenja u prethodnoj godini, daje se u sljedećoj tabeli:

R. br.	Javni prihod	2023. godina	2024. godina
1.	Penzijsko-invalidsko osiguranje	2.067.207	2.597.015
2.	Osnovno zdravstveno osiguranje	1.480.885	1.860.065
3.	Osiguranje od nezaposlenosti	179.353	225.298
UKUPNO		**3.727.445**	**4.682.378**

12.3.3. Uspješnost poslovanja - Bilans uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2024. g.

Struktura prihoda i rashoda ostvarenih u izvještajnom periodu, s usporedbom njihovog ostvarenja u prethodnoj godini, prikazana je u obrascu "Bilans uspjeha" za period od 01.01. do 31.12.2024. godine, kako slijedi:

Opis	Iznos	
	Prethodna godina	Tekuća godina
A. Prihodi		
Članarina	-	-
Prihodi iz budžeta	-	-
Humanitarni prihodi	-	-
Prihodi od vlastite aktivnosti	18.222.861	23.226.644
Ostali prihodi	167.430	140.559
Prihodi ukupno	**18.390.291**	**23.367.203**
B. Rashodi		
Materijal i energija	296.402	277.123
Usluge	1.271.299	1.129.427
Plate i naknade	12.055.376	14.613.711
Amortizacija	1.005.576	1.435.659
Finansijski rashodi	98.294	449.829
Putni troškovi	368.875	433.569
Humanitarni rashodi	84.900	197.500
Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata	333	-
Ostali rashodi	398.530	368.485
Rashodi ukupno	**15.579.585**	**18.905.303**
C. Rezultat		
Višak prihoda	**2.810.706**	**4.461.900**
Višak rashoda	-	-

12.3.4. Stanje imovina i obaveza/izvora sredstava - Bilans stanja na dan 31.12.2024. g.

Stanje imovine i obaveza, odnosno izvora sredstava FBA, prikazano je u obrascu „Bilans stanja" na dan 31.12.2024. godine, kako slijedi:

Opis	Iznos po odbitku ispravke vrijednosti	
	Prethodna godina	Tekuća godina
Aktiva		
A. Stalna sredstva	**21.942.212**	**24.640.226**
Nekretnine, postrojenja i oprema	21.248.400	23.751.102
Nematerijalna stalna sredstva	693.812	889.124
Dugoročni plasmani i potraživanja	-	-
Biološka imovina	-	-
Ulaganja u nekretnine	-	-
Sredstva namijenjena prodaji	-	-
Dugoročna razgraničenja	-	-
B. Tekuća sredstva	**23.590.843**	**26.182.229**
Novac i novčani ekvivalenti	22.422.679	26.125.762

Kratkoročni plasmani i potraživanja	1.167.268	56.467
Zalihe	-	-
Ulazni PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja	896	-
Aktiva ukupno	**45.533.055**	**50.822.455**
Pasiva		
A. Trajni izvori	**39.562.155**	**44.024.056**
Trajni izvori	29.694.936	31.100.290
Rezerve	7.056.513	8.461.866
Neraspoređeni višak prihoda	2.810.706	4.461.900
Neraspoređeni višak rashoda	-	-
Revalorizacione rezerve	-	-
B. Dugoročne obaveze	**4.520.334**	**4.684.469**
Dugoročne finansijske obaveze	-	-
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	4.520.334	4.684.469
C. Kratkoročne obaveze	**1.450.566**	**2.113.930**
Tekuće obaveze	1.450.417	2.113.822
Kratkoročne finansijske obaveze	-	-
Kratkoročna razgraničenja i rezervisanja	149	108
Pasiva ukupno	**45.533.055**	**50.822.455**

Pri izradi finansijskih izvještaja FBA je primijenila općeprihvaćene računovodstvene koncepte, te računovodstvena načela i računovodstvene standarde finansijskog izvještavanja. Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa ZoRR, MRS i MSFI, odnosno prema zakonskom okviru finansijskog izvještavanja u FBiH, te računovodstvenim politikama i drugim internim aktima FBA koji uređuju računovodstveno-finansijsko poslovanje.

U skladu sa odredbama ZoRR, shodno Međunarodnim revizijskim standardima, revizorsko društvo Grant Thornton d.o.o. Banja Luka, obavilo je reviziju finansijskih izvještaja FBA za 2024. godinu, čije mišljenje glasi:

Grant Thornton

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 925; +387 51 211 294
F +387 51 211 921
E office@gtbl.gl.com
www.grantthornton.ba

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu „Agencija"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2024. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Agencije na dan 31. decembra 2024. godine kao i njenu finansijsku uspješnost i novčane tokove za godinu koje se tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Agenciju u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ostale informacije

Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u godišnji izvještaj, ali ne uključuju godišnje finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem ovjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo gore navedene ostale informacije i, u provođenju toga, da razmotrimo jesu li ostale informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, na osnovu posla koji smo obavili na ostalim informacijama, zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da objavimo tu činjenicu. U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Grant Thornton

Odgovornost organa rukovođenja za finansijske izvještaje

Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za takve interne kontrole za koje organ rukovođenja Agencije utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, organ rukovođenja Agencije je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Agencije da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica ovlaštena za upravljanje odgovorna su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Agencije.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji Agencije, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Agencija;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencija da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

Grant Thornton

- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Miloš Grujić.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 12. maj 2025. godine

Isidora Džombić
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Miloš Grujić
Ovlašteni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

ZAKLJUČAK

U okviru svojih zakonskih nadležnosti, FBA djeluje kao samostalna i nezavisna institucija, pridržavajući se zakonskih propisa, supervizorskih principa, profesionalnih standarda i najboljih međunarodnih praksi. Tokom izvještajnog perioda, FBA je realizirala planirane aktivnosti utvrđene u skladu sa zakonskim propisima i Programom rada FBA, kao i dodatne aktivnosti nastale iz nepredviđenih okolnosti, potreba i zahtjeva u nadzoru poslovanja SBS.

Uspostavljeni principi djelovanja uzimaju u obzir specifičnosti monetarne politike i tržišta u BiH, kao i lokalnog bankarskog sistema, čime su ostvareni svi ciljevi za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u uslovima makroekonomskih i geopolitičkih poremećaja, te prisutnih inflatornih pritisaka. Pravovremene mjere FBA spriječile su direktni prijenos negativnih efekata tržišta van BiH na cjelokupnu privredu i SBS u FBiH, te su imale značajan pozitivan utjecaj na očuvanje poslovnog ambijenta, zaštitu interesa korisnika finansijskih usluga i stabilnost bankarskog sistema.

U 2024. godini, FBA je značajne aktivnosti usmjerila na ublažavanju rizika povezanih sa rastom kamatnih stopa u EU, kao i potencijalnog rizika uslijed općeg rasta kamatnih stopa u BiH, ograničavanje sistemskih rizika, upravljanje finansijskim rizicima vezanim za ESG faktore, ublažavanje posljedica poplava, SPNiFTA, te jačanje finansijske inkluzije. Poduzete mjere FBA su očuvale stabilnost bankarskog sistema i pozitivno utjecale na poslovni ambijent u BiH.

FBA je nastavila sa efikasnim procesom supervizije SBS i jačanjem kapaciteta u skladu sa regulatornim i supervizorskim reformama. U vršenju supervizije rada i zakonitosti poslovanja SBS-a, FBA je pravovremeno nalagala i poduzimala mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti. Održavanje ekvivalencije sa regulatornim i supervizorskim okvirom EU, uz harmonizaciju između entitetskih agencija za bankarstvo i koordinaciju sa CBBiH, ima za cilj očuvanje finansijske stabilnosti i upravljanje sistemskim rizicima, a u skladu sa Strateškim prioritetima za održavanje ekvivalencije bankarske regulative sa EU regulatornim okvirom za period 2022. - 2026. godina. S tim u vezi izvršeno je revidiranje regulatornog okvira iz segmenta kapitala i kapitalnih zahtjeva, upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi (IRRBB), te poslovanja sa licima u posebnom odnosu sa bankom i obavještavanja FBA. Također, revidirana je regulativa u segmentu SREP postupka, ICAAP-a i ILAAP-a, te usvojena nova regulativa o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u skladu sa novim ZoSPNiFTA. Donesena je nova regulativa o utvrđivanju sistemski značajne banke i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku. Produženi su rokovi vezano za privremene mjere za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa i ograničavanje izloženosti banaka u FBiH prema centralnim vladama ili centralnim bankama. FBA je pravovremeno reagirala i donijela posebne mjere koje SBS primjenjuju u vanrednim okolnostima, a vezano za poplave iz oktobra 2024. godine u FBiH.

Jačanje i unapređenje saradnje s domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama, kao i s regionalnim i drugim relevantnim organizacijama je ostvareno u izvještajnoj godini. Također, intenzivirana je bilateralna i multilateralna saradnja sa bankarskim regulatorima iz zemlje i inostranstva. FBA aktivno učestvuje u razmjeni informacija i radu međunarodnih kolegija supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u EU. Kontinuirana saradnja sa EBA-om i ECB-om odvijala se kroz razmjenu informacija, učestvovanje na kolegijima banaka pod nadzorom ECB-a, te na redovnim godišnjim sastancima. Izgradnja kapaciteta FBA dodatno je

nadzorom ECB-a, te na redovnim godišnjim sastancima. Izgradnja kapaciteta FBA dodatno je unapređena kroz realizaciju specijaliziranih projekata tehničke pomoći, uključujući projekte SB - FinSAC, te Program jačanja kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana, usmjerenih na razvoj regulative i nadzora SBS.

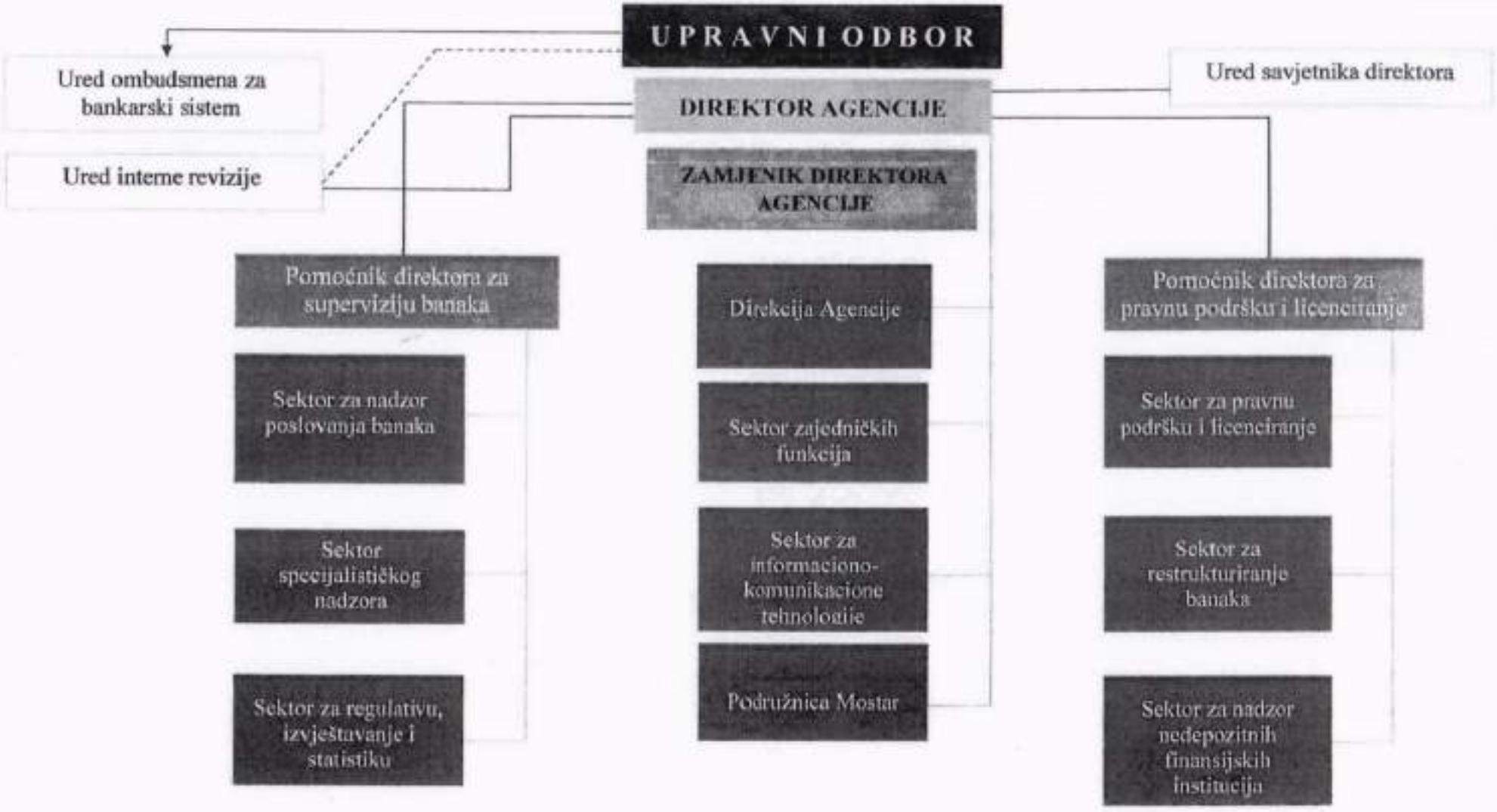
Daljnji pravci djelovanja FBA definisani su Programom rada FBA za 2025. godinu. Planirane aktivnosti usmjerene su na izvršavanje zakonskih nadležnosti FBA, jačanje nadzorne funkcije, razvoj regulatornog okvira za SBS, te poslove povezane sa restrukturiranjem banaka. Svi ovi napori imaju za cilj očuvanje i jačanje stabilnosti bankarskog sistema, zaštitu deponenata, te unapređenje sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS.

Broj: 01-3063/25
Sarajevo, 26.05.2025. godine

DIREKTOR

Jasmin Mahmuzić

PRILOG 1.

UPRAVNI ODBOR
Ured ombudsmena za bankarski sistem
Ured interne revizije
Ured savjetnika direktora
DIREKTOR AGENCIJE
ZAMJENIK DIREKTORA AGENCIJE
Pomoćnik direktora za superviziju banaka
Sektor za nadzor poslovanja banaka
Sektor specijalističkog nadzora
Sektor za regulativu, izvještavanje i statistiku
Direkcija Agencije
Sektor zajedničkih funkcija
Sektor za informaciono-komunikacione tehnologije
Podružnica Mostar
Pomoćnik direktora za pravnu podršku i licenciranje
Sektor za pravnu podršku i licenciranje
Sektor za restrukturiranje banaka
Sektor za nadzor nedepozitnih finansijskih institucija

PRILOG 2.

PREGLED AKATA
USVOJENIH OD STRANE UO U 2024. GODINI

a) Akti kojima se propisuje rad FBA:

1. Pravilnik o dopunama Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-23-04/24 od 09.04.2024. godine;
2. Pravilnik o dopunama Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-25-05/24 od 19.06.2024. godine;
3. Pravilnik o dopunama Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-28-05/24 od 02.10.2024. godine;
4. Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju stalnog člana i zamjenskih članova Odbora za restrukturiranje Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-29-06/24 od 05.11.2024. godine;
5. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-30-06/24 od 26.11.2024. godine.

b) Programi rada i izvještaji o radu UO i FBA:

1. Izvještaj o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2023. godinu i donošenje zaključka broj: U.O.-24-04/24 od 28.05.2024. godine;
2. Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2023. godinu, uključujući Izvještaj nezavisnog revizora i donošenje odluke broj: U.O.-24-05/24 od 28.05.2024. godine;
3. Monitoring i evaluacija „Strategije razvoja Agencije za bankarstvo FBiH za period 2021. - 2026. godina", broj: U.O.-24-06/24 od 28.05.2024. godine;
4. Monitoring i evaluaciju „Strateških prioriteta za održavanje ekvivalencije bankarske regulative sa EU regulatornim okvirom za 2023. godinu", broj: U.O.-24-07/24 od 28.05.2024. godine;
5. Monitoring i evaluacija „Strateških prioriteta o upravljanju i nadzoru rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima u bankarskom sektoru za 2023. godinu", broj: U.O.-24-08/24 od 28.05.2024. godine;
6. Izvještaj o radu Agencije za bankarstvo FBiH za period 01.01. - 31.03.2024. godine, broj: U.O.-24-09/24 od 28.05.2024. godine;
7. Izvještaj o radu Agencije za bankarstvo FBiH za period 01.01. - 30.06.2024. godine, broj: U.O.-27-03/24 od 10.09.2024. godine;
8. Izvještaj o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine - izvršenje Programa rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH u periodu od 01.01. do 30.09.2024. godine, broj: U.O.-29-07/24 od 05.11.2024. godine;
9. Program rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2025. godinu, broj: U.O.-31-04/24 od 17.12.2024. godine;
10. Program rada Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2025. godinu, broj: U.O.-31-05/24 od 17.12.2024. godine.

c) Akti koji se odnose na rad Ombudsmena:

1. Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, u skladu sa članom 36. Zakona o Agenciji za bankarstvo FBiH, broj: U.O.-21-02/24 od 22.02.2024. godine.

d) Akti koji se odnose na rad Ureda interne revizije u FBA:

1. Izvještaj o internoj reviziji praćenja realizacije preporuka datih u 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godini (follow-up revizija), broj: U.O.-20-03/24 od 01.02.2024. godine;
2. Sažetak konačnog izvještaja revizije rada Sektora zajedničkih funkcija (Odjel za računovodstvo i finansije) s akcentom na primjenu poreznih propisa, broj: U.O.- 20-04/23 od 01.02.2024. godine;
3. Izvještaj o radu Ureda interne revizije za 2023. godinu, broj: U.O.-21-04/24 od 21.02.2024. godine;
4. Izvještaj o radu Ureda interne revizije za I kvartal 2024. godine, broj: U.O.-24-11/24 od 28.05.2024. godine;
5. Izvještaj o radu Ureda interne revizije za II kvartal 2024. godine, broj: U.O.-26-04/24 od 10.07.2024. godine;
6. Sažetak konačnog izvještaja o reviziji rada Sektora za regulativu, izvještavanje i statistiku, broj 09-1338-2/24 od 05.06.2024. godine i broj: U.O.-26-05/24 od 10.07.2024. godine;
7. Sažetak konačnog izvještaja interne revizije javnih nabavki Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine izvršenih u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine, broj: 09-319-4/24 od 02.07.2024. godine, broj: U.O.-26-06/24 od 10.07.2024. godine;
8. Izvještaj o internoj reviziji praćenja realizacije preporuka (Plan mjera za provedbu preporuka), broj: 09-3611-1/24 od 22.08.2024. godine, broj: U.O.-27-08/24 od 10.09.2024. godine;
9. Izvještaj o radu Ureda interne revizije za III kvartal 2024. godine, broj: U.O.-29-10/24 od 05.11.2024. godine;
10. Sažetak konačnog izvještaja o reviziji kancelarijskog i arhivskog poslovanja u Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09-1338-3/24 od 16.10.2024. godine, broj: U.O.-29-11/24 od 05.11.2024. godine;
11. Izvještaj interne revizije izvršenja Programa rada Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za period januar - septembar 2024. godine, broj: 09-5498-1/24, broj: U.O.-30-05/24 od 26.11.2024. godine;
12. Program rada Ureda interne revizije Agencije za bankarstvo FBiH za 2025. godinu, broj: U.O.-31-07/24 od 17.12.2024. godine.

e) Akti koji se odnose na rad Drugostepene komisije:

1. Informacija o radu Komisije za odlučivanje o postupku po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Drugostepena komisija) za period od 30.09.2023. do 31.12.2023. godine, broj: U.O.-20-05/24 od 01.02.2024. godine;
2. Izvještaj o radu Komisije za odlučivanje o postupku po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-20-06/24 od 01.02.2024. godine;

3. Informacija o radu Komisije za odlučivanje o postupku po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije za bankarstvo FBiH za period od 01.01. do 31.03.2024. godine, broj: U.O.-24-12/24 od 28.05.2024. godine;
4. Izvještaj o radu Komisije za odlučivanje po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH za II kvartal za period od 01.04.2024. do 30.06.2024. godine, broj: U.O.-26-07/24 od 10.07.2024. godine;
5. Izvještaj o radu Komisije za odlučivanje po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Drugostepena komisija) za III kvartal, za period od 01.07.2024. do 30.09.2024. godine, broj: U.O.-29-12/24 od 05.11.2024. godine.

f) Akti kojima se regulira rad SBS-a:

1. Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, broj: U.O.-20-02/24 od 01.02.2024. godine;
2. Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, broj: U.O.-24-02/24 od 28.05.2024. godine;
3. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP), broj: U.O.-24-03/24 od 28.05.2024. godine;
4. Smjernice o izmjenama Smjernica u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka, broj: U.O.-25-03/24 od 19.06.2024. godine;
5. Operativne Smjernice za izradu Priručnika za provođenje instrumenta unutrašnjeg restrukturiranja, broj: U.O.-25-04/24 od 19.06.2024. godine;
6. Odluka o izmjenama Odluke o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu, broj: U.O.-26-02/24 od 10.07.2024. godine;
7. Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti banke, broj: U.O.-26-03/24 od 10.07.2024. godine;
8. Odluka o posebnim mjerama koje banka primjenjuje u vanrednim okolnostima - poplave iz oktobra 2024. godine, broj: U.O.-01V-01/24 od 08.10.2024. godine;
9. Odluka o posebnim mjerama koje lizing društvo i mikrokreditna organizacija primjenjuju u vanrednim okolnostima - poplave iz oktobra 2024. godine, broj: U.O.-01V-02/24 od 08.10.2024. godine;
10. Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, broj: U.O.-28-02/24 od 02.10.2024. godine;
11. Odluka o stavljanju van snage Odluke o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova, broj: U.O.-28-03/24 od 02.10.2024. godine;
12. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe, broj: U.O.-29-03/24 od 05.11.2024. godine;
13. Odluka o uslovima i ograničenjima u obavljanju poslova s licima u posebnom odnosu s bankom i obavezi banke o obavještavanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-29-04/24 od 05.11.2024. godine;
14. Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, broj: U.O.-29-05/24 od 05.11.2024. godine;
15. Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti banke, broj: U.O.-30-02/24 od 26.11.2024. godine;
16. Odluka o stavljanju van snage Odluke o uslovima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke, broj: U.O.-30-03/24 od 26.11.2024. godine;

17. Odluka o načinu utvrđivanja sistemski značajne banke i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku, broj: U.O.-30-04/24 od 26.11.2024. godine;
18. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke, broj: U.O.-31-02/24 od 17.12.2024. godine.

g) Informacije o SBS u FBiH:

1. Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, po konačnim podacima, broj: U.O.-23-03/24 od 09.04.2024. godine;
2. Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.03.2024. godine, broj: U.O.-25-02/24 od 19.06.2024. godine;
3. Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 30.06.2024. godine, broj: U.O.-27-02/24 od 10.09.2024. godine;
4. Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 30.09.2024. godine, broj: U.O.-31-03/24 od 17.12.2024. godine.

h) Akti koji se odnose na finansijsko poslovanje FBA:

1. Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, broj: U.O.-21-03/24 od 21.02.2024. godine;
2. Odluka o imenovanju nezavisnog eksternog revizora za obavljanje usluga revizije, broj: U.O.-22-01/24 od 05.03.2024. godine;
3. Odluka o izdvajanju sredstava za nabavku motornog vozila, broj: U.O.-23-05/24 od 09.04.2024. godine;
4. Odluka o izdvajanju sredstava za nabavku softverskog rješenja za upravljanje ranjivostima sistema, broj: U.O.-23-06/24 od 09.04.2024. godine;
5. Odluka o izdvajanju sredstava za nabavku softverskog rješenja za nadzor IT sistema, broj: U.O.-23-07/24 od 09.04.2024. godine;
6. Odluka o izdvajanju sredstava za nabavku sistema za zaštitu od DDoS napada, broj: U.O. 23-08/24 od 09.04.2024. godine;
7. Izvještaj o izvršenju Plana finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH za period 01.01. - 31.03.2024. godine, broj: U.O.-24-10/24 od 28.05.2024. godine;
8. Odluka o rasporedu finansijskog rezultata za 2023. godinu, broj: U.O.-25-07/24 od 19.06.2024. godine;
9. Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku uredske kompjuterske opreme, broj: U.O.-25-07/24 od 19.06.2024. godine;
10. Odluka o utvrđivanju visine mjesečne neto plaće Zamjenice direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH i Ugovor o radu Zamjenice direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-25-07/24 od 19.06.2024. godine;
11. Izvještaj o izvršenju Plana finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH za period 01.01. - 30.06.2024. godine, broj: U.O.-27-04/24 od 10.09.2024. godine;
12. Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku opreme za proširenje kapaciteta hardverske infrastrukture (server sale), broj: U.O.-27-06/24 od 10.09.2024. godine;
13. Odluka o imenovanju nezavisnog eksternog revizora za obavljanje usluga revizije za 2024. godinu, broj: U.O.-27-07/24 od 10.09.2024. godine;
14. Odluka o isplati jednokratne novčane pomoći gđi. Ivanki Galić, broj: U.O.-27-09/24 od 10.09.2024. godine;

15. Odluka o preraspodjeli rashoda u Planu finansijskog poslovanja za 2024. godinu, broj: U.O.-28-04/24 od 02.10.2024. godine;
16. Izvještaj o izvršenju Plana finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u periodu od 01.01. - 30.09.2024. godine, broj: U.O.-29-08/24 od 05.11.2024. godine;
17. Plan finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2025. godinu, broj: U.O.-31-06/24 od 17.12.2024. godine;
18. Odluka o preraspodjeli rashoda u Planu finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2024. godinu, broj: U.O.-31-08/24 od 17.12.2024. godine;
19. Odluka o isplati novčane naknade radnicima Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2024. godinu, broj: U.O.-31-09/24 od 17.12.2024. godine.

i) Ostali razmatrani i usvojeni akti:

1. Informacija o proceduri isplate naknade u skladu sa članom 62. Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O. 23-11/24 od 09.04.2024. godine;
2. Izvještaj o kapacitiranosti Sektora za informaciono-komunikacione tehnologije u odnosu na definirane nadležnosti i planirane aktivnosti - postupanje u skladu sa Zaključkom Upravnog odbora broj: U.O.-20-07/24 od 01.02.2024. godine, broj: U.O. 23-10/24 od 09.04.2024. godine;
3. Informacija u vezi sa podneskom Ivana Beusa kojim se podnosi prijava korupcije u predmetu izdavanja dozvole za rad Mikrokreditnom društvu „Flex credit" d.o.o. Banja Luka, broj: U.O.-26-07/24 od 10.07.2024. godine;
4. Informacija o usklađivanju akta o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-27-09/24 od 10.09.2024. godine;
5. Informacija o efektima povećanja naknade za superviziju poslovanja banaka na prihode Agencije za bankarstvo FBiH i profitabilnost banaka, po Zaključku UO, broj: U.O.-29-09/24 od 05.11.2024. godine.

PRILOG 3.

PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA U BANKAMA U 2024. GODINI

R. br.	Naziv banke	Predmet kontrole - rizik	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrol. postupka
1	2	3	4	5	6	7
1.	ZiraatBank BH d.d.	Ciljana kontrola primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u segmentu izračuna i održavanja NSFR-a	5	19.02. - 04.03.	4 x 10 = 40	10
2.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u segmentu izračuna i održavanja NSFR-a	5	19.02. - 11.03.	3 x 14 = 42	5
3.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	Kontrola upravljanja kreditnim rizikom u segmentu primijenjenih metodologija i adekvatnosti procjene parametara kreditnog rizika korištenih u izračunu ECL-a	10	01.04. - 30.04.	2 x 21 = 42	10
4.	UniCredit Bank d.d.	Kontrola primjene dijela Odluke o sistemu internog upravljanja u banci (Politika naknada)	10	27.05. - 07.06.	4 x 10 = 40	0
5.	UniCredit Bank d.d.	Kontrola upravljanja kreditnim rizikom u segmentu primijenjenih metodologija i adekvatnosti procjene parametara kreditnog rizika korištenih u izračunu ECL-a	10	30.09. - 25.10.	3 x 20 = 60	10
6.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	Ciljana kontrola primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u segmentu izračuna i održavanja NSFR-a	10	07.10. - 25.10.	4 x 15 = 60	0
7.	NLB Banka d.d., Sarajevo	Ciljana kontrola primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u segmentu izračuna i održavanja NSFR-a	10	07.10. - 28.10.	3 x 16 = 48	5
8.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a	10	14.10. - 08.11.	4 x 20 = 80	10
9.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	Ciljana kontrola primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u segmentu izračuna i održavanja NSFR-a	10	26.11. - 16.12.	4 x 15 = 60	0
10.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	Ciljana kontrola primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u segmentu izračuna i održavanja NSFR-a	10	21.11. - 20.12.	3 x 21 = 63	5

11.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	5	05.02. - 27.02.	2 x 17 = 34	5
12.	ZiraatBank BH d.d.	Kontrola izvršenja naloga	5	05.03. - 18.03.	4 x 10 = 40	5
13.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	2	11.03. - 13.03.	3 x 3 = 9	2
14.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	Kontrola izvršenja naloga	10	11.03. - 17.04.	2 x 27 = 54	10
15.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	Kontrola izvršenja naloga	10	21.03. - 29.03.	3 x 7 = 21	0
16.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	Kontrola izvršenja naloga	5	15.05. - 28.05.	3 x 10 = 30	0
17.	ZiraatBank BH d.d.	Kontrola izvršenja naloga	5	05.08. - 16.08.	2 x 10 = 20	10
18.	RBFBiH	Kontrola izvršenja naloga	3	21.10. - 25.10.	2 x 5 = 10	3
19.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	5	11.11. - 20.11.	4 x 8 = 32	5
20.	UNION BANKA DD SARAJEVO	Kontrola izvršenja naloga	5	02.12. - 21.11.	2 x 15 = 30	0
21.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	Kontrola izvršenja naloga	5	09.12. - 17.12.	3 x 7 = 21	5

PRILOG 4.

REKAPITULACIJA IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA BANAKA U 2024. GODINI

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
1.	**Kontrole prema riziku (1.1.+1.2.+1.3.)**	**10**	**10**	**100**
1.1.	Kontrola upravljanja rizikom likvidnosti u segmentu izvještavanja o NSFR-u	6	6	100
1.2.	Kontrola kvalitete aktive i upravljanja kreditnim rizikom i modeli kreditnog rizika	3	3	100
1.3.	Kontrola primjene Odluke o sistemu internog upravljanja u banci	1	1	100
2.	**Kontrola izvršenja naloga**	**8**	**11**	**138**
UKUPNO (1.+2.)		**18**	**21**	**117**

PRILOG 5.

PREGLED IZVRŠENIH POSREDNIH KONTROLA U BANKAMA U 2024. GODINI

R. br.	Naziv banke	Predmet kontrole	Dani post-kontrol. postupka
1	2	3	7
1.	UniCredit Bank d.d.	SREP	18 sedmica, 1 kontrolor
2.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	SREP	18 sedmica, 2 kontrolora
3.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	SREP	18 sedmica, 2 kontrolora
4.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	SREP	18 sedmica, 2 kontrolora
5.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	SREP	15 sedmica, 2 kontrolora
6.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	SREP	15 sedmica, 1 kontrolor
7.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	SREP	15 sedmica, 1 kontrolor
8.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	SREP	15 sedmica, 1 kontrolor

R. br.	Naziv banke	Predmet kontrole - Rizik	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1.	NLB Banka d.d., Sarajevo	Ciljani posredni nadzor ispravnosti kvartalnih regulatornih izvještaja iz oblasti nekreditnih rizika	5	06.05. - 10.05.	2 x 5 = 10	2
2.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	Kontrola ispravnosti kvartalnih regulatornih izvještaja iz oblasti kreditnog rizika	5	15.08. - 20.08.	2 x 5 = 10	2
3.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	Kontrola izvršenja naloga	2	13.11. - 15.11.	2 x 2 = 4	0

PRILOG 6.

PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA NFI I BANAKA KOJE OBAVLJAJU POSLOVE FAKTORINGA U 2024. GODINI

R. br.	Naziv NFI	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
MKO						
1.	Mikrokreditno društvo „CREDIS" akcionarsko društvo Banja Luka	Kontrola izvršenja naloga (poslovanje na području FBiH)	10	14.02. - 22.02.	2 x 7 = 14	11
2.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	Ciljana kontrola	10	19.02. - 06.03.	3 x 12 = 36	14
3.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	15	20.03. - 03.04.	3 x 11 = 33	13
4.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	12	15.04. - 30.04.	3 x 12 = 36	12
5.	Mikrokreditno društvo „AURIS" a.d. Banja Luka	Kontrola izvršenja naloga (poslovanje na području FBiH)	10	21.05. - 29.05.	2 x 7 = 14	12
6.	PRODEST MIKROKREDITNA FONDACIJA BANJA LUKA	Kontrola izvršenja naloga (poslovanje na području FBiH)	7	29.05. - 31.05.	2 x 3 = 6	13
7.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	12	22.07. - 02.08.	2 x 10 = 20	14
8.	Mikrokreditno društvo "Flex credit" društvo sa ograničenom odgovornošću Banja Luka	Ciljana kontrola (poslovanje na području FBiH)	2	06.08. - 12.08.	1 x 5 = 5	12
9.	Mikrokreditno društvo „FinCredit" društvo sa ograničenom odgovornošću Banja Luka	Kontrola izvršenja naloga (poslovanje na području FBiH)	7	28.08. - 05.09.	2 x 7 = 14	14
10.	MKD DIGITAL FINANCE INTERNATIONAL d.o.o. Banja Luka	Kontrola izvršenja naloga (poslovanje na području FBiH)	12	07.10. - 18.10.	3 x 10 = 30	14
11.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	Kontrola izvršenja naloga	7	18.11. - 02.12.	4 x 10 = 40	14
Lizing društva						
12.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo Društvo za poslove lizinga	Kontrola izvršenja naloga	10	22.05. - 29.05.	2 x 6 = 12	14

Faktoring poslovanje						
13.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja izdatih preporuka	10	01.02. - 09.02.	2 x 7 = 14	14
14.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	Ciljana kontrola	10	09.09. - 17.09.	2 x 7 = 14	14

PRILOG 7.

REKAPITULACIJA IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA NFI I BANAKA KOJE OBAVLJAJU POSLOVE FAKTORINGA U 2024. GODINI

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
1.	**Nadzor poslovanja MKO (1.1.+1.2.+1.3.)**	**10**	**11**	**110**
1.1.	Ciljana kontrola	1	2	200
1.2.	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	2	2	100
1.3.	Kontrola izvršenja naloga	7	7	100
2.	**Nadzor poslovanja lizing društava (2.1.)**	**1**	**1**	**100**
2.1.	Kontrola izvršenja naloga	1	1	100
3.	**Nadzor poslova faktoringa (3.1.+3.2.)**	**2**	**2**	**100**
3.1.	Ciljana kontrola	1	1	100
3.2.	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	1	1	100
UKUPNO (1+2+3)		**13**	**14**	**108**

PRILOG 8.

PREGLED IZVRŠENIH KONTROLA PLATNOG PROMETA U BANKAMA U 2024. GODINI

R. br.	Naziv banke	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontroler dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
Neposredne kontrole						
1.	ZiraatBank BH d.d.	Nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora	5	05.02. - 19.02.	2 x 11 = 22	10
2.	Banka Poštanska štedionica, akcionarsko društvo Banja Luka	Nadzor usklađenosti poslovanja	5	07.02. - 16.02.	2 x 8 = 16	9
3.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	Nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora	4	06.03. - 22.03.	3 x 13 = 39	6
4.	UNION BANKA DD SARAJEVO	Nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora	5	15.04. - 26.04.	2 x 10 = 20	10
5.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	Nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora	5	16.04. - 30.04.	2 x 11 = 22	9
6.	"NOVA BANKA" a.d. Banja Luka	Nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora	5	20.05. - 31.05.	2 x 10 = 20	8
7.	"MF banka" Akcionarsko društvo Banja Luka	Nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora	4	18.06. - 28.06.	2 x 9 = 18	8
8.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	Nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora	5	19.08. - 02.09.	3 x 12 = 36	7
9.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	Nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora	6	19.09. - 27.09.	2 x 7 = 14	8
10.	"NOVA BANKA" a.d. Banja Luka	Ciljani nadzor	4	21.10. - 01.11.	3 x 10 = 30	7
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	Ciljani nadzor	5	04.11. - 12.11.	2 x 7 = 14	9
12.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	Ciljani nadzor	6	04.12. - 12.12.	2 x 7 = 14	9
13.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	Ciljani nadzor	6	11.12. - 24.12.	2 x 10 = 20	9

PRILOG 9.

PREGLED IZVRŠENIH KONTROLA USKLAĐENOSTI SBS SA STANDARDIMA SPNiFTA U 2024. GODINI

Neposredne kontrole

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
Banka						
1.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	Kontrola usklađenosti	3	18.03. - 26.03.	5 x 7 = 35	7
2.	Ziraat Bank BH d.d.	Kontrola izvršenja naloga	2	22.01. - 26.01.	4 x 5 = 20	4
3.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	Kontrola usklađenosti	3	17.04. - 24.04.	5 x 6 = 30	4
4.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	Kontrola izvršenja naloga	3	13.05. - 15.05.	2 x 3 = 6	3
5.	NLB Banka d.d., Sarajevo	Kontrola usklađenosti	5	15.05. - 24.05.	2 x 8 + 1 x 7 = 23	6
6.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	Kontrola izvršenja naloga	5	24.06. - 28.06.	2 x 6 = 12	7
7.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	Kontrola izvršenja naloga	3	03. - 06. i 18. - 25.09.	4 x 10= 40	8
8.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	Kontrola izvršenja naloga	3	02.10. - 14.10.	4 x 9 = 36	6
9.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	Kontrola usklađenosti	6	30.10. - 19.11.	2 x 15 = 30	10
NFI						
10.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	Kontrola usklađenosti	2	12.02. - 16.02.	3 x 5 = 15	4
11.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	Kontrola izvršenja naloga	2	04.03. - 06.03.	2 x 3 = 6	4
12.	„SCANIA LEASING BH" društvo sa ograničenom odgovornošću	Kontrola izvršenja naloga	2	09.07. - 12.07.	2 x 3 = 6	2
13.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	Kontrola usklađenosti	2	08.07. - 12.07.	3 x 5 = 15	3
14.	Mikrokreditno društvo „PARTNER" društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	Kontrola usklađenosti	4	19.08. - 23.08.	2 x 5 = 10	5
15.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	Kontrola usklađenosti	4	04.11. - 13.11.	2 x 8 = 16	6

Posredne kontrole

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Period kontrole	Kontrolor dana *(broj kontrolora x broj dana)*	Broj kontrolora
1	2	3	4	5	6
Banke					
1.	RBFBiH	Posredna kontrola	28.05. - 31.05.	2 x 4 = 8	2
2.	UNION BANKA DD SARAJEVO	Posredna kontrola	29.07. - 01.08.	2 x 4 = 8	2
3.	UniCredit Bank d.d.	Posredna kontrola	09.12. - 13.12.	2 x 5 = 10	2
4.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	Posredna kontrola	09.12. - 13.12.	2 x 5 = 10	2
5.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	Posredna kontrola	16.12. - 20.12.	2 x 5 = 10	2
NFI					
6.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	Posredna kontrola	24.06. - 28.06.	2 x 4 = 8	2
7.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo Društvo za poslove lizinga	Posredna kontrola	10.06. - 13.06.	2 x 4 = 8	2
8.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	Posredna kontrola	03.08. - 06.08.	2 x 4 = 8	2
9.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo, Društvo za poslove leasinga	Posredna kontrola	23.09. - 26.09.	2 x 4 = 8	2
10.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	Posredna kontrola	24.09. - 27.09.	2 x 4 = 8	2
11.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	Posredna kontrola	26.09. - 30.09.	2 x 4 = 8	2
12.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	Posredna kontrola	26.11. - 29.11.	2 x 4 = 8	2
13.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	Posredna kontrola	03.12. - 06.12.	2 x 4 = 8	2
14.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA"	Posredna kontrola	16.12. - 19.12.	2 x 4 = 8	2
15.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	Posredna kontrola	19.12. - 24.12.	2 x 4 = 8	2

PRILOG 10.

PREGLED IZVRŠENIH KONTROLA IS SBS U 2024. GODINI

Neposredne kontrole

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
Banka						
1.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	Ciljana kontrola dostupnosti i upravljanja zapisima IS i ciljana kontrola izvršenja naloga	10	24.01. - 02.02.	4 x 7 = 28	5
2.	Ziraat Bank BH d.d.	Ciljana kontrola dostupnosti i upravljanja zapisima IS	10	25.03. - 05.04.	2 x 10 = 20	10
3.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	Ciljana kontrola upravljanja projektom zamjene ključne bankarske aplikacije	5	01.04. - 09.04.	2 x 7 = 14	2
4.	UNION BANKA DD SARAJEVO	Ciljana kontrola dostupnosti i upravljanja zapisima IS	10	01.07. - 12.07.	2 x 10 = 20	5
5.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	Ciljana kontrola dostupnosti i sigurnosti IS	10	09.09. - 27.09.	4 x 15 = 60	10
6.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	Ciljana kontrola upravljanja projektom zamjene ključne bankarske aplikacije	2	18.11. - 22.11.	3 x 10 = 30	5

Posredne kontrole

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
Banka						
1.	NLB Banka d.d., Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga	2	09.02. - 20.02.	2 x 8 =16	1
2.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	Ciljana kontrola upravljanja projektom zamjene ključne bankarske aplikacije	0	01.02. - 28.10.*	2 x 36 = 72	2
3.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	Ciljana kontrola upravljanja projektom zamjene ključne bankarske aplikacije	0	07.06. - 22.11.*	2 x 24 = 48	2

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
4.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	Ciljana kontrola izvršenja naloga	0	15.04. - 30.09.*	2 x 20 = 40	2
5.	RBFBiH	Ciljana kontrola izvršenja naloga	0	29.07. - 30.09.	2 x 15 = 30	5

*Predmetni nadzor ne obavlja se kontinuirano na dnevnoj osnovi, nego određeni broj sati sedmično, ovisno o fazi projekta, odnosno ostalim preuzetim obavezama

PRILOG 11.

REKAPITULACIJA IZVRŠENOG SPECIJALISTIČKOG NADZORA SBS U 2024. GODINI

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
1.	**Specijalistički nadzor banaka (1.1.+1.2.+1.3.)**	**34**	**38**	**111**
1.1.	**Nadzor platnih sistema**	**13**	**13**	**100**
a)	Neposredni nadzor usklađenosti poslovanja i djelimično izvršenih naloga iz prethodnog ciklusa nadzora banaka	9	9	100
b)	Neposredni ciljani nadzora banaka u dijelu obavljanja poslova sa ovlaštenim mjenjačima	4	4	100
1.2.	**Nadzor usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA**	**14**	**14**	**100**
a)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja banaka sa standardima SPNiFTA	4	4	100
b)	Neposredna kontrola izvršenja naloga datih bankama	5	5	100
c)	Posredna kontrola banaka	5	5	100
1.3.	**Nadzor IS**	**7**	**11**	**157**
a)	Neposredni nadzor usklađenosti poslovanja banaka (ciljane kontrole)	4	6	150
b)	Posredna kontrola banaka	3	5	166
2.	**Specijalistički nadzor NFI (2.1.)**	**16**	**16**	**100**
2.1.	**Nadzor usklađenosti poslovanja NFI sa standardima SPNiFTA**	**16**	**16**	**100**
a)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja NFI sa standardima SPNiFTA	4	4	100
b)	Neposredna kontrola izvršenja naloga datih NFI	2	2	100
c)	Posredna kontrola NFI	10	10	100
UKUPNO (1+2)		**50**	**54**	**108**

PRILOG 12.

PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA ZAŠTITE KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA U SBS U 2024. GODINI

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (bro) kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
Banke						
1.	ASA BBANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	Kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga	10	22.01. - 02.02.	10 x 4 = 40	14
2.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	Kontrola izvršenja izdatih mjera	5	11.03. - 15.03.	5 x 2 = 10	13
3.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	Kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga	10	06.05. - 17.05.	10 x 4 = 40	14
4.	Nova Banka a.d. Banja Luka	Kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga	10	23.09. - 07.10.	11 x 4 = 44	14
NFI						
5.	PRODEST MIKROKREDITNA FONDACIJA BANJA LUKA	Kontrola izvršenja izdatih mjera	3	08.04. - 11.04.	3 x 2 = 6	7
6.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja izdatih mjera	5	03.07. - 05.07.	3 x 2 = 6	14
7.	MKD Flex Credit d.o.o. Banja Luka	Kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga	5	06.08. - 12.08.	5 x 3 = 15	12
8.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	Kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga	5	04.11. - 08.11.	5 x 2 = 10	14
9.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA"	Kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga	5	02.12. - 06.12.	5 x 3 = 15	14

PRILOG 13.

REKAPITULACIJA IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA ZAŠTITE KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA U SBS U 2024. GODINI

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
1.	**Nadzor poslovanja banaka (1.1.+1.2.)**	**5**	**4**	**80**
1.1.	Kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga	3	3	100
1.2.	Kontrola izvršenja naloga	2	1	50
2.	**Nadzor poslovanja NFI (2.1.+2.2.)**	**4**	**5**	**125**
2.1.	Kontrola zaštite korisnika finansijskih usluga MKO	2	3	150
2.2.	Kontrola izvršenja naloga MKO	1	1	100
2.3.	Kontrola izvršenja naloga lizing društava	1	1	100
UKUPNO (1+2)		**9**	**9**	**100**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba

Zmaja od Bosne 47b.
71000 Sarajevo.
Bosna i Hercegovina

++ 387 (33) 72 14 00
++ 387 (33) 66 88 11

agencija@fba.ba
www.fba.ba

Na osnovu člana 19. stav (1) tačka (f) i člana 36. u vezi sa članom 50. stav (3) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije" BiH 75/17), člana 12. stav (1) tačka (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", broj 3/18) i člana 16. stav (2) Pravilnika o ombudsmenu za bankarski sistem Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", broj 46/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 32. sjednici održanoj dana 25.02.2025.godine donosi

O D L U K U
o usvajanju Izvještaja o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2024.godine

I

Usvaja se Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2024.godine, koji je sastavni dio Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2024.godinu.

II

Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2024.godine sastavni je dio ove odluke.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (UO FBA) je, pod tačkom 04. dnevnog reda 32. sjednice Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH, razmatrao Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01.– 31.12.2024.godine na koji nije bilo primjedbi.
Odredbama Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH, kao i Statutom Agencije za bankarstvo Federacije BiH, između ostalog, je propisano da Izvještaj o radu Ombudsmena čini sastavni dio Izvještaja o poslovanju Agencije, koji u skladu sa svojim nadležnostima usvaja Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH.

Na osnovu izloženog, donosi se odluka kao u dispozitivu.

Broj: U.O.-32-04/25
Sarajevo, 25.02.2025. godine

PREDSJEDNICA UPRAVNOG ODBORA

Ivanka Galić, dipl. ecc.

Zmaja od Bosne 47b,
71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

++ 387 (33) 72 14 00
++ 387 (33) 66 88 11

agencija@fba.ba
www.fba.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠTAJ

o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01.-31.12.2024. godine

Sarajevo, januar 2025. godine

SADRŽAJ:

I. UVOD 3
II. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA I OBLICI RADA OMBUDSMENA 3
2.1. Aktivnosti realizacije Programa rada Ombudsmena za 2024. godinu 3
2.2. Pregled prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja podnositelja prigovora 4
2.3. Pregled okončanih prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja podnositelja prigovora 5
2.4. Pregled okončanih prigovora prema vrsti finansijske usluge 5
2.4.1. Kreditni poslovi 6
2.4.2. Depozitni poslovi 7
2.4.3. Mikrokreditni poslovi 7
2.4.4. Platni promet 7
2.4.5. Elektronski instrumenti plaćanja 8
2.4.6. Kartični poslovi 8
2.4.7. Ostali prigovori 8
III. PREPORUKE SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA 9
IV. EVIDENCIJA O UPITIMA I MOLBAMA KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA 9
V. SARADNJA SA AGENCIJOM ZA BANKARSTVO FBiH 10
VI. AKTIVNOSTI SARADNJE SA DRUGIM ORGANIMA I ORGANIZACIJAMA I EDUKACIJA 10
VII. ZAKLJUČAK 12

I. UVOD

Osnovne nadležnosti organizacione jedinice Ureda ombudsmena za bankarski sistem (u daljem tekstu: Ombudsmen) propisane su članom 32. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", broj: 75/17) sa svrhom promoviranja i zaštite prava i interesa fizičkih lica kao korisnika finansijskih usluga (u daljem tekstu: korisnici). Ombudsmen izvršava zadatke prema postupku utvrđenom zakonom i podzakonskim aktima: Pravila o uslovima i načinu postupanja Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 46/23) i Pravilnikom o Ombudsmenu za bankarski sistem Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 46/18 i 26/22), a koji se izvršavaju prema već uspostavljenim materijalno-tehničkim uslovima koje osigurava Agencija za bankarstvo FBiH (u daljem tekstu: Agencija).

Strukturu organizacionog dijela Ureda ombudsmena čine dva Ombudsmena, od kojih je jedan i rukovodilac Ureda, viši stručni saradnik za pravnu oblast i viši stručni saradnik za ekonomsku oblast. Od početka rada i aktivnosti organizacionog dijela do kraja 2024. godine zaprimljeno je više od 4.600 prigovora korisnika, uključivo sa upitima, molbama i drugim obraćanjima korisnika.

U izvještajnom periodu su izvršeni i svi ostali poslovi i aktivnosti koji podrazumijevaju saradnju sa Agencijom, ostalim organima, institucijama i međunarodnim organizacijama, saradnju sa medijima i udruženjima.

U izvještaju je dat prikaz realiziranih aktivnosti u toku 2024. godine, vrste i pregled najznačajnijih prigovora sa obrazloženjima, informacije o izdatim preporukama, upitima i mišljenjima Ombudsmena kojima se subjektima bankarskog sistema ukazuje na njihove obaveze u poštivanju propisa u dijelu zaštite korisnika finansijskih usluga i rješavanja spornih odnosa na objektivan i pravičan način i dr.

Uz rad na prigovorima korisnika, Ombudsmen se bavio normativno-pravnim aktivnostima i drugim pitanjima od značaja za zaštitu prava korisnika finansijskih usluga, od kojih se posebno izdvajaju upute i informisanje građana o bitnim karakteristikama finansijskih proizvoda.

II. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA I OBLICI RADA OMBUDSMENA

2.1. Aktivnosti realizacije Programa rada Ombudsmena za 2024. godinu

U Programu rada za 2024. godinu dati su osnovni zadaci i definiran sadržaj aktivnosti Ombudsmena, koje se prvenstveno temelje na implementaciji Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga Federacije BiH („Službene novine FBiH", broj: 31/14, u daljem tekstu: ZoZkfu), drugim zakonima i podzakonskim aktima.

U toku 2024. godine Ombudsmeni su obavljali sljedeće zadatke i aktivnosti:

- provodili postupke, razmatrali i rješavali sporove po prigovorima korisnika,
- odgovarali na upite korisnika, pružali savjete u svrhu ostvarivanja i zaštite njihovih prava,
- davali upute i mišljenja,
- saradivali sa drugim organizacionim dijelovima Agencije, razmjenjivali informacije i radili na unapređenju i izradi podzakonskih akata,

- sarađivali sa drugim subjektima npr. Ombudsmen za bankarski sistem Republike Srpske, Ombudsmen u osiguranju FBiH, Ombudsmen za zaštitu potrošača BiH, Centralna banka Bosne i Hercegovine, organi pravosuđa, nevladin sektor i dr.,
- radili na implementaciji i unapređenju zakonskih propisa u oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga,
- analizirali sadržaje prigovora/zahtjeva i kreirali edukativno – informativne sadržaje na web stranici Agencije,
- davali preporuke subjektima bankarskog sistema koje se odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjene dobre poslovne prakse u poslovanju i rješavanju pojedinačnih sporova između korisnika i subjekata bankarskog sistema.

2.2. Pregled prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja podnositelja prigovora

U proteklom periodu, Ured ombudsmena zaprimio je značajan broj prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja podnositelja prigovora. Prema raspoloživim podacima u periodu od 2015. do kraja 2024. godine ukupno zaprimljeno je 4.650 prigovora, od čega se u 2023. godini bilježi najveći broj prigovora (653). U 2024. godini došlo je do smanjenja broj prigovora za 103 ili 15,7% u odnosu na 2023. godinu. Međutim, pored navedenog smanjenja broja prigovora, prisutan je trend povećanja zaprimljenih prigovora ukoliko posmatramo periode od 2019. godine i dalje, a nakon što je otvoren elektronski kanal komunikacije za građane putem obrazaca za podnošenje prigovora kao i eksterne e-mail adrese ombudsmena.

U narednoj tabeli dat je pregled broja prigovora korisnika u periodu od 2015. do 2024. godine:

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Osnovani	110	54	61	58	69	86	92	98	98	134
Neosnovani	205	108	130	74	83	181	171	156	179	131
Ostalo	121	159	160	180	187	237	221	369	376	285
UKUPNO	**436**	**321**	**351**	**312**	**339**	**504**	**561**	**623**	**653**	**550**

U izvještajnom periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine zaprimljeno je 550 prigovora, zahtjeva i obavještenja korisnika u odnosu na nastale sporne odnose u vezi sa postupanjem i radom subjekata bankarskog sistema u pojedinačnim odnosima i komunikaciji sa korisnicima.

U narednoj tabeli prikazuje se broj i učešće prigovora u 2024. godini segmentiran prema subjektima bankarskog sistema i licima u finansijskom sektoru:

R.b.	Subjekti bankarskog sistema	Broj prigovora	Učešće u %
1.	Banke	483	87,8
2.	Mikrokreditne organizacije/fondacije	32	5,8
3.	Lizing društva	/	/
	Lica u finansijskom sektoru		
4.	Ostala lica u finansijskom sektoru	35	6,4
	Ukupno:	**550**	**100**

Na osnovu analize i evidentiranih podataka najveći broj prigovora u 2024. godini odnosio se na banke i to 483 ili 87,8%, ostala lica u finansijskom sektoru 35 ili 6,4%, dok se ostatak

prigovora odnosio na mikrokreditne organizacije/fondacije 32 ili 5,8%. U 2024. godini nije bilo prigovora vezanih za poslovanje lizing društava.

2.3. Pregled okončanih prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja podnositelja prigovora

U toku 2024. godine okončano je 524 prigovora i zahtjeva korisnika, uključujući i 35 postupka koja su pokrenuta u toku 2023. godine. Broj prigovora iz 2024. godine koji su još uvijek u aktivnoj fazi postupka iznosi 61, na šta je najvećim dijelom utjecao značajan broj prigovora zaprimljenih u decembru 2024. godine (62). Struktura okončanih postupaka je sljedeća:

- **126** osnovana prigovora, pozitivno riješena za korisnike,
- **149** nadležno postupanje, od čega je **21** pozitivno riješenih u internom postupku sa subjektima bankarskog sistema,
- **131** prigovora korisnika koji su bili neosnovani,
- **55** prigovora nije prihvaćeno zbog neurednosti i neblagovremenosti prigovora,
- **32** upita i drugih podnesaka po kojima su dati obrazloženi odgovori sa uputama korisnicima u vezi sa primjenom važeće zakonske regulative, materijalnih i procesno-pravnih propisa u ostvarivanju njihovih prava,
- **27** prigovora koji su dostavljena drugoj nadležnoj instituciji/organizacionom dijelu (17 prigovora je proslijeđeno drugim organizacionim dijelovima Agencije na nadležno postupanje, 10 prigovora je dostavljeno na nadležno postupanje Agenciji za bankarstvo Republike Srpske/Ombudsmenu za bankarski sistem),
- **2** preporuke po zahtjevu za oslobađanje od jemstva,
- **2** prigovora odustanak podnositelja od prigovora.

U izvještajnom periodu nije bilo postupaka posredovanja, tj. sporazuma koji su rezultirali postupkom posredovanja između korisnika i subjekata bankarskog sistema, a sporni odnosi su riješeni u samom postupku po prigovorima koji su vodili ombudsmeni.

2.4. Pregled okončanih prigovora prema vrsti finansijske usluge

Evidencijom okončanih prigovora prema vrsti finansijske usluge koje subjekti bankarskog sistema pružaju, najveći broj prigovora odnosi se na kreditno poslovanje i to 260 što čini cca. 50% učešća u okončanim prigovorima. Također, značajan broj okončanih prigovora odnosi se na finansijske usluge platnog prometa (76) i ostale finansijske usluge (44).

U sljedećoj tabeli daje se pregled prigovora prema vrsti finansijske usluge:

R.b.	Vrsta finansijske usluge	Broj prigovora	Učešće u %
1.	Krediti/Mikrokrediti	260	50,0
2.	Depoziti	29	5,5
3.	Naknade	12	2,3
4.	Platni promet	76	14,5
5.	Elektronski instrumenti plaćanja	29	5,5
6.	Kartično poslovanje	42	7,8
7.	Ostalo	44	8,2
8.	Odgovori na upite	32	6,2
	Ukupno	**524**	**100**

2.4.1. Kreditni poslovi

U toku 2024. godine, kao i u ranijim izvještajnim periodima, ističe se najveći broj prigovora u dijelu kreditnih poslova. Veliki broj prigovora (108) odnosi se na posljedice evidentiranja klasifikacije i pristupa podacima registra podataka i zaduženja korisnika u Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica (u daljem tekstu: CRK). Prigovori iz ove oblasti prvenstveno su posljedica izmijenjenog regulatornog okvira koji je u primjeni od početka 2020. godine, a koji propisuje strože kriterije u dijelu klasifikacije korisnika u nivo kreditnog rizika 2 (značajno povećanje kreditnog rizika) i nivo kreditnog rizika 3 (izloženosti u statusu neizmirenja obaveza). Samim tim, stroži su i kriteriji za oporavak korisnika iz lošije kategorije u bolju, s obzirom da isti podrazumijevaju prestanak svih razloga koji su ukazivali na povećanje kreditnog rizika da bi se korisnik oporavio, te se period oporavka počinje računati od perioda prestanka svih razloga.

Nakon provedenih postupaka po prigovorima evidencije CRK, može se konstatovati da sve Banke imaju interne metodologije kojima definiraju navedene kriterije i postupanja, međutim isti nisu dostupni korisnicima jer se radi o internim aktima. Navedeno ima za posljedicu nedovoljnu informisanost krajnjih korisnika o načinu klasifikacije korisnika i o mogućim posljedicama koje mogu nastupiti za korisnike u smislu ograničenja u korištenju drugih finansijskih usluga. U tom kontekstu, potrebno je otvoriti dijalog sa bankama, kako bi se korisnicima omogućio minimum informacija propisanih ZoZkfu vezanih za proces klasifikacije.

Značajan broj prigovora (14) odnosi se na klasifikacije po kategorijama rizičnosti kreditnih zaduženja kod subjekata bankarskog sistema po osnovu zaduženja koja su ustupljena subjektima koji se bave otkupom potraživanja.

Bilježimo 30 prigovora u vezi sa rastom referentnih kamatnih stopa, promjenom kamatne stope u skladu sa vrijednostima i kretanju EURIBOR-a na finansijskom tržištu, a odnose se na izvršene promjene i obračun redovnih kamatnih stopa u toku trajanja ugovornog odnosa od strane subjekata bankarskog sistema.

Kao i u prethodnim izvještajnim periodima i dalje su prisutni prigovori u vezi sa visokim iznosima naknada i provizija (15) koje se naplaćuju korisnicima u kreditnim poslovima. Iste se, najvećim dijelom, odnose na naknade za obradu i zatvaranje kredita, izdavanje potvrda i saglasnosti.
Shodno navedenom, posebno ističemo potrebu da banke i drugi subjekti bankarskog sistema preispitaju visinu provizija i naknada koje naplaćuju u kreditnom i drugom poslovanju sa klijentima, u cilju njihovog racionaliziranja u narednom periodu. Prethodni izvještajni periodi, u kojima smo isticali visinu naknada u bankarskom poslovanju, su u velikoj mjeri doprinijeli razvoju novog zakonodavnog okvira platnih usluga i mjera za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke kroz održivi paket usluga za finansijsku inkluziju. Ombudsmeni su dali doprinos i aktivno učestvovali na davanju prijedloga pri izradi podzakonskih akata.

Određeni broj prigovora (15) odnosio se na pitanja prijevremene otplate kredita, prvenstveno na nedovoljno jasne upute korisnicima i pogreške prilikom završnog obračuna (utvrđivanja strukture duga) i zatvaranja kredita od strane zaposlenika banke, a radi čega je banka naknadno insistirala na dodatnim uplatama, iako je izdata potvrda o zatvaranju kredita. Također, evidentirani su i prigovori (6) koji se odnose na ugovore o osiguranjima kredita koji ukazuju

na nedovoljnu informiranost korisnika o uslovima korištenja i aktiviranja police osiguranja kao instrumenta osiguranja kredita.

Značajan broj prigovora odnosi se i na postupanja banke po reprogramiranim ugovornim odnosima (9) prvenstveno spornom obračunu kamata iz perioda COVID 19 klijentima koji su koristili olakšice, te neodobravanju moratorija i drugih olakšica korisnicima čija se finansijska situacija značajno pogoršala uslijed izmijenjenih okolnosti (gubitak zaposlenja, prezaduženost, bolest i sl.). S tim u vezi, Ombudsmeni su davali preporuke da banke poduzimaju raspoložive mjere shodno članu 31. stav (2) ZoZkfu i članu 12. Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH", broj: 44/19 i 37/20) u vezi s mogućnošću reprogramiranja ugovorenih obaveza.

2.4.2. Depozitni poslovi

U posmatranom periodu razmatrani su prigovori korisnika koji se odnose na depozitne poslove (29), a kao najdominantnije izdvajamo pitanja koja se odnose na nezadovoljstvo korisnika uslijed nemogućnosti prijevremenog razročenja depozita zbog neispunjavanja ugovorenih uslova vezanih za razročenje. Također, sporan je bio i obračun kamata na depozite, upitno stanje depozita kao posljedica neodgovarajućeg preuzimanja podataka od banke pravnog prednika, te sporna pitanja koja se odnose na raspolaganje novčanim sredstvima maloljetnih lica.

2.4.3. Mikrokreditni poslovi

U vezi sa radom i postupanjem mikrokreditnih organizacija/fondacija (MKO/MKF) ukupan broj prigovora je iznosio je 42. Posebno izdvajamo 16 prigovora u vezi sa ispravkom podataka o zaduženjima podnosilaca u CRK po osnovama pravosnažnih sudskih presuda i visinom i načinom obračuna kamata. Ostali dio prigovora i upita podnesenih na rad i postupanje MKO/MKF odnosio se na kašnjenje subjekata prilikom obrade zahtjeva za odobravanje kredita, neadekvatnu procjenu kreditne sposobnosti korisnika, manjkavost dokumentacije u kreditnom dosjeu korisnika. Također, dio prigovora se odnosio i na sporno poslovanje fondacije koja je u postupku stečaja, te su korisnicima dati obrazloženi odgovori o statusu i mjerama koje se provode u postupku stečaja i njihovim pravima u okviru stečajnog postupka.

Određeni broj prigovora (5) odnosio se na posljedice evidencija zaduženja zastarjelih potraživanja korisnika mikrokredita, bilo da je riječ o apsolutnoj zastari ili zastari utvrđenom sudskom odlukom, po kojima ističemo dodatne aktivnosti koje smo poduzeli u vidu uputa prema mikrokreditnim organizacijama.

2.4.4. Platni promet

Od ukupnog broja prigovora (77), najveći broj prigovora iz oblasti platnog prometa odnosio se na povećanje iznosa naknada koje banke naplaćuju u poslovanju i izvršavanju usluga prema korisnicima. U velikoj mjeri korisnici su se obraćali Ombudsmenima iz razloga što nisu potpuno i pravovremeno informisani sa izmjenom uslova u ugovorima koji reguliraju vrstu i visinu naknada, odnosno na koji način i pod kojim uslovima banke mogu mijenjati naknade u toku ugovornog odnosa. Također, izdvajamo i prigovore o kašnjenju sa uplatama plaća i penzija na račun korisnika, nemogućnosti raspolaganja sredstvima na računima, kao i jednostranim raskidom ugovora zbog promijenjenih okolnosti u dijelu zakonske i podzakonske regulative postupka identifikacije klijenta.

Vezano za međunarodni platni promet, najveći dio prigovora (24) odnosio se na neizvršavanje ino platnih naloga uslijed nepotpune odnosno manjkave dokumentacije, visine naknada za konverziju valuta kao i nedovoljne informisanosti korisnika o troškovnim opcijama prilikom izvršavanja naloga.

Ombudsmeni, kao i prethodnih godina, ukazuju na potrebu izmjene ili donošenje novih propisa u oblasti deviznog poslovanja i platnih transakcija prvenstveno Zakona o deviznom poslovanju FBiH („Službene novine FBiH", broj: 32/00 i 28/03) sa podzakonskim aktima i Zakona o platnim transakcijama FBiH („Službene novine FBiH", broj: 32/00 i 28/03) koji reguliraju predmetnu materiju, a istovremeno ne odgovaraju potrebama savremenog tržišta. Realizacija inostranih platnih transakcija znatno je otežana iz razloga neodgovarajućeg zakonodavnog okvira.

Ombudsmeni putem Koordinacionog odbora, kojim upravlja Centralna Banka Bosne i Hercegovine, za priključenje SEPA (Single Euro Payment Area) području, zajedno sa drugim institucijama i resornim tijelima učestvuju na unapređenju zakonodavnog okvira o platnim uslugama, naročito u dijelu transparentnosti i obavještavanja korisnika platnih usluga o platnim transakcijama i dr.

2.4.5. Elektronski instrumenti plaćanja

U ovom izvještajnom periodu značajan broj prigovora se odnosio na sporne situacije u vezi sa korištenjem elektronskih instrumenata plaćanja (29) odnosno na situacije plaćanja roba i usluga putem interneta i POS terminala, problema sa funkcioniranjem bankomata (isplaćeno manje novca, nije isplaćen novac, a račun klijenta zadužen i dr.). Značajan dio prigovora se odnosio na nefunkcioniranje odnosno otežano funkcioniranje aplikacija mobilnog i internet bankarstva uslijed izmjena/nadogradnje sistema od strane banaka kao i određena neslaganja na izvodima dostavljenim od strane banaka i prikazu novčanih stavki u predmetnim aplikacijama.

2.4.6. Kartični poslovi

Od ukupnog broja prigovora vezanih za kartično poslovanje (42) značajan broj njih se odnosi na neovlaštenu upotrebu kartičnih podataka prilikom internet plaćanja roba i usluga, neovlaštenu upotrebu kartice od strane trećih lica prilikom podizanja/uplate novca na bankomatima banaka, nemogućnost ili otežano korištenje kartice u inostranstvu, te kašnjenje prilikom izdavanje/reizdavanja kartične plastike. S tim u vezi, a obzirom da se 18 prigovora odnosi na neki od vidova neovlaštene upotrebe kartice, Ombudsmeni ukazuju na neujednačenost politika banaka koje posluju u FBiH u oblasti autorizacije transakcija.

2.4.7. Ostali prigovori

U dijelu ostalih prigovora (44) ističemo sporna pitanja u predmetima koji su već u sudskom postupku po istim osnovama ili po kojima su predmeti okončani pravosnažnim sudskim odlukama, izvršenja sudskih odluka i redoslijed u namirenju po rješenju o izvršenju, izdavanje različitih vrsta saglasnosti, pitanja u vezi s institutom bankarske tajne, potvrda i izvoda, mjenica, pitanja iz oblasti nasljeđivanja, vrsta i sadržaja punomoći, neprofesionalnog ophođenja službenih lica zaposlenih u subjektima bankarskog sistema prema korisnicima usluga. Određeni broj prigovora se odnosio na pravne subjekte koji se bave otkupom potraživanja i evidencijom u CRK-u.

III. PREPORUKE SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA

Ombudsmen u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, daje preporuke, upute, smjernice i mišljenja za poboljšanje odnosa između korisnika i subjekata bankarskog sistema, a na osnovu saznanja i informacija prikupljenih u postupcima po obavještenjima/prigovorima ili zahtjevima koje vodi.
Naprijed navedeni akti Ombudsmena se prvenstveno odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjenu zakona, dobre poslovne prakse u poslovanju, interne akte i rješavanje pojedinačnih sporova između korisnika i subjekata bankarskog sistema.

U 2024. godini, Ombudsmeni su izdali 21 preporuku u predmetima u kojima okolnosti slučaja ne ukazuju na povredu prava korisnika finansijske usluge, zbog nedovoljne regulative određene materije koje omogućavaju različito postupanje subjekata bankarskog sistema u istim ili sličnim situacijama, a koje istovremeno ostavljaju prostor za sporazumno rješavanje spornog odnosa uz minimum formalnosti i uz posredovanje Ombudsmena. Većina preporuka je izdata u vezi sa nedovoljnom transparentnosti u poslovanju subjekata bankarskog sistema u dijelu pravovremenog i na ugovoreni način obavještavanja korisnika o izmijenjenim naknadama u poslovanju, stanju duga (dužnik-jemac), raskidu i automatskom produženju ugovora o oročenoj štednji kao i korištenja finansijskih usluga u dijelu konverzije valuta. Određeni broj preporuka se odnosio na slučajeve evidentiranja zaduženja u CRK-u sa konstatacijama neažurnog evidentiranja podataka o zaduženjima fizičkih lica od strane subjekata bankarskog sistema naročito u dijelu potraživanja kod kojih je sudskom odlukom utvrđena zastara potraživanja. Zatim, preporuke su izdate u dijelu provođenja postupka po reklamacijama klijenata na moguće zloupotrebe kartičnih podataka gdje je konstatovano da banka nije jasno uspostavila proces, kao niti procedure i druge interne akte sa jasnim mehanizmima kontrole procesa kartičnih reklamacija.

Ombudsmeni su konstatovali kako na tržištu Federacije Bosne i Hercegovine postoje kartični proizvodi za koje nisu zaključeni ugovori koji bi formalno i sadržajno bili usklađeni sa članom 20. Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga, koji propisuje osnovne elemente ugovora o karticama, a iz kojeg razloga proizlaze prigovori korisnika uslijed nepotpune i netransparentne definiranosti uslova korištenja predmetnih kartica. S tim u vezi, određeni broj uputa Ombudsmena odnosile su se na revidiranje postojećih ugovornih odnosa i zaključivanje ugovora u pisanoj formi sa svim elementima koje definira pomenuti zakon.

U izvještajnom periodu 2024. godine nije bilo zahtjeva za oslobađanje od obaveze jemstva. Zaprimljena su dva prigovora, i to: neblagovremeno obavještavanje (ili ipak u cijelosti propuštanje) subjekata bankarskog sistema da obavijesti žiranta o stanju duga ili činjenici da glavni dužnik kasni sa izmirenjem obaveze i prigovor žiranta u vezi sa nastupljenom zastarom potraživanja.

IV. EVIDENCIJA O UPITIMA I MOLBAMA KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA

Pored prigovora i zahtjeva u pisanoj formi, korisnici finansijskih usluga se obraćaju sa upitima i molbama u vezi sa pravima i obavezama, novom zakonskom regulativom i različitim finansijskim proizvodima. U izvještajnom periodu zaprimljeno je 32 različitih upita, molbi i zahtjeva, a na koje su dati obrazloženi odgovori, informacije i upute.

Može se zaključiti da je značajan dio vremena u radu Ombudsmena usmjeren na informisanje i odgovore koji su omogućili korisnicima da lakše razumiju svoj položaj, prava i obaveze iz

mogućih pravnih situacija u kojima su se našli, kao i pitanja iz ugovornih odnosa, pregovarački položaj u predugovornoj fazi, vrstu i visinu kamate, sporne odnose sa subjektima na koje je preneseno potraživanje, kao i odgovornosti drugih lica koja garantuju za ispunjenje obaveze.

Osim upita i molbi podnesenih u pisanoj formi radnici Ureda Ombudsmena, u skladu sa raspoloživim kapacitetima i radnim zadacima, su na raspolaganju korisnicima i za telefonske upite najviše vezano za način podnošenja prigovora, status prigovora koji je u postupku pred Ombudsmenom i dr.

V. SARADNJA SA AGENCIJOM ZA BANKARSTVO FBiH

U ovom izvještajnom periodu, nakon provedenog postupka i informacija do kojih smo došli na osnovu prigovora ili po službenoj dužnosti, 12 predmeta je dostavljeno sa mišljenjem i prijedlozima nadležnim sektorima Agencije.

Razmjena informacija sa nadležnim sektorima Agencije je prisutna od početka rada Ombudsmena i ogleda se prvenstveno u zajedničkoj saradnji vezano za unapređenje regulatornog okvira, dok se pojedinačni prigovori koji ukazuju na eventualna kršenja određenih prava korisnika od strane subjekata bankarskog sistema, dostavljaju nadležnim sektorima Agencije radi poduzimanja mjera u okviru supervizorskih nadležnosti.

U normativnom dijelu saradnja sa Agencijom nastavljena je kroz prijedloge ombudsmena u dijelu unapređenja finansijske inkluzije i približavanja korisnicima finansijskih usluga kroz pravilno razumijevanje mjera za jačanje finansijske inkluzije, korištenja osnovnog paketa usluga, a što je i propisano Odlukom o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke („Službene novine Federacije BiH", broj: 85/23).

VI. AKTIVNOSTI SARADNJE SA DRUGIM ORGANIMA I ORGANIZACIJAMA I EDUKACIJA

Saradnja sa institucijama i organizacijama podrazumijeva, s jedne strane, saradnju Ombudsmena sa subjektima bankarskog sistema neophodnu za rad po prigovorima korisnika, a s druge strane, saradnju sa drugim institucijama u promoviranju finansijskih prava korisnika i stvaranju normativnih uslova za njihovo ostvarivanje.

Na međunarodnom nivou, Ombudsmeni su u oktobru 2024. godine učestvovali na godišnjoj konferenciji ombudsmena za zaštitu korisnika finansijskih usluga - International Network of Financial Services Ombudsman Schemes (INFO). Na samoj konferenciji je bio omogućeno da se kroz okrugle stolove, praktična pitanja i slučajeve iz prakse čuju iskustva drugih zemalja, ali i da se prezentiraju naša iskustva u radu i problemi iz prakse. Kao aktivni članovi organizacije već devet godina radimo na razmjeni iskustava, te smo učesnici diskusija koje svi članovi delegiraju kroz mrežu.

Značajno je naglasiti da su u toku 2024. godine Ombudsmeni postali pridružena članica FIN-NET-a (Financial dispute resolution network), tijela osnovanog od strane Evropske komisije. Zadatak tijela odnosi se na saradnju na području zaštite prava potrošača i vansudskog rješavanja potrošačkih sporova. Pridruženo članstvo u ovoj organizaciji pruža priliku za

aktivno učešće i razmjenu informacija i najboljih praksi u oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga.

Kroz međusobnu saradnju i razmjenu iskustava na međunarodnom nivou, kontinuirano radimo na unapređenju kapaciteta i proširenju utjecaja institucije Ombudsmena na međunarodnom nivou. S obzirom na nove i složene finansijske proizvode i usluge, elektronske institucije za novac, kao i regulatorni okvir Ombudsmeni će u narednom periodu nastaviti sa unapređenjem rada i razmjeni iskustava na međunarodnom nivou.

U izvještajnom periodu realizirane su i sljedeće aktivnosti:

Radni sastanci i razmjena informacija sa finansijskim institucijama i drugim licima u finansijskom sektoru:

- Saradnja sa drugim organizacionim dijelovima FBA u dijelu razmjene informacija i izvještavanja o radu i organizaciji rada Ureda ombudsmena,
- 17.04.2024. godine održan je sastanak između predstavnika International Finance Corporation's (IFC) Digital Financial Services (DFS) i FBA na kojem je bio prisutan i predstavnik Ureda ombudsmena. Cilj misije IFC-a je upoznavanje i razgovor sa relevantnim institucijama u dijelu poticanja i razvoja, kao i promocije digitalnih servisa u finansijskom sektoru Bosne i Hercegovine,
- 22.05.2024. godine održan je radni sastanak sa Ombudsmenom za bankarski sistem RS posvećen nastavku i mogućnostima međusobne saradnje, kao i ujednačavanju prakse u radu Ombudsmena za bankarski sistem RS i ureda Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH,
- U prostorijama Hrvatske Narodne Banke 21.10.2024. godine Ombudsmeni su zajedno sa predstavnicima Agencije učestvovali na radnom sastanku u dijelu saradnje i razmjene iskustava u dijelu zaštite potrošača,
- Kao član radne grupe EU integracija za poglavlje 28. Zaštita potrošača i zdravlja, Ombudsmen je aktivno učestvovao na sastancima sa ciljem usuglašavanja liste prioriteta EU propisa i domaćeg zakonodavstva kao i nacrta Plana aktivnosti za naredne faze izrade Programa integriranja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju,
- Ombudsmen je kao član Radne grupe "e-trgovina i platni sistemi" učestvovao na nekoliko radnih sastanaka koji imaju za cilj unapređenje poslovne i zakonske regulative kako bi se olakšalo upravljanje razvojem e-trgovine u BiH. Potvrđeni su ključni izazovi i identifikovani dodatni problemi, uz razmatranje kako kroz podizanje svijesti, edukacije i tehnička rješenja približiti proces digitalizacije i pratećih servisa građanima,
- Održan je radni sastanak sa predstavnicima društva EOS MATRIX d.o.o. kao i njihovom grupacijom u dijelu prezentiranja materijala koji su razvijeni sa ciljem edukacije mladih ljudi, učešća društva na tržištu, kao i mogućnostima unapređenja zakonodavnog okvira u vezi sa otkupom potraživanja.

Direktni učesnici u panelima i Okruglim stolovima:

- 14. mart 2024. godine obilježen je događajem "Zaštita potrošača finansijskih usluga i digitalna sigurnost" koji je organizovan na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru. Ombudsmen je učestvovao na panelu koji je imao cilj educirati studente i učenike srednjih škola u dijelu zaštite potrošača posebice finansijskih usluga i e-

trgovine, te ukazati na novine u dijelu zaštite potrošača s aspekta rizika i složenosti finansijskih proizvoda i usluga.

- Ombudsmen je 12.09.2024. godine, na poziv Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, učestvovao na Okruglom stolu "Kako do boljeg normativnog okvira zaštite potrošača u Bosni i Hercegovini",
- 04.09.2024. godine posjetili smo Udruženje penzionera Tuzla sa ciljem organizacije finansijske edukacije članova udruženja kroz preciziranje prava i obaveza koje proizilaze iz korištenja finansijskih proizvoda i usluga kod ove populacije.

Prisustvo kongresima i edukacija Obdusmena u toku 2024. godine:

- U periodu od 28.02. do 02.03.2024. godine Ombudsmen je učestvovao na Međunarodnom kongresu pravnika na Bledu u organizaciji Kec gupe - Icoolaw organizovanom na temu zaštite ličnih podataka,
- U okviru WB6 Projekta, u organizaciji Banke Portugala u Lisabonu u periodu 22-24.04.2024. godine, Ombudsmen je učestvovao na treningu "Zaštita potrošača – korisnika finansijskih usluga i finansijska edukacija".

VII. ZAKLJUČAK

Analizom podataka do kojih su došli, razmatrajući pojedinačne prigovore korisnika, a koji su obuhvaćeni u ovom izvještaju za 2024. godinu, Ombudsmeni zaključuju da je broj prigovora u blagom padu u odnosu na prethodnu godinu. Istovremeno zaključujemo kako su osnovi obraćanja Ombudsmenu istovrsni ili slični osnovama radi kojih su se korisnici obraćali Ombudsmenu u prethodnim izvještajnim periodima. Ipak, generalna konstatacija je da su predmeti složeni, te se u više predmeta razmatralo nekoliko osnova prigovora uz primjenu različitih propisa koji reguliraju predmetnu materiju. S obzirom na značajan broj obraćanja korisnika i dalje postoji potreba za unapređenjem poslovanja subjekata bankarskog sistema i postupka rješavanja po prigovorima, a kako bi se broj istih sveo na neophodni minimum.

Iako je razvojem digitalne infrastrukture u poslovanju banaka olakšan pristup finansijskim uslugama i uz prihvatljivije naknade korisnicima, Ombudsmeni ukazuju na činjenicu nedovoljne finansijske pismenosti stanovništva u vezi sa korištenjem elektronskih sredstava plaćanja i mobilnog bankarstva radi čega je isto izloženo rizicima pa je potrebno poduzimati mjere za finansijsko opismenjavanje korisnika finansijskih usluga u tim segmentima. Također, neophodno je da subjekti bankarskog sistema osiguraju transparentno poslovanje i dostupnost informacija o određenim proizvodima u ponudi i uslovima korištenja istih kako bi korisnici bili potpuno i pravovremeno informisani vezano za proizvode koje koriste ili proizvode koje će koristiti u budućnosti.

Posebno bismo naglasili transparentno postupanje u obavljanju radnih zadataka i pristupačnost Ombudsmena korisnicima u smislu davanja uputa, smjernica i savjeta kako bi na najučinkovitiji način i sa što manje troškova zaštitili svoja prava, ali i kontinuirane napore u smislu uspostavljanja međunarodne saradnje sa mehanizmima drugih država zaduženim za zaštitu prava korisnika u cilju uspostavljanja saradnje i razmjene iskustava i prakse iz ove oblasti te eventualne primjene u tekućim predmetima Ombudsmena.

Također, Ombudsmeni kontinuirano sarađuju sa Agencijom i drugim tijelima vlasti i organima u dijelu aktivnog učestvovanja prilikom izrade novih i izmjena postojećih propisa iz oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga i podržavaju sve napore koji se poduzimaju u tom smjeru.

U konačnici ističemo kako, prema mišljenju Ombudsmena, subjekti bankarskog sistema u skladu sa postojećom regulativom i prateći potrebe savremenog tržišta aktivno unapređuju proizvode i usluge. Međutim, uporedo trebaju svoje poslovanje prilagoditi i unaprijediti u pravcu odgovornijeg načina organizacije rada posebno vodeći računa o potrebama i interesima korisnika kako bi se pristup korištenja usluga olakšao i osigurao u najvećoj mogućoj mjeri.

OMBUDSMENI ZA BANKARSKI SISTEM:

Lejla Smajović, s.r.

Ana Papac, s.r.

Zmaja od Bosne 47b,
71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

+ 387 (33) 72 14 00
+ 387 (33) 66 88 11

agencija@fba.ba
www.fba.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu člana 19. stav (1) tačka f) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 75/17) i člana 12. stav (1) tačka p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 3/18) Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (u daljemu tekstu: Upravni odbor) na 33. sjednici održanoj 15.04.2025. godine donosi

ODLUKU

1. Usvaja se Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2024.godine (po konačnim nerevidiranim podacima).

2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (UOFBA) je, na svojoj 33. sjednici koja je održana dana 15.04.2025.godine, pod tačkom 2. dnevnog reda sjednice, razmatrao prijedlog Informacije o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2024.godine (po konačnim nerevidiranim podacima).
UOFBA je jednoglasno usvojio Informaciju o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2024.godine (po konačnim nerevidiranim podacima), bez primjedbi.

Broj: U.O.-33-02/25
Sarajevo, 15.04.2025. godine

Predsjednica Upravnog odbora

Ivanka Galić, dipl. ecc.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2024. GODINE

(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)

Sarajevo, april 2025. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
ASF	Available Stable Funding (Raspoloživo stabilno finansiranje)
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EKS	Efektivna kamatna stopa
ESG	Environmental, social and governance (Okolišni, socijalni i upravljački)
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FMF	Federalno ministarstvo finansija/financija
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
MREL	Minimum requirement for own funds and eligible liabilities (Minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze)
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnog finansiranja)
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
RSF	Required Stable Funding (Potrebno stabilno finansiranje)
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka

SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI 2
SPISAK TABELA: 6
SPISAK GRAFIKONA: 8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS 9
SAŽETAK 12
UVOD 17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA 19
2. REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI 26
3. BANKARSKI SEKTOR 30
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH 30
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža 30
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće 30
3.1.3. Kadrovska struktura 32
3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA 33
3.2.1. Bilans stanja 33
3.2.2. Obaveze 36
3.2.3. Kapital, adekvatnost kapitala i MREL 40
3.2.4. Kreditni rizik 43
3.2.5. Profitabilnost 51
3.2.6. Ponderisane NKS i EKS 55
3.2.7. Likvidnost 56
3.2.8. Devizni (FX) rizik 60
3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi 61
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR 62
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA 67
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR 67
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH 67
4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža 67
4.1.1.2. Struktura vlasništva 67
4.1.1.3. Kadrovska struktura 67
4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA 68
4.1.2.1. Bilans stanja 68
4.1.2.2. Kapital i obaveze 69
4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive 71
4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH 74
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR 76
4.2. LIZING SEKTOR 77
4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBIH 77
4.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica 77
4.2.1.2. Struktura vlasništva 77
4.2.1.3. Kadrovska struktura 77
4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA 78
4.2.2.1. Bilans stanja 78
4.2.2.2. Kapital i obaveze 80
4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive 80
4.2.2.4. Profitabilnost 81
4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga 83
4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR 84
4.3. FAKTORING POSLOVI 85
4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH 85

4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH 85
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE 86
5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA 89
5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA 89
5.2. ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE 90
5.3. SPNIFTA 93
ZAKLJUČAK 95
PRAVNI OKVIR 97
Prilog 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH 97
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR 110
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2024. 110
Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda - 31.12.2024. 111
Prilog 4 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2024. 112
Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2024. 113
Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 31.12.2024. 114
Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima 115
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR 116
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2024. 116
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2024. 117
Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2024. 118
Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2024. 118
Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2024. 120
Prilog 12a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO 120
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2024. 121
Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2024. 122
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR 123
Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2024. 123
Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2024. 124
Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2024. 125
Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2024. 126
Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2024 127
Prilog 19a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu 127
Prilog 20 - ESG i ostale relevantne informacije 128

Spisak tabela:

Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji 19
Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH 30
Tabela 3: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu 32
Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala 32
Tabela 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) 32
Tabela 6: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH 32
Tabela 7: Ukupna imovina po zaposlenom 33
Tabela 8: Ukupna imovina banaka prema vlasničkoj strukturi 33
Tabela 9: Učešće grupa banaka u ukupnoj imovini 35
Tabela 10: Novčana sredstva banaka 35
Tabela 11: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta 35
Tabela 12: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH 36
Tabela 13: Sektorska struktura depozita 37
Tabela 14: Struktura depozita stanovništva 38
Tabela 15: Štednja stanovništva 38
Tabela 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva 39
Tabela 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva 39
Tabela 18: Izvještaj o stanju regulatornog kapitala 40
Tabela 19: Struktura izloženosti riziku 41
Tabela 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala 42
Tabela 21: Stopa finansijske poluge 42
Tabela 22: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL 43
Tabela 23: Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika 44
Tabela 24: Sektorska struktura kredita 46
Tabela 25: Ročna struktura kredita 46
Tabela 26: Krediti prema nivoima kreditnog rizika 47
Tabela 27: Struktura kredita za opću potrošnju 49
Tabela 28: Pokazatelji kreditnog rizika 51
Tabela 29: Ostvareni finansijski rezultat banaka 51
Tabela 30: Struktura ukupnih prihoda banaka 52
Tabela 31: Struktura ukupnih rashoda banaka 53
Tabela 32: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti 54
Tabela 33: LCR 56
Tabela 34: Zaštitni sloj likvidnosti 56
Tabela 35: Neto likvidnosni odlivi 57
Tabela 36: NSFR 57
Tabela 37: Struktura ASF 58
Tabela 38: Struktura RSF 58
Tabela 39: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću 58
Tabela 40: Ročna usklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana 59
Tabela 41: Pokazatelji likvidnosti 60
Tabela 42: Devizna pozicija (EUR i ukupno) 61
Tabela 43: Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige 62
Tabela 44: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH 67
Tabela 45: Bilans stanja mikrokreditnog sektora 68
Tabela 46: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora 70
Tabela 47: Ročna struktura uzetih kredita 70
Tabela 48: Neto mikrokrediti 71
Tabela 49: Sektorska i ročna struktura mikrokredita 71
Tabela 50: RKG 72

Tabela 51: Ostvareni finansijski rezultat MKO 74
Tabela 52: Struktura ukupnih prihoda MKO 74
Tabela 53: Struktura ukupnih rashoda MKO 75
Tabela 54: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH 77
Tabela 55: Bilans stanja lizing sektora 78
Tabela 56: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu 79
Tabela 57: Pregled rezervi za finansijski lizing 80
Tabela 58: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava 81
Tabela 59: Struktura ukupnih prihoda lizing društava 82
Tabela 60: Struktura ukupnih rashoda lizing društava 82
Tabela 61: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema 83
Tabela 62: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti 86
Tabela 63: Obim UPP-a i DPP-a 89
Tabela 64: Obim DPP-a 89
Tabela 65: Obim UPP-a 89
Tabela 66: Izvršeni mjenjački poslovi banaka 90
Tabela 67: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača 90
Tabela 68: Internet i mobilno bankarstvo 91
Tabela 69: Obim kartičnog poslovanja prema vrsti kartice 92
Tabela 70: Obim kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima 93
Tabela 71: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke 93
Tabela 72: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke 94
Tabela 73: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO 94

Spisak grafikona:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka 21
Grafikon 2: Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU 23
Grafikon 3: ROE i ROA banaka u EU 24
Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u % 31
Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u % 31
Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u ukupnoj imovini, kreditima i depozitima 34
Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: ukupna imovina, krediti i depoziti 34
Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta 36
Grafikon 9: Ukupni depoziti 37
Grafikon 10: Omjer kredita i depozita 37
Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva 39
Grafikon 12: Krediti 45
Grafikon 13: Učešće NPL-a u kreditima 48
Grafikon 14: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama 69
Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled) 72
Grafikon 16: Pokazatelji kvalitete portfolija 73
Grafikon 17: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled) 79
Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta 81
Grafikon 19: Broj korisnika internet i mobilnog bankarstva 91
Grafikon 20: Broj izdatih kartica 92

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB[1]
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 38. stav (1) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke[2]
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 38. stav (1) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 38. stav (1) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 44. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 38. stav (1) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR ≥ 100%	Član 17. stav (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke[3]
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR ≥ 100%	Član 33. stav (2) i (3) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke[4]
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

POVEZNICA 1 POVEZNICA 2 POVEZNICA 3 POVEZNICA 4

Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala ≤ 20%	Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi[5]
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.
Koncentracijska stopa - CR	CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.
Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti	Pokazuje odnos najvažnijih bankarskih agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71% - 75% - zadovoljavajući, 76% - 80% - na granici zadovoljavajućeg, 81% - 85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD - 500.000 KM	Član 26. stav (1) ZoMKO[6]
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF - 50.000 KM	Član 36. stav (1) ZoMKO
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo	Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji[7]

POVEZNICA 5 POVEZNICA 6 POVEZNICA7

Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Godišnji otpis MKO - do 3%	Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) - pozitivan	Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM	Član 8. stav (1) ZoL[8]
Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Član 27. stav (1) ZoF[9]

POVEZNICA 8 POVEZNICA 9

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

Dozvola za rad | **13 komercijalnih banaka, 505 organizacionih dijelova** i **6.719 zaposlenih**, što je za 155 radnika više u odnosu na kraj 2023. godine

Imovina | Imovina banaka **32,1 milijarda KM**, krediti **19,1 milijarda KM**, novčana sredstva **9,5 milijardi KM**, ulaganja u vrijednosne papire **3,1 milijarda KM**

Kapital | Ukupni kapital **4,1 milijarda KM** (12,9% pasive), od čega dionički kapital **1,6 milijardi KM**, regulatorni kapital **3,7 milijardi KM**, osnovni kapital i redovni osnovni kapital **3,5 milijardi KM**, dopunski kapital **200,1 milion KM**

Stope kapitala | **19,3%** stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala **18,3%**, stopa finansijske poluge **10,4%**

Bilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | **30 milijardi KM** u nivou kreditnog rizika 1 (92,7% ukupnih bilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 – **1,7 milijardi KM** (5,4% ukupnih bilansnih izloženosti) i **0,6 milijardi KM** u nivou kreditnog rizika 3 (1,9% ukupnih bilansnih izloženosti)

Vanbilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | **pet milijardi KM** u nivou kreditnog rizika 1 (93,8% ukupnih vanbilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - **0,3 milijarde KM** (6,1% ukupnih vanbilansnih izloženosti) i **2,2 miliona KM** u nivou kreditnog rizika 3 (0,1% ukupnih vanbilansnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti | **2,8%** ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - **0,7%**, nivo kreditnog rizika 2 -**10,5%** i nivo kreditnog rizika 3 - **83,5%**

Stopa pokrivenosti ECL-om vanbilansnih izloženosti | **1,1%** ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - **0,5%**, nivo kreditnog rizika 2 - **9,2%**, a nivo kreditnog rizika 3 - **54,6%**

Kreditni portfolio | Krediti odobreni stanovništvu **9,5 milijardi KM** (povećanje za 829,4 miliona KM), krediti odobreni pravnim licima **9,6 milijardi KM** (povećanje za 795,1 milion KM)

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) | **563,9 miliona KM** i čini 3% ukupnog kreditnog portfolija (smanjenje za 0,9 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine). Stopa NPL-a za portfolio pravnih lica iznosi **2,6%**, a za sektor stanovništva **3,3%. Stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om** | **84,2%** (pravna lica 85,9%, a stanovništvo 82,8%) i veća je za 0,6 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine

Depoziti | **26,1 milijarda KM** (81,4% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti stanovništva 12,3 milijarde KM**

Obaveze po uzetim kreditima | **826,9 miliona KM** (2,6% ukupne pasive)

Trend u bilansnim pozicijama | Zabilježeno je **povećanje** neto imovine (10,8%), novčanih sredstava (10,1%), kreditnog portfolija (9,3%), ulaganja u vrijednosne papire (24,3%), materijalne imovine (11,1%), nematerijalne imovine (7,5%), kapitala (15,2%), depozita (9,2%), obaveza po uzetim kreditima, uključujući i subordinisani dug (54,5%), dok je zabilježeno **smanjenje** plasmana bankama (22,4%) i ostalih obaveza (14,2%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | **LCR 254%; NSFR 159%; Zadovoljavajuća** uzimajući u obzir osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka

Profitabilnost | **592,8 miliona KM** neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 MKO (devet MKF i četiri MKD), **387 organizacionih dijelova i 1.523 zaposlena,** što je za 74 radnika više u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva MKO | 926,4 miliona KM, veća za 99 miliona KM (aktiva MKD veća za 48 miliona KM, a MKF za 51 milion KM)

Neto mikrokrediti | 750,9 miliona KM (81,1% aktive), veći su za 78 miliona KM (neto mikrokrediti MKD veći za 46,4 miliona KM, a MKF za 31,6 miliona KM)

PAR preko 30 dana | 0,85%
Godišnja stopa otpisa | 1,03%
Pokazatelji kvaliteta portfolija u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,04 procentna poena i smanjenje stope otpisa za 0,25 procentnih poena

Zaključeno je 137.781 ugovor (4% manje) i **isplaćeno 672,3 miliona KM mikrokredita** (8,2% više)

Kapital | 436,1 milion KM (47,1% pasive), veći za 30,7 miliona KM (rast kapitala MKD za 13,8 miliona KM, a MKF za 16,9 miliona KM)

Obaveze po uzetim kreditima | 445,7 miliona KM (48,1% pasive), povećane za 61,7 miliona KM (rast kreditnih obaveza MKD za 33,6 miliona KM, a MKF za 28,1 milion KM)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** aktive (12%), novčanih sredstava (17,2%), bruto mikrokredita (11,5%), neto mikrokredita (11,6%), RKG (7%), materijalne i nematerijalne imovine (26,6%), dugoročnih investicija (7,6%), obaveza po uzetim kreditima (16,1%), ostalih obaveza (17,5%) i kapitala (7,6%), te **smanjenje** ostale aktive (3,5%)

Operativna efikasnost poslovanja | 17,73% što je usklađeno s propisanim standardom. Povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je pozitivan | 0,43%

Pozitivan finansijski rezultat | 22,7 miliona KM, smanjenje za 6,9 miliona KM. **Neto dobit MKD |** 7,9 miliona KM, a **višak prihoda nad rashodima MKF |** 14,8 miliona KM

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Dozvola za rad | četiri lizing društva, četiri podružnice u RS-u i **115 zaposlenih**, što je za jednog radnika više u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva lizing sektora | **568,5 miliona KM,** veća za 43,2 miliona KM

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga | **446,2 miliona KM** (78,5% aktive), veća za 34,8 miliona KM

Dospjela neizmirena potraživanja | **3,6 miliona KM**
Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu | **5,2 miliona KM**

Vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema smanjena za 7,4%, **broj ugovora** smanjen za 0,2%

Obaveze po uzetim kreditima | **496,2 miliona KM** (87,3% pasive), veće za 33,2 miliona KM, uz dominantno učešće dugoročnih kredita

Kapital | **59 miliona KM** (10,4% pasive), veći za 15,1 milion KM

Trend | Zabilježeno je **povećanje** aktive (8,2%), novca i novčanih ekvivalenata (11,4%), plasmana bankama (164,5%), bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (6,7%), neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (8,5%), neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga (6,3%), materijalne i nematerijalne imovine - vlastitih sredstava (12,8%), obaveza po uzetim kreditima (7,2%), kapitala (34,3%) i otpisanih potraživanja (13,4%), dok je zabilježeno **smanjenje** rezervi za gubitke (4%), ostale aktive (41%) i ostalih obaveza (27,5%)

Pozitivan finansijski rezultat | **8,8 miliona KM**, povećanje za 2,3 miliona KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | tri komercijalne banke (dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu je 234 (više za 65 ugovora), **ukupnog volumena faktoring poslova u iznosu od 152,4 miliona KM** (povećanje za 16,9 miliona KM ili 12,5%)

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH | 651 hiljadu KM, koji su veći za 115 hiljada KM

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i objavljuje kvartalne informacije o SBS. Informacija o SBS sa stanjem na dan 31.12.2024. godine po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio odnosi se na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tokom 2024. godine. Treći dio odnosi se na analizu bankarskog sektora FBiH, strukturu, finansijske pokazatelje poslovanja i preporuke. U četvrtom dijelu prezentirana je analiza poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa u okviru kojeg je elektronsko bankarstvo i kartično poslovanje i SPNIFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije. Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima za koje je to relevantno.

Sastavni dijelovi Informacije su i prilozi u kojima je dat pregled pravnog okvira za rad FBA i nadzor poslovanja SBS (Prilog 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH), kao i postupanje banaka u skladu sa odredbama Odluke o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke i Uputstva za obavještavanje o ponudi održivog paketa usluga za finansijsku inkluziju, zelenih proizvoda i proizvoda usmjerenih na društveno odgovorno finansiranje (Prilog 20 - ESG i ostale relevantne informacije).

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom vezani su za makroekonomske prilike. Banke u BiH velikim su dijelom poslovno vezane sa međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama eurozone. Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog utjecaja na bankarski sektor u BiH, potrebno je uzeti u obzir i specifičnosti vezane za funkcije i nadležnosti CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora. Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine objavljenim za decembar 2024. godine, na godišnjem nivou u prosjeku je zabilježen rast nivoa cijena od 2,2%.

Globalni ekonomski izazovi

Uprkos pooštravanju monetarne politike, globalna ekonomija je ostala u značajnoj mjeri otporna i pored postojane inflacije koja bilježi usporavanje, pri čemu je izbjegnuta globalna recesija uz prognoze stabilnog, ali nedovoljnog rasta. MMF je u svom oktobarskom izvještaju zadržao prognozu globalnog rasta za 2024. godinu na 3,2%, što je nepromijenjeno u odnosu na julske ažurirane prognoze, a koje su uzele u obzir očekivani rast za SAD, te smanjene za ostale napredne ekonomije, a koje podrazumijevaju velike evropske države i Kinu. Na osnovu ažuriranih prognoza MMF-a iz januara 2025. godine, predviđa se globalni rast od 3,3% u 2025. i 2026. godini.

U tabeli 1 dati su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz periode:

Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji

R. br.	Područje/kamatne stope	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.[1]
1	2	3	4	5	6	7
	Rast BDP-a u %					
1.	SAD	-2,2	6,1	2,5	2,9	2,8
2.	Eurozona	-6,1	6,2	3,3	0,4	0,8
3.	EU	-5,6	6,4	3,7	0,6	1,1
4.	Slovenija	-4,1	8,4	2,7	2,1	1,5
5.	Hrvatska	-8,5	13,0	7,0	3,1	3,4
6.	Srbija	-0,9	7,7	2,5	2,5	3,9
7.	BiH	-3,0	7,4	4,2	1,7	2,5
	Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %					
1.	SAD	1,2	4,7	8,0	4,1	3,0
2.	Eurozona	0,3	2,6	8,4	5,4	2,4
3.	BiH	-1,1	2,0	14,0	6,1	2,2
	Najvažnije kamatne stope					
1.	6-mjesečni Euribor[2]	-0,51	-0,54	2,41	4,00	2,68
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke[3]	-0,62	-0,38	2,09	2,10	2,18
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	0,58	1,05	4,26	3,82	3,32

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, oktobar 2024. g.; Eurostat

Na brzorastućim tržištima i ekonomijama u razvoju, poremećaji u proizvodnji i distribuciji robe, posebno nafte, sukobi, građanski nemiri i ekstremni vremenski događaji doveli su do revizije izgleda naniže za Bliski istok i centralnu Aziju, te za supsaharsku Afriku. To je kompenzirano

[1] Projicirane vrijednosti za 2024. g. (MMF, World Economic Outlook, oktobar 2024. g.); za kamatne stope podatak za decembar 2024. g.

[2] Podatak za period odnosi se na EURIBOR na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu

[3] Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog perioda

poboljšanim predviđanjima za brzorastuća tržišta u Aziji, gdje je rast potaknut rastućom potražnjom za poluvodičima i elektronikom uslijed značajnih ulaganja u umjetnu inteligenciju.

MMF očekuje da će najveća svjetska ekonomija, SAD, porasti za 2,8% u 2024. godini, što je nešto manje u odnosu na 2023. godinu (2,9%). Rast u SAD-u podstaknut je snažnom potrošnjom i nerezidencijalnim ulaganjem, potpomognut rastom plaća, posebno u domaćinstvima s niskim primanjima. Prema ažuriranim januarskim prognozama MMF-a, u 2025. godini je za SAD projiciran rast od 2,7%. Ekonomija eurozone je u 2023. godini dostigla najniži nivo rasta (0,4%), a prema oktobarskim prognozama, u 2024. godini bi trebala zabilježiti skroman rast od 0,8%, kao rezultat snažnijeg izvoza, posebno izvoza roba. Prema ažuriranim januarskim prognozama MMF-a za 2025. godinu, za eurozonu je predviđen rast od 1%. Italija i Njemačka se suočavaju s postojanim problemima u padu proizvodnje što usporava rast ovih zemalja, dok se za njemačku ekonomiju, koja je oslabila zbog poremećaja u proizvodnji i značajnog pada cijena nekretnina, predviđa da neće zabilježiti rast u 2024. godini.

Inflacija na globalnom nivou je počela usporavati sa 6,7% u 2023. godini na prognoziranih 5,8% u 2024. godini, pri čemu će se napredne ekonomije, u odnosu na brzorastuća tržišta i ekonomije u razvoju, ranije vratiti na svoje ciljane stope inflacije. Uprkos globalnoj dezinflaciji i dalje su mogući problemi na putu do stabilnosti cijena, s obzirom da su cijene usluga još uvijek visoke, iako su se cijene roba stabilizovale, što ukazuje na značaj razumijevanja sektorske dinamike i adekvatnog kalibriranja monetarne politike. Prema ažuriranim prognozama MMF-a iz januara 2025. godine, očekuje se da će globalna ukupna inflacija pasti na 4,2% u 2025. godini i 3,5% u 2026. godini, s tim da će se inflacija u naprednim ekonomijama ranije približiti ciljanim stopama (2025. - 2,1% i 2026. - 2,0%) u odnosu na brzorastuća tržišta i ekonomije u razvoju (2025. - 5,6% i 2026. - 4,5%).
Godišnja stopa inflacije u SAD-u, mjerena indeksom potrošačkih cijena (CPI), ubrzala je tri mjeseca uzastopno, te je u decembru 2024. godine iznosila 2,9% (najviše od jula 2024. godine), što je u skladu sa tržišnim očekivanjima. Podaci Eurostata pokazuju da je godišnja stopa inflacije u eurozoni, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP), u decembru 2024. godine iznosila 2,4%, dok je u istom mjesecu prethodne godine iznosila 2,9%. Inflacija u EU ubrzala je, pa je u decembru 2024. godine iznosila 2,7%, dok je u istom mjesecu prethodne godine iznosila 3,4%. Posmatrajući glavne komponente inflacije u eurozoni, u decembru su najveći udio u godišnjoj inflaciji eurozone imale usluge (1,78 procentnih poena), koje su poskupile za 4,0% u odnosu na decembar 2023. godine. Prema Eurostatu najvišu godišnju stopu inflacije u decembru imala je Rumunija od 5,5%, zatim Mađarska sa stopom inflacije od 4,8%, te Hrvatska sa stopom od 4,5% (koja ima najvišu stopu inflacije od 20 zemalja koje čine eurozonu), dok su najnižu stopu inflacije zabilježile Irska (1,0%), Italija (1,4%), te Luksemburg, Finska i Švedska (1,6%).

Globalni javni dug izrazito je visok, a očekuje se da će u 2024. godini premašiti 100 biliona dolara, što je oko 93% svjetskog BDP-a, te će do kraja desetljeća nastaviti rasti, a do 2030. godine bi se mogao približiti 100% BDP-a. Očekuje se da će se javni dug stabilizovati ili smanjiti u dvije trećine zemalja, a budući nivoi duga mogli bi biti čak i veći od predviđenih, a za stabilizaciju su potrebna mnogo veća fiskalna prilagođavanja. Fiskalni izgledi mnogih zemalja mogli bi biti lošiji od očekivanih iz tri razloga: veliki pritisci na potrošnju, neosnovani optimizam u projekcijama duga i veliki neidentifikovani dug. Zemlje bi se trebale suočiti s rizicima duga pažljivo osmišljenim fiskalnim politikama koje štite rast i ugrožena domaćinstva, uz istovremeno korištenje prednosti ciklusa ublažavanja monetarne politike.

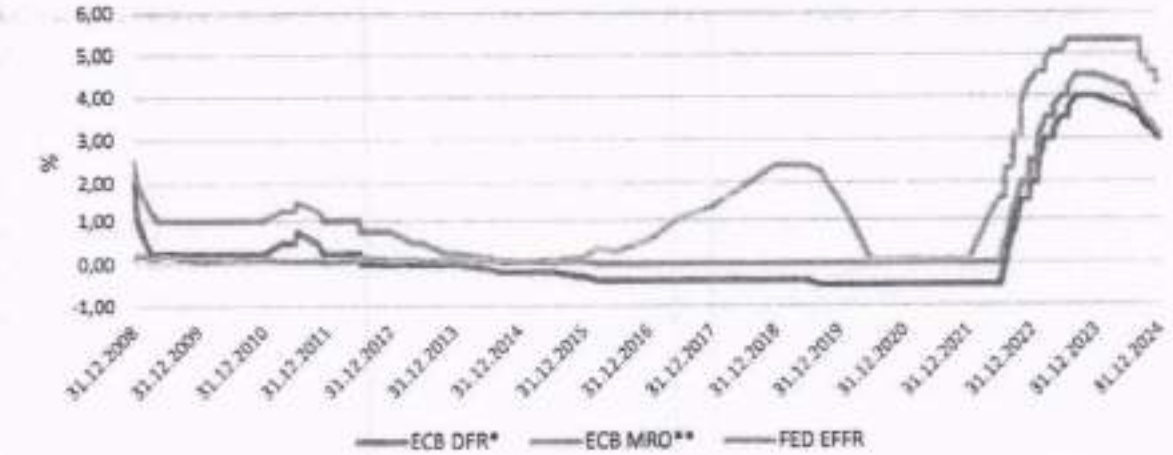
Monetarne politike i politike kamatnih stopa

U oblasti monetarne politike, nakon što je Upravno vijeće ECB-a u 2023. godini povećanjem kamatnih stopa, poduzimalo aktivnosti za što skoriji povratak inflacije na srednjoročni cilj od 2%, u toku 2024. godine isto je, nakon devetomjesečnog perioda u kojem nisu mijenjali kamatne stope, početkom juna 2024. godine odlučilo smanjiti tri ključne kamatne stope ECB-a za 25 baznih poena i ublažiti restriktivnost monetarne politike, a na osnovu nove ocjene inflacijskih izgleda, dinamike temeljne inflacije i jačine transmisije monetarne politike. Nakon toga, u septembru, oktobru, a potom i u decembru 2024. godine izvršeno je smanjenje ključnih kamatnih stopa, tako da je u 2024. godini kamatna stopa na depozite smanjena za 100 baznih poena, a glavna stopa za operacije refinansiranja za 135 baznih poena. Upravno vijeće je naglasilo da će se ključne kamatne stope zadržati na restriktivnim nivoima koliko god bude potrebno da se inflacija skoro spusti na ciljani nivo, pri čemu će se odluke i dalje zasnivati na pristiglim podacima (engl. data-dependent approach), ne određujući unaprijed određenu dinamiku promjene stopa. Na kraju 2024. godine kamatna stopa na depozite iznosila je 3%, a glavna stopa za operacije refinansiranja 3,15%, dok su na kraju 2023. godine iznosile 4% i 4,5% respektivno.

FED je u prethodnim godinama obično predvodio u prilagođavanju monetarne politike stanju globalnog ekonomskog ciklusa i prvi pomicao ključnu kamatnu stopu. Međutim, tek u drugoj polovini septembra FED je prvi put u ovoj godini smanjio ciljanu stopu za EFFR (engl. Effective Federal Funds Rate) za 50 baznih poena, a potom u novembru i decembru za po 25 baznih poena, tako da je nakon decembarskog smanjenja ciljani rang u intervalu 4,25% - 4,5%. Na kraju decembra 2024. godine EFFR je iznosila 4,33%.

U grafikonu 1 daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

Grafikon 1: Glavne stope vodećih centralnih banaka

** Engl. Deposit Facility Rate*
*** Engl. Marginal Refinancing Operations*
Izvor: ECB, FED

Smanjenje ključnih kamatnih stopa ECB-a utjecalo je da i na tržištu novca EU dođe do smanjenja kamatnih stopa. Prekonoćna kamatna stopa na evropskom tržištu novca (engl. Euro Short-Term Rate - €STR) pratila je iznose smanjenja ključnih kamatnih stopa, tako da je u toku 2024. godine smanjena za 100 baznih poena, sa 3,9%, koliko je iznosila na kraju 2023. godine, na 2,9% na kraju 2024. godine.

Vrijednost referentne kamatne stope EURIBOR (engl. Euro Interbank Offered Rate) u prvih pola godine bilježi postepeno spuštanje prema nivou od 3,8%, a sa objavama ECB-a o smanjenju ključnih kamatnih stopa, nastavljeno je nešto značajnije smanjenje iste. Na kraju 2024. godine EURIBOR 6M iznosio je 2,57%, dok je EURIBOR 12M bio 2,46%.

Nakon što su snažno pali krajem prošle godine, prinosi na dugoročne državne obveznice uglavnom su rasli u prvih pet mjeseci 2024. godine, a zatim su sredinom maja vrlo blago pali. Toj korekciji pridonijeli su objava pokazatelja stanja na tržištu rada u SAD-u koji su početkom maja bili slabiji od očekivanih i smanjenje cijena nafte, što je utjecalo na pad prinosa na američke državne obveznice, a što se odrazilo i na pad prinosa na državne obveznice u eurozoni. U nastavku godine, prinosi na dugoročne državne obveznice bilježili su volatilna kretanja, uslijed brojnih faktora: objava ECB-a o smanjenju ključnih kamatnih stopa, očekivanja kako će FED pristupiti promjeni monetarne politike, objavljenih ekonomskih podataka za EU i SAD, ali i od geopolitičkih faktora, kao što su rezultati parlamentarnih izbora u Francuskoj, predsjedničkih izbora u SAD-u, neizglasavanja povjerenja Vladi Francuske i premijeru Njemačke i dr. Posmatrano na mjesečnom nivou, u drugom polugodištu 2024. godine prinosi na dugoročne obveznice zemalja EU bili su na najvišem nivou u novembru, da bi u decembru zabilježili pad u odnosu na prethodni mjesec. Razlog tome može biti zabrinutost zbog mogućeg utjecaja ekonomske politike nove američke administracije na privredu europodručja, ali i slabi pokazatelji privredne aktivnosti za eurozonu, objavljeni krajem novembra. Posmatrano u odnosu na kraj prethodne godine, prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Njemačke neznatno je povećan (sa 2,1% na 2,18%), dok je na desetogodišnju državnu obveznicu Italije smanjen sa 3,82% na 3,32%.

Ostali rizici, profitabilnost i otpornost banaka u EU

U 2024. godini evropski bankarski sektor je pokazao otpornost, sa dobrim kapitalnim i likvidnosnim pozicijama, kao i visokim nivoom profitabilnosti, što je pridonijelo zaštiti bankarskog sektora od vanjskih šokova i neizvjesne ekonomske i geopolitičke situacije na globalnom nivou. S obzirom da tehnološki napredak postaje prioritet za budućnost bankarskog sektora, potrebne su pojačane aktivnosti na području digitalizacije i adekvatno upravljanje rizicima koji proizlaze iz uvođenja novih tehnologija.

EBA na polugodišnjem nivou priprema i publikuje Izvještaj o procjeni rizika (RAR - Risk Assessment Report) koji sadrži glavna kretanja i trendove u bankarskom sektoru EU i evropskog ekonomskog prostora (EEA) i ukazuje na povezane glavne rizike i ranjivosti bankarskog sektora u EU na osnovu nadzornog izvještavanja, odgovora banaka na Upitnik za procjenu rizika (RAQ - Risk Assessment Questionnaire), tržišnih informacija i kvalitativnih mikrobonitetnih informacija. Kroz ovu publikaciju[4] EBA je identifikovala ključne i potencijalne rizike i ranjivosti bankarskog sektora u 2024. godini.

Geopolitički rizici mogu negativno utjecati na finansijska tržišta, a samim tim i na banke. Osim potencijalnog utjecaja na kreditni rizik, geopolitički rizici se mogu kod banaka pojaviti kroz tržišni, likvidnosni, operativni i druge rizike. U 2024. godini kod banaka u EU došlo je do porasta kreditnog rizika, kao i operativnog i tržišnog rizika. Rizici vezani za manipulativni zeleni marketing (engl. Greenwashing) mogu se materijalizovati kroz reputacijske i operativne rizike. Rizik prevare postao je glavni pokretač operativnog rizika uslijed sve veće upotrebe digitalizacije i tehnoloških inovacija,

[4] Risk Assessment Report of the European Banking Authority, November 2024

uključujući i umjetnu inteligenciju. Također, rizici eksternalizacije su povećani, s obzirom da su se banke sve više oslanjale na usluge trećih strana. Usprkos prisutnim rizicima, banke su uspjele zadržati jake kapitalne pozicije i visoku profitabilnost.

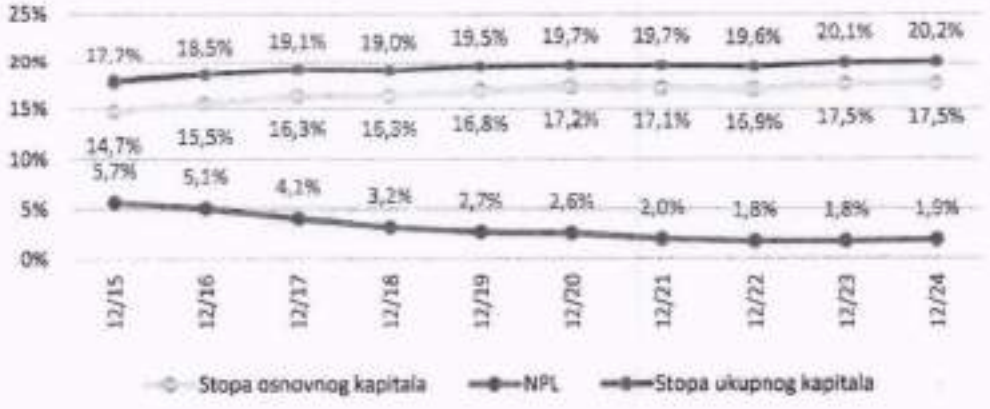
Bankarski sektor EU prošao je kroz značajnu digitalnu transformaciju, prihvaćajući širok spektar naprednih tehnologija za poboljšanje operativne efikasnosti i korisničkog iskustva. Integracija umjetne inteligencije u bankarskoj industriji u EU napreduje, povećavajući učinkovitost u područjima kao što su segmentacija klijenata i otkrivanje nedopuštenih aktivnosti. EBA je nadležna da prati i ocjenjuje razvoj tržišta, uključujući i finansijske inovacije i razvoj umjetne inteligencije u bankarskoj industriji. Prema odgovorima banaka iz RAQ-a, oko 40% banaka u EU koristi umjetnu inteligenciju, najvećim dijelom u područjima korisničke podrške i optimizacije internih procesa.

Na nivou EU u 2024. godini zabilježen je rast aktive uslijed rasta kredita, ulaganja u dužničke vrijednosne papire, a prisutno je i povećanje u vlasničkim udjelima. Banke u EU zadržale su visok nivo likvidnosti, iako su se pozicije likvidnosti smanjile zbog otplata ECB-ovih TLTRO sredstava i veće volatilnosti tržišta. Kvaliteta aktive banaka bilježi blagi pad, NPL-ovi su porasli i predviđa se pad kvaliteta aktive u dijelu potrošačkih kredita, malog i srednjeg poduzetništva i poslovnih nekretnina. Uprkos volatilnosti tržišta, banke su ostale aktivne na primarnim tržištima finansiranja. Depoziti klijenata i dalje su primarni izvor finansiranja za banke iz EU, pri čemu većina banaka smatra depozite stanovništva glavnim izvorom finansiranja u narednom periodu. Banke su zadržale snažnu kapitalnu poziciju, podržanu povećanjem zadržane dobiti.

Stopa osnovnog kapitala banaka u EU na kraju 2024. godine iznosi 17,5% i na istom je nivou u odnosu na kraj 2023. godine. Stopa ukupnog kapitala iznosi 20,2% i veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2023. godine. NPL na kraju 2024. godine iznosi 1,9% i povećan je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2023. godine.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

Grafikon 2: Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU

Izvor: EBA, Risk Dashboard

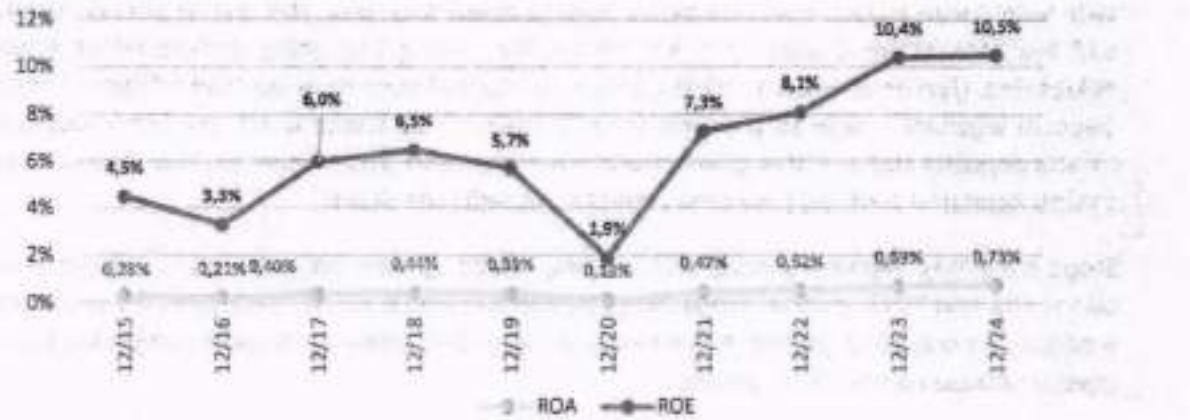
Omjerom finansijske poluge doprinosi se očuvanju finansijske stabilnosti, jer djeluje kao potpora za kapitalne zahtjeve koji se zasnivaju na riziku, te ograničavaju stvaranje prekomjerne finansijske poluge u vrijeme privrednog oporavka. Na nivou EU propisani minimalni omjer finansijske poluge je 3%. Na kraju 2024. godine omjer finansijske poluge banaka u EU iznosi 5,9% i na istom je nivou u odnosu na kraj 2023. godine.

Pokazatelji koji se odnose na likvidnost banaka u EU, LCR i NSFR su iznad regulatornih minimuma. LCR na kraju 2024. godine iznosi 163,4% i smanjen je za 4,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2023. godine (168,2%). NSFR na kraju 2024. godine iznosi 127,1% i veći je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2023. godine (127%).

Banke u EU su i u 2024. godini ostvarile značajnu profitabilnost. Na kraju 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježen je trend rasta kod prosječnog povrata na aktivu za 0,04 procentna poena, a kod prosječnog povrata na kapital za 0,1 procentni poen. Prihodi od kamata su i dalje najznačajnija stavka u ukupnim prihodima banaka.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Grafikon 3: ROE i ROA banaka u EU

Izvor: EBA, Risk Dashboard

U narednom periodu regulatori na nivou EU naglašavaju potrebu za stalnim oprezom i proaktivnim mjerama za upravljanje novim rizicima u bankarskom sektoru. Poboljšanje okvira upravljanja kreditnim rizikom ključno je za rano prepoznavanje i ublažavanje potencijalnih rizika, što podrazumijeva redovno testiranje otpornosti na stres, analizu scenarija i praćenje kreditne izloženosti. Otpornost banaka na klimatske rizike je od velikog značaja, te ove rizike banke moraju integrisati u svoj okvir upravljanja rizikom, kako bi održale finansijsku stabilnost. Banke se moraju fokusirati na održivo finansiranje, što uključuje poticanje održivih finansijskih praksi, transparentno izvještavanje i usklađenost sa uspostavljenim ESG standardima. Također, banke bi trebale ojačati svoju operativnu otpornost na rastuće digitalne i „cyber" prijetnje, te je ključno poboljšanje mehanizma za otkrivanje i sprečavanje prevare pomoću umjetne inteligencije koja se počinje koristiti u bankarskom sektoru.

REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI

2. REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI

Značajan utjecaj okolnosti i trendova povezanih sa makroekonomskim poremećajima, neizvjesna ekonomska situacija u zemlji i svijetu, geopolitičke tenzije, klimatske promjene, te moguća materijalizacija negativnih efekata na privredu i SBS obilježile su i 2024. godinu. Nastavak nepovoljnih demografskih i migracijskih trendova, koji ograničavaju potencijal privrednog rasta, te veći trošak finansiranja proizvodnih procesa, u prethodnoj godini uslovili su prioritete regulative i supervizije u FBiH, s ciljem sprečavanja materijalizacije negativnih efekata na cjelokupnu privredu i SBS u FBiH. U skladu sa navedenim, planiranje i realizacija odgovarajućih mjera za izbjegavanje negativnih utjecaja na bankarski sistem u FBiH podrazumijeva nastavak kontinuiranog praćenja i iniciranja primjerenih i usklađenih mjera FBA.

FBA je opredijeljena na preventivno i plansko djelovanje koje je nužno za osiguravanje pravovremenog upravljanja svim rizicima kojima su SBS izložene ili bi mogle biti izložene u svom poslovanju, te očuvanje stabilnosti bankarskog sistema FBiH. S tim u vezi, FBA je najveći dio regulatornih i supervizorskih aktivnosti u 2024. godini usmjerila na:

- Ublažavanje rizika koji proizlaze iz rasta kamatnih stopa u EU, ali i rizika koji mogu nastati uslijed općeg rasta kamatnih stopa na tržištu BiH. Navedene mjere i aktivnosti su podrazumijevale i nastavak kontinuiranog nadzora banaka u segmentu praćenja promjena kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, kao i praćenja primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, kroz posredan i neposredan nadzor;
- Upravljanje rizicima banaka u FBiH usmjerenim prema centralnim vladama ili centralnim bankama ili izloženosti prema istim kao izdavaocima kolaterala ili pružaocima nematerijalne kreditne zaštite, s obzirom na primjetan rizik fragmentacije kamatnih stopa zbog kojeg domaći subjekti i vlade mogu biti isključeni iz budućeg finansiranja. S tim u vezi, FBA je u 2024. godini produžila period primjene Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti banke, a koja ima za cilj osigurati adekvatnije upravljanje rizikom likvidnosti, tržišnim i kreditnim rizikom, kao i svim ostalim povezanim rizicima;
- U kontekstu proglašenja stanja prirodne nesreće na području FBiH u oktobru 2024. godine, a uslijed katastrofalnih poplava koje su zahvatile dijelove FBiH, te negativnih posljedica koje iste mogu imati na građane i privredu u tim područjima, poduzete su hitne i konkretne mjere s ciljem podrške fizičkim, pravnim licima i institucijama, kako bi se ublažili indirektni i direktni nepovoljni efekti po privredu, građanstvo i bankarski sistem u FBiH, te olakšao ekonomski oporavak. Shodno navedenom, donesena je Odluka o posebnim mjerama koje banka primjenjuje u vanrednim okolnostima - poplave iz oktobra 2024. godine, odnosno Odluka o posebnim mjerama koje lizing društvo i mikrokreditna organizacija primjenjuju u vanrednim okolnostima - poplave iz oktobra 2024. godine. Navedene mjere su privremenog karaktera i usmjerene su na odobravanje olakšica klijentima banke koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim posljedicama vanrednih okolnosti i posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom u slučaju primjene ovih mjera;
- U skladu sa odredbama usvojene Odluke o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke doneseno je Uputstvo za obavještavanje o ponudi održivog paketa usluga za finansijsku inkluziju, zelenih proizvoda i proizvoda usmjerenih na društveno odgovorno finansiranje, kojim se propisuje način na koji banka javno objavljuje informacije o ponudi održivog paketa usluga za finansijsku inkluziju, zelenih proizvoda i proizvoda usmjerenih na društveno odgovorno finansiranje;
- Usklađivanje sa revidiranim Osnovnim principima za efikasnu superviziju banaka i standardima koje utvrđuje Bazelski komitet za superviziju banaka vezano za poslovanje sa licima u posebnom

odnosu sa bankom i s njima povezanim licima i obavještavanje FBA. U skladu sa naprijed navedenim, donesena je Odluke o uslovima i ograničenjima u obavljanju poslova s licima u posebnom odnosu s bankom i obavezi banke o obavještavanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;

- Dodatno propisivanje u kontekstu osnovnih principa i odredbi standardizovanog i pojednostavljenog standardizovanog pristupa, kao i izvještajnih obrazaca kao pratećih podzakonskih akata novog regulatornog okvira za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi. S tim u vezi, FBA je usvojila Uputstvo za primjenu standardizovanog i pojednostavljenog standardizovanog pristupa mjerenju kamatnog rizika u bankarskoj knjizi i Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi sa pripadajućim obrascima, čime je izvršeno usklađivanje sa posljednjim EU regulatornim okvirom;
- Nastavak aktivnosti na revidiranju regulatornog okvira iz segmenta kapitala i kapitalnih zahtjeva s ciljem postizanja i održavanja ekvivalencije sa EU regulatornim okvirom u ovom segmentu, što je rezultiralo usvajanjem Uputstva za bonitetno vrednovanje softvera za potrebe izračuna regulatornog kapitala i Uputstva za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge sa pratećim obrascima;
- S ciljem održavanja ekvivalencije regulatornog okvira sa EU, očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i ograničavanja sistemskih rizika, te pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom i povećanjem otpornosti banaka, donesena je Odluka o načinu utvrđivanja sistemski značajne banke i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku kojom se propisuje način utvrđivanja sistemski značajnih banaka u FBiH, postupak i metodologija utvrđivanja sistemski značajne banke, kao i zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku;
- Nastavljene su aktivnosti na izradi regulatornog okvira makroprudencijalnih mjera i instrumenata koje će FBA imati na raspolaganju za pružanje pravovremenog odgovora na poremećaje u ekonomiji i eventualni rast sistemskih rizika;
- Revidiranje regulative u segmentu SREP, odnosno izradu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o postupku supervizorskog pregleda i procjene, te Metodologije za supervizorski pregled i procjenu banke u kontekstu uključivanja kapitalnih preporuka za banku nakon provedenog nadzornog testiranja otpornosti na stres (engl. Pillar to guidance - P2G);
- Aktivnosti revidiranja regulatornog okvira iz segmenta upravljanja rizikom likvidnosti s ciljem usklađivanja sa posljednjim EU regulatornim okvirom, te uključivanja dodatnih pojašnjenja i odredbi koje su rezultat provođenja supervizorskih postupaka u primjeni ove regulative od strane FBA;
- Nastavak aktivnosti na održavanju odgovarajućeg nivoa ekvivalencije sa regulatornim okvirom EU, u mjeri u kojoj to omogućavaju zakonski propisi, uz harmonizaciju između entitetskih agencija za bankarstvo i koordinaciju sa CBBiH, radi postizanja ciljeva povezanih sa finansijskom stabilnošću i upravljanje sistemskim rizicima u BiH, a u skladu sa Strateškim prioritetima za održavanje ekvivalencije bankarske regulative sa EU regulatornim okvirom za period 2022. - 2026. godina;
- Provođenju analize procjene materijalnosti rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima koja je podrazumijevala izradu sveobuhvatne analize izloženosti kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima;
- Objavu Supervizorskih očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini.

U 2024. godini, u segmentu NFI, regulatorne aktivnosti bile su usmjerene na pripremu nacrta Odluke o ocjeni održivosti poslovnog modela mikrokreditne organizacije čije se usvajanje očekuje u narednom periodu. Cilj ove Odluke je očuvanje i jačanje stabilnosti mikrokreditnog sektora u

FBiH, održivost poslovanja i poslovnog modela MKO, efikasno upravljanje rizicima kojima je MKO izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te zaštitu korisnika finansijskih usluga i ostalih klijenata MKO. S ciljem poticanja odgovornog finansiranja ovom se Odlukom definiraju minimalni zahtjevi za provedbu navedenih ciljeva, koji podrazumijevaju obavezu MKO da izračunava koeficijent održivosti poslovnog modela, te o istom, na kvartalnom nivou, izvještava FBA na propisanom obrascu. Pripremljen je i radni nacrt nove Odluke o izvještajima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, načinu i rokovima za izvještavanje.

U segmentu specijalističkog nadzora - SPNiFTA, platni sistem, zaštita korisnika finansijskih usluga, te upravljanje informacionim sistemom, a imajući u vidu donošenje Zakona o SPNiFTA, stekli su se uslovi za poduzimanje regulatornih aktivnosti koje su podrazumijevale donošenje Odluke o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te Smjernica za analizu i procjenu rizika SPNiFTA i Smjernica subjektima bankarskog sistema FBiH za identifikaciju stvarnih vlasnika. Dodatno, nastavljene su aktivnosti na izradi nove Odluke o upravljanju informacionim sistemom u banci, koje za cilj imaju postizanje usklađenosti sa EU regulatornim okvirom u ovom segmentu.

Radi usklađivanja sa međunarodnim standardima i najboljim praksama u bankarskoj regulativi i superviziji, nastavljene su aktivnosti sa međunarodnim i domaćim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama kroz bilateralnu i multilateralnu saradnju sa bankarskim regulatorima iz zemlje, regiona i šire.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
30

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
33

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
62

3. BANKARSKI SEKTOR

3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31.12.2024. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 13 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD-a. U odnosu na kraj 2023. godine broj banaka se nije mijenjao.

Posebnim zakonskim propisom regulirano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor vrši se u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.12.2024. godine.

Banke iz FBiH na izvještajni datum imaju ukupno 505 organizacionih dijelova, što je za pet organizacionih dijelova više u odnosu na kraj 2023. godine. Na području FBiH posluje 446 organizacionih dijelova banaka. Sedam banaka iz FBiH ima 49 organizacionih dijelova u RS-u, a devet banaka ima deset organizacionih dijelova u BD-u. Tri banke iz RS-a imaju 30 organizacionih dijelova u FBiH, što je u odnosu na kraj 2023. godine više za četiri organizaciona dijela.

U tabeli 2 daje se usporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH

R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31.12.2023.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	392	108	26.928	1.299
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	15	11	452	59
	Ukupno	407	119	27.380	1.358
31.12.2024.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	391	114	26.896	1.326
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	19	11	516	43
	Ukupno	410	125	27.412	1.369

3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

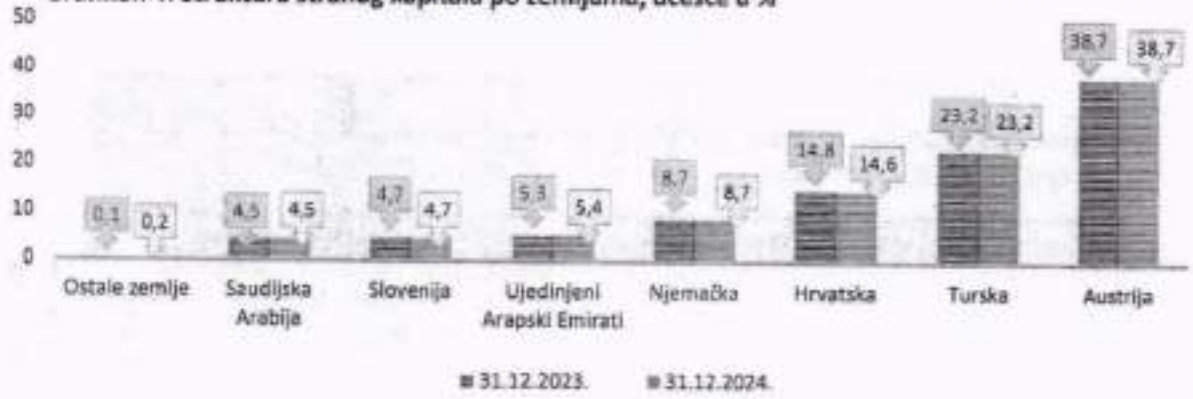
Vlasnička struktura banaka[5] u FBiH je sljedeća:
- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 12 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu[6] - jedna banka.

Od 12 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je devet banaka u većinskom stranom vlasništvu.

[5] Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka
[6] Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se posmatra zemlja porijekla dioničara, na izvještajni datum (grafikon 4), najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (38,7% stranog kapitala), zatim Turske (23,2%), Hrvatske (14,6%) i Njemačke (8,7%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %

Struktura stranog kapitala može se posmatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveće učešće imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (35,3%), zatim iz Turske (23,2%), Italije (14,6%) i Njemačke (8,7%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 6%).

Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na izvještajni datum, povećan je za 543,7 miliona KM ili 15,2% u odnosu na kraj 2023. godine i iznosi 4,1 milijardu KM (tabela 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekat: povećanja po osnovu ostvarenog tekućeg finansijskog rezultata za 2024. godinu u iznosu od 592,8 miliona KM, povećanja po osnovu dokapitalizacije u iznosu od dva miliona KM, povećanja po osnovu konverzije subordinisanog duga u dionički kapital u iznosu od 30 miliona KM, povećanja po osnovu fer vrednovanja imovine u iznosu od 38,2 miliona KM i smanjenja po osnovu isplate dividende u iznosu od 119,3 miliona KM.

- 000 KM -

Tabela 3: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

R. br.	Banke	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne banke	125.094	3,5	162.353	3,9	130
2.	Privatne banke	3.452.725	96,5	3.959.203	96,1	115
	Ukupno	3.577.819	100	4.121.556	100	115

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tabela 4):

- 000 KM -

Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

R. br.	Dionički kapital	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državni kapital	96.556	6,1	126.556	7,8	131
2.	Privatni kapital (rezidenti)	363.108	22,9	367.109	22,8	101
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.122.725	71,0	1.120.724	69,4	100
	Ukupno	1.582.389	100	1.614.389	100	102

Na posmatrani datum, u odnosu na kraj 2023. godine, došlo je do povećanja dioničkog kapitala za 2% uslijed izvršene dokapitalizacije kod dvije banke, pri čemu je učešće državnog kapitala povećano za 1,7 procentnih poena.

U tabeli 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

Tabela 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	31.12.2023. Broj banaka	31.12.2023. Učešće u ukup. kapit. %	31.12.2023. Učešće u ukup. imovini %	31.12.2024. Broj banaka	31.12.2024. Učešće u ukup. kapit. %	31.12.2024. Učešće u ukup. imovini %
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	3,5	3,8	1	3,9	4,0
2.	Banke s većinskim privat. kap. rezidenata	3	13,0	13,1	3	12,4	12,9
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	9	83,5	83,1	9	83,7	83,1
	Ukupno	13	100	100	13	100	100

3.1.3. Kadrovska struktura

Na izvještajni datum u bankarskom sektoru bilo je zaposleno 6.719 radnika, što je za 155 radnika ili 2,4% više u odnosu na kraj 2023. godine (tabela 6).

Tabela 6: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

R. br.	Stepen stručne spreme	31.12.2023. Broj zaposlenih	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Broj zaposlenih	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.190	63,8	4.224	62,9	101
2.	Viša stručna sprema - VŠS	385	5,9	387	5,8	101
3.	Srednja stručna sprema - SSS	1.987	30,3	2.106	31,3	106
4.	Ostali	2	0,0	2	0,0	100
	Ukupno	6.564	100	6.719	100	102

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer imovine i broja zaposlenih, odnosno iznos imovine po zaposlenom (tabela 7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Tabela 7: Ukupna imovina po zaposlenom

31.12.2023.			31.12.2024.		
Broj zaposlenih	Ukupna imovina	Imovina po zaposlenom	Broj zaposlenih	Ukupna imovina	Imovina po zaposlenom
1	2	3	4	5	6
6.564	28.948.004	4.410	6.719	32.063.233	4.772

3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.1. Bilans stanja

U prethodnom periodu, uslijed donošenja novog Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i Pravilnika o kontnom okviru i sadržaju konta za banke i druge finansijske organizacije s ciljem usklađivanja sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, izvršene su izmjene u izvještajima koje banke dostavljaju FBA. S ciljem usklađivanja regulatorne forme izvještaja bilansa stanja i bilansa uspjeha i pratećih analitičkih obrazaca sa novom formom propisanom od strane FMF-a, FBA je u 2022. godini izvršila izmjenu i dopunu Odluke o izvještajima koje banke dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe, sa primjenom od 31.03.2023. godine, uz obavezno paralelno izvještavanje prema postojećem izvještajnom okviru do 31.12.2023. godine. Banke su prešle na novi izvještajni okvir sa finansijskim datumom 31.03.2024. godine.

Sažeti bilans stanja banaka u FBiH prema novom izvještajnom okviru - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda sa stanjem na dan 31.12.2024. godine, daje se u Prilogu 3. ove Informacije, sa usporednim podacima na kraju 2023. godine. U Prilogu 4. daje se pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31.12.2024. godine.

Ukupna imovina bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2024. godine iznosi 32,1 milijardu KM i za 3,1 milijardu KM ili 10,8% je veća u odnosu na kraj 2023. godine. U strukturi imovine bilansa stanja banaka, najveće učešće imaju krediti (59,6%), zatim slijede novčana sredstva (29,5%), te vrijednosni papiri (9,7%). U okviru ukupnih izvora bilansa stanja banaka, najveće učešće imaju depoziti (81,4%) i kapital (12,9%). Na izvještajni datum u odnosu na kraj 2023. godine, zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, kredita, depozita, obaveza po uzetim kreditima i ukupnog kapitala.

U tabeli 8 daje se pregled ukupne imovine banaka prema vlasničkoj strukturi:

- 000 KM -

Tabela 8: Ukupna imovina banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	31.12.2023.			31.12.2024.			Indeks
		Broj banaka	Ukupna imovina	Učešće %	Broj banaka	Ukupna imovina	Učešće %	(7/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Državne	1	1.113.618	3,8	1	1.282.042	4,0	115
2.	Privatne	12	27.834.386	96,2	12	30.781.191	96,0	111
	Ukupno	13	28.948.004	100	13	32.063.233	100	111

Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2023. godine povećan je za imovinu sedam jedinica i za kredite 23 jedinice, dok je zabilježeno smanjenje za 22 jedinice za kategoriju depozita i pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u ukupnoj imovini, kreditima i depozitima

Ako se posmatraju koncentracijske stope, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 u odnosu na kraj 2023. godine (grafikon 7), prisutno je smanjenje koncentracijske stope kod imovine za 0,2 procentna poena i kod depozita za 0,7 procentnih poena, dok je povećana koncentracijska stopa kod kredita za 0,1 procentni poen. Dvije najveće banke u sektoru čine 42,1% tržišta (ukupna imovina 42,9%, krediti 40,8% i depoziti 42,5%).

Grafikon 7 : Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: ukupna imovina, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se prezentirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini ukupne imovine[7] (tabela 9). Na izvještajni datum u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini ukupne imovine, izdvajaju se dvije banke sa učešćem od 42,9%, koje čine I grupu banaka sa ukupnom imovinom preko četiri milijarde KM. U odnosu na kraj 2023. godine došlo je do promjene u strukturi grupe banaka u ukupnoj imovini bankarskog sektora FBiH, odnosno do prelaska jedne banke iz IV grupe u III grupu banaka.

[7] Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine ukupne imovine

- 000 KM -

Tabela 9: Učešće grupa banaka u ukupnoj imovini

R. br.	Iznos ukupne imovine	31.12.2023. Iznos	Učešće %	Broj banaka	31.12.2024. Iznos	Učešće %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	I (preko 4 milijarde KM)	12.375.933	42,8	2	13.744.899	42,9	2
2.	II (2-4 milijarde KM)	7.902.993	27,3	3	8.673.211	27,0	3
3.	III (1-2 milijarde KM)	6.986.953	24,1	5	8.845.395	27,6	6
4.	IV (ispod 1 milijarde KM)	1.682.125	5,8	3	799.728	2,5	2
	Ukupno	28.948.004	100	13	32.063.233	100	13

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH (tabela 10) iznose 9,5 milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2023. godine za 865,2 miliona KM ili 10,1%. U valutnoj strukturi novčanih sredstava u odnosu na kraj 2023. godine, učešće domaće valute smanjeno je sa 73,7% na 65,6%.

- 000 KM -

Tabela 10: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2023. Iznos	Učešće %	31.12.2024. Iznos	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Gotov novac	1.164.678	13,6	1.101.504	11,7	95
2.	Račun rezervi kod CBBiH (uključujući iznos obavezne rezerve kod CBBiH)	5.541.847	64,5	5.845.628	61,8	105
3.	Novčana sredstva na računima depozita kod depozitnih institucija u BiH	11.510	0,1	36.133	0,4	314
4.	Novčana sredstva na računima depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu	1.872.504	21,8	2.472.210	26,1	132
5.	Novčana sredstva u procesu naplate	2	0,0	1	0,0	50
6.	Ostala gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.249	0,0	1.483	0,0	119
	Ukupno	8.591.790	100	9.456.959	100	110

Na izvještajni datum u odnosu na kraj 2023. godine, prisutno je povećanje novčanih sredstava na poziciji računa rezervi kod CBBiH, računima depozita kod depozitnih institucija u BiH i na računima depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu, kao i kod ostale gotovine i gotovinskih ekvivalenata, a smanjenje novčanih sredstava zabilježeno je na poziciji gotovog novca i novčanih sredstava u procesu naplate.

Portfolio vrijednosnih papira (tabela 11) iznosi 3,1 milijardu KM i povećan je za 608,2 miliona KM ili 24,3% u odnosu na kraj 2023. godine.

- 000 KM -

Tabela 11: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2023. Iznos	Učešće %	31.12.2024. Iznos	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	29.580	1,2	34.463	1,1	117
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	2.471.295	98,8	3.074.562	98,9	124
2.1.	VP svih nivoa vlasti u BiH	1.108.698	44,3	1.410.969	45,4	127
2.2.	Državni VP (druge zemlje)	1.135.776	45,4	1.473.047	47,4	130
2.3.	Korporativne obveznice[8]	226.821	9,1	190.546	6,1	84
	Ukupno	2.500.875	100	3.109.025	100	124

[8] Najveći dio, cca 87%, odnosi se na obveznice banaka iz EU, SAD i Turske

U okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada (tabela 12) i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH ukupne vrijednosti 1,2 milijarde KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 256,5 miliona KM.

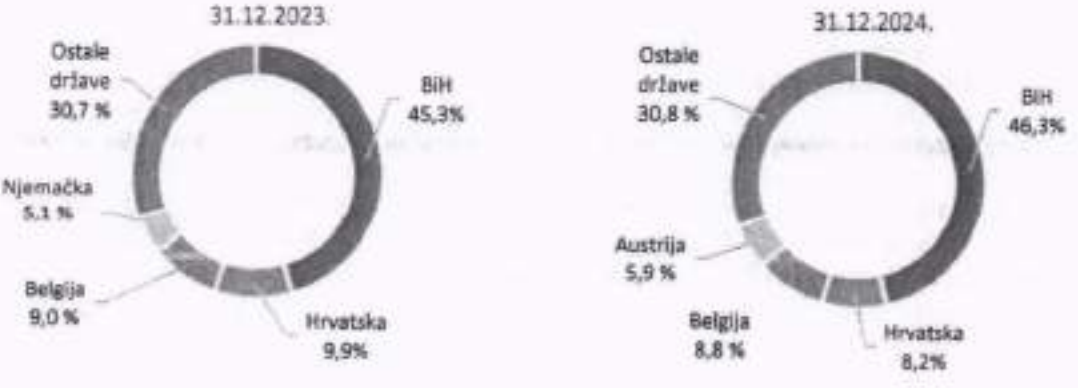
- 000 KM -

Tabela 12: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	815.229	73,6	1.154.255	81,8	142
1.1.	Trezorski zapisi	93.574	8,5	106.725	7,6	114
1.2.	Obveznice	721.655	65,1	1.047.530	74,2	145
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	292.981	26,4	256.549	18,2	88
2.1.	Trezorski zapisi	35.794	3,2	0	0,0	0
2.2.	Obveznice	257.187	23,2	256.549	18,2	100
	Ukupno	1.108.210	100	1.410.804	100	127

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira posmatra prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), najveće učešće od 46,3% je prema emitentima iz BiH, zatim slijedi Belgija sa učešćem od 8,8%, Hrvatska sa učešćem od 8,2%, Austrija sa učešćem od 5,9% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

3.2.2. Obaveze

Depoziti, kao najznačajniji izvor finansiranja banaka, učestvuju sa 81,4% u ukupnim izvorima bankarskog sektora FBiH i u odnosu na kraj 2023. godine smanjeno je učešće istih za 1,2 procentna poena. Depoziti iznose 26,1 milijardu KM i povećani su u odnosu na kraj 2023. godine za 2,2 milijarde KM ili 9,2%. Od ukupnog iznosa depozita, 1,9 milijardi KM ili 7,4% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

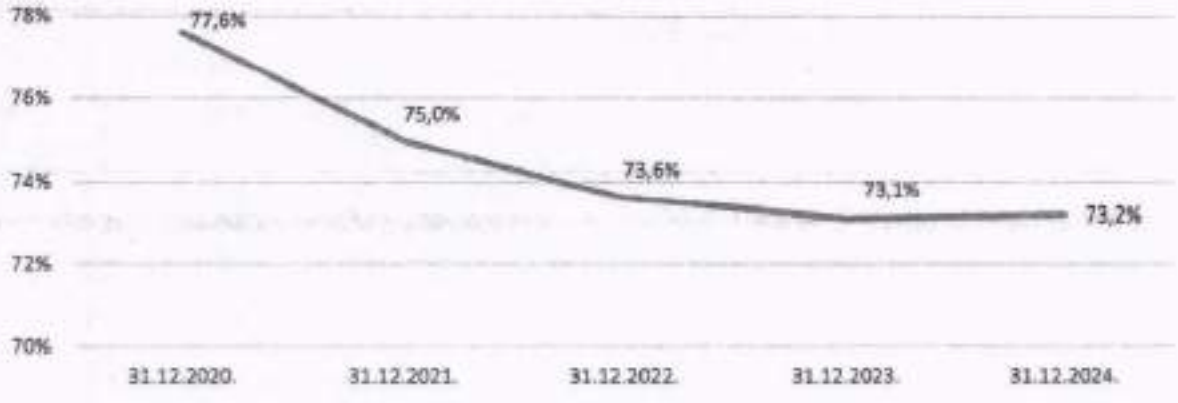
Uzeti krediti banaka imaju učešće od 2,6% u ukupnim izvorima i u odnosu na kraj 2023. godine povećano je učešće istih za jedan procentni poen. Isti iznose 826,9 miliona KM i povećani su za 365,8 miliona KM ili 79,3% u odnosu na kraj 2023. godine. Ako se uzetim kreditima dodaju i subordinisani dugovi u iznosu od 307,5 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 3,6%.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tabeli 13 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tabela 13: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vladine institucije	3.111.672	13,0	3.234.493	12,4	104
2.	Javna preduzeća	1.757.365	7,3	1.790.347	6,9	102
3.	Privatna preduzeća i društva	5.656.226	23,7	6.443.805	24,7	114
4.	Bankarske institucije	179.679	0,8	191.182	0,7	106
5.	Nebankarske finansijske institucije	712.629	3,0	731.655	2,8	103
6.	Neprofitne organizacije	572.311	2,4	658.599	2,5	115
7.	Stanovništvo	11.909.788	49,8	13.051.725	50,0	110
	Ukupno	23.899.670	100	26.101.806	100	109

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa iznosom od 13,1 milijardu KM ili 50% i njihovo učešće je povećano za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2023. godine.
Na posmatrani datum u odnosu na kraj 2023. godine ostvaren je rast depozita u svim sektorima. Najveći rast depozita ostvaren je kod stanovništva za 1,1 milijardu KM ili 9,6% i depozita privatnih preduzeća i društava za 787,6 miliona KM ili 13,9%.
Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u pet banaka u FBiH, tako da se 37,9% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita promijenjena je u odnosu na kraj 2023. godine u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 71% na 73,1% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 29% na 26,9%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 19,1 milijardu KM i povećani su za iznos od 2,1 milijardu KM ili 12,5% u odnosu na kraj 2023. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose sedam milijardi KM i povećani su za iznos od 75,4 miliona KM ili 1,1%.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, u odnosu na kraj 2023. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 25,5 milijardi KM i imaju učešće od 97,8% (povećanje za 0,1 procentni poen), a depoziti nerezidenata iznose 0,6 milijardi KM, što je 2,2% ukupnih depozita (smanjenje za 0,1 procentni poen).

U tabeli 14 daje se struktura depozita stanovništva:

- 000 KM -

Tabela 14: Struktura depozita stanovništva

R. br.	Struktura	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Tekući računi	5.074.714	42,6	5.626.994	43,1	111
2.	Štedni depoziti po viđenju	3.108.768	26,1	3.460.206	26,6	111
3.	Oročeni do jedne godine	285.324	2,4	299.563	2,3	105
4.	Oročeni preko jedne godine	2.685.254	22,5	2.890.195	22,1	108
5.	Namjenski depoziti	435.990	3,7	367.911	2,8	84
6.	Obrtnici	319.738	2,7	406.856	3,1	127
	Ukupno	11.909.788	100	13.051.725	100	110

Trend rasta štednih depozita po periodima je kontinuiran, izuzev 2022. godine. Promjene u trendu rasta depozita u 2022. godini bile su vezane za eksterne događaje i dominantno za jednu banku koja je uspješno restrukturirana u drugom kvartalu 2022. godine. U 2023. i 2024. godini nastavljen je trend rasta štednih depozita. Sa 31.12.2024. godine štedni depoziti iznose 12,3 milijarde KM i u odnosu na kraj 2023. godine povećani su za 1,1 milijardu KM ili 10,1%.

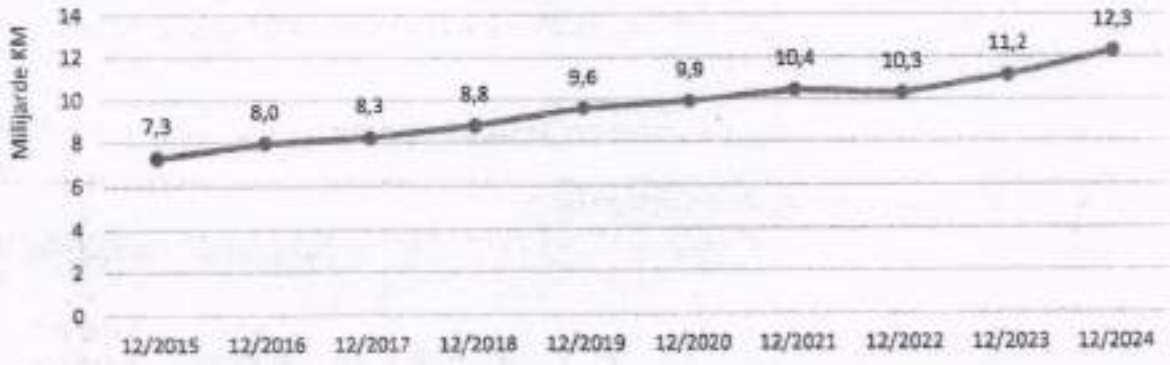
Trend štednje stanovništva prikazan je u tabeli 15 i grafikonu 11.

- 000 KM -

Tabela 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos 31.12.2023.	Iznos 31.12.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Državne	129.007	145.656	113
2.	Privatne	11.025.053	12.131.302	110
	Ukupno	11.154.060	12.276.958	110

Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva

Od ukupnog iznosa štednje, 64,4% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 35,6% u stranoj valuti. U odnosu na kraj 2023. godine povećani su kratkoročni štedni depoziti stanovništva za 918 miliona KM ili 10,8% (povećanje učešća za 0,6 procentnih poena), kao i dugoročni štedni depoziti stanovništva za 204,9 miliona KM ili 7,6% (smanjenje učešća za 0,6 procentnih poena).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 16:

- 000 KM -

Tabela 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva

R. br.	Štedni depoziti	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kratkoročni štedni depoziti	8.468.806	75,9	9.386.763	76,5	111
2.	Dugoročni štedni depoziti	2.685.254	24,1	2.890.195	23,5	108
	Ukupno	11.154.060	100	12.276.958	100	110

U tabeli 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

Tabela 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Krediti stanovništva	8.713.280	9.542.698	110
2.	Štednja stanovništva	11.154.060	12.276.958	110
2.1.	Ročena štednja	2.970.578	3.189.756	107
2.2.	Štednja po viđenju	8.183.482	9.087.200	111
3.	Krediti/Štednja	78%	78%	
4.	Depoziti stanovništva	11.909.788	13.051.725	110
5.	Krediti/Depoziti stanovništva	73%	73%	

Krediti odobreni stanovništvu iznose 9,5 milijardi KM i povećani su za 9,5% u odnosu na kraj 2023. godine. Depoziti stanovništva bilježe povećanje od 9,6% i iznose 13,1 milijardu KM. Pokazatelji odnos kredita i štednje i odnos kredita i depozita stanovništva na istom su nivou kao i na kraju 2023. godine.

3.2.3. Kapital, adekvatnost kapitala i MREL

Ukupan kapital banaka, na dan 31.12.2024. godine iznosio je 4,1 milijardu KM i ostvareno je povećanje istog za 543,7 miliona KM ili za 15,2% u odnosu na kraj 2023. godine (vidjeti pod 3.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 18 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 18: Izvještaj o stanju regulatornog kapitala

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	**Regulatorni kapital**	**3.152.001**	**3.679.981**	**117**
1.1.	Osnovni kapital	2.993.245	3.479.906	116
1.1.1.	**Redovni osnovni kapital**	**2.993.245**	**3.479.906**	**116**
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.582.046	1.614.046	102
1.1.1.2.	Premija na dionice	118.164	118.164	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	0	0	-
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog osnovnog kapitala	0	0	-
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	538.322	667.188	124
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-83.400	-19.971	24
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	-64.921	-28.039	43
1.1.1.8.	Ostale rezerve	1.025.332	1.237.091	121
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-75.667	-59.741	79
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane porezne obaveze	-10.475	-12.478	119
1.1.1.11.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-22.115	-21.651	98
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-14.041	-14.653	104
1.1.1.13.	(-) Kvalificirani udjeli izvan finansijskog sektora na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1250%	0	-50	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	-
1.2.	Dopunski kapital	158.756	200.075	126
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	158.756	200.075	126
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	0	0	-
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	0	0	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0	0	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala - ostalo	0	0	-

Regulatorni kapital banaka u FBiH iznosi 3,7 milijardi KM i u odnosu na kraj 2023. godine veći je za 528 miliona KM ili 16,8%. Osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka iznose 3,5 milijardi KM, sa ostvarenim povećanjem od 486,7 miliona KM ili 16,3%. Sve banke, osim dvije, su ostvarile povećanje regulatornog, osnovnog i redovnog osnovnog kapitala. Dopunski kapital iznosi 200,1 milion KM i u odnosu na kraj 2023. godine bilježi povećanje za 41,3 miliona KM ili 26%, na što je utjecalo povećanje kod četiri banke, a smanjenje kod jedne. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 94,6% (12/2023. godine 95%), dok dopunski kapital učestvuje sa 5,4% (12/2023. godine 5%).

Najveći utjecaj na promjenu osnovnog kapitala imale su sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu: uključene dobiti u iznosu od 404,1 milion KM, dokapitalizacije u iznosu od dva miliona KM i konverzije subordinisanog duga u dionički kapital u iznosu od 30 miliona KM, akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti po osnovu fer vrednovanja imovine u iznosu od 36,9 miliona KM, te smanjenja odbitne stavke - nematerijalna imovina u iznosu od 15,9 miliona KM uslijed izmjene Odluke o izračunavanju kapitala banke vezane za bonitetno vrednovanje imovine u obliku softvera kao nematerijalne imovine i
- smanjenje po osnovu povećanja odbitnih stavki - odgođena porezna imovina u iznosu od 1,6 miliona KM i instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje od 0,6 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH na dan 31.12.2024. godine (tabela 19) iznosi 19 milijardi KM.

- 000 KM -

Tabela 19: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	15.069.379	92,1	17.505.776	92,0	116
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	88.934	0,5	175.428	0,9	197
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.200.210	7,4	1.351.658	7,1	113
	Ukupan iznos izloženosti riziku	16.358.523	100	19.032.862	100	116

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH povećan je za 2,7 milijardi KM ili 16,3% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 2,4 milijarde KM ili 16,2%, izloženost riziku za operativni rizik za 151,4 miliona KM ili 12,6%, dok je iznos izloženosti za tržišni rizik povećan za 86,5 miliona KM ili 97,3%. Povećanje izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik posljedica je značajnim dijelom, osim rasta bilansnih pozicija, i početka primjene Odluke o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika[10], prema kojoj su banke sa 30.06.2024. godine, bile u obavezi primijeniti veće pondere rizika pri izračunu kapitalnih zahtjeva na nenamjenske i zamjenske kredite fizičkih lica čiji je preostali rok do dospijeća duži od pet godina i na izloženosti ili dio izloženosti potpuno osigurane stambenom nekretninom u kojoj vlasnik stanuje ili će stanovati, odnosno koju iznajmljuje ili će iznajmljivati, ukoliko je preostali rok dospijeća duži od 20 godina.

Na kraju 2024. godine, četiri banke u sektoru nisu iskazale izloženost za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi iznos od 2% regulatornog kapitala, dok ih je na kraju 2023. godine bilo šest.

POVEZNICA 10

Povećanje izloženosti za tržišni rizik na nivou bankarskog sektora FBiH, pored većeg broja banaka koje su iskazale izloženost za valutni rizik, nastalo je kao posljedica značajnog povećanja kod dvije banke, kod kojih su se značajno povećale neto otvorene pozicije za EUR.

Također, izloženost riziku za operativni rizik se značajnije povećala na nivou bankarskog sektora FBiH u odnosu na kraj prethodne godine. Povećanje je zabilježeno kod svih banaka, zbog povećanja trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja uslijed većeg relevantnog pokazatelja u prethodnoj godini, pri čemu je stopa povećanja izloženosti za operativni rizik kod tri banke veća od 20%.

Na posmatrani datum, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 92%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, učešće kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti smanjeno je za 0,1 procentni poen, učešće izloženosti za tržišni rizik povećano je za 0,4 procentna poena, dok je učešće izloženosti za operativni rizik smanjeno za 0,3 procentna poena. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učešće ima izloženost prema stanovništvu (6,6 milijardi KM ili 37,8%), zatim izloženost prema privrednim društvima (4,6 milijardi KM ili 26,5%), te izloženost osigurana nekretninama (3,9 milijardi KM ili 22,5%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 20:

- 000 KM -

Tabela 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala

R. br	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma	
		31.12.2023.	31.12.2024.
1	2	3	4
1.	**Stopa redovnog osnovnog kapitala**	**18,3%**	**18,3%**
2.	Višak (+)/ manjak (–) redovnog osnovnog kapitala	1.889.044	2.195.188
3.	**Stopa osnovnog kapitala**	**18,3%**	**18,3%**
4.	Višak (+) / manjak (–) osnovnog kapitala	1.520.978	1.766.948
5.	**Stopa regulatornog kapitala**	**19,3%**	**19,3%**
6.	Višek (+) / manjak (–) regulatornog kapitala	1.188.982	1.396.038

Stopa regulatornog kapitala iznosi 19,3% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala). Sve stope kapitala su na nivou na kojem su bile i na kraju 2023. godine.

U tabeli 21 daje se pregled stope finansijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz periode:

- 000 KM -

Tabela 21: Stopa finansijske poluge

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2023.	31.12.2024.
1	2	3	4
1.	Izloženosti stope finansijske poluge	30.349.217	33.621.410
2.	Osnovni kapital	2.993.245	3.479.906
	Stopa finansijske poluge	9,9%	10,4%

Na kraju 2024. godine stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora iznosi 10,4%, veća je za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2023. godine i značajno je veća u odnosu na regulatorno propisani minimum.

ZoB-om je definirana obaveza banaka za ispunjavanje MREL zahtjeva. Odlukom o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke detaljnije su propisani uslovi kako bi se obaveze mogle tretirati kao MREL prihvatljive. Način izračunavanja MREL-a propisan je Metodologijom Agencije za bankarstvo Federacije BiH za određivanje minimalnog zahtjeva za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke. MREL zahtjev za banke kojima je planom restrukturiranja potvrđena opravdanost i provodivost stečaja/likvidacije jednak je iznosu za pokriće gubitka. Banke za koje je utvrđeno postojanje javnog interesa i određena strategija restrukturiranja, MREL zahtjev predstavlja iznos za pokriće gubitka i iznos za dokapitalizaciju.
FBA je u skladu sa ZoB-om u 2024. godini izvršila redovno ažuriranje planova restrukturiranja, pri čemu je izvršena i procjena mogućnosti restrukturiranja pojedinačnih banaka. Za sve banke sa sjedištem u FBiH, FBA je utvrdila MREL zahtjev i izdala rješenja o utvrđivanju MREL-a (u toku 2023. i 2024. godine). Za banke koje u trenutku izdavanja rješenja nisu ispunjavale zahtjev, određen je prijelazni period za dostizanje MREL zahtjeva od četiri godine, u skladu sa regulatornim okvirom. FBA je rješenjima definirala godišnju dinamiku ispunjavanja zahtjeva do krajnjeg roka za dostizanje 30.06.2027. godine, odnosno za jednu banku 31.03.2028. godine. Banke kojima je kao prvi godišnji prijelazni period definiran 30.06.2024. godine, sa navedenim presječnim datumom ispunjavale su rješenjima predviđene ciljane nivoe za dostizanje MREL zahtjeva.

3.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka[11] definirana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.
U tabeli 22 daje se pregled izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 22: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL

R. br.	Opis	31.12.2023.			31.12.2024.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6.153.862	11.337	0,2	6.783.703	10.475	0,2
2.	Finans. imovina po amortiz. trošku	21.876.796	962.703	4,4	24.239.327	904.443	3,7
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.265.844	1.134	0,1	1.257.719	0	0,0
4.	Ostala finansijska imovina	45.575	3.984	8,7	42.581	2.110	5,0
	I Ukupno bilansna izloženost	**29.342.077**	**979.158**	**3,3**	**32.323.330**	**917.028**	**2,8**
5.	Izdate garancije	1.813.247	38.251	2,1	1.881.013	29.731	1,6
6.	Nepokriveni akreditivi	54.851	662	1,2	71.234	869	1,2
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišt. krediti	2.200.814	19.548	0,9	2.638.070	22.261	0,8
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	685.099	7.997	1,2	790.501	6.149	0,8
	II Ukupno vanbilansne stavke	4.754.011	66.458	1,4	5.380.818	59.010	1,1
	Ukupna izloženost (I+II)	34.096.088	1.045.616	3,1	37.704.148	976.038	2,6

POVEZNICA 11

Ukupna izloženost banaka na izvještajni datum iznosi 37,7 milijardi KM, od čega se 32,3 milijarde KM odnosi na bilansne izloženosti, a 5,4 milijarde KM na vanbilansne stavke. Na kraju 2024. godine zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2023. godine za iznos od tri milijarde KM ili 10,2%, a nastalo je kao neto efekat povećanja finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanom trošku za 2,4 milijarde KM (10,8%) i gotovine i gotovinskih ekvivalenata za 0,6 milijardi KM (10,2%), a smanjenja finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 8,1 milion KM ili 0,6% i ostale finansijske imovine za tri miliona KM (6,6%).

U istom periodu zabilježeno je povećanje vanbilansnih stavki za 626,8 miliona KM ili 13,2%, kao posljedica povećanja na svim pozicijama: izdatih garancija (67,8 miliona KM ili 3,7%), nepokrivenih akreditiva (16,4 miliona KM ili 29,9%), neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (437,2 miliona KM ili 19,9%) i ostalih potencijalnih obaveza banke (105,4 miliona KM ili 15,3%).

U tabeli 23 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 23: Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2023.			31.12.2024.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Nivo kreditnog rizika 1	27.024.199	205.884	0,8	29.970.532	214.065	0,7
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.606.919	175.898	10,9	1.728.250	181.397	10,5
3.	Nivo kreditnog rizika 3	710.959	597.376	84,0	624.548	521.566	83,5
I	Ukupno bilansna izloženost	29.342.077	979.158	3,3	32.323.330	917.028	2,8
4.	Nivo kreditnog rizika 1	4.436.310	28.350	0,6	5.049.378	27.636	0,5
5.	Nivo kreditnog rizika 2	314.227	35.750	11,4	329.287	30.198	9,2
6.	Nivo kreditnog rizika 3	3.474	2.358	67,9	2.153	1.176	54,6
II	Ukupno vanbilansne stavke	4.754.011	66.458	1,4	5.380.818	59.010	1,1
	Ukupna izloženost (I+II)	34.096.088	1.045.616	3,1	37.704.148	976.038	2,6

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 iznosi 30 milijardi KM i čini 92,7% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2023. godine povećana za 2,9 milijardi KM ili za 10,9%, najvećim dijelom kao neto efekat povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 1,6 milijardi KM, gotovine za 0,6 milijardi KM, vrijednosnih papira za 0,6 milijardi KM, sredstava obavezne rezerve kod CBBiH za 0,2 milijarde KM, a smanjenja depozita kod banaka za 84,2 miliona KM i ostale imovine za 41,5 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 1,7 milijardi KM i čini 5,4% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2023. godine ista je povećana za 121,3 miliona KM ili 7,6%. Povećanje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je kao neto efekat povećanja kreditnog portfolija za 148 miliona, a smanjenja novčanih sredstava kod depozitnih institucija za 25,6 miliona KM i ostale imovine za 1,1 milion KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 iznosi 624,5 miliona KM i čini 1,9% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2023. godine smanjena za 86,4 miliona KM ili 12,2%, kao neto efekat smanjenja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 113,9 miliona KM i

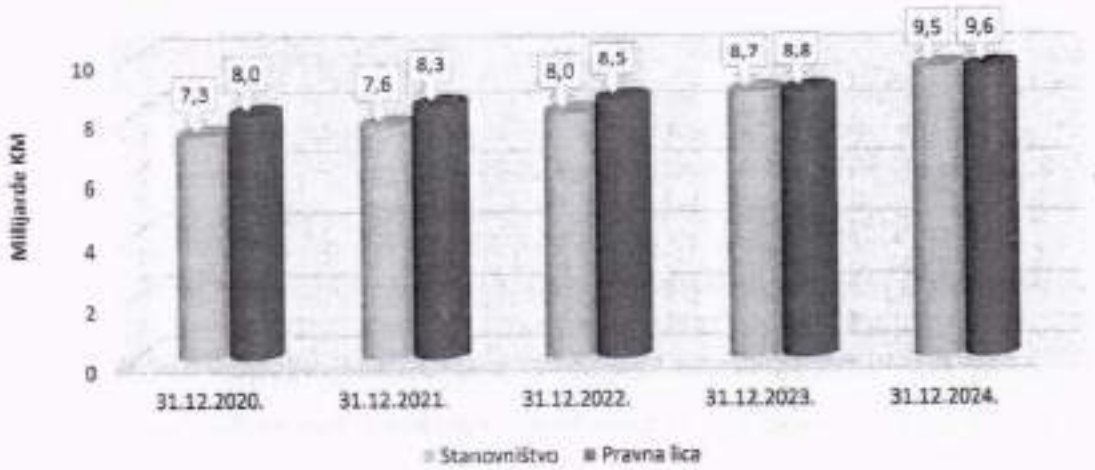
potraživanja po finansijskim najmovima za 0,3 miliona KM, a povećanja ostale imovine za 27,8 miliona KM.

Na kraju 2024. godine, a u odnosu na kraj 2023. godine, ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost povećan je za 8,2 miliona KM, a za nivo kreditnog rizika 2 za 5,5 miliona KM, dok je za nivo kreditnog rizika 3 smanjen za 75,8 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u svim nivoima kreditnog rizika smanjena je: u nivou kreditnog rizika 1 za 0,1 procentni poen (sa 0,8% na 0,7%), u nivou kreditnog rizika 2 za 0,4 procentna poena (sa 10,9% na 10,5%), a u nivou kreditnog rizika 3 za 0,5 procentnih poena (sa 84% na 83,5%). Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 2,8%, dok je na kraju 2023. godine iznosila 3,3%.

Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na posmatrani datum iznosi pet milijardi KM i čini 93,8% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 329,3 miliona KM ili 6,1% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivou kreditnog rizika 3 raspoređeno 2,2 miliona KM ili 0,1% ukupne vanbilansne izloženosti. Ukupna pokrivenost vanbilansnih izloženosti ECL-om iznosi 1,1%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 1,4%. U odnosu na kraj prethodne godine stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 smanjena je za 0,1 procentni poen (sa 0,6% na 0,5%), za nivo kreditnog rizika 2 smanjena je za 2,2 procentna poena (sa 11,4% na 9,2%), a za nivo kreditnog rizika 3 za 13,3 procentna poena (sa 67,9% na 54,6%).

Na izvještajni datum krediti iznose 19,1 milijardu KM i isti su veći za 1,6 milijardi KM ili za 9,3% u odnosu na kraj 2023. godine. Krediti stanovništvu iznose 9,5 milijarde KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 50% i u odnosu na kraj 2023. godine povećani su za 829,4 miliona KM ili za 9,5%. Krediti pravnim licima iznose 9,6 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 50% i u odnosu na kraj 2023. godine ostvarili su povećanje od 795,1 milion KM ili 9,1% (grafikon 12).
Ukoliko se isključi povećanje kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 8,8%.

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

Tabela 24: Sektorska struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vladine institucije	318.550	1,8	402.332	2,1	126
2.	Javna preduzeća	419.948	2,4	390.770	2,0	93
3.	Privatna preduzeća i društva	7.537.881	43,1	8.175.099	42,8	108
4.	Bankarske institucije	351.192	2,0	376.339	2,0	107
5.	Nebankarske finansijske institucije	116.365	0,7	195.010	1,0	168
6.	Neprofitne organizacije	18.830	0,1	18.280	0,1	97
7.	Stanovništvo	8.713.280	49,9	9.542.698	50,0	110
	Ukupno	17.476.046	100	19.100.528	100	109

U tabeli 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

Tabela 25: Ročna struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2023. Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	31.12.2024. Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Indeks (6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	2.476	316.072	2	3.546	394.654	4.132	143	125	206.600
2.	Javna preduzeća	96.430	321.742	1.776	73.614	316.410	746	76	98	42
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.863.522	4.366.660	307.699	3.227.763	4.721.349	225.987	113	108	73
4.	Bankarske institucije	350.249	0	943	303.378	72.387	574	87	-	61
5.	Nebankarske fin. institucije	17.639	98.726	0	28.195	166.815	0	160	169	-
6.	Neprofitne organizacije	7.449	11.160	221	9.045	9.023	212	121	81	96
7.	Stanovništvo	427.814	8.099.056	186.410	389.598	8.969.096	184.004	91	111	99
	Ukupno	3.765.579	13.213.416	497.051	4.035.139	14.649.734	415.653	107	111	84

U odnosu na kraj 2023. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 269,6 miliona KM ili 7,2%, dok su dugoročni krediti povećani za 1,4 milijarde KM ili 10,9%. Dospjela potraživanja po kreditima iznose 415,7 miliona KM ili 2,2% ukupnog kreditnog portfolija i manja su za 81,4 milion KM ili 16,4% u odnosu na kraj 2023. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 73,1% ili 14 milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 24,8% ili 4,7 milijardi KM (EUR: 4,7 milijardi KM ili 99,99%, CHF: 0,2 miliona KM ili 0,01%), a najmanje učešće od 2,1% ili 0,4 milijarde KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 99,95%).

U tabeli 26 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 26: Krediti prema nivoima kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2023. Iznos	ECL	% ECL	31.12.2024. Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
	I Krediti pravna lica						
1.	Nivo kreditnog rizika 1	7.458.566	93.177	1,2	8.243.141	90.160	1,1
2.	Nivo kreditnog rizika 2	954.625	107.019	11,2	1.066.084	119.954	11,3
3.	Nivo kreditnog rizika 3	349.575	290.869	83,2	248.605	213.493	85,9
	Ukupno I	8.762.766	491.065	5,6	9.557.830	423.607	4,4
	II Krediti stanovništvo						
4.	Nivo kreditnog rizika 1	7.802.520	79.519	1,0	8.608.635	88.783	1,0
5.	Nivo kreditnog rizika 2	582.534	63.195	10,8	618.813	59.208	9,6
6.	Nivo kreditnog rizika 3	328.226	275.987	84,1	315.250	261.117	82,8
	Ukupno II	8.713.280	418.701	4,8	9.542.698	409.108	4,3
	Ukupno krediti						
7.	Nivo kreditnog rizika 1	15.261.086	172.696	1,1	16.851.776	178.943	1,1
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.537.159	170.214	11,1	1.684.897	179.162	10,6
9.	Nivo kreditnog rizika 3	677.801	566.856	83,6	563.855	474.610	84,2
	Ukupno krediti (I+II)	17.476.046	909.766	5,2	19.100.528	832.715	4,4

Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 iznosi 16,9 milijardi KM i čini 88,2% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2023. godine povećan za 1,6 milijardi KM ili za 10,4%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (pravna lica 1,1%, stanovništvo 1%), i na istom je nivou kao na kraju 2023. godine.

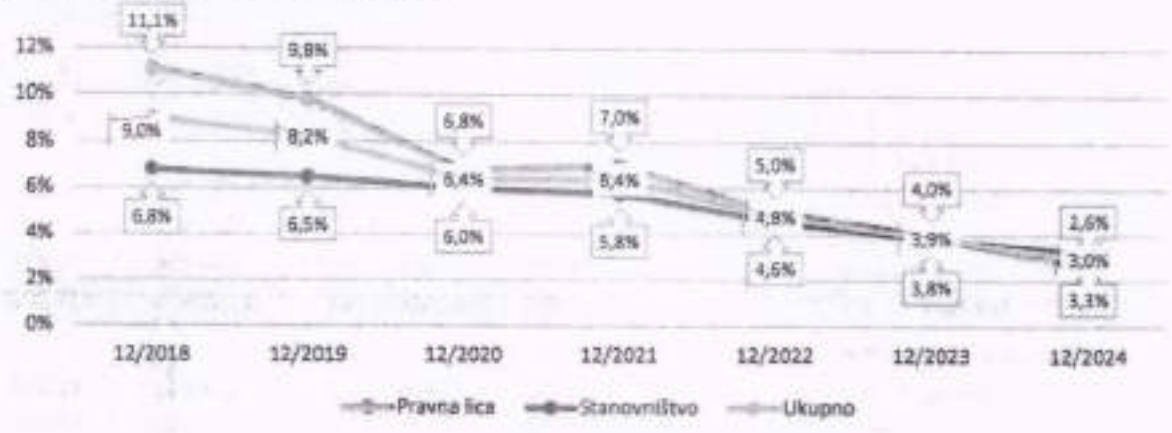
Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 1,7 milijardi KM i čini 8,8% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2023. godine isti je veći za 147,7 miliona KM ili 9,6%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 10,6% (za pravna lica 11,3%, a za stanovništvo 9,6%) i u odnosu na kraj prethodne godine manja je za 0,5 procentnih poena.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) iznosi 563,9 miliona KM i čini 3% ukupnog kreditnog portfolija, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 3,9%. Smanjenje istog za 113,9 miliona KM ili 16,8% u odnosu na kraj 2023. godine nastalo je kao neto efekat: novih NPL-ova u iznosu od 180,5 miliona KM, oporavka u iznosu od 31,7 miliona KM, naplate u iznosu od 115,6 miliona KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 145,7 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od 1,4 milion KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 84,2% (pravna lica 85,9%, a stanovništvo 82,8%) i veća je za 0,6 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 248,6 miliona KM ili 2,6%, što je za 1,4 procentna poena manje nego na kraju 2023. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 315,3 miliona KM ili 3,3% kreditnog portfolija stanovništva, što je smanjenje za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2023. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Grafikon 13: Učešće NPL-a u kreditima

Sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH data je u Prilogu 5. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE[9] šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni sljedećim sektorima: trgovina (3,3 milijarde KM ili 34,4% kredita pravnih lica, odnosno 17,2% ukupnog kreditnog portfolija), prerađivačka industrija (2,3 milijarde KM ili 23,8% kredita pravnih lica, odnosno 11,9% ukupnih kredita), građevinarstvo (0,8 milijardi KM ili 8% kredita pravnih lica, odnosno 4% ukupnih kredita), te finansijska djelatnost (0,7 milijardi KM ili 7,2% kredita pravnih lica, odnosno 3,6% ukupnih kredita).

Učešće NPL-a kod kredita odobrenih sektoru trgovine iznosi 2,1% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 86,9%), sektoru prerađivačke industrije je 3,7% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 81,5%), sektoru građevinarstva 0,9% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 94,4%), dok kod sektora finansijske djelatnosti iznosi 0,04% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 77,1%). Kod kredita odobrenih ostalim privrednim djelatnostima, najveće učešće NPL-a prisutno je kod kredita odobrenih poljoprivredi (17%), djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, te sanacije okoliša (15%) i djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (13,4%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (7,3 milijarde KM ili 76,9% kredita stanovništvu, odnosno 38,4% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti odobreni za stambene potrebe (2,1 milijarda KM ili 22,1% kredita stanovništvu, odnosno 11% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 4% (stopa pokrivenosti ECL-om je 83,8%), dok je kod stambenih kredita 0,8% (stopa pokrivenosti ECL-om je 65,1%).

U tabeli 27 daje se struktura kredita stanovništvu za opću potrošnju prema vrsti proizvoda:

[9] Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU - NACE (engl. Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

- 000 KM -

Tabela 27: Struktura kredita za opću potrošnju

R. br.	Vrsta proizvoda	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Iznos	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Hipotekarni krediti	720.896	10,5	837.197	11,4	116
2.	Lombardni krediti	15.071	0,2	17.571	0,2	117
3.	Krediti za kupovinu motornih vozila	5.150	0,1	5.065	0,1	98
4.	Potrošački nenamjenski krediti	5.350.118	78,2	5.658.588	77,0	106
5.	Potrošački namjenski krediti	330.374	4,8	291.803	4,0	88
6.	Prekoračenja po tekućem računu	246.519	3,6	263.670	3,6	107
7.	Kartični proizvodi koji imaju karakteristike odgođenog plaćanja	147.982	2,2	223.359	3,0	151
8.	Ostali krediti	24.030	0,4	47.645	0,7	198
	Ukupno	6.840.140	100	7.344.898	100	107

U uslovima globalne ekonomske nestabilnosti i rasta inflacije, praćene rastom kamatnih stopa na međunarodnom tržištu, FBA je donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa[12] sa ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga, stabilnosti bankarskog sistema u smislu utjecaja efekata Odluke na kvalitet kreditnog portfolija banaka, te postizanja makroekonomske ravnoteže.

Odluka predviđa povećanje minimalnih stopa koje su banke u obavezi primjenjivati za ECL u slučaju značajnijeg rasta kamatnih stopa. Odredbe odluke naročito utječu na zaštitu korisnika finansijskih usluga, a što podrazumijeva da banka neće povećati kamatnu stopu iznad nivoa koji se smatra značajnim, ukoliko procijeni da će navedeno povećanje kamatne stope imati utjecaja na kreditnu sposobnost korisnika finansijske usluge i da će isto dovesti korisnika finansijske usluge u status neizmirenja obaveza, te može ponuditi mogućnost modifikacije kreditne izloženosti. Također, Odluka ima za cilj dodatno stimulirati banke da iznađu način zadržavanja kamatnih stopa na razumnim nivoima, i ograničiti postupke banaka koji bi mogli imati nepovoljne utjecaje na građane i privredu, te u konačnici na rast sistemskih rizika.

Kada se posmatra ukupan kreditni portfolio na nivou bankarskog sektora FBiH sa stanovišta načina ugovorene kamatne stope, primjetan je trend povećanja kredita ugovorenih sa fiksnom kamatnom stopom, koji iznose 16,3 milijarde KM ili 85,6% ukupnog portfolija (31.12.2023. godine: 13,9 milijardi KM ili 79,4%), dok je 2,8 milijardi KM ili 14,4% ukupnog portfolija ugovoreno sa promjenjivom kamatnom stopom (31.12.2023. godine: 3,6 milijardi KM ili 20,6% ukupnog portfolija).

POVEZNICA 12

Od ukupnog iznosa kredita pravnim licima, jedna milijarda KM ili 10,1% je ugovoreno sa promjenjivom kamatnom stopom, dok je 8,6 milijardi KM ili 89,9% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom.
Ako posmatramo kredite stanovništvu, sa promjenjivom kamatnom stopom ugovoreno je 1,8 milijardi KM ili 18,8%, dok je 7,7 milijardi KM ili 81,2% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom.

Prema izvještajnim podacima banaka, značajan rast kamatne stope sa 31.12.2024. godine u odnosu na referentni datum utvrđen je u dijelovima portfolija kod devet banaka i nije bilo značajnijih izmjena u učešću istog u ukupnom kreditnom portfoliju u odnosu na prethodni period. Banke u FBiH su većinom ograničile NKS i nisu uzrokovale dodatni rast troškova za klijente.

Na posmatrani datum, ECL za kredite kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope, bez primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa iznosili bi 15,1 milion KM, dok su ECL sa primjenom navedene Odluke utvrđeni u iznosu od 23,1 milion KM. Iz navedenih podataka, može se zaključiti da su banke formirale dodatne ECL u ukupnom iznosu od osam miliona KM za kredite kod kojih je utvrđen značajan rast kamatnih stopa.

Efekti predmetne odluke su višestruki, odnosno poduzete aktivnosti FBA na ublažavanju rizika rasta kamatnih stopa rezultirale su:

- prilagođavanjem banaka i ograničenim usklađivanjem kamatne stope kredita sa promjenjivom kamatnom stopom;
- ograničenim iznosom kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- povećanjem rezervi za ECL za pokriće gubitaka uslijed rasta kreditnog rizika, odnosno pogoršanja kvaliteta kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- stabiliziranjem nivoa kredita u nivou kreditnog rizika 3 na nivou bankarskog sektora FBiH;
- niskim nivoom kredita u nivou kreditnog rizika 3 kod kredita za koje je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- neometanim nastavkom kreditiranja privrede i stanovništva i
- zadržavanjem kamatnih stopa na novoodobrene kredite na nivou prije početka primjene predmetne Odluke.

Izostanak navedenih mjera FBA potencijalno bi imao, između ostalog, za posljedicu automatski i potpuni prijenos efekata promjene nivoa kamatnih stopa izvan BiH na tržište i portfolio kredita u BiH, značajan rast kamatnog prihoda, rast udjela nekvalitetne aktive sa dugoročnim ekonomskim posljedicama, kao i rast kreditnog rizika bez adekvatnih efekata na mjerenje i iskazivanje ECL-a. FBA kontinuirano prati i razmatra potrebu uvođenja dodatnih mjera i poduzima aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštiti deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH.

U tabeli 28 dat je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- % -

Tabela 28: Pokazatelji kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.
1	2	3	4
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	2,1	1,7
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	83,9	83,4
3.	Stopa pokrivenosti ukupne izloženosti sa ECL	3,1	2,6
4.	Stopa NPL	3,9	3,0
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	83,6	84,2
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	5,2	4,4
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	0,1	0,2
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL (Teksaški koeficijent)	16,4	12,3
9.	Neto NPL/Računovodstveni kapital	3,1	2,2
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	2,8	2,2

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedni period

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanja sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

3.2.5. Profitabilnost

Na održivu profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvalitet aktive. Također, profitabilnost banaka može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, održivost i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 592,8 miliona KM, što je za 76,3 miliona KM više u odnosu na isti period 2023. godine (tabela 29). Sve banke sa sjedištem u FBiH iskazale su pozitivan finansijski rezultat.

- 000 KM -

Tabela 29: Ostvareni finansijski rezultat banaka

R. br	Opis	01.01. - 31.12.2023.		01.01. - 31.12.2024.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	516.541	13	592.819	13
2.	Gubitak	0	0	0	0
	Ukupno	516.541	13	592.819	13

U Prilogu 6. prikazan je sažeti bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 31.12.2024. godine, sa usporednim podacima za isti izvještajni period 2023. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u 2024. godini na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 1,7 milijardi KM i u odnosu na isti period prethode godine veći su za 197,6 miliona KM ili za 12,9% (tabela 30).

- 000 KM -

Tabela 30: Struktura ukupnih prihoda banaka

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2023. Iznos	%	01.01. - 31.12.2024. Iznos	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	I Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.	Računi depozita kod drugih banaka	104.750	6,9	137.358	8,0	131
2.	Krediti i finansijski najmovi	735.615	48,2	798.213	46,3	109
3.	Ostali prihodi od kamata po imovini po amortiziranom trošku	40.406	2,6	65.115	3,8	161
4.	Prihodi po imovini po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	5.049	0,3	6.495	0,4	129
5.	Prihodi po imovini po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	24.931	1,6	28.549	1,6	115
	Ukupno I	910.751	59,7	1.035.730	60,1	114
	II Nekamatni prihodi					
6.	Naknade i provizije	526.841	34,5	591.690	34,3	112
7.	Neto pozitivne/(negativne) kursne razlike	50.268	3,3	33.303	2,0	66
8.	Ostali dobici i (gubici) od finansijske imovine	-12.301	-0,8	-1.221	-0,1	10
9.	Neto dobici/(gubici) od derivatnih fin. instrumenata	662	0,0	572	0,0	86
10.	Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine	4.813	0,3	14.223	0,8	296
11.	Ostali prihodi	45.537	3,0	49.851	2,9	109
	Ukupno II	615.820	40,3	688.418	39,9	112
	Ukupni prihodi (I+II)	1.526.571	100	1.724.148	100	113

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 60,1%, dok nekamatni prihodi učestvuju sa 39,9%. Ostvareni kamatni i slični prihodi veći su za 125 miliona KM ili 13,7% u odnosu na prethodnu godinu. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i finansijskim najmovima, koji su veći za 62,6 miliona KM ili 8,5%, ali je njihovo učešće u ukupnim prihodima smanjeno za 1,9 procentnih poena. U istom periodu smanjeno je učešće kredita u ukupnoj imovini banaka za 0,8 procentnih poena (sa 60,4% na 59,6%), a prosječna ponderisana NKS na kredite povećana je za 0,04 procentna poena (sa 3,12% na 3,16%).

U 2024. godini kamatni prihodi po računima depozita kod drugih banaka veći su za 32,6 miliona KM ili 31,1% u odnosu na prethodnu godinu, što je posljedica rasta međubankarskih kamatnih stopa na tržištu novca u EU. Najveći dio ovih prihoda su prihodi od ino banaka (91,7%), zatim prihodi od CBBiH (5,9%), te prihodi od banaka iz BiH (2,2%). Sve banke u FBiH ostvarile su povećanje ovih prihoda, pri čemu se na jednu banku odnosi 25,3% povećanja.

Od ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na svim pozicijama: ostali kamatni prihodi po imovini koja se vrednuje po amortiziranom trošku za 24,7 miliona KM, kamatni prihodi po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha za 1,4 miliona KM i kamatni prihodi po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat za 3,6 miliona KM.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva – 48,6%, zatim na prihode od privatnih preduzeća - 26,2%, od bankarskih institucija - 15,5%, vladinih institucija - 7%, od javnih preduzeća - 1,7%, a od ostalih sektora 3,5%.

Ukupni nekamatni prihodi su u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu zabilježili povećanje od 72,6 miliona KM ili 11,8%. U strukturi istih, najveća stavka su prihodi po naknadama i provizijama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 64,8 miliona KM ili 12,3%, pri čemu samo dvije banke nisu ostvarile rast ovih prihoda. U okviru ostvarenih prihoda po osnovu naknada i provizija, najveće učešće od 30,3% imaju prihodi ostvareni po kartičnom poslovanju, slijede prihodi od naknada po računima sa učešćem od 20,6%, a zatim naknade po poslovima UPP-a od 13,6%. Posmatrano po sektorskoj strukturi, najveći dio prihoda od naknada ostvaren je od privatnih preduzeća (42,8%), od stanovništva (40,2%), te bankarskih institucija (8,6%).

U 2024. godini na nivou bankarskog sektora FBiH ostvarene su neto pozitivne kursne razlike u iznosu od 33,3 miliona KM, što je za 17 miliona ili 33,7% manje nego u istom periodu prošle godine. Sve banke, osim tri, imale su neto pozitivne kursne razlike, dok su u istom periodu prethodne godine dvije banke imale neto negativne kursne razlike. Smanjenje ovih prihoda na nivou bankarskog sektora posljedica je značajnog smanjenja kod jedne banke. Ostale dobitke (gubitke) od finansijske imovine nisu iskazale tri banke, pet banaka je iskazalo gubitke, a pet dobitke. U odnosu na prethodnu godinu, najveći utjecaj na promjene u ovoj poziciji (52,2%) imalo je smanjenje gubitaka od finansijske imovine kod jedne banke.
Neto dobitke/(gubitke) od derivatnih finansijskih instrumenata iskazuju dvije banke u sektoru, pri čemu su obje iskazale dobitke. Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine su u posmatranom periodu veći za 9,4 miliona KM, kao posljedica značajnog povećanja kod tri banke. Gubitke od dugoročne nefinansijske imovine iskazale su dvije banke, a ostale su iskazale dobitke.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u 2024. godini iznose 1,1 milijardu KM i u odnosu na 2023. godinu veći su za 105,2 miliona KM ili 10,9% (tabela 31).

- 000 KM -

Tabela 31: Struktura ukupnih rashoda banaka

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2023. Iznos	%	01.01. - 31.12.2024. Iznos	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	I Rashodi od kamata i slični rashodi					
1.	Depoziti	65.286	6,7	100.594	9,3	154
2.	Obaveze po uzetim kreditima	9.889	1,0	25.488	2,4	258
3.	Subordinisani dugovi	9.317	1,0	10.812	1,0	116
4.	Ostali rashodi od kamata	3.775	0,4	5.014	0,5	133
	Ukupno I	88.267	9,1	141.908	13,2	161
	II Nekamatni rashodi					
5.	Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	60.900	6,3	64.772	6,0	106
6.	Naknade i provizije	140.135	14,5	149.547	13,9	107
7.	Troškovi zaposlenih	292.894	30,2	321.178	29,9	110
8.	Troškovi amortizacije	67.430	7,0	73.506	6,8	109
9.	Ostali troškovi i rashodi	320.147	33,0	324.096	30,2	101
	Ukupno II	881.506	90,9	933.099	86,8	106
	Ukupni rashodi (I+II)	969.773	100	1.075.007	100	111

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 86,8%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 13,2%. U odnosu na isti period prethodne godine, povećano je učešće kamatnih rashoda za 4,1 procentni poen, za koliko je smanjeno učešće nekamatnih rashoda. U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi povećani su za 53,6 miliona KM ili 60,8%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima povećani za 35,3 miliona KM ili 54,1% zbog povećanja depozita u posmatranom periodu i zbog tendencije rasta kamatnih stopa na depozite. Prosječna ponderisana NKS za 2023. godinu iznosila je 1,03%, dok u 2024. godini iznosi 1,92%. Povećanje kamatnih rashoda po depozitima zabilježeno je kod svih banaka osim jedne.
Kamatni rashodi po uzetim kreditima u posmatranom periodu povećani su za 15,6 miliona KM ili za 158,1%, zbog rasta kamatnih stopa i zbog povećanja nivoa zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima za 365,8 miliona KM ili 79,3%.

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu, ukupni nekamatni rashodi povećani su za 51,6 miliona KM ili za 5,9%. U okviru istih, najveća stopa povećanja zabilježena je kod troškova zaposlenih, koji su u posmatranom periodu veći za 28,3 miliona KM ili 9,7%, pri čemu su kod svih banaka ovi troškovi veći nego u prethodnoj godini. Rashodi po osnovu umanjenja vrijednosti i rezervisanja iznose 64,8 miliona KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3,9 miliona KM ili za 6,4%. Četiri banke kroz neto efekat nisu imale rashoda umanjenja vrijednosti u posmatranom periodu, već su imale prihode od otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka. Rashodi od naknada i provizija u posmatranom periodu veći su za 9,4 miliona KM ili 6,7%. U okviru rashoda od naknada i provizija najveće učešće imaju rashodi po kartičnom poslovanju (70,7%), te uslugama platnog prometa (14%). Troškovi amortizacije su u posmatranom periodu imali stopu rasta od 9%, s tim da su dvije banke imale smanjenje ovih troškova u izvještajnoj godini.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 32 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 32: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.
1	2	3	4
1.	Dobit	516.541	592.819
2.	Prosječna neto aktiva	28.051.750	30.421.157
3.	Prosječni ukupni kapital	3.454.011	3.897.791
4.	Neto kamatni prihod	822.484	893.822
5.	Neto prihod od naknada i provizija	386.706	442.143
6.	Neto kamatni prihod nakon troškova ECL-a	770.799	835.632
7.	Neto operativni prihod	1.254.987	1.389.484
8.	Nekamatni prihod	572.378	641.541
9.	Operativni rashodi	680.471	718.780
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,8	1,9
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	15,0	15,2
12.	Neto kamatni prihod nakon troškova ECL/Prosječna aktiva (NIA)	2,7	2,7
13.	Neto kamatni prihod/Ukupan neto operativni prihod	65,5	64,3
14.	Omjer troškova i prihoda (CIR)*	54,2	51,7

* CIR eng. Cost-Income Ratio

Većina pokazatelja profitabilnosti ili je na istom nivou ili pokazuje trend poboljšanja u odnosu na prethodnu godinu. Neto kamatni prihod povećan je za 71,3 miliona KM ili 8,7%, pri čemu je zabilježeno smanjenje njegovog učešća u neto operativnom prihodu, sa 65,5% na 64,3%.

3.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o prosječnim ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite[13] i Uputstvom za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope[1].

FBA na osnovu dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava prosječne ponderisane NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.
Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje prosječne ponderisane EKS, s obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

U Prilogu 7. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na novoodobrene kredite u 2024. godini u bankarskom sektoru FBiH iznosi 3,70% i u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 3,63%, povećana je za 0,07 procentnih poena. Kada se posmatra ročna struktura novoodobrenih kredita, prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,08 procentnih poena (sa 5,40% na 5,32%), dok je za kratkoročne kredite povećana za 0,04 procentna poena (sa 2,34% na 2,38%).

Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi povećana je za 0,18 procentnih poena (sa 2,53% na 2,71%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu povećana je za 0,15 procentnih poena (sa 6,52% na 6,67%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,87 procentnih poena (sa 4,98% na 4,11%).

POVEZNICA 13 POVEZNICA 14

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite prikupljene u 2024. godini u bankarskom sektoru FBiH iznosi 1,96% i u odnosu na 2023. godinu, kada je iznosila 1,03%, povećana je za 0,93 procentna poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je povećanje za 0,42 procentna poena (sa 1,19% na 1,61%), a na dugoročne depozite za 1,24 procentna poena (sa 0,97% na 2,21%).

Kada se posmatra sektorska struktura prikupljenih depozita, prosječna ponderisana EKS na depozite privrede povećana je za 0,90 procentnih poena (sa 1,35% na 2,25%), prosječna ponderisana EKS na depozite stanovništva povećana je za 0,73 procentna poena (sa 0,76% na 1,49%), dok je prosječna ponderisana EKS na depozite ostalih sektora povećana za 0,70 procentnih poena (sa 1,50% na 2,20%).

3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tabeli 33 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 33: LCR

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	6.643.532	7.304.578	110
2.	Neto likvidnosni odlivi	3.127.611	2.873.406	92
	LCR	212%	254%	

LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 254% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tabeli 34:

- 000 KM -

Tabela 34: Zaštitni sloj likvidnosti

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Likvidna imovina nivoa 1	6.643.532	7.304.578	110
1.1.	Gotovina	1.164.676	1.101.506	95
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	3.103.152	3.170.848	102
1.3.	Imovina centralne vlade	1.201.900	1.487.002	124
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	1.109.925	1.413.035	127
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodnih organizacija	63.879	132.187	207
2.	Likvidna imovina nivoa 2	0	0	-
2.1.	Likvidna imovina nivoa 2a	0	0	-
2.2.	Likvidna imovina nivoa 2b	0	0	-
	Ukupno (1+2)	6.643.532	7.304.578	110

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 7,3 milijarde KM i u odnosu na kraj prethodne godine bilježi povećanje od 661 milion KM ili 10%. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti učestvuje samo likvidna imovina nivoa 1, a najveće učešće ima iznos iznad obavezne rezerve koji banke drže u CBBiH sa 43,4%, zatim imovina centralne vlade sa 20,4%, imovina jedinica regionalne vlade sa 19,3% i gotovina sa 15,1%.

Izračun neto likvidnosnih odliva može se vidjeti iz tabele 35:

- 000 KM -

Tabela 35: Neto likvidnosni odlivi

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Ukupni odlivi	6.044.233	6.628.489	110
2.	Ukupni prilivi	3.002.306	3.755.083	125
3.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	2.916.622	4.971.367	170
	Neto likvidnosni odlivi (1-min(2;3))	3.127.611	2.873.406	92

Pri izračunu neto likvidnosnih odliva, kod svih banaka, osim jedne, odlivi su umanjeni za iznos ukupnih priliva, a kod jedne je ograničeno priznavanje likvidnosnih priliva na 75% ukupnih likvidnosnih odliva.

U strukturi odliva koji iznose 29,4 milijarde KM (prije primjene stope odliva), najveće učešće imaju odlivi po osnovu depozita stanovništva (11,7 milijardi KM ili 39,9% ukupnih odliva, od čega se na stabilne depozite odnosi 6,3 milijarde KM ili 53,4% odliva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (9,9 milijardi KM ili 33,7% ukupnih odliva), te drugi proizvodi i usluge (4,4 milijarde KM ili 15,1% ukupnih odliva).

U strukturi ukupnih priliva koji iznose 3,8 milijardi KM, najveće učešće imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (2,7 milijardi KM ili 72% ukupnih priliva), na koje je primijenjena stopa priliva od 100%, zatim prilivi po osnovu finansijskih derivata (0,6 milijardi KM ili 17,3% ukupnih priliva) na koje je, također, primijenjena stopa priliva od 100%, te novčana potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 0,3 milijarde KM ili 8,2% ukupnih priliva, a na koje je primijenjena stopa priliva od 50%.

Sa ciljem smanjenja rizika finansiranja tokom dužeg vremenskog perioda, Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke propisano je da su banke dužne kontinuirano održavati minimalni NSFR. NSFR-om se banke podstiču da finansiraju svoje aktivnosti stabilnijim izvorima finansiranja na trajnoj osnovi.
NSFR se izračunava kao odnos između ASF i RSF, gdje ASF predstavlja dio kapitala i obaveza banke čija pouzdanost se očekuje tokom vremenskog perioda uključenog u NSFR (period do jedne godine), a RSF predstavlja rezultat množenja imovine i vanbilansnih izloženosti banke odgovarajućim faktorima kojima se odražavaju njihove likvidnosne karakteristike i preostali rokovi do dospijeća tokom jednogodišnjeg perioda NSFR-a.

U tabeli 36 daje se pregled ispunjenja NSFR-a u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 36: NSFR

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Raspoloživo stabilno finansiranje (ASF)	20.955.674	23.425.630	112
2.	Potrebno stabilno finansiranje (RSF)	13.347.275	14.715.074	110
	NSFR	157%	159%	

NSFR na nivou bankarskog sektora FBiH na posmatrani datum iznosi 159% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu NSFR-a.

U tabeli 37 data je struktura ASF, a u tabeli 38 struktura RSF na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tabela 37: Struktura ASF

R. br.	Opis	31.12.2023. Iznos obaveza i kapitala	31.12.2023. ASF	31.12.2024. Iznos obaveza i kapitala	31.12.2024. ASF	Indeks (5/3)	Indeks (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	ASF od:						
1.	Stavki i instrumenata kapitala	3.279.482	3.279.482	3.793.951	3.793.951	116	116
2.	Depozita stanovništva	12.450.315	11.563.869	13.624.740	12.619.260	109	109
3.	Ost. nefin. klijenata (osim centr. banaka)	10.993.114	5.731.953	12.028.836	6.259.033	109	109
4.	Operativnih depozita	49.998	15.676	44.982	13.017	90	83
5.	Finansijskih klijenata i centr. banaka	1.006.304	257.699	1.389.647	658.394	138	255
6.	Ostalih obaveza	685.877	106.995	615.078	81.975	90	77
	Ukupno ASF	28.465.090	20.955.674	31.497.234	23.425.630	111	112

- 000 KM -

Tabela 38: Struktura RSF

R. br.	Opis	31.12.2023. Iznos imovine	31.12.2023. RSF	31.12.2024. Iznos imovine	31.12.2024. RSF	Indeks (5/3)	Indeks (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	RSF od:						
1.	Imovine centralne banke	6.698.281	0	6.938.508	0	104	-
2.	Likvidna imovina	2.219.933	32.922	2.859.345	55.515	129	169
3.	Vrijedn. papira koji nisu likvid. imovina	299.943	239.972	268.702	223.035	90	93
4.	Kredita	18.772.556	11.895.009	21.029.124	13.165.611	112	111
5.	Finansijskih derivata	10	3	38	28	380	933
6.	Ostale imovine	957.351	824.608	967.568	852.353	101	103
7.	Vanbilansnih stavki	6.767.942	354.761	7.740.156	418.532	114	118
	Ukupno RSF	35.716.016	13.347.275	39.803.441	14.715.074	111	110

U sagledavanju likvidnosne pozicije, značajnu ulogu ima ročna struktura depozita, kao dominantni izvor finansiranja. Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 39:

- 000 KM -

Tabela 39: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

R. br.	Depoziti	31.12.2023. Iznos	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024.* Iznos	31.12.2024.* Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Štednja i dep. po vid. (do 7 dana)	17.909.204	74,9	19.793.707	75,7	111
2.	7 - 90 dana	909.124	3,8	955.882	3,7	105
3.	91 dan do jedne godine	2.042.989	8,6	2.329.393	8,9	114
	I Ukupno kratkoročni	20.861.317	87,3	23.078.982	88,3	111
4.	Do 5 godina	2.952.746	12,3	2.968.888	11,4	101
5.	Preko 5 godina	85.607	0,4	88.597	0,3	103
	II Ukupno dugoročni	3.038.353	12,7	3.057.485	11,7	101
	Ukupno (I + II)	23.899.670	100	26.136.467	100	109

*** U skladu sa izmjenama izvještajnog okvira iz novembra 2024. godine, u iznos depozita uključene i obračunate kamate u ukupnom iznosu od 34,7 miliona KM**

Na posmatrani datum, kratkoročni depoziti imali su učešće od 88,3% u ukupnim depozitima, a dugoročni 11,7%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za jedan procentni poen u odnosu na kraj 2023. godine.

U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 2,2 milijarde KM ili 10,6%, dok su dugoročni povećani za 19,1 milion KM ili 0,6%. U okviru dugoročnih depozita zabilježeno je povećanje depozita ročnosti preko pet godina (za tri miliona KM ili 3,5%), dok su depoziti ročnosti do pet godina povećani za 16,1 milion KM ili 0,5%. Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (97,1%).

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih sredstava, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim kreiraju i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijeća stavki finansijske imovine i obaveza prema vremenskoj skali, kreiranoj na vremenski horizont od 180 dana.

Iako je stupanjem na snagu obaveze banaka da kontinuirano održavaju minimalni NSFR ukinuta obaveza ispunjavanja ročne usklađenosti preostalih rokova do ugovorenih dospijeća instrumenata finansijske imovine i finansijskih obaveza, potrebno je da banke kontinuirano kontrolišu ročnu usklađenost između izvora i plasmana, s obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja.

U tabeli 40 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske imovine i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tabela 40: Ročna usklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana

R. br.	Opis	31.12.2023. Iznos	31.12.2024. Iznos	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
	I 1-30 dana			
1.	Iznos finansijske imovine	10.602.763	11.456.277	108
2.	Iznos finansijskih obaveza	18.486.449	20.346.677	110
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-7.883.686	-8.890.400	-
	Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2	57,4%	56,3%	
	II 1-90 dana			
1.	Iznos finansijske imovine	12.011.831	13.135.936	109
2.	Iznos finansijskih obaveza	19.237.296	21.108.710	110
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-7.225.465	-7.972.774	-
	Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2	62,4%	62,2%	
	III 1-180 dana			
1.	Iznos finansijske imovine	13.673.457	15.078.427	110
2.	Iznos finansijskih obaveza	19.950.788	21.956.482	110
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-6.277.331	-6.878.055	-
	Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2	68,5%	68,7%	

Pregled ostalih osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 41:

- % -

Tabela 41: Pokazatelji likvidnosti

R. br.	Pokazatelj	31.12.2023.	31.12.2024.
1	2	3	4
1.	Likvidna imovina/Neto imovina	22,9	22,8
2.	Likvidna imovina/Kratkoročne finans. obaveze	31,1	30,9
3.	Krediti/Depoziti	73,1	73,2
4.	Krediti/Depoziti i uzeti krediti	71,7	70,9
5.	Ukupni stabilni izvori finansiranja/Ukupne obaveze i kapital	83,5	84,1

U odnosu na kraj 2023. godine, došlo je do neznatnog smanjenja odnosa likvidne imovine i kratkoročnih finansijskih obaveza, dok je učešće likvidne imovine u neto imovini na približno istom nivou, kao i pokazatelj „krediti/depoziti". Pokazatelj „krediti/depoziti i uzeti krediti" bilježi smanjenje, i u zoni je zadovoljavajućeg odnosa, a učešće stabilnih izvora finansiranja u ukupnim obavezama i kapitalu je povećano.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH zadovoljavajuća.

3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke.

Prema stanju na dan 31.12.2024. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 5,8 milijardi KM, sa učešćem od 18,2% (na kraju 2023. godine 4,6 milijardi KM ili 15,8%). Valutna struktura pasive je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti veće i iznosi 8,2 milijarde KM ili 25,6% (na kraju 2023. godine 7,8 milijardi KM, uz učešće od 26,8%).

U tabeli 42 daje se struktura aktive i obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

- milioni KM -

Tabela 42: Devizna pozicija (EUR i ukupno)

R. br.	Opis	31.12.2023. EUR Iznos	EUR Učešće %	Ukupno Iznos	Ukupno Učešće %	31.12.2024. EUR Iznos	EUR Učešće %	Ukupno Iznos	Ukupno Učešće %	Indeks EUR (7/3)	Indeks Ukupno (9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I Imovina u bilansu stanja											
1.	Gotovina i got. ekvivalenti	1.829	20,9	2.458	25,9	2.595	27,1	3.319	32,0	142	135
2.	Krediti	360	4,1	360	3,8	387	4,0	387	3,7	108	108
3.	Krediti sa val. kl.	4.810	55,0	4.810	50,6	4.462	46,7	4.462	43,0	93	93
4.	Ostalo	1.645	18,8	1.764	18,6	2.038	21,3	2.135	20,6	124	121
5.	Ostala fin. imovina sa val. klauzulom	108	1,2	108	1,1	77	0,8	77	0,7	71	71
Ukupno I		8.752	100	9.500	100	9.559	100	10.380	100	109	109
II Obaveze u bilansu stanja											
6.	Depoziti	6.184	71,0	6.935	73,2	6.205	66,0	7.015	68,6	100	101
7.	Uzeti krediti	461	5,3	461	4,9	807	8,6	807	7,9	175	175
8.	Depoziti i krediti sa val. klauzulom	1.715	19,7	1.715	18,1	2.006	21,3	2.006	19,6	117	117
9.	Ostalo	344	4,0	355	3,8	383	4,1	391	3,8	111	110
Ukupno II		8.704	100	9.466	100	9.401	100	10.219	100	108	108
III Vanbilansna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Imovina	182		202		354		355		195	176
11.	Pasiva	149		151		343		345		230	228
IV Pozicija											
Duga (iznos)		81		85		169		171		209	201
%		2,6%		2,7%		4,6%		4,7%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40%		40%		40%		40%			
Manja od dozvoljene		37,4%		37,3%		35,4%		35,3%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i bankarskog sektora FX riziku kretala u okviru propisanih ograničenja. Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 4,7% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 35,3 procentna poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR iznosila je 4,6%, odnosno 35,4 procentna poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke aktive bile veće od obaveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u aktivi[10] je dominantno učešće EUR-a od 85,9% (31.12.2023. godine 83,7%), uz povećanje nominalnog iznosa za 1,2 milijarde KM ili 30,9% u odnosu na kraj 2023. godine. Učešće EUR-a u obavezama je 90,2% (31.12.2023. godine 90,2%) i u odnosu na kraj 2023. godine nominalno je povećano za 406,7 miliona KM ili 5,8%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u aktivi i obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

[10] Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio imovine (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne imovine i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospijeća, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 43 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tabela 43: Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	234.742	359.684	153
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	49.349	75.416	153
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	0	0	-
4.	Neto ponderisana pozicija - ostalo	-8.069	-8.576	106
5.	Promjena ekonomske vrijed. (1+2+3+4)	276.022	426.524	155
6.	Regulatorni kapital	3.152.001	3.679.981	117
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/Regulatorni kapital	8,8%	11,6%	

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na izvještajni datum iznosi 11,6%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 2,8 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke[15] i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuiranom praćenju SREP indikatora za sve banke;

POVEZNICA 15

- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene i regulatornih zahtjeva u vezi sa zaštitnim slojevima kapitala;
- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i održivosti dugoročnih izvora finansiranja banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- kontrolu primjene Odluke o sistemu internog upravljanju u banci sa fokusom na politiku naknada i bonusa;
- kontrolu primjene Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banaka sa fokusom na održivosti izvora finansiranja, kao i izvještavanja o NSFR;
- implementaciji standarda upravljanja okolišnim rizicima u bankama;
- praćenju implementacije nove regulative o upravljanju kamatnim rizikom i dr.
- praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju promjena kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, te po potrebi poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata i praćenje primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa od strane banaka, kroz posredan i neposredan nadzor;
- provođenju testiranja otpornosti banaka na stres (test solventnosti) u skladu sa utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, pri čemu će rezultati nadzornog testiranja otpornosti na stres biti uzeti u obzir kod izračuna kapitalnih preporuka (P2G);
- provođenju nadzornog testiranja na klimatske rizike u skladu sa Strateškim prioritetima o upravljanju i nadzoru rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima za period 2023.-2025. godina, što je prvo nadzorno testiranje te vrste u BiH i zemljama regiona, a u koje će biti uključene sve banke.
- nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, sa ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;
- daljnjim aktivnostima na usklađivanju sa CRR 2[16] i CRD V[17];
- nastavku saradnje sa UBBiH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke i zahtjevima tržišta i
- praćenju postupanja banaka u skladu sa dokumentima FBA „Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2025. godini" i „Specijalistička supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka i osiguranjem kontinuiteta poslovanja u vanrednim situacijama".

POVEZNICA 16 POVEZNICA 17

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije - projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF. Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, te imajući u vidu aktuelne makroekonomske poremećaje, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- podršku privredi i stimuliranju kreditnog rasta kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- analiziranje, mjerenje, planiranje aktivnosti za umanjenje kamatno induciranog kreditnog rizika;
- dodatno jačanje sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci[18]; usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa regulatornim zahtjevima;
- ispunjenje MREL zahtjeva za banke koje imaju tu obavezu;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- razumno utvrđivanje naknada bankarskih usluga zasnovanih na stvarnim troškovima, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja potrebama korisnika finansijskih usluga, te razvoj proizvoda koji su prilagođeni socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva;
- pojačano praćenje rizika i efekata koji se prenose sa tržišta izvan BiH, a koji potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika i
- procjenu efekata makroekonomskih poremećaja i drugih utjecaja koji bi mogli imati nagle udare na operativnu sposobnost i likvidnost.

FBA je u februaru 2024. godine objavila Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini, u kojima je identifikovala osnovne rizike, stavove i očekivanja od banaka, koji bi trebali biti obuhvaćeni u radu i razmatranjima upravljačkih organa i funkcija banke, a s ciljem usmjeravanja banaka prema održivom poslovanju, kao i u svrhu ublažavanja rizika i posljedica eksternih poremećaja koji mogu imati negativan utjecaj na ekonomiju i bankarski sistem.

POVEZNICA 18

Također, u augustu 2024. godine, FBA je objavila Specijalistička supervizorska očekivanja u vezi postupanja banaka i osiguranjem kontinuiteta poslovanja u vanrednim situacijama s ciljem usmjeravanja banaka prema održivom i sigurnom poslovanju u svrhu upravljanja rizicima i posljedicama eksternih poremećaja koji mogu imati negativan utjecaj na opću sigurnost, ekonomiju i bankarski sistem. Planirane supervizorske aktivnosti mogu usmjeriti pripremne aktivnosti banaka, osigurati bolju koordinaciju, rezultirati efikasnijom supervizijom i povećanim zadovoljstvom i povjerenjem klijenata u bankarski sistem.

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR
67

LIZING SEKTOR
77

FAKTORING POSLOVI
85

4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31.12.2024. godine, dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga devet MKF (neprofitne organizacije) i četiri MKD (profitne organizacije), što je jednak broj MKO u odnosu na 31.12.2023. godine, s obzirom da je u izvještajnoj godini, jednom MKD oduzeta dozvola za rad, dok je jednom društvu izdata dozvola za rad.

Na izvještajni datum, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 387 organizacionih dijelova, dok osam MKO koje imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 75 organizacionih dijelova. MKO iz FBiH na 31.12.2024. godine, imaju 126 organizacionih dijelova u RS i pet u BD. U toku četvrtog kvartala izvještajne godine, jednoj MKO sa sjedištem u RS, oduzeta je dozvola za rad za poslovanje na području FBiH.

U Prilogu 8. dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od četiri MKD, tri su MKD u 100%-tnom vlasništvu tri MKF, a jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH ukupno je zaposleno 1.523 radnika, što je za 74 radnika ili 5,1% više u odnosu na stanje s krajem prethodne godine (tabela 44). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.233 radnika ili 81%, a u MKD 290 radnika ili 19%.

Tabela 44: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH

R. br.	Stepen stručne spreme	31.12.2023. Broj zaposlenih	31.12.2023. Učešće %	31.12.2024. Broj zaposlenih	31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	738	50,9	781	51,3	106
2.	Viša stručna sprema - VŠS	130	9,0	117	7,7	90
3.	Srednja stručna sprema - SSS	570	39,3	614	40,3	108
4.	Ostali	11	0,8	11	0,7	100
	Ukupno	1.449	100	1.523	100	105

Na osnovu podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, aktiva po zaposlenom u MKO na izvještajni datum iznosi 0,6 miliona KM, što je za 6,9% više u odnosu na kraj prethodne godine.

4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2024. godine iznosi 926,4 miliona KM i za 99 miliona KM ili 12% je veća u odnosu na stanje sa krajem prethodne godine. Stopa rasta aktive MKF je 8,5%, dok je stopa rasta aktive MKD 21,1%.

U prilozima 9. i 10. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 11. dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 31.12.2024. godine.

Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH i usporednim podacima sa krajem prethodne godine prikazan je u tabeli 45:

- 000 KM -

Tabela 45: Bilans stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2023.				31.12.2024.				Indeks
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	(9/5)
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
	AKTIVA									
1.	Novčana sredstva	31.162	17.716	48.878	5,9	39.764	17.512	57.276	6,2	117
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0,0	350	250	600	0,1	-
3.	Mikrokrediti, bruto	474.936	204.121	679.057	82,0	507.163	250.273	757.436	81,8	112
4.	RKG	3.012	3.034	6.046	0,7	3.632	2.835	6.467	0,7	107
5.	Neto mikrokrediti	471.924	201.087	673.011	81,3	503.531	247.438	750.969	81,1	112
6.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	22.466	6.652	29.118	3,5	28.689	7.894	36.583	3,9	126
7.	Dugoročne investicije	65.379	0	65.379	8,0	70.379	0	70.379	7,6	108
8.	Ostala aktiva	9.300	1.704	11.004	1,3	8.567	2.053	10.620	1,1	97
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	0	1	1	0,0	2	0	2	0,0	200
	Ukupno aktiva	600.231	227.158	827.389	100	651.278	275.147	926.425	100	112
	PASIVA									
10.	Obav. po uzetim kred.	251.713	132.346	384.059	46,4	279.848	165.904	445.752	48,1	116
11.	Ostale obaveze	27.939	9.997	37.936	4,6	33.917	10.653	44.570	4,8	117
12.	Kapital	320.579	84.815	405.394	49,0	337.513	98.590	436.103	47,1	108
	Ukupno pasiva	600.231	227.158	827.389	100	651.278	275.147	926.425	100	112
13.	Vanbilansna evidencija	187.267	58.263	245.530		188.428	61.894	250.322		102

U strukturi aktive i pasive mikrokreditnog sektora FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, bilansne stavke koje su zabilježile rast su: novčana sredstva (17,2%), bruto mikrokrediti (11,5%), neto mikrokrediti (11,6%), RKG (7%), materijalna i nematerijalna imovina (26,6%), dugoročne investicije (7,6%), obaveze po uzetim kreditima (16,1%), ostale obaveze (17,5%) i kapital (7,6%). Ostala aktiva zabilježila je pad od 3,5%.

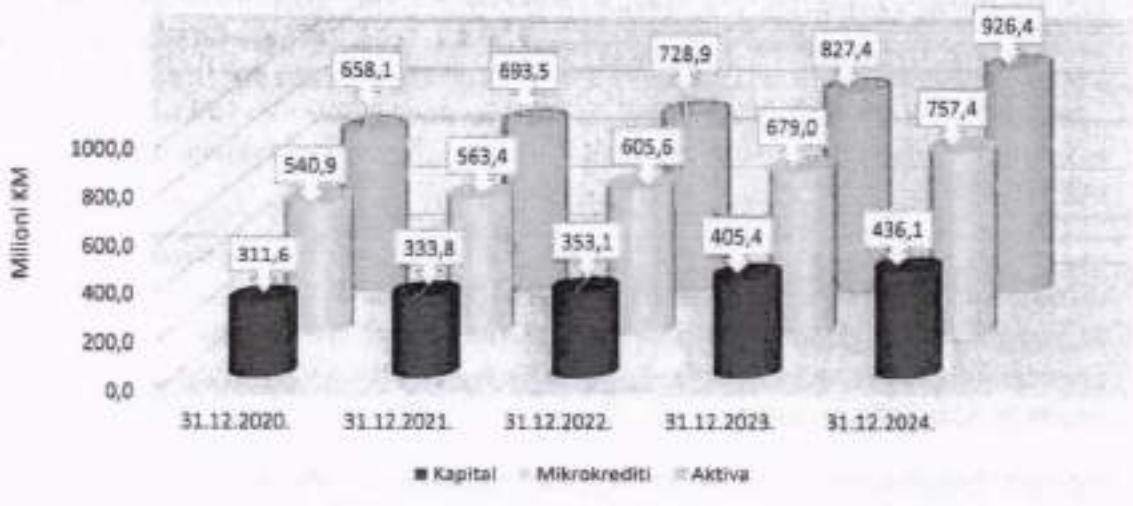
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iznosi 4,17%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio, kao dominantna stavka aktive sa učešćem od 81,1% u ukupnoj aktivi mikrokreditnog sektora, iznosi 750,9 miliona KM, te je u odnosu na kraj prethodne godine zabilježio rast u iznosu od 78 miliona KM ili 11,6%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 31,6 miliona KM, odnosno 6,7%, a neto krediti u MKD za iznos od 46,4 miliona KM, odnosno 23,1%.

Ukupna vanbilansna evidencija iznosi 250,3 miliona KM i u odnosu na kraj prethodne godine veća je za 4,8 miliona KM ili 2%, pri čemu je kod MKF povećana za 1,2 miliona KM ili 0,6%, dok je kod MKD veća za 3,6 miliona KM ili 6,2%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 145,2 miliona KM ili 58% vanbilansa, koji su za 3,9 miliona KM ili 2,6% manji u odnosu na kraj 2023. godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija je 33.194, što u odnosu na kraj prethodne godine predstavlja smanjenje za ukupno 3.290 mikrokreditnih partija (9%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokredita.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilansne stavke aktive i pasive po godinama.

Grafikon 14: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama

4.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2024. godine odnose se na: kapital koji iznosi 436,1 milion KM i čini 47,1% ukupne pasive i obaveze po uzetim kreditima koje iznose 445,7 miliona KM ili 48,1% ukupne pasive. Preostali iznos od 44,6 miliona KM ili 4,8% ukupne pasive odnosi se na ostale obaveze koje su u poređenju sa krajem prethodne godine povećane za iznos od 6,6 miliona KM ili 17,5%.

U odnosu na kraj prethodne godine, ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora, na izvještajni datum, iznosilo je 30,7 miliona KM ili 7,6%, od čega je u posmatranom periodu, kapital MKF povećan za 16,9 miliona KM ili 5,3%, a kapital MKD za iznos od 13,8 miliona KM ili 16,2%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 46:

- 000 KM -

Tabela 46: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2023. Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	31.12.2024. Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Indeks (9/5)
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.098	0	48.098	11,9	48.098	0	48.098	11,0	100
2.	Osnovni kapital	3.626	65.711	69.337	17,1	3.626	72.211	75.837	17,4	109
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	268.012	0	268.012	66,1	282.892	0	282.892	64,9	106
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	10.713	10.713	2,6	0	18.615	18.615	4,3	174
6.	Zakonske rezerve	0	6.586	6.586	1,6	0	7.764	7.764	1,8	118
7.	Ostale rezerve	843	1.805	2.648	0,7	2.897	0	2.897	0,6	109
	Ukupno kapital	320.579	84.815	405.394	100	337.513	98.590	436.103	100	108

Ukupan kapital MKF iznosi 337,5 miliona KM ili 77,4% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 282,9 miliona KM i čini 83,8% ukupnog kapitala MKF, koji je veći za 14,9 miliona KM ili 5,6% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 14,3% i isti se nije mijenjao u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na osnovni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 6,5 miliona KM ili 1,9%.

Ukupan kapital MKD iznosi 98,6 miliona KM, što čini 22,6% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog dominantna stavka sa učešćem od 73,2% je osnovni kapital u iznosu od 72,2 miliona KM. Neraspoređena dobit iznosi 18,6 miliona KM ili 18,9%, te je zabilježeno povećanje ove bilansne pozicije za 7,9 miliona KM ili 73,8%. Preostalih 7,8 miliona KM ili 7,9% kapitala MKD odnosi se na zakonske rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji na izvještajni datum na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 41,88%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 47:

- 000 KM -

Tabela 47: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31.12.2023. MKF	MKD	Ukupno	%	31.12.2024. MKF	MKD	Ukupno	%	Indeks (9/5)
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obav. po uzetim kr. kr.	16.046	6.380	22.426	5,8	21.621	4.000	25.621	5,8	114
2.	Obav. po uzetim dug. kr.	234.273	124.622	358.895	93,5	256.283	160.132	416.415	93,4	116
3.	Obaveze po dosp. kam.	1.394	1.344	2.738	0,7	1.944	1.772	3.716	0,8	136
	Ukupno	251.713	132.346	384.059	100	279.848	165.904	445.752	100	116

Obaveze po uzetim kreditima povećane su u odnosu na kraj prethodne godine za 61,7 miliona KM ili 16,1%. Stopa rasta kreditnih obaveza MKF je 11,2%, dok je stopa rasta kod MKD 25,4%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima, kreditne obaveze MKF čine 62,8%, a MKD 37,2%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima, u odnosu na kraj prethodne godine,

kratkoročne su obaveze povećane za 14,2%, a dugoročne obaveze za 16%. Obaveze po dospjelim kamatama povećane su za 35,7%. Dva najveća kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH na izvještajni datum učestvuju sa 18% u ukupnim obavezama po uzetim kreditima.

4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2024. godine učestvuje sa 81,8% i iznosi 757,4 miliona KM. U poređenju sa krajem prethodne godine, bruto mikrokreditni portfolio povećan je za iznos od 78,4 miliona KM ili 11,5%. Ukoliko se isti umanji za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,5 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio iznosi 750,9 miliona KM i čini 81,1% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH (tabela 48). U posmatranom periodu, RKG na ukupan mikrokreditni portfolio veće su za 0,4 miliona KM ili 7%. RKG kod MKF povećane su za 0,6 miliona KM ili 20,6%, dok su kod MKD smanjene za iznos od 0,2 miliona KM, sa stopom pada od 6,6%.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija, neto mikrokrediti MKF iznose 503,5 miliona KM i čine 67,1% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 247,4 miliona KM ili 32,9% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

- 000 KM -

Tabela 48: Neto mikrokrediti

R. br.	Opis	31.12.2023.			31.12.2024.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	474.936	204.121	679.057	507.163	250.273	757.436	112
2.	RKG	3.012	3.034	6.046	3.632	2.835	6.467	107
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	471.924	201.087	673.011	503.531	247.438	750.969	112

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjenog za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 31.12.2024. godine prikazani su u tabeli 49:

- 000 KM -

Tabela 49: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

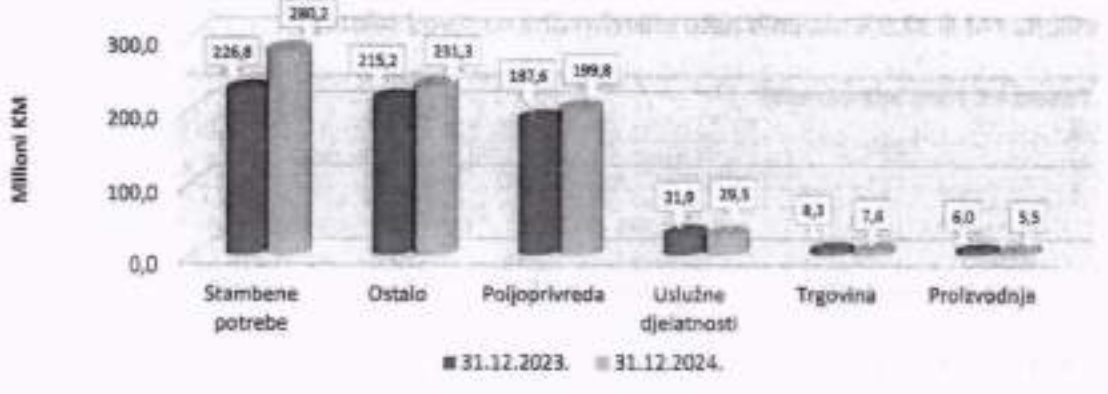
R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravna lica					
a)	Uslužne djelatnosti	327	11.566	64	11.957	58,4
b)	Trgovina	157	3.235	9	3.401	16,6
c)	Poljoprivreda	63	1.686	3	1.752	8,6
d)	Proizvodnja	113	3.142	50	3.305	16,1
e)	Ostalo	3	62	1	66	0,3
	Ukupno 1	663	19.691	127	20.481	100
2.	Fizička lica					
a)	Uslužne djelatnosti	387	17.183	61	17.631	2,4
b)	Trgovina	166	4.005	5	4.176	0,6
c)	Poljoprivreda	5.464	192.300	291	198.055	27,0
d)	Proizvodnja	98	2.064	4	2.166	0,3
e)	Stambene potrebe	3.491	276.275	391	280.157	38,2
f)	Ostalo	14.321	216.264	668	231.253	31,5
	Ukupno 2	23.927	708.091	1.420	733.438	100
	Ukupno (1+2)	24.590	727.782	1.547	753.919	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 96,5%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 3,3% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,2%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 97,3%, a preostalih 2,7% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za stambene potrebe 38,2%, te za ostale sektore koje je iznosilo 31,5%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za poljoprivredu sa 27% i uslužne djelatnosti sa 2,4%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 0,6%, a za proizvodnju 0,3%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 58,4%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita sa usporednim pregledom u odnosu na kraj prethodne godine.

Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled)

U tabeli 50 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknjižena iz bilansa stanja, na dan 31.12.2024. godine:

- 000 KM -

Tabela 50: RKG

R. br.	Dani kašnjenj a	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata: Stopa rezer.	Dospjela kamata: Iznos kamata	Iznos ost. stavki aktive	Po rokovima	Rezervisanja: Po dosp. kam.	Rezervisanja: Po ost. stav. aktive	Više obr. rezerve	Ukupna rezervisanja
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x8	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	738.972	98,0	0%	6	526	0	0	0	0	0
2.	1-15	2%	3.669	0,5	2%	46	0	73	1	0	0	74
3.	16-30	15%	4.836	0,6	100%	65	2	725	65	0	26	816
4.	31-60	50%	1.899	0,3	100%	53	1	949	53	0	0	1.002
5.	61-90	80%	1.402	0,2	100%	57	1	1.122	57	1	0	1.180
6.	91-180	100%	3.141	0,4	100%	208	1	3.141	208	1	47	3.397
	Ukupno		754.919	100		435	533	6.010	384	2	73	6.469

U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 98% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,1% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 0,9% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,4 miliona KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 25,5%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 73,1%.

Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive je 6,5 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 3,4 miliona KM i čine 52,5%. Omjer RKG iznosi 0,80%, te nema promjena u odnosu na 31.12.2023. godine.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31.12.2024. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 0,85% i smanjen je za 0,04 procentna poena u odnosu na 31.12.2023. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora, godišnja stopa otpisa mikrokredita iznosi 1,03%, što je u okviru propisanog standarda, a ista je smanjena za 0,25 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfolija sa usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 16: Pokazatelji kvalitete portfolija

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine, MKO sa sjedištem u FBiH zaključile su ukupno 137.781 ugovor, te isplatile 672,3 miliona KM mikrokredita, što je za 5.677 ugovora ili 4% manje u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 50,8 miliona KM ili 8,2% više u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječna ponderisana NKS na ukupne mikrokredite je iznosila 19,33%, a EKS 23,06%, pri čemu je NKS na kratkoročne mikrokredite iznosila 20,74%, a na dugoročne 19,20%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 28,21%, odnosno 22,61% na dugoročne mikrokredite. Prosječna ponderisana EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u izvještajnom periodu, bilježi povećanje za 0,30 procentnih poena u odnosu na isti period 2023. godine, pri čemu je prosječna ponderisana EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježila rast od 0,11 procentnih poena, dok je na dugoročne mikrokredite zabilježila rast od 0,38 procentnih poena.

U Prilogu 12. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01. - 31.12.2024. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH. U Prilogu 12a. daje se usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2020. - 2024. godina.

4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 22,7 miliona KM (tabela 51), što je za 6,9 miliona KM manje u odnosu na isti period 2023. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 23,8 miliona KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i 1,1 milion KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

Tabela 51: Ostvareni finansijski rezultat MKO

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023. Iznos MKF	Iznos MKD	Iznos Ukupno	Broj MKO MKF	Broj MKO MKD	Broj MKO Uk.	01.01. - 31.12.2024. Iznos MKF	Iznos MKD	Iznos Ukup.	Broj MKO MKF	Broj MKO MKD	Broj MKO Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	25.399	6.350	31.749	8	2	10	15.398	8.460	23.858	7	3	10
2.	Manjak prihoda nad rash./Gubitak	66	2.116	2.182	1	2	3	615	529	1.144	2	1	3
	Ukupno	25.333	4.234	29.567	9	4	13	14.783	7.931	22.714	9	4	13

Višak prihoda nad rashodima MKF manji je za 10,6 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine, dok je neto dobit MKD veća za 3,7 miliona KM. Jedna MKF, u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine, na poziciji prihoda od dividendi i učešća (ulaganja) iskazuje vrijednost 0 KM, koja je u istom periodu prethodne godine iskazivala vrijednost deset miliona KM, što je najviše utjecalo na smanjenje viška prihoda nad rashodima MKF. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 15,4 miliona KM (sedam MKF), a manjak prihoda nad rashodima iskazale su dvije MKF u iznosu od 0,6 miliona KM. Dobit su iskazala tri MKD u iznosu od 8,5 miliona KM, dok je jedno MKD iskazalo gubitak u iznosu od 0,5 miliona KM. U prilozima 13. i 14. dati su zbirni bilansi uspjeha za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2024. godine iznose 152,6 miliona KM i isti su veći za 6,5 miliona KM ili 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 52).

- 000 KM -

Tabela 52: Struktura ukupnih prihoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2023. MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	01.01. - 31.12.2024. MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	Indeks (9/5)
1	3	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	**Prihod od kamata i slični prihodi**									
1.1.	Kamata na kamat. računima depozita kod depoz. inst.	0	3	3	0,0	9	2	11	0,0	367
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0,0	2	2	4	0,0	-
1.3.	Kamate na kredite	84.641	31.225	115.866	79,3	93.525	37.685	131.210	86,0	113
1.4.	Naknade za obradu kredita	6.015	1.394	7.409	5,1	7.330	1.633	8.963	5,9	121
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kred.	709	263	972	0,6	900	314	1.214	0,8	125
1.6.	Ostali prihodi od kam. i sl. prih.	1.054	104	1.158	0,8	1.142	110	1.252	0,8	108
	Ukupno 1	92.419	32.989	125.408	85,8	102.908	39.746	142.654	93,5	114
2.	**Operativni prihodi**									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	251	0	251	0,2	282	0	282	0,2	112
2.2.	Prihod od napl. otpisanih potraž.	6.597	1075	7.672	5,2	6.299	805	7.104	4,6	93
2.3.	Ostali operativni prihodi	10	5	15	0,0	8	0	8	0,0	53
	Ukupno 2	6.858	1.080	7.938	5,4	6.589	805	7.394	4,8	93
3.	**Ostali poslovni prihodi**	11.984	825	12.809	8,8	1.970	600	2.570	1,7	20
	Ukupni prihodi (1+2+3)	111.261	34.894	146.155	100	111.467	41.151	152.618	100	104

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 93,5%, operativni prihodi sa 4,8%, a ostali poslovni prihodi sa 1,7%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 17,2 miliona KM ili 13,8%. Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 15,3 miliona KM ili 13,2%.
Operativni prihodi MKO u posmatranom periodu zabilježili su pad od 0,5 miliona KM ili 6,9%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, smanjeni za 0,6 miliona KM ili 7,4%, dok su naknade za izvršene usluge porasle za 31 hiljadu KM, odnosno 12,3%.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2024. godine iznose 129,9 miliona KM i isti su veći za 13,3 miliona KM ili 11,4% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 53).

- 000 KM -

Tabela 53: Struktura ukupnih rashoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2023.				01.01. - 31.12.2024.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	(9/5)
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	**Rashodi od kamata i slični rashodi**									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	8.272	4.874	13.145	11,3	10.924	7.044	17.968	13,8	137
1.2.	Naknade za primljene kredite	661	479	1.140	1,0	778	496	1.274	1,0	112
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	20	0	20	0,0	0	0	0	0,0	0
1.4.	Ostali ras. po kamatama i sl. ras.	410	219	629	0,5	580	103	683	0,5	109
	Ukupno 1	9.363	5.572	14.935	12,8	12.282	7.643	19.925	15,3	133
2.	**Operativni rashodi**									
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	44.977	11.333	56.310	48,3	47.739	12.096	59.835	46,1	106
2.2.	Troškovi amortizacije	4.702	1.461	6.163	5,3	5.093	1.688	6.781	5,2	110
2.3.	Materijalni troškovi	2.265	524	2.789	2,4	2.308	616	2.924	2,2	105
2.4.	Troškovi usluga	15.720	5.342	21.062	18,1	18.415	5.382	23.797	18,3	113
2.5.	Ostali operativni troškovi	2.791	1.258	4.049	3,4	2.908	1.189	4.097	3,2	101
	Ukupno 2	70.455	19.918	90.373	77,5	76.463	20.971	97.434	75,0	108
3.	Ostali poslovni rashodi	802	659	1.461	1,2	1.002	482	1.484	1,2	102
4.	Troš. rezer. za kred. i dr. gubitke	3.963	3.806	7.769	6,7	5.848	3.414	9.262	7,1	119
5.	Porez na viš. prih. nad rash./dobit	1.345	705	2.050	1,8	1.089	710	1.799	1,4	88
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	85.928	30.660	116.588	100	96.684	33.220	129.904	100	111

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 75%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 15,3%, te troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 7,1%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,6% ukupnih rashoda MKO.

Rashodi od kamata i slični rashodi veći su za pet miliona KM ili 33,4% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su kamate na pozajmljena sredstva povećane za 36,7%. Naknade za primljene kredite povećane su za 11,8%, a ostali rashodi po kamatama i slični rashodi za 8,6%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 7,1 milion KM ili 7,8%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 3,5 miliona KM ili 6,3%. Troškovi usluga povećani su za 2,7 miliona KM ili 13%, dok su materijalni troškovi povećani za 135 hiljada KM ili 4,8%. Troškovi amortizacije povećani su za 0,6 miliona KM ili 10%, dok su ostali operativni troškovi povećani za 48 hiljada KM, odnosno 1,2%.
Ostali poslovni rashodi povećani su za 23 hiljade KM ili 1,6%, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke povećani za 1,5 miliona KM ili 19,2%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit manji su za 0,3 miliona KM ili 12,2%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2024. godine iznosi 17,73%, što je u okviru propisanog pokazatelja.
Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) je pozitivan i iznosi 0,43%, što je u okviru propisanog standarda. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 116,82%.

4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO sa regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu odgovornog finansiranja, doprinosa povećanju zaposlenosti, podrške razvoju poduzetništva i poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu sa izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju identifikovanih nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- praćenje makroekonomskih prilika i utjecaja na MKO sektor, kao i praćenje aktivnosti upravljačkih funkcija MKO na usklađivanju poslovanja sa propisanim parametrima poslovanja, primarno u kontekstu upravljanja i optimiziranja operativnih troškova, te ublažavanje negativnih efekata na krajnje korisnike kredita;
- unapređenje regulatornog okvira u cilju postizanja otpornosti i efikasnosti održivosti poslovnih modela i dosljedne primjene zakona.

Nadležna upravljačka tijela MKO trebaju osigurati usklađenost poslovanja sa regulatornim okvirom i propisanim standardima, sa fokusom na:

- obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja radi povećanja zaposlenosti, pružanja podrške razvoju poduzetništva i poboljšanja materijalnog položaja korisnika, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga[19], uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanje i unapređenje dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- dosljednu primjenu podzakonskih akata, posebno u segmentima zaštite korisnika finansijskih usluga, SPNiFTA, dokumentovanja kreditnih aktivnosti i izračuna kreditne sposobnosti korisnika kredita;
- održavanje kvaliteta kreditne aktive u okviru propisanih parametara;

POVEZNICA 19

- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, kao i usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima;
- optimiziranje resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanje, odnosno unapređenje pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- oprezno i odgovorno uvođenje novih tehnologija, praćenje pojačanih rizika koji su vezani za primjene novih tehnologija, naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- nastavak i unapređenja saradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO i
- unaprjeđenje transparentnosti poslovanja.

4.2. LIZING SEKTOR

4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBIH

4.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 31.12.2024. godine imaju četiri lizing društva u FBiH, te je u odnosu na kraj prethodne godine broj lizing društava isti. Četiri lizing društva imaju osnovanu po jednu podružnicu u RS-u.

U Prilogu 15. daju se osnovni podaci o lizing društvima koja čine lizing sektor u FBiH.

4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima za izvještajni datum je sljedeća: dva lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.2.1.3. Kadrovska struktura

U lizing sektoru u FBiH, na izvještajni datum zaposleno je 115 radnika, što je za jednog radnika više u odnosu na kraj prethodne godine (tabela 54).

Tabela 54: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH

R. br.	Stepen stručne spreme	31.12.2023.		31.12.2024.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	81	71,1	82	71,3	101
2.	Viša stručna sprema - VŠS	2	1,8	2	1,7	100
3.	Srednja stručna sprema - SSS	24	21,0	23	20,0	96
4.	Ostali	7	6,1	8	7,0	114
	Ukupno	114	100	115	100	101

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 31.12.2024. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 4,9 miliona KM aktive, što je za 0,3 miliona KM ili 7,3% više u odnosu na kraj prethodne godine.

4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na izvještajni datum iznosi 568,5 miliona KM i veća je za 43,2 miliona KM ili 8,2% u odnosu na kraj prethodne godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 68,1% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U Prilogu 16. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, dok je u Prilogu 17. dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31.12.2024. godine. U tabeli 55 daje se sažeti bilans stanja lizing sektora.

- 000 KM -

Tabela 55: Bilans stanja lizing sektora

R. br.	Opis	31.12.2023.	Učešće %	31.12.2024.	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.316	1,2	7.035	1,2	111
2.	Plasmani bankama	4.805	0,9	12.707	2,2	264
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	411.385	78,3	446.197	78,5	108
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	471.735	89,8	503.566	88,6	107
3b)	Rezerve za gubitke	5.400	1,0	5.186	0,9	96
3c)	Odgođeni prihod po osnovu kamata	54.513	10,4	51.660	9,1	95
3d)	Odgođeni prihod po osnovu naknada	437	0,1	523	0,1	120
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	27	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	87.080	16,6	92.646	16,3	106
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva, neto	1.278	0,3	1.442	0,3	113
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga, neto	85.802	16,3	91.204	16,0	106
6.	Dugoročne investicije	466	0,1	490	0,1	105
7.	Ostala aktiva	15.262	2,9	9.441	1,7	62
	Ukupno aktiva	525.314	100	568.543	100	108
	PASIVA					
8.	Obaveze po uzetim kreditima	462.941	88,1	496.161	87,3	107
9.	Ostale obaveze	18.430	3,5	13.362	2,3	73
10.	Kapital	43.943	8,4	59.020	10,4	134
	Ukupna pasiva	525.314	100	568.543	100	108
11.	Vanbilansna evidencija	133.645		154.112		115

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 446,2 miliona KM ili 78,5% ukupne aktive. U poređenju sa krajem prethodne godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća su za 34,8 miliona KM ili 8,5%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 31,8 miliona KM ili 6,7%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 35,2 miliona KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 481,4 miliona KM i ista su za 37,4 miliona KM ili 8,4% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti iznosi sedam miliona KM, što čini 1,2% ukupne aktive, te je veća za 0,7 miliona KM ili 11,4% u odnosu na kraj prethodne godine. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing društvo, iznose 12,7 miliona KM i veći su za 7,9 miliona KM u odnosu na kraj

prethodne godine. Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga iznosi 91,2 miliona KM i za 5,4 miliona KM ili 6,3% je povećana u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 89,2%, dok ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 10,8%. Prema korisniku lizinga, najveći dio se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima (91%), te na ugovore odobrene fizičkim licima (5,1%).

U tabeli 56 iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (bruto potraživanja umanjena za odgođene prihode po osnovu kamata i naknada) na dan 31.12.2024. godine.

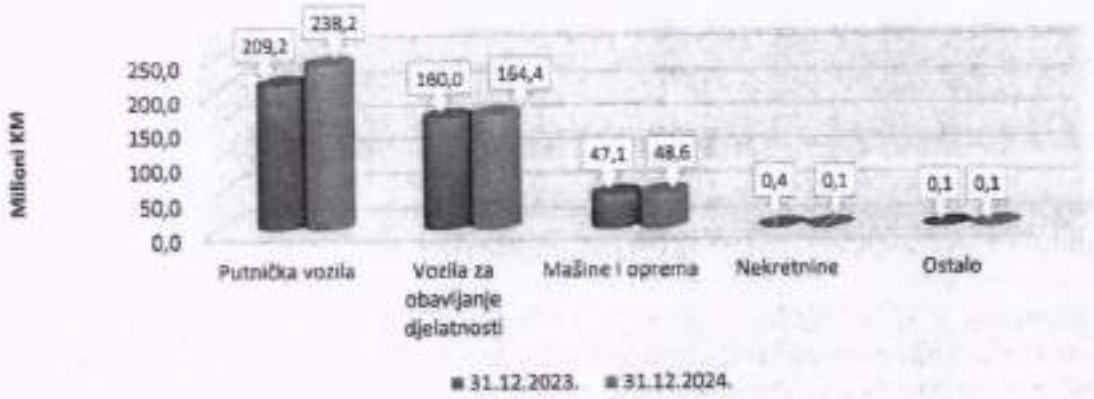
- 000 KM -

Tabela 56: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	**Prema predmetu lizinga**					
1.1.	Putnička vozila	73.097	162.837	2.238	238.172	52,8
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	56.689	106.577	1.100	164.366	36,4
1.3.	Mašine i oprema	19.170	29.176	215	48.561	10,8
1.4.	Nekretnine	64	94	1	159	0,0
1.5.	Ostalo	53	71	1	125	0,0
	Ukupno	149.073	298.755	3.555	451.383	100
2.	**Prema korisniku lizinga**					
2.1.	Pravna lica	135.966	271.377	3.259	410.602	91,0
2.2.	Preduzetnici	5.178	10.124	117	15.419	3,4
2.3.	Fizička lica	7.123	15.747	171	23.041	5,1
2.4.	Ostalo	806	1.507	8	2.321	0,5
	Ukupno	149.073	298.755	3.555	451.383	100

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu sa usporednim podacima na kraju prethodne godine.

Grafikon 17: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled)

4.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 31.12.2024. godine iznosi 59 miliona KM, što čini 10,4% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa krajem prethodne godine, navedena pozicija povećana je za 15,1 milion KM ili 34,3%. Pozicija osnovnog kapitala uvećana je za 49,8%, uslijed dokapitalizacije jednog lizing društva.

Ukupne obaveze lizing sektora iznose 509,5 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH sa učešćem od 89,6%. U poređenju sa krajem prethodne godine, ukupne obaveze na nivou sektora povećane su za iznos od 28,2 miliona KM ili 5,8%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima iznose 496,2 miliona KM, što čini 87,3% ukupne pasive, a u poređenju sa krajem prethodne godine, ova pozicija veća je za iznos od 33,2 miliona KM ili 7,2%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u ukupnim obavezama po uzetim kreditima.

4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.12.2024. godine (tabela 57) iskazane su u iznosu od 5,2 miliona KM i manje su u odnosu na kraj prethodne godine za 0,2 miliona KM ili 4%.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu iskazano je ukupno 3,6 miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za 22 hiljade KM ili 0,6% u odnosu na kraj prethodne godine.

- 000 KM -

Tabela 57: Pregled rezervi za finansijski lizing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokr. stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve: Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i ispravj. rezerve	Ukupne rezerve
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	447.231	200	66.119	63	331	0	4.112	4.443
2.	60-90	10%	10%	2.978	0	787	0	79	0	70	149
3.	90-180	50%	50%	486	0	173	0	86	0	20	106
4.	preko 180	100%	75%	404	0	404	0	404	0	0	404
5.	preko 360	100%	100%	84	0	84	0	84	0	0	84
	Ukupno			451.183	200	67.567	63	984	0	4.202	5.186

Ukupan iznos otpisanih potraživanja na izvještajni datum iznosi 3,3 miliona KM, te je povećan u odnosu na kraj prethodne godine za 0,4 miliona KM ili 13,4%.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, uslijed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na nivou lizing sektora FBiH iznosi 1,8 miliona KM i smanjena je u odnosu na kraj prethodne godine za 0,5 miliona KM ili 20,7%. Izuzeto je ukupno 73 predmeta lizinga, što je za 13 predmeta ili 21,7% više u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 18).

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga na nivou lizing sektora gotovo je identična vrijednosti predmeta na nivou lizing sektora, s obzirom da jedna banka koja obavlja poslove lizinga, na ovoj poziciji, iskazuje iznos od dvije hiljade KM što čini 0,1% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH, na putnička vozila odnosi se 56,7%, na vozila za obavljanje djelatnosti 15%, a na mašine i opremu 28,3%.

Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri lizing društva, na nivou lizing sektora u FBiH u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 8,8 miliona KM, što predstavlja povećanje za 2,3 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 58). Sva četiri lizing društva iskazala su dobit u izvještajnom periodu.

- 000 KM -

Tabela 58: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.		01.01. - 31.12.2024.	
		Iznos	Broj lizing društava	Iznos	Broj lizing društava
1.	2	3	4	5	6
1.	Dobit	7.537	3	8.798	4
2.	Gubitak	995	1	0	0
	Ukupno	6.542	4	8.798	4

U Prilogu 18. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01. - 31.12.2024. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2024. godine iznose 70,3 miliona KM i isti su veći za 8,3 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 59).

- 000 KM -

Tabela 59: Struktura ukupnih prihoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2023. Iznos	01.01. - 31.12.2023. Učešće %	01.01. - 31.12.2024. Iznos	01.01. - 31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	**Prihod od kamata i slični prihodi**					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	87	0,1	59	0,1	68
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	25.055	40,4	28.669	40,8	114
1.3.	Ostali prihodi od kamate	3.313	5,4	4.199	5,9	127
	Ukupno 1	28.455	45,9	32.927	46,8	116
2.	**Operativni prihodi**					
2.1.	Naknade za operativni najam	25.875	41,7	29.145	41,4	113
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Prihodi od prodaje lizing objekta, neto	0	0,0	319	0,5	-
2.4.	Ostali operativni prihodi	7.720	12,4	7.770	11,1	101
	Ukupno 2	33.596	54,1	37.235	53,0	111
3.	**Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke**	0	0,0	153	0,2	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	62.051	100	70.315	100	113

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH iznose 32,9 miliona KM, te čine 46,8% ukupnih prihoda lizing sektora, a isti su veći za 4,5 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 28,7 miliona KM i isti su za 3,6 miliona KM veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Operativni prihodi iznose 37,2 miliona KM sa učešćem od 53% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećani su za iznos od 3,6 miliona KM ili 10,8%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za 3,3 miliona KM ili 12,6%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 50 hiljada KM ili 0,6%. Prihodi po osnovu otpuštanja rezervi za gubitke iznose 0,2 miliona KM i čine 0,2% ukupnih prihoda.

Ukupni rashodi lizing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za period 01.01. - 31.12.2024. godine iznose 61,5 miliona KM i veći su za šest miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 60).

- 000 KM -

Tabela 60: Struktura ukupnih rashoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2023. Iznos	01.01. - 31.12.2023. Učešće %	01.01. - 31.12.2024. Iznos	01.01. - 31.12.2024. Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	**Rashod od kamata i slični rashodi**					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	19.599	35,3	22.723	36,9	116
1.2.	Naknade za obradu kredita	188	0,3	311	0,5	165
1.3.	Ostali rashod po kamati	5	0,0	43	0,1	860
	Ukupno 1	19.792	35,6	23.077	37,5	117
2.	**Operativni rashodi**					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	5.778	10,4	6.471	10,5	112
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	16.485	29,7	17.724	28,8	108
2.3.	Ostali troškovi	12.202	22,0	13.604	22,1	111
	Ukupno 2	34.465	62,1	37.799	61,4	110
3.	**Troškovi rezervi**	643	1,2	0	0,0	0
4.	Porez na dobit	609	1,1	641	1,1	105
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	55.509	100	61.517	100	111

Rashodi od kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 23,1 milion KM, sa učešćem od 37,5% u ukupnim rashodima i veći su u odnosu na isti period prethodne godine za 3,3 miliona KM, te su sva lizing društva iskazala povećanje ove stavke. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 3,1 milion KM.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 37,8 miliona KM sa učešćem od 61,4% u ukupnim rashodima lizing sektora, te su isti veći za 3,3 miliona KM ili 9,7% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plaća i doprinosa za 12%, troškovi poslovnog prostora za 7,5%, dok su ostali troškovi povećani za 11,5%. Porez na dobit iznosi 0,6 miliona KM.

4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine iznosi 314,7 miliona KM i manja je za 25,3 miliona KM ili 7,4% u odnosu na isti period prethodne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čine četiri lizing društva, odnosi 296,7 miliona KM, odnosno 94,3% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema iznosi 5.293, što je za 12 ugovora ili 0,2% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 5.056 ugovora ili 95,5% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine iznosi 59,5 hiljada KM i ista je manja za 7,2% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 64,1 hiljadu KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 58,7 hiljada KM, što je za 7,2% manje u odnosu na isti period 2023. godine kada je iznosila 63,2 hiljade KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u izvještajnom periodu, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 260,8 miliona KM ili 82,9% (98,9% čini vrijednost dugoročnih lizing ugovora), dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 53,9 miliona KM ili 17,1% (74,6% čini vrijednost dugoročnih lizing ugovora).

U tabeli 61 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. - 31.12.2024. godine i istom periodu prethodne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

Tabela 61: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.						01.01. - 31.12.2024.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	3	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	3.892	250.321	1.216	57.120	5.108	307.441	3.899	235.785	1.182	53.533	5.081	289.318
2.	Oprema	197	32.563	0	0	197	32.563	200	24.853	2	375	202	25.228
3.	Nekret.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	10	135	0	0	10	135
	Ukupno	4.089	282.884	1.216	57.120	5.305	340.004	4.109	260.773	1.184	53.908	5.293	314.681

Ukupan iznos novih finansiranja u izvještajnom periodu ostvarila su sva četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj. U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika finansijskog lizinga, dominiraju plasmani

prema pravnim licima, koji čine 91,7% ukupnog iznosa finansiranja u periodu 01.01. - 31.12.2024. godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01. - 31.12.2024. godine iznosi 6,54% za kratkoročne ugovore i 5,99% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 8,27%, a za dugoročne 9,26%. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 6,00%, a EKS 9,25%. U poređenju sa istim periodom 2023. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 5,94% i EKS od 8,89%, evidentan je porast NKS za 0,06 procentnih poena i EKS za 0,36 procentnih poena.

U Prilogu 19. dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 31.12.2024. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 19a. dat je uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga. Razlika između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i plaća se unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama i
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH u kontekstu izmjena i dopuna postojećeg zakonskog i podzakonskog okvira kojim se uređuje poslovanje lizing društava u FBiH sa ciljem razvoja lizing sektora u cjelini.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima koji proizlaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje;
- dosljedno postupanje u kontekstu ugovorenog usklađivanja varijabilnih kamatnih stopa i
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

4.3. FAKTORING POSLOVI

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Faktoring poslovanje u FBiH sa 31.12.2024. godine obavljaju tri komercijalne banke, od kojih su dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

U periodu 01.01. - 31.12.2024. godine ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu od strane subjekata koji pružaju usluge faktoringa u FBiH je 234, od čega se 212 ugovora odnosi na faktoring s pravom regresa, dva na faktoring bez prava regresa, a 20 ugovora na obrnuti (dobavljački) faktoring. Upoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj novozaključenih ugovora veći je za 65 ugovora ili 38,5%. Pružaoci usluga faktoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu, te se svi ugovori odnose na domaći faktoring.

Ukupan volumen faktoring poslova (faktoringa sa pravom i bez prava regresa, te obrnuti faktoring) iznosi 152,4 miliona KM, što predstavlja povećanje od 16,9 miliona KM ili 12,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, sa usporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 62:

- 000 KM –

Tabela 62: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti

R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				
		01.01. - 31.12.2023.		01.01. - 31.12.2024.		Indeks
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće%	(5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Faktoring sa pravom regresa	134.850	99,5	141.506	92,9	105
2.	Faktoring bez prava regresa	267	0,2	10.452	6,9	3915
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	348	0,3	394	0,2	113
	U k u p n o	135.465	100	152.352	100	112
4.	Domaći faktoring	135.465	100	152.352	100	112
5.	Inostrani faktoring	0	0	0	0	-
	U k u p n o	135.465	100	152.352	100	112

Prema strukturi portfolija faktoring poslovanja prema ugovorenoj ročnosti za ugovore zaključene do 31.12.2024. godine, najveće učešće u ukupnom volumenu (iznosu) imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana (99,5%). Otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana imaju učešće od svega 0,5%, dok otkupljenih novčanih potraživanja ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana i preko 180 dana na izvještajni datum nije bilo.

Posmatrajući nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja od kupaca koja u periodu 01.01.-31.12.2024. godine iznose 152 miliona KM, iznos od 84,3 miliona KM odnosi se na javna preduzeća, što čini 55,4% ukupne vrijednosti (volumena) na nivou faktoring sistema FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 66,2 miliona KM ili 43,6% i vladinih institucija sa 1,5 miliona KM ili 1% ukupne vrijednosti (volumena) na nivou faktoring sistema FBiH. Ugovori obrnutog (dobavljačkog) faktoringa odnose se isključivo na privatna preduzeća i društva.

Po osnovu aktivnih ugovora o faktoringu na izvještajni datum, banke su potraživale ukupno 19,5 miliona KM, u cijelosti u domaćem faktoringu. Na faktoring s pravom regresa odnosi se 13,8 miliona KM ili 70,5%, a na faktoring bez prava regresa iznos od 5,7 miliona KM ili 29,5%. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospijećima je sljedeća: sa ugovorenim dospijećem do 60 dana - 95,3%, sa ugovorenim dospijećem od 61 do 90 dana - 1%, te sa ugovorenim dospijećem od 91 do 180 dana - 3,7%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH na izvještajni datum iznose 651 hiljadu KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada). U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa bili su veći za 115 hiljada KM ili 21,5%. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 85,6% odnosi se na faktoring sa pravom regresa, 12% na faktoring bez prava regresa i 2,4% na prihode iz obrnutog (dobavljačkog) faktoringa.

4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- podršku kvalitetnom unapređenju i širenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH;

- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u i
- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem posrednih i neposrednih kontrola.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtjevima, a naročito u kontekstu poštivanja obaveze zaključenja pojedinačnih ugovora o faktoringu u skladu sa važećim zakonskim odredbama i njihovog adekvatnog iskazivanja u CRK;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka i
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa.

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA
89

ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE
90

SPNiFTA
93

5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA

5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH na izvještajni datum, po osnovu UPP-a i DPP-a, iznosila je 318,7 milijardi KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Usporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tabeli 63:

Tabela 63: Obim UPP-a i DPP-a

R. br.	Izvršene platne transakcije	01.01. - 31.12.2023.		01.01. - 31.12.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	2.948.382	50.409.836	3.068.577	49.874.817	104	99
2.	UPP	89.945.141	246.167.292	94.032.061	268.852.387	105	109
	Ukupno	92.893.523	296.577.128	97.100.638	318.727.204	105	107

Na osnovu izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) na izvještajni datum, utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registrovan sljedeći obim DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), sa usporednim pregledom za isti period prethodne godine (tabela 64):

Tabela 64: Obim DPP-a

R. br.	01.01. - 31.12.2023.				01.01. - 31.12.2024.				Valuta
	Priliv		Odliv		Priliv		Odliv		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.610.183	20.132.793	880.899	22.070.376	1.673.537	18.914.261	901.051	21.152.465	EUR
2.	57.273	1.673.127	43.166	1.596.708	61.207	1.757.943	45.693	2.131.479	USD
3.	235.324	1.167.584	121.537	3.369.308	256.651	1.461.945	130.438	3.456.714	Ostale valute
Ukupno	1.902.780	22.973.484	1.045.602	27.436.392	1.991.395	22.134.149	1.077.182	27.740.658	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 64,9%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 35,1%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 44,4%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 55,6%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 82,3% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 65 daje se usporedni pregled obima UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

Tabela 65: Obim UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	01.01. - 31.12.2023.		01.01. - 31.12.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	10.300.527	19.383.729	10.143.679	20.605.148	98	106
2.	Bezgotovinske[11]	79.644.614	226.783.563	83.888.382	248.247.239	105	109
	Ukupno	89.945.141	246.167.292	94.032.061	268.852.387	105	109

[11] Obuhvataju bezgovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

U tabeli 66 daje se usporedni pregled o obimu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 66: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	01.01. - 31.12.2023.				01.01. - 31.12.2024.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.090.729	1.327.036	131.560	234.993	995.557	1.174.584	132.812	271.929	EUR
2.	91.652	97.981	4.536	7.472	81.702	89.177	4.570	7.232	USD
3.	112.592	108.104	16.511	6.076	93.172	90.702	6.291	5.563	Ostale valute
Ukupno	1.294.973	1.533.121	152.607	248.541	1.170.431	1.354.463	143.673	284.724	

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 89,1% transakcija, dok se na prodaju odnosi 10,9%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 82,6%, a na prodaju 17,4%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 88,2% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

Na osnovu podataka na izvještajni datum, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirano je 77 ovlaštenih mjenjača, koji djelatnost obavljaju na 454 mjenjačka mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tabeli 67 daje se usporedni podatak o obimu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 67: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	01.01. - 31.12.2023.				01.01. - 31.12.2024.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	3.349.648	1.771.509	184.356	132.646	3.734.692	2.011.094	234.405	157.311	EUR
2.	164.804	105.771	4.903	3.975	199.584	123.484	9.170	5.130	USD
3.	193.534	93.740	11.422	2.962	211.358	102.610	13.355	2.709	Ostale valute
Ukupno	3.707.986	1.972.020	200.681	139.583	4.146.094	2.237.188	256.930	165.150	

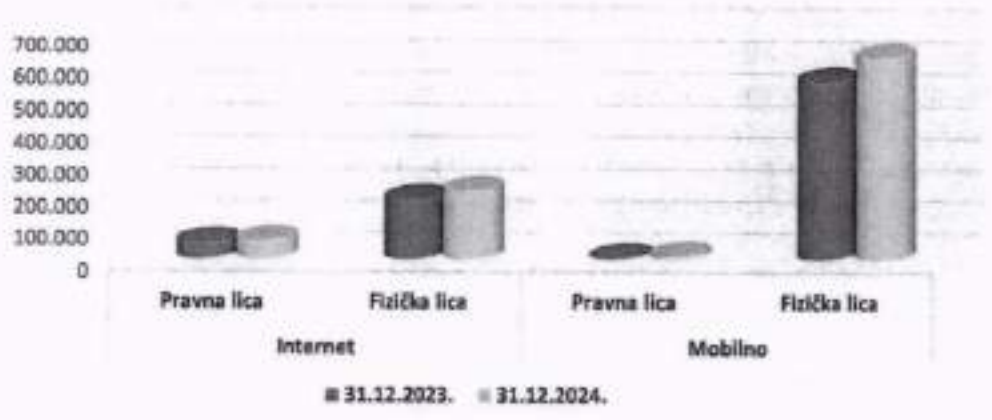
5.2. ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE

Elektronsko bankarstvo

Prema podacima dostavljenim od strane banaka, na dan 31.12.2024. godine sve banke u FBiH pružaju svojim klijentima, pravnim licima usluge internet bankarstva, dok jedna banka nema tu uslugu za fizička lica. Usluge mobilnog bankarstva fizičkim licima pružaju sve banke, osim jedne, dok usluge mobilnog bankarstva za pravna lica ima sedam banaka.

Iz grafikona 19 mogu se vidjeti podaci o broju korisnika internet i mobilnog bankarstva:

Grafikon 19: Broj korisnika internet i mobilnog bankarstva

Kod fizičkih lica značajnije je učešće usluge mobilnog bankarstva u odnosu na internet bankarstvo, dok je kod pravnih lica značajnije učešće internet bankarstva u odnosu na mobilno bankarstvo.

U tabeli 68 daje se usporedni pregled obima transakcija elektronskog bankarstva u toku 2024. godine, u odnosu na 2023. godinu:

Tabela 68: Internet i mobilno bankarstvo

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.				01.01. - 31.12.2024.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Internet ban.	10.647.108	68.610.328	471.772	245.990	14.373.767	75.005.951	517.702	155.045
1.1.	UPP	10.429.373	56.580.360	469.484	208.252	14.084.815	62.048.778	514.746	148.068
1.2.	IPP	217.735	12.029.968	2.288	37.738	288.951	12.957.173	2.956	6.977
2.	Mobilno ban.	166.231	247.057	4.823.341	1.374.885	409.638	640.057	5.581.193	1.636.014
2.1.	UPP	165.911	242.559	4.810.645	1.217.290	407.845	617.736	5.553.618	1.560.557
2.2.	IPP	320	4.499	12.696	57.595	1.793	22.321	17.575	75.457
	Ukupno	10.813.339	68.857.385	5.295.113	1.620.875	14.783.405	75.646.008	6.098.895	1.791.059

Prema podacima banaka, u 2024. godini, internet i mobilnim bankarstvom za pravna lica izvršeno je ukupno 14.783.405 transakcija, ukupne vrijednosti 75,6 milijardi KM, pri čemu se 97,2% ukupnog broja, odnosno 99,2% ukupne vrijednosti transakcija obavljalo putem internet bankarstva.

U 2024. godini fizička lica, korisnici internet i mobilnog bankarstva, izvršila su 6.098.895 transakcija u vrijednosti od 1,8 milijardi KM. U ukupnom broju izvršenih transakcija, na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom odnosi se 91,5% transakcija, a vrijednosno izraženo na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom odnosi se 91,3% vrijednosti transakcija.

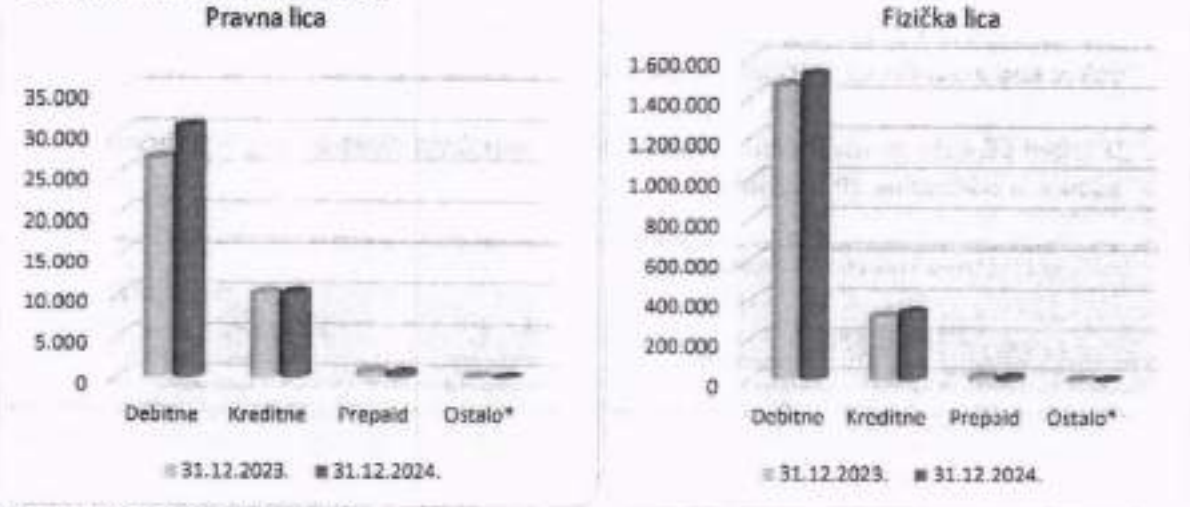
Prema dostavljenim podacima banaka, na nivou bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2024. godine 36,2% od ukupnog broja klijenata pravnih lica koristi usluge internet bankarstva, dok ih 6,9% koristi mobilno bankarstvo. Kada posmatramo klijente fizička lica na nivou bankarskog sektora FBiH, 12,7% od ukupnog broja klijenata koristi internet bankarstvo, dok ih 37,4% koristi mobilno bankarstvo.

Kartično poslovanje

U novčanim tokovima sve je veći značaj kartičnog i elektronskog plaćanja i primjetan je značajan porast njihovog učešća u odnosu na plaćanja gotovim novcem. Platne kartice su zbog jednostavnog korištenja, uštede vremena i lakše dostupnosti sredstvima na računu, sve prisutnije sredstvo plaćanja. Platne kartice mogu biti debitne, kreditne i prepaid. Kod debitnih kartica račun se tereti odmah po izvršenom plaćanju, kod prepaid kartice sredstva je potrebno unaprijed položiti na račun, a kreditne kartice podrazumijevaju odgođeno plaćanje izvršenih transakcija.
Sve banke iz FBiH imaju u ponudi platne kartice, za šta su osigurale prihvatnu mrežu u vidu 26.896 POS terminala i 1.326 bankomata na području BiH.

U grafikonu 20 dat je pregled broja izdatih kartica na kraju 2023. i 2024. godine, a u tabeli 69 daje se pregled broja i vrijednosti transakcija kartičnog poslovanja, prema vrsti kartica, u 2024. godini, sa usporednim podacima za prethodnu godinu:

Grafikon 20: Broj izdatih kartica

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Tabela 69: Obim kartičnog poslovanja prema vrsti kartice

R. br.	Vrsta kartice	01.01. - 31.12.2023.				01.01. - 31.12.2024.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Debitne	537.898	164.745	66.168.735	6.640.604	587.495	200.921	74.748.638	7.578.093
2.	Kreditne	214.755	33.644	3.640.672	353.460	219.773	34.022	3.536.491	364.311
3.	Prepaid	333	9	74.868	2.911	154	4	92.341	3.738
4.	Ostalo*	0	0	5.387	114	0	0	6.819	183
	Ukupno:	752.986	198.398	69.889.662	6.997.089	807.422	234.947	78.384.259	7.946.265

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Na dan 31.12.2024. godine banke iz FBiH imale su 1.921.770 izdatih kartica, čiji su korisnici u 2024. godini izvršili 79.191.681 kartičnu transakciju ukupne vrijednosti 8,2 milijarde KM. Od ukupnog broja kartica izdatih od strane banaka iz FBiH, 97,8% se odnosi na kartice izdate fizičkim licima, a 2,2% su kartice pravnim licima. U ukupnom broju kartica, najzastupljenije su debitne kartice s

udjelom od 80,8% i u posmatranom periodu, debitnim karticama realizirano je 95,1% ukupnog broja i ukupne vrijednosti kartičnih transakcija.

Iz tabele 70 može se sagledati obim kartičnih transakcija posmatrano prema prihvatnim uređajima:

Tabela 70: Obim kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima

R. br.	Vrsta kartice	01.01. - 31.12.2023.				01.01. - 31.12.2024.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	POS	603.904	73.625	53.906.430	2.747.124	647.277	92.259	64.253.761	3.126.847
2.	ATM	120.664	101.517	22.832.465	5.567.027	121.397	111.688	23.131.263	6.187.855
3.	Internet	102.771	36.262	5.297.267	232.043	126.066	46.473	6.949.312	317.511
	Ukupno:	827.339	211.404	82.036.182	8.546.194	894.740	250.421	94.334.336	9.632.212

Najveći broj transakcija realiziran je na POS-ovima (68,2%), dok je vrijednosno izraženo, na ATM-ovima realizirano 63,7% ukupne vrijednosti transakcija.

U podatke u prethodnoj tabeli uključene su i kartične transakcije ino-karticama izvršene na prihvatnim uređajima banaka iz FBiH. Ukupan broj izvršenih transakcija ino-karticama iznosi 16.037.395, a ukupna vrijednost istih je 1,7 milijardi KM. Od ukupnog broja transakcija na POS-ovima u 2024. godini, 21% su bile transakcije ino-karticama, a 79% transakcija odnosilo se na kartice izdate od strane banaka iz FBiH. Kada se posmatra vrijednost transakcija na POS-ovima, 24,8% se odnosi na ino-kartice, a 75,2% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH. Od ukupnog broja transakcija na ATM-ovima u 2024. godini, 7,9% su bile transakcije karticama izdatim u inostranstvu, a 92,1% transakcija odnosilo se na kartice izdate od strane banaka iz FBiH. Prema vrijednosti transakcija izvršenih na ATM-ovima, 14% se odnosi na ino-kartice, a 86% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH.

5.3. SPNIFTA

Na izvještajni datum banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 325.220 transakcija, što je za 13,2% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 17,7 milijardi KM, što je za 9,9% manje u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 71).

Tabela 71: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.		01.01. - 31.12.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	9	1.941	11	35.354	122	1821
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	373.098	19.532.545	324.613	17.644.727	87	90
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	1.755	172.445	596	68.676	34	40
	Ukupno	374.862	19.706.931	325.220	17.748.757	87	90

U tabeli 72 i tabeli 73 prikazani su usporedni pregledi broja i vrijednosti ukupno izviještenih sumnjivih transakcija u bankama i MKO.

Tabela 72: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.		01.01. - 31.12.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	9	1.941	11	35.354	122	1821
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	1.806	100.760	219	285.683	12	284
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	1.231	129.815	293	55.437	24	43
	Ukupno	3.046	232.516	523	376.474	17	162

Tabela 73: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.		01.01. - 31.12.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	0	0	-	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	1.623	1.171	71	286	4	24
	Ukupno	1.623	1.171	71	286	4	24

U periodu od 01.01. - 31.12.2024. godine lizing društva su po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o tri sumnjive transakcije u vrijednosti od 6,2 hiljade KM, što je za dvije transakcije više u odnosu na prethodnu godinu.

ZAKLJUČAK

Nadzor SBS odvija se kontinuirano s ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, zakonitog, sigurnog, te kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH. FBA sprovodi planirane i vanredne aktivnosti i mjere u skladu sa nadležnostima FBA.

Na osnovu iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2024. godine, može se zaključiti da je isti adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. U odnosu na kraj prethodne godine, zabilježen je rast neto imovine, novčanih sredstava, kreditnog portfolija, ulaganja u vrijednosne papire, depozita, štednje i ukupnog kapitala. Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta aktive, bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine. Iskazana profitabilnost u 2024. godini predstavlja osnov za daljnje jačanje kapitala i ispunjenje svih kapitalnih zahtjeva. U odnosu na tradicionalne modele plaćanja kontinuirano raste udio digitalnih kanala plaćanja.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2024. godine, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše rast aktive, rast bruto mikrokreditnog portfolija, kao najznačajnije stavke aktive, te rast obaveza po uzetim kreditima i ukupnog kapitala. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora zabilježio je pad, dok je vrijednost mikrokredita zabilježila rast. Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iskazan je pozitivan finansijski rezultat koji bilježi smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine.

Na nivou lizing sistema u FBiH na izvještajni datum iskazan je rast aktive, bruto i neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, kapitala i obaveze po uzetim kreditima, a smanjeni su vrijednost i broj novozaključenih lizing ugovora u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju lizing društava, koja bilježi povećanje u odnosu na isti period prethodne godine.

Pružaoci usluga faktoringa su u izvještajnom periodu obavljali poslove domaćeg faktoringa uključujući i poslove obrnutog (dobavljačkog) faktoringa, koji su se obavljali u manjoj mjeri, dok poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom faktoringu nisu obavljali. U odnosu na isti period prethodne godine, zabilježeno je povećanje vrijednosti otkupljenog nominalnog iznosa novčanih potraživanja i iznosa isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga faktoringa, te povećanje broja zaključenih ugovora o faktoringu.

Tokom posmatranog perioda, SBS su uspješno poslovali uprkos i daljnje prisutnim makroekonomskim i geopolitičkim rizicima. Iako procjene makroekonomskih pokazatelja ostaju podložne visokom stepenu neizvjesnosti, rezultati bankarskog sistema FBiH potvrđuju stabilnost, održivost i otpornost istog. Kapaciteti bankarskog sistema, unutar postojećeg regulatornog okvira, omogućavaju pružanje adekvatne podrške privredi i građanima, te prilagođavanje okolnostima koje bi mogle nastati. FBA će nastaviti aktivno nadzirati rad SBS u skladu sa važećim aktima i planovima, te poduzimati redovne i vanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u nastalim situacijama. Posebna pažnja bit će posvećena mjerama koje imaju za cilj jačanje kapitalne osnove, upravljanje materijalno značajnim rizicima, osiguranje održivog poslovanja, zaštitu korisnika finansijskih usluga, promociju finansijske inkluzije i podršku procesu digitalne transformacije.

SPISAK PRILOGA

PRAVNI OKVIR
97

Prilog 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR
110

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2024.
Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda - 31.12.2024.
Prilog 4 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2024.
Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2024.
Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 31.12.2024.
Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR
116

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2024.
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2024.
Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2024.
Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2024.
Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2024.
Prilog 12a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2024.
Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2024.

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR
123

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2024.
Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2024.
Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2024.
Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2024.
Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2024.
Prilog 19a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

ESG
128

Prilog 20 - ESG i ostale relevantne informacije

PRAVNI OKVIR

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

I PROPISI VEZANI ZA ORGANIZACIJU FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 75/17),
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 3/18),
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj U.O.-78-09/22 od 24.06.2022. g., broj U.O.-16-01/23 od 27.10.2023. g., broj U.O.-23-04/24 od 09.04.2024. g. , broj U.O.-25-05/24 od 19.06.2024. g. i broj U.O.-28-05/24 od 02.10.2024. g.),
4. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj U.O.-78-07/22 od 24.06.2022. g., broj U.O.-08-02/23 od 30.01.2023. g. i broj U.O.-30-06/24 od 26.11.2024. g.), kao sastavni dio Pravilnika o radu,
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj 01-3678/22 od 05.09.2022. g., broj 01-3678-1/22 od 30.09.2022. g., broj 01-653/23 od 17.01.2023. g., broj 01-1729/23 od 24.04.2023. g., broj 01-586/24 od 07.02.2024. g., broj 01-2135/24 od 24.04.2024. g., broj 01-4749/24 od 11.09.2024. g. i broj 01-6882/24 od 20.12.2024. g.).

II PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

Zakoni

1. Zakon o bankama ("Službene novine FBiH", broj: 27/17),
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama ("Službene novine FBiH", broj: 59/06),
3. Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH", broj: 45/02),
4. Zakon o lizingu („Službene novine FBiH", br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16),
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 37/08),
6. Zakon o deviznom poslovanju ("Službene novine FBiH", broj: 47/10),
7. Zakon o zaštiti žiranata/jamaca u FBiH („Službene novine FBiH", broj: 100/13),
8. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga ("Službene novine FBiH", broj: 31/14),
9. Zakon o unutrašnjem platnom prometu („Službene novine FBIH", br. 48/15, 79/15-ispr. i 4/21),
10. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH", br. 14/16 i 74/20),
11. Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", broj: 32/20),
12. Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH", broj: 13/24).

Odluke FBA vezane za rad i nadzor poslovanja banaka

1. Odluka o velikim izloženostima banke („Službene novine FBiH", broj: 81/17),

2. Odluka o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH", br. 81/17 i 26/22),
3. Odluka o uslovima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH", broj: 81/17),
4. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH", br. 81/17 i 86/20),
5. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH", br. 81/17, 48/21 i 26/22),
6. Odluka o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu („Službene novine FBiH", br. 81/17, 43/22 i 55/24),
7. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH", broj: 81/17),
8. Odluka o evidenciji banke i organizacionog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 81/17),
9. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH", broj: 81/17),
10. Odluka o upravljanju informacionim sistemom u banci („Službene novine FBiH", broj: 81/17),
11. Odluka o izjavi o imovinskom stanju („Službene novine FBiH", broj: 81/17),
12. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH", br. 81/17 i 37/20),
13. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH", broj: 90/17),
14. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti („Službene novine FBiH", broj: 90/17),
15. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH", broj: 90/17),
16. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", br. 90/17 i 94/21),
17. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH", br. 46/18, 69/19 i 85/23),
18. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH", br. 16/19 i 30/20),
19. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH", br. 44/19 i 47/20),
20. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH", broj: 41/20) - vrijedi do 30.06.2025.,
21. Odluka o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za uporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama („Službene novine FBiH", broj: 31/21),
22. Odluka o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine FBiH", broj: 39/21),
23. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH", broj: 39/21),
24. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH", broj: 39/21),
25. Odluka o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke (SREP) („Službene novine FBiH", br. 94/21 i 101/24),
26. Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci („Službene novine FBiH", broj: 75/22),
27. Odluka o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa („Službene novine FBiH", br. 79/22, 26/23, 85/23, 41/24 i 89/24),
28. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele imovine, kao i utvrđivanja i izvršavanja obaveza banke u postupku likvidacije („Službene novine FBiH", broj: 16/23),
29. Odluka o uslovima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH", broj: 16/23),

30. Odluka o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti banke („Službene novine FBiH", br. 26/23, 55/24 i 96/24),
31. Odluka o uslovima i načinu podnošenja prigovora klijenata i postupanja subjekata bankarskog sistema i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 46/23),
32. Odluka o uslovima za dokumentiranje, digitalizaciju i automatizaciju kreditnih aktivnosti banke („Službene novine FBiH", broj: 85/23),
33. Odluka o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke („Službene novine FBiH", broj: 85/23),
34. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH", br. 98/23, 13/24-ispr.),
35. Odluka o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika („Službene novine FBiH", broj: 98/23),
36. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH", broj: 98/23),
37. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) („Službene novine FBiH", broj: 41/24),
38. Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH", broj: 79/24),
39. Odluka o posebnim mjerama koje banka primjenjuje u vanrednim okolnostima poplave iz oktobra/listopada 2024. godine („Službene novine FBiH", broj: 79/24),
40. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe ("Službene novine FBiH", broj: 89/24),
41. Odluka o uslovima i ograničenjima u obavljanju poslova s licima u posebnom odnosu s bankom i obavezi banke o obavještavanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 89/24),
42. Odluka o načinu utvrđivanja sistemski značajne banke i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku ("Službene novine FBiH", broj: 96/24),
43. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH", br. 95/13, 99/13 i 103/18).

Uputstva i smjernice FBA vezane za rad i nadzor poslovanja banaka

44. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj 01-4919/17 od 22.12.2017. g. i broj 01-2941/20 od 13.07.2020. g.),
45. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
46. Smjernice za eksterne revizore informacionog sistema (broj 01-262/18 od 30.01.2018. g.),
47. Smjernice za izvještavanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci (broj 01-1338/19 od 16.04.2019. g., broj 01-2162/20 od 29.05.2020. g., broj 01-934/23 od 07.03.2023. g. i broj 01-598/24 od 07.02.2024. g.),
48. Uputstvo za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive (broj 01-2583/19 od 05.07.2019. g. i broj 01-520/22 od 17.02.2022. g.),
49. Uputstvo za procjenu tržišne vrijednosti kolaterala (broj 01-3181/20 od 03.08.2020. g. i broj 01-1367/22 od 06.04.2022. g.),
50. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (broj 01-171/21 od 18.01.2021. g.).

51. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o velikim izloženostima (broj 01-172/21 od 18.01.2021. g.),
52. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi (broj 01-173/21 od 18.01.2021. g.),
53. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o deviznoj poziciji banke (broj 01-174/21 od 18.01.2021. g.),
54. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju eksternalizacijom u banci (broj 01-175/21 od 18.01.2021. g.),
55. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju informacionim sistemima (broj 01-176/21 od 18.01.2021. g., broj 01-2401/22 od 06.06.2022. g. i broj 01-6377/24 od 27.11.2024. g.),
56. Uputstvo za popunjavanje obrazaca SPNiFTA za banke (broj 01-177/21 od 18.01.2021. g.),
57. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o obimu mjenjačkih poslova, unutrašnjeg i deviznog platnog prometa (broj 01-178/21 od 18.01.2021. g. i broj 01-2402/22 od 06.06.2022. g.),
58. Uputstvo za dostavu podataka za uporedni prikaz naknada i usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu (broj 01-1869/21 od 07.05.2021. g.),
59. Uputstvo za dostavu podataka o međubankarskim naknadama za transakcije platnim karticama (broj 01-1870/21 od 07.05.2021. g.),
60. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju NSFR-a (broj 01-2374/21 od 03.06.2021. g.),
61. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju LCR-a (broj 01-2375/21 od 03.06.2021. g.),
62. Uputstvo za objavljivanje podataka i informacija banke (broj 01-2376/21 od 03.06.2021. g.),
63. Uputstvo za primjenu posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima u banci (broj 01-2599/21 od 16.06.2021. g.),
64. Uputstvo za izvještavanje o NSFR-u (broj 01-3981 od 30.09.2021. g.),
65. Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (broj 01-4675/21 od 08.11.2021. g.),
66. Uputstvo za popunjavanje nadzornih i statističkih izvještaja banke (broj 01-2400/22 od 06.06.2022. g., broj 01-933/23 od 07.03.2023. g. i broj 01-597/24 od 07.02.2024. g.),
67. Uputstvo za izvještavanje o primjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa (broj 01-4777/22 od 04.11.2022. g.),
68. Metodologija nadzornog testiranja otpornosti na stres (horizont testiranja 2023. – 2025. g.) i Upute za popunjavanje obrazaca za nadzorno testiranje otpornosti na stres,
69. Uputstvo za izradu i provedbu strategije i operativnih planova za postupanje sa nekvalitetnim izloženostima (broj 01-1519/23 od 07.04.2023. g.),
70. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja subjekata bankarskog sistema po prigovoru klijenata (broj 01-3020/23 od 24.07.2023. g.),
71. Smjernice za upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama i okolišnim rizicima („Službene novine FBiH", br. 57/23 i 69/23),
72. Uputstvo o načinu izvještavanja likvidatora o provođenju postupka likvidacije u banci, Prilog 1 i Prilog 2 (broj 01-5075/23 od 14.12.2023. g.),
73. Uputstvo za obavještavanje o ponudi održivog paketa i usluga za finansijsku inkluziju, zelenih proizvoda i proizvoda usmjerenih na društveno odgovorno finansiranje (broj: 01-384/24 od 29.01.2024. g.),
74. Uputstvo za primjenu standardizovanog i pojednostavljenog standardizovanog pristupa mjerenju kamatnog rizika u bankarskoj knjizi (broj: 01-701/24 od 13.02.2024. g.),
75. Uputstvo za bonitetno vrednovanje softvera za potrebe izračuna regulatornog kapitala (broj: 01-702/24 od 13.02.2024. g.),

76. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (broj: 01-3328/24 od 26.06.2024. g.),
77. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi (broj 01-3350/24 od 26.06.2024. g.),
78. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o efektima realizacije posebnih mjera koje banka primjenjuje u vanrednim okolnostima – poplave iz oktobra/listopada 2024. godine (broj 01-6373/24 od 27.11.2024. g.),
79. Uputstvo za popunjavanje nadzornih i statističkih izvještaja banke (broj 01-6374/24 od 27.11.2024. g.),
80. Smjernice za analizu i procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (broj 01-6927/24 od 23.12.2024. g.),
81. Smjernice za identifikaciju stvarnog vlasnika (broj 01-6928/24 od 23.12.2024. g.).

Odluke i smjernice FBA vezano za restrukturiranje banaka

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
3. Odluka o uslovima i načinu vršenja nezavisne procjene vrijednosti imovine i obaveza banke prije i u toku postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obaveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19, 48/19 i 61/21),
6. Odluka o osnivanju, uslovima i načinu davanja saglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
7. Odluka o postupku i načinu vršenja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obaveza banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
9. Odluka o vrsti ugovora i finansijskih instrumenata na koje se primjenjuju zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
11. Odluka o uslovima i načinu provođenja nadzora i nalaganje mjera u cilju izvršenja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka („Službene novine FBiH", br. 54/20 i 61/21),
12. Metodologija Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za obračunavanje minimalnog zahtjeva za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke („Službene novine FBiH", broj: 26/22),
13. Smjernice u planiranju restrukturiranja – očekivanja od banaka („Službene novine FBiH", br. 75/22 i 49/24),
14. Operativne Smjernice za izradu priručnika za provođenje instrumenata unutrašnjeg restrukturiranja („Službene novine FBiH", broj: 49/24),
15. Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj 01-3368/24 od 26.06.2024. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO

1. Odluka o uslovima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikrokreditnim organizacijama („Službene novine FBiH", broj: 103/18),
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH", br. 27/07 i 31/18),
3. Odluka o tarifi naknada za mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH", br. 46/18, 69/19 i 86/20),
4. Odluka o izvještajima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH", br. 87/19 i 85/23),
5. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine FBiH", broj: 27/07),
6. Odluka o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH", broj: 103/18),
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH", broj: 81/17),
8. Odluka o nadzoru mikrokreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", br. 103/18 i 98/23),
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH", br. 23/14 i 54/20),
10. Odluka o uslovima i načinu podnošenja prigovora klijenata i postupanja subjekata bankarskog sistema i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 46/23),
11. Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH", broj: 79/24),
12. Odluka o posebnim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju u vanrednim okolnostima poplave iz oktobra/listopada 2024. godine („Službene novine FBiH", broj 79/24),
13. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
14. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj 01-646/19 od 04.03.2019. g.),
15. Uputstvo o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih lica u mikrokreditnim organizacijama (broj 01-647/19 od 04.03.2019. g.),
16. Uputstvo za izradu izvještaja mikrokreditne organizacije (broj 01-56/20 od 15.01.2020. g.),
17. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja subjekata bankarskog sistema po prigovoru klijenata (broj 01-3020/23 od 24.07.2023. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja lizing društava

1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga („Službene novine FBiH", br. 46/09, 58/17 i 31/18),
2. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu („Službene novine FBiH", br. 46/09, 46/11 i 58/17),
3. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o finansijskom lizingu („Službene novine FBiH", broj: 46/18),
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu („Službene novine FBiH", br. 46/09 i 48/12),

5. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH", br. 46/09, 48/12 i 110/12),
6. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva („Službene novine FBiH", broj: 46/09),
7. Odluka o nadzoru lizing društva („Službene novine FBiH", br. 46/09, 58/17, 31/18 i 37/20),
8. Odluka o tarifi naknada za lizing društva ("Službene novine FBiH", br. 46/18 i 69/19),
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti ("Službene novine FBiH", br. 46/14 i 37/20),
10. Odluka o izdvajanju poslovnih procesa lizing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH", broj: 58/17),
11. Odluka o uslovima i načinu podnošenja prigovora klijenata i postupanja subjekata bankarskog sistema i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 46/23),
12. Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH", broj: 79/24),
13. Odluka o posebnim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju u vanrednim okolnostima poplave iz oktobra/listopada 2024. godine („Službene novine FBiH", broj: 79/24),
14. Uputstvo za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu (broj 01-2445/10 od 11.06.2010. g.),
15. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društva (broj 08-340/13 od 31.01.2013. g.),
16. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja subjekata bankarskog sistema po prigovoru klijenata (broj 01-3020/23 od 24.07.2023. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH", broj: 70/16),
2. Odluka o minimalnim standardima uslova i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH", broj: 70/16),
3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH", broj: 70/16),
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju saglasnosti za sticanje ili povećavanje kvalifikovanog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugom pravnom licu („Službene novine FBiH", broj: 70/16),
5. Odluka o minimalnim standardima bližih uslova i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH", broj: 70/16),
6. Odluka o minimalnim standardima uslova koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH", broj: 70/16),
7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH", broj: 70/16),
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova interne revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH", broj: 70/16),
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvještaja društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", br. 70/16, 85/16-ispr. i 104/16),
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH", br. 46/18 i 69/19),

11. Uputstvo za popunjavanje finansijskih i ostalih izvještaja koje su društva za faktoring obavezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj 4203/16 od 24.10.2016. g.),
12. Uputstvo za izradu izvještaja o izračunu kapitala društava za faktoring (broj 4204/16 od 24.10.2016. g.),
13. Uputstvo za izradu i način dostave projekcije poslovanja društva za faktoring (broj 1100/19 od 01.04.2019. g.).

Odluke vezano rad Ombudsmena za bankarski sistem

1. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga ("Službene novine FBiH", broj: 62/14),
2. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva („Službene novine FBiH", broj: 31/18),
3. Pravila o uslovima i načinu postupanja ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine po prigovoru klijenata („Službene novine FBiH", broj: 46/23),
4. Odluka o uslovima i načinu podnošenja prigovora klijenata i postupanja subjekata bankarskog sistema i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 46/23),
5. Odluka o uslovima za dokumentiranje, digitalizaciju i automatizaciju kreditnih aktivnosti banke („Službene novine FBiH", broj: 85/23).

Ostali propisi:

Razvojna banka FBiH

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH ("Službene novine FBiH", br. 57/08, 77/08, 62/10 i 59/14),
2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 65/09).

Devizno poslovanje

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj: 56/10),
2. Pravilnik o uslovima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj: 56/10),
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),
4. Odluka o uslovima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 58/10 i 49/11),
5. Odluka o uslovima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inostranstvu ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),
6. Odluka o plaćanju, naplati i prenosu u devizama i stranoj gotovini ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),
7. Odluka o načinu i uslovima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),

8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom ("Službene novine FBiH", broj: 79/10),
9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 95/13 i 99/13),
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", broj: 95/13).

SPNIFTA

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH", br. 41/15 i 24/23).

III OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH", br. 29/03 i 42/11),
2. Zakon o platnim transakcijama ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj: 32/00),
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
5. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18, 99/19, 48/21 i 81/23),
6. Zakon o privrednim društvima ("Službene novine FBiH" br. 81/15 i 75/21),
7. Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH („Službene novine FBiH", br. 52/14, 36/18, 54/19 i 94/23),
8. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH", broj: 77/15),
9. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14 i 75/21),
10. Zakon o javnim preduzećima („Službene novine FBiH", br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12),
11. Zakon o likvidacionom postupku ("Službene novine FBiH", broj: 29/03),
12. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH", br. 86/07, 24/09 i 44/10),
13. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 64/07 i 80/11),
14. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 111/12),
15. Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17),
16. Zakon o registru vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99 i 33/04),
17. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine FBiH" br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17),
18. Zakon o radu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16, 89/18, 44/22 i 39/24),
19. Zakon o vijeću zaposlenika ("Službene novine FBiH", broj: 38/04),
20. Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine F BiH", broj: 111/12),
21. Zakon o investicijskim fondovima ("Službene novine FBiH", br. 85/08 i 25/17),
22. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju ("Službene novine FBiH", br. 22/05, 8/10 i 30/16),
23. Zakon o poreznoj upravi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14, 91/15 i 44/22),
24. Zakon o porezu na dobit ("Službene novine FBiH", br. 15/16 i 15/20),
25. Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13),

26. Zakon o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18, 99/19, 4/21 i 6/23),
27. Zakon o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje ("Službene novine FBiH", br. 25/06 i 57/09),
28. Zakon o Jedinstvenom sistemu registracije kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine FBiH", br. 42/09, 109/12, 30/16 i 96/21),
29. Zakon o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09),
30. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u privrednim društvima i bankama ("Službene novine FBiH", broj: 55/12),
31. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine FBiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15, 13/18, 44/20, 103/21 i 81/23),
32. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH ("Službene novine FBiH", br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09, 42/11 i 35/14),
33. Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 62/09, 42/11, 91/13, 101/16 i 57/20),
34. Zakon o udruženjima i fondacijama ("Službene novine FBiH", broj: 45/02),
35. Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16),
36. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju ("Službene novine FBiH", br. 55/02 i 34/07),
37. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 67/05),
38. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom FBiH ("Službene novine FBiH", br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08),
39. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH („Službene novine FBIH", br. 32/01 i 48/11),
40. Zakon o prekršajima FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 63/14),
41. Zakon o notarima ("Službene novine FBiH", broj: 45/02),
42. Zakon o vještacima ("Službene novine FBiH", br. 49/05 i 38/08),
43. Zakon o agencijama i unutrašnjim službama za zaštitu ljudi i imovine ("Službene novine FBiH", br. 78/08 i 67/13),
44. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03, 54/04 i 61/22),
45. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15),
46. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", broj: 49/07),
47. Zakon o trezoru FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16, 3/20 i 60/23),
48. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06),
49. Zakon o federalnom tužilaštvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03),
50. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10, 72/10-ispr., 7/13, 52/14 i 75/21),
51. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16),
52. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22),
53. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", broj: 9/05),
54. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05,19/06 i 98/15),
55. Zakon o vanparničnom postupku („Službene novine FBiH", br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 i 11/21),
56. Krivični zakon FBiH („Službene novine FBiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17),
57. Zakon o krivičnom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20),

58. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09, 42/11 i 39/24),
59. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 70/08),
60. Zakon o Finansijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj: 80/11),
61. Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine FBiH", broj: 81/09),
62. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02),
63. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 45/02),
64. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriji FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 4/98),
65. Zakon o štrajku ("Službene novine FBiH", broj 14/00),
66. Zakon o federalnim upravnim taksama i Tarifi federalnih upravnih taksi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17),
67. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH", br. 66/13 i 100/13),
68. Zakon o budžetima FBiH („Službene novine FBiH", br. 102/13, 9/14-ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25/22),
69. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH", broj: 34/16),
70. Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine FBiH", broj: 104/16),
71. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH", broj: 48/16),
72. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 45/10, 111/12 i 20/17),
73. Zakon o Jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH", broj: 25/17),
74. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH", br. 23/17 i 103/21),
75. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj 32/17),
76. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH", br. 13/18, 90/21, 19/22 i 47/24),
77. Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službene novine FBiH", broj: 18/20),
78. Zakon o rokovima i postupanju u sudskim postupcima za vrijeme trajanja nesreće na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj 28/20),
79. Zakon o sudskoj policiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 77/20),
80. Zakon o zaštiti na radu („Službene novine FBiH", broj: 79/20),
81. Zakon o Registru finansijskih izvještaja („Službene novine FBiH", broj: 7/21),
82. Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine FBiH", broj: 15/21),
83. Zakon o jedinstvenom registru taksi i naknada u Federaciji BiH („Službene novine FBiH", broj: 24/21),
84. Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službene novine FBiH", broj: 49/21),
85. Zakon o stečaju („Službene novine FBiH", broj: 53/21),
86. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH („Službene novine FBiH", broj: 75/21),
87. Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije („Službene novine FBiH", broj 82/23),
88. Zakon o poduzetničkoj infrastrukturi u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 41/24),
89. Zakon o unutrašnjoj trgovini („Službene novine FBiH", broj: 87/24).

IV OSTALI ZAKONI U BiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o Centralnoj banci BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07),
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH", broj: 25/06),
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04, 44/07 i 102/09),
4. Zakon o konkurenciji („Službene glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09),
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 4/98, 17/98, 13/03 i 48/10),
6. Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH", br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.),
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH", br. 54/05 i 12/09),
8. Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH", broj: 91/06),
9. Odluka o osnovama upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH", broj: 21/09),
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH", br. 76/06, 100/08 i 32/10),
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
12. Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 88/23),
13. Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", br. 52/05, 103/09 i 90/16),
14. Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH", br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13),
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 42/04),
16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 44/04),
17. Okvirni zakon o zalozima ("Službeni glasnik BiH", br. 28/04 i 54/04),
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08, 33/17 i 46/23),
19. Zakon o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH", br. 39/14, 59/22 i 50/24),
20. Zakon o carinskoj tarifi ("Službeni glasnik BiH", broj: 58/12),
21. Zakon o carinskim prekršajima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/05),
22. Zakon o patentu ("Službeni glasnik BiH", broj: 53/10),
23. Zakon o jedinstvenom matičnom broju ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 63/08 i 103/11),
24. Zakon o udruženjima i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16),
25. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),
26. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08),
27. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11),
28. Zakon o Fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH", broj: 63/08),
29. Zakon o trezoru institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/00 i 50/08),
30. Zakon o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17),
31. Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17),
32. Zakon o postupku medijacije ("Službeni glasnik BiH", broj: 37/04),

33. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora ("Službeni glasnik BiH", broj: 52/05),
34. Zakon o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14, 91/17 i 50/22),
35. Zakon o postupku prisilne naplate indirektnih poreza ("Službeni glasnik BiH", br. 89/05 i 62/11),
36. Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik BiH", br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20),
37. Zakon o sudu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-prečišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09),
38. Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07, 48/07 i 63/23),
39. Zakon o tužilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-prečišćeni tekst i 97/09),
40. Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16),
41. Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10),
42. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21),
43. Zakonu o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06, 38/06 i 61/23),
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 18/03),
45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovu izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04),
47. Krivični zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18),
48. Zakon o krivičnom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18),
49. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 16/01),
50. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj: 83/16),
51. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH", br. 59/09 i 66/16),
52. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH", broj: 41/16),
53. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH", broj 22/16 - prečišćeni tekst),
54. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH", broj: 22/16 - prečišćeni tekst),
55. Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 i 59/22),
56. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH", broj: 11/16),
57. Zakon o slobodi pristupa informacijama na nivou institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", broj: 61/23),
58. Zakon o sprečavanju sukoba interesa u institucijama na nivou Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", broj: 18/24).

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2024.

R. br.	Banka	Internet adresa	Predsjednik uprave	Broj zaposlenih
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	Jasmin Spahić	345
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	Samir Mustafić	703
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	Alek Bakalović	423
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	Michele Castoro	612
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	Refik Rošić	87
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	Lidija Žigić	497
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	Hamid Pršeš	222
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	Amir Salkanović	252
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	Rainer Schnabl	1.357
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	Amir Softić	515
11.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	Amina Mahmutović	1.141
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	Vedran Hadžiahmetović	218
13.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	Bülent Suer	347
	UKUPNO			**6.719**

Napomena: nazivi banaka preuzeti su iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	31.12.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	IMOVINA					
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6.142.525	21,2	6.773.228	21,1	110
2.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	33.775	0,1	33.299	0,1	99
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	1.230.935	4,3	1.224.420	3,8	99
4.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	20.856.155	72,1	23.276.744	72,6	112
5.	Potraživanja po finansijskim najmovima	32.563	0,1	35.137	0,1	108
6.	Derivatni finansijski instrumenti	8.971	0,0	5.271	0,0	59
7.	Unaprijed plaćeni porez na dobit	4.198	0,0	4.686	0,0	112
8.	Odgođena porezna imovina	37.383	0,1	35.026	0,1	94
9.	Materijalna imovina	482.933	1,7	536.353	1,7	111
10.	Nematerijalna imovina	75.667	0,3	81.375	0,3	108
11.	Ulaganja u zavisna društva, zajedničke poduhvate i pridružena društva	11.659	0,0	12.271	0,0	105
12.	Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja	6.846	0,0	3.637	0,0	53
13.	Ostala imovina i potraživanja	24.394	0,1	41.786	0,2	171
14.	**UKUPNO IMOVINA**	**28.948.004**	**100**	**32.063.233**	**100**	**111**
15.	**VANBILANSNA EVIDENCIJA**	**4.687.553**		**5.321.808**		**114**
16.	**UKUPNO IMOVINA I VANBILANSNA EVIDENCIJA**	**33.635.557**		**37.385.041**		**111**
	OBAVEZE					
17.	Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	654	0,0	1.290	0,0	197
18.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	25.102.118	86,7	27.699.943	86,4	110
19.	Derivatni finansijski instrumenti	14.483	0,1	16.016	0,1	111
20.	Obaveze za porez za dobit	14.251	0,0	5.518	0,0	39
21.	Odgođene porezne obaveze	5.877	0,0	6.954	0,0	118
22.	Rezervisanja	143.696	0,5	135.546	0,4	94
23.	Ostale obaveze	89.106	0,3	76.410	0,2	86
24.	**UKUPNO OBAVEZE**	**25.370.185**	**87,6**	**27.941.677**	**87,1**	**110**
	KAPITAL					
25.	Dionički kapital	1.582.389	5,5	1.614.389	5,0	102
26.	Dionička premija	118.164	0,4	118.164	0,4	100
27.	Rezerve	1.021.162	3,5	1.237.590	3,9	121
28.	Revalorizacione rezerve	-55.894	-0,2	-17.373	-0,1	31
29.	Dobit	1.058.340	3,7	1.267.413	4,0	120
30.	Gubitak	146.342	0,5	98.627	0,3	67
31.	**UKUPNO KAPITAL**	**3.577.819**	**12,4**	**4.121.556**	**12,9**	**115**
32.	**UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL**	**28.948.004**	**100**	**32.063.233**	**100**	**111**
33.	**VANBILANSNA EVIDENCIJA**	**4.687.553**		**5.321.808**		**114**
34.	**UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I VANBILANSNA EVIDENCIJA**	**33.635.557**		**37.385.041**		**111**

Prilog 4 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Ukupna imovina		Krediti		Depoziti		Dobit /Gubitak
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.313.951	4,1	604.462	3,2	1.079.048	4,1	24.951
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	3.348.385	10,4	2.040.217	10,7	2.906.810	11,1	55.835
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.651.356	5,2	1.117.351	5,9	1.398.033	5,4	26.609
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.952.130	9,2	1.928.609	10,1	2.291.244	8,8	26.732
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	136.711	0,4	59.466	0,3	103.541	0,4	1.938
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.959.333	6,1	1.276.255	6,7	1.622.656	6,2	27.574
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	663.017	2,1	405.268	2,1	535.756	2,0	11.537
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	1.052.045	3,3	690.368	3,6	856.949	3,3	8.341
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	5.673.102	17,7	3.079.342	16,1	4.645.342	17,8	143.320
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	2.372.696	7,4	1.592.885	8,3	1.940.026	7,4	38.538
11.	UniCredit Bank d.d.	8.071.797	25,2	4.708.098	24,6	6.442.821	24,7	185.369
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.282.042	4,0	555.773	2,9	1.090.053	4,2	5.779
13.	ZiraatBank BH d.d.	1.586.668	4,9	1.042.434	5,5	1.189.527	4,6	36.296
	UKUPNO	**32.063.233**	**100**	**19.100.528**	**100**	**26.101.806**	**100**	**592.819**

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2024.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	**8.243.141**	**1.066.084**	**248.605**	**9.557.830**	**90.160**	**119.954**	**213.493**	**423.607**
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	92.878	20.179	23.078	136.135	1.204	2.096	19.285	22.585
1.2. B Vađenje ruda i kamena	39.892	41.080	282	81.254	474	4.764	248	5.486
1.3. C Prerađivačka industrija	1.877.393	310.297	84.524	2.272.214	22.828	36.545	68.915	128.288
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	289.111	43.587	0	332.698	3.513	9.269	0	12.782
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	46.131	5.082	9.066	60.279	461	403	9.067	9.931
1.6. F Građevinarstvo	681.527	77.179	6.853	765.559	7.698	5.227	6.466	19.391
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.935.431	282.226	68.864	3.286.521	29.034	25.827	59.822	114.683
1.8. H Prijevoz i skladištenje	306.570	67.827	8.767	383.164	3.494	9.128	7.350	19.972
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	165.773	30.786	30.504	227.063	1.839	4.262	28.429	34.530
1.10. J Informacije i komunikacije	155.120	28.562	3.828	187.510	1.715	1.967	2.945	6.627
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	677.393	10.705	262	688.360	5.780	448	202	6.430
1.12. L Poslovanje nekretninama	145.277	54.012	2.404	201.693	1.648	10.878	1.451	13.977
1.13. M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	233.437	28.810	6.922	269.169	2.778	2.540	6.567	11.885
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	51.237	12.717	2.133	66.087	555	1.172	1.940	3.667
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	419.931	17.911	0	437.842	4.658	1.150	0	5.808
1.16. P Obrazovanje	20.558	641	256	21.455	211	52	238	501
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne zaštite	68.170	945	626	69.741	1.687	54	372	2.113
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	12.729	27.991	52	40.772	175	3.039	52	3.266
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	24.579	5.547	184	30.310	408	1.133	144	1.685
1.20. T Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti vanteritorijal. organizacija i tijela	4	0	0	4	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	**8.608.635**	**618.813**	**315.250**	**9.542.698**	**88.783**	**59.208**	**261.117**	**409.108**
2.1. Opća potrošnja	6.525.248	525.175	294.475	7.344.898	70.488	51.499	246.821	368.808
2.2. Stambena izgradnja	1.994.918	86.003	16.787	2.097.708	16.579	6.741	10.933	34.253
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	88.469	7.635	3.988	100.092	1.716	968	3.363	6.047
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	**16.851.776**	**1.684.897**	**563.855**	**19.100.528**	**178.943**	**179.162**	**474.610**	**832.715**

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.	%	01.01. - 31.12.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	BILANS USPJEHA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	910.751	72,6	1.035.730	74,3	114
2.	Rashodi od kamata i slični rashodi po efektivnoj kamatnoj stopi	88.267	7,0	141.908	10,2	161
3.	Neto prihodi/(rashodi) od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	822.484	65,6	893.822	64,1	109
4.	Prihodi od naknada i provizija	526.841	42,0	591.690	42,4	112
5.	Rashodi od naknada i provizija	140.135	11,2	149.547	10,7	107
6.	Neto prihodi/(rashodi) od naknada i provizija	386.706	30,8	442.143	31,7	114
7.	Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	-60.900	-4,9	-64.772	-4,6	106
8.	Ostali dobici i (gubici) od finansijske imovine	-12.301	-1,0	-1.221	-0,1	10
9.	Neto dobici/(gubici) od derivatnih finansijskih instrumenata	662	0,1	572	0,0	86
10.	Neto pozitivne/(negativne) kursne razlike	50.268	4,0	33.303	2,4	66
11.	Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine	4.813	0,4	14.223	1,0	298
12.	Prihodi od dividendi	1.204	0,1	10.966	0,8	911
13.	Ostali prihodi	44.333	3,5	38.885	2,8	87
	Prihodi iz poslovanja - neto	1.253.836	100	1.393.808	100	111
14.	Troškovi zaposlenih	292.894	23,4	321.178	23,0	110
15.	Troškovi amortizacije	67.430	5,4	73.506	5,3	109
16.	Ostali troškovi i rashodi	320.147	25,5	324.096	23,2	101
17.	Udio u rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela	0	0,0	0	0,0	-
18.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a	0	0,0	0	0,0	-
19.	DOBIT/(GUBITAK) IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	556.798	44,4	649.141	46,6	117
20.	Tekući porez na dobit	52.225	4,2	54.732	3,4	91
21.	Odgođeni porez na dobit	-11.968	-1,0	1.590	0,1	16
22.	POREZ NA DOBIT	40.257	3,2	56.322	3,5	123
23.	**DOBIT/(GUBITAK) IZ REDOVNOG POSLOVANJA**	**516.541**	**41,2**	**592.819**	**43,0**	**116**
24.	Dobit ili gubitak od obustavljenog poslovanja	0	0,0	0	0,0	-
25.	**DOBIT/(GUBITAK)**	**516.541**	**41,2**	**592.819**	**43,0**	**116**
IZVJEŠTAJ O OSTALOM UKUPNOM REZULTATU						
26.	Stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha	2.481	54,1	33.845	90,5	1.364
27.	Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha	2.109	45,9	3.548	9,5	168
28.	OSTALI UKUPNI REZULTAT	4.590	100	37.393	100	815
29.	**UKUPNI REZULTAT**	**521.131**		**630.212**		**122**

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		31.12.2024.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	**Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite**	**2,25**	**2,53**	**2,12**	**2,45**	**2,01**	**2,30**	**2,12**	**2,34**	**2,09**	**2,38**
1.1.	Privredi	2,20	2,41	2,08	2,33	1,96	2,18	1,95	2,14	2,02	2,29
1.2.	Stanovništvu	8,35	15,27	8,56	14,73	7,68	13,41	7,59	12,24	8,21	13,55
1.3.	Ostalo	2,34	3,34	1,87	2,79	2,74	4,01	4,66	5,24	4,09	4,45
2.	**Pon. kamatne stope na dugoročne kredite**	**4,47**	**5,31**	**4,36**	**5,18**	**4,14**	**4,94**	**4,50**	**5,40**	**4,49**	**5,32**
2.1.	Privredi	3,54	3,79	3,38	3,63	3,33	3,54	3,61	3,88	3,66	3,90
2.2.	Stanovništvu	5,45	6,88	5,12	6,38	4,79	6,07	5,08	6,45	5,22	6,60
2.3.	Ostalo	3,20	3,37	3,14	3,31	3,17	3,28	4,37	4,63	3,81	3,95
3.	**Ukupno pon. kamatne stope**	**3,16**	**3,67**	**3,21**	**3,78**	**3,05**	**3,59**	**3,12**	**3,63**	**3,16**	**3,70**
3.1.	Privredi	2,54	2,76	2,45	2,71	2,35	2,57	2,33	2,53	2,45	2,71
3.2.	Stanovništvu	5,50	7,04	5,17	6,50	4,82	6,16	5,11	6,52	5,25	6,67
3.3.	Ostalo	2,72	3,35	2,31	2,97	2,96	3,63	4,54	4,98	3,90	4,11

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim finansijskim institucija i ostali krediti.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		31.12.2024.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	**Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite**	**0,35**	**0,34**	**0,21**	**0,21**	**0,41**	**0,41**	**1,19**	**1,19**	**1,61**	**1,61**
1.1.	Privredi	0,49	0,49	0,45	0,45	0,35	0,35	0,88	0,89	1,60	1,60
1.2.	Stanovništvu	0,40	0,40	0,17	0,17	0,12	0,12	0,43	0,43	0,72	0,72
1.3.	Ostalo	0,31	0,30	0,17	0,17	0,49	0,49	1,51	1,52	1,98	1,98
2.	**Pon. kamatne stope na dugoročne depozite**	**1,04**	**1,05**	**0,74**	**0,75**	**0,61**	**0,62**	**0,97**	**0,97**	**2,14**	**2,21**
2.1.	Privredi	1,19	1,20	0,94	0,94	0,72	0,72	1,69	1,69	2,76	2,89
2.2.	Stanovništvu	1,00	1,01	0,69	0,70	0,63	0,63	0,79	0,79	1,64	1,65
2.3.	Ostalo	1,01	1,03	0,64	0,68	0,41	0,42	1,40	1,44	2,55	2,70
3.	**Ukupno pon. kamatne stope**	**0,70**	**0,70**	**0,48**	**0,48**	**0,50**	**0,51**	**1,03**	**1,03**	**1,92**	**1,96**
3.1.	Privredi	0,90	0,90	0,75	0,75	0,56	0,56	1,35	1,35	2,18	2,25
3.2.	Stanovništvu	0,89	0,90	0,59	0,59	0,50	0,51	0,76	0,76	1,48	1,49
3.3.	Ostalo	0,43	0,44	0,25	0,26	0,47	0,48	1,48	1,50	2,16	2,20

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2024.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo-centar.ba	Hamid Milak	17
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Mirsad Simičić	185
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	242
4.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	72
5.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija – Bašić	48
6.	Mikrokreditno društvo MI-BOSPO d.o.o. Tuzla	www.mi-bospo.org	Sandra Bećirović	14
7.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	220
8.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	174
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
10.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.partner.ba	Senad Sinanović	276
11.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	7
12.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	160
13.	Mikrokreditno društvo „PARTNER" društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	www.partner.ba	Edisa Sijerčić	74
	UKUPNO			**1.523**

Napomena: nazivi MKF preuzeti su iz rješenja o upisu u registar kod Federalnog ministarstva pravde, a nazivi MKD iz rješenja o upisu u sudski registar

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	31.12.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	31.162	5,2	39.764	6,1	128
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	24.637	4,1	30.562	4,7	124
1b)	Kamatonosni računi depozita	6.525	1,1	9.202	1,4	141
2.	Plasmani bankama	0	0,0	350	0,1	-
3.	Krediti	474.936	79,1	507.163	77,9	107
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.012	0,5	3.632	0,6	121
3b)	Neto krediti (3-3a)	471.924	78,6	503.531	77,3	107
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	22.466	3,7	28.689	4,4	128
5.	Dugoročne investicije	65.379	10,9	70.379	10,8	108
6.	Ostala aktiva	9.300	1,6	8.567	1,3	92
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	2	0,0	-
8.	**UKUPNO AKTIVA**	**600.231**	**100**	**651.278**	**100**	**109**
	PASIVA					
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	16.046	2,7	21.621	3,3	135
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	234.273	39,0	256.283	39,4	109
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.394	0,2	1.944	0,3	139
10.	Ostale obaveze	27.939	4,7	33.917	5,2	121
11.	**UKUPNO OBAVEZE**	**279.652**	**46,6**	**313.765**	**48,2**	**112**
12.	Donirani kapital	48.098	8,0	48.098	7,4	100
13.	Osnovni kapital	3.626	0,6	3.626	0,6	100
14.	Višak prihoda nad rashodima	322.424	53,7	337.919	51,9	105
14a)	za prethodne godine	296.903	49,5	322.286	49,5	109
14b)	za tekuću godinu	25.521	4,2	15.633	2,4	61
15.	Manjak prihoda nad rashodima	54.412	9,1	55.027	8,5	101
15a)	za prethodne godine	54.346	9,1	54.412	8,4	100
15b)	za tekuću godinu	66	0,0	615	0,1	932
16.	Ostale rezerve	843	0,2	2.897	0,4	344
17.	**UKUPNO KAPITAL**	**320.579**	**53,4**	**337.513**	**51,8**	**105**
18.	**UKUPNO PASIVA**	**600.231**	**100**	**651.278**	**100**	**109**
	VANBILANSNA EVIDENCIJA					
19.	Otpisani krediti	131.711		130.337		99
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	8.621		6.416		74
21.	Komisioni poslovi	0		0		-
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	203		546		269
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	46.732		51.129		109

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	31.12.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	17.716	7,8	17.512	6,4	99
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	12.466	5,5	15.762	5,7	126
1b)	Kamatonosni računi depozita	5.250	2,3	1.750	0,7	33
2.	Plasmani bankama	0	0,0	250	0,1	-
3.	Krediti	204.121	89,8	250.273	90,9	123
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.034	1,3	2.835	1,0	93
3b)	Neto krediti (3-3a)	201.087	88,5	247.438	89,9	123
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	6.652	2,9	7.894	2,9	119
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.704	0,8	2.053	0,7	120
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	1	0,0	0	0,0	0
8.	**UKUPNO AKTIVA**	**227.158**	**100**	**275.147**	**100**	**121**
	PASIVA					
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	6.380	2,8	4.000	1,5	63
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	124.622	54,9	160.132	58,2	128
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.344	0,6	1.772	0,6	132
10.	Ostale obaveze	9.997	4,4	10.653	3,9	107
11.	**UKUPNO OBAVEZE**	**142.343**	**62,7**	**176.557**	**64,2**	**124**
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	65.711	28,9	72.211	26,2	110
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	10.713	4,7	18.615	6,8	174
15a)	prethodnih godina	6.479	2,8	10.684	3,9	165
15b)	tekuće godine	4.234	1,9	7.931	2,9	187
16.	Zakonske rezerve	6.586	2,9	7.764	2,8	118
17.	Ostale rezerve	1.805	0,8	0	0,0	0
18.	**UKUPNO KAPITAL**	**84.815**	**37,3**	**98.590**	**35,8**	**116**
19.	**UKUPNO PASIVA**	**227.158**	**100**	**275.147**	**100**	**121**
	VANBILANSNA EVIDENCIJA					
20.	Otpisani krediti	17.383		14.819		85
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	10.401		5.815		56
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	30.479		41.260		135

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	8.792	6.770	335	6.283
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	191.923	177.411	7.013	117.752
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	140.922	92.815	2.120	98.393
4.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	31.798	29.050	610	27.969
5.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	5.728	4.662	-484	4.349
6.	Mikrokreditno društvo MI-BOSPO d.o.o. Tuzla	11.811	7.623	-529	8.401
7.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	108.577	91.609	2.967	89.079
8.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	79.440	68.471	678	67.287
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	9.336	8.580	206	8.598
10.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA"	204.998	151.480	6.533	130.458
11.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.357	2.395	-131	3.242
12.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	68.122	56.315	2.284	68.763
13.	Mikrokreditno društvo „PARTNER" društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	62.621	56.738	1.112	41.731
UKUPNO		**926.425**	**753.919**	**22.714**	**672.309**

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2024.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH za period 01.01. - 31.12.2024.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3		4	5
1.	**Kratkoročni mikrokrediti za:**	**33.893**	**53.676**	**20,74**	**28,21**
1.1.	Uslužne djelatnosti	227	1.346	15,33	20,84
1.2.	Trgovinu	72	657	15,16	20,27
1.3.	Poljoprivredu	7.626	12.157	20,78	26,97
1.4.	Proizvodnju	40	394	15,22	20,51
1.5.	Stambene potrebe	2.893	7.420	20,53	27,35
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	14.627	20.630	22,40	30,51
1.7.	Ostalo	8.408	11.072	18,95	27,50
2.	**Dugoročni mikrokrediti za:**	**103.888**	**618.633**	**19,20**	**22,61**
2.1.	Uslužne djelatnosti	1.552	18.130	14,63	16,98
2.2.	Trgovinu	393	4.544	14,36	16,72
2.3.	Poljoprivredu	27.049	157.491	18,38	21,21
2.4.	Proizvodnju	227	3.185	14,70	16,94
2.5.	Stambene potrebe	28.575	225.720	19,17	22,32
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	25.428	111.189	21,63	26,27
2.7.	Ostalo	20.664	98.374	19,08	22,90
3.	**Ukupni mikrokrediti**	**137.781**	**672.309**	**19,33**	**23,06**

Prilog 12a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

NKS na:	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.	01.01.-31.12.2022.	01.01.-31.12.2023.	01.01.-31.12.2024.
Kratkoročne mikrokredite	20,29	20,18	20,22	20,85	20,74
Dugoročne mikrokredite	18,91	19,22	18,83	18,91	19,20
Ukupne mikrokredite	**19,10**	**19,34**	**18,98**	**19,09**	**19,33**
EKS na:	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.	01.01.-31.12.2022.	01.01.-31.12.2023.	01.01.-31.12.2024.
Kratkoročne mikrokredite	30,69	29,22	28,90	28,10	28,21
Dugoročne mikrokredite	22,90	23,26	22,65	22,23	22,61
Ukupne mikrokredite	**23,98**	**24,00**	**23,30**	**22,76**	**23,06**

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.	%	01.01. - 31.12.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	92.419	83,0	102.908	92,3	111
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	9.363	10,9	12.282	12,7	131
3.	**Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)**	**83.056**	**74,6**	**90.626**	**81,3**	**109**
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	6.858	6,2	6.589	5,9	96
5.	Operativni rashodi	70.455	82,0	76.463	79,1	109
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	11.984	10,8	1.970	1,8	16
7.	Ostali poslovni rashodi	802	0,9	1.002	1,1	125
8.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	3.963	4,6	5.848	6,0	148
9.	**Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)**	**26.678**		**15.872**		**59**
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.345	1,6	1.089	1,1	81
11.	**Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9. - 10.)**	**25.333**		**14.783**		**58**

Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.	%	01.01. - 31.12.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	32.989	94,5	39.746	96,6	120
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	5.572	18,2	7.643	23,0	137
3.	**Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)**	**27.417**	**78,6**	**32.103**	**78,0**	**117**
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	1.080	3,1	805	1,9	75
5.	Operativni rashodi	19.918	65,0	20.971	63,1	105
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	825	2,4	600	1,5	73
7.	Ostali poslovni rashodi	659	2,1	482	1,5	73
8.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	3.806	12,4	3.414	10,3	90
9.	**Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)**	**4.939**		**8.641**		**175**
10.	Porez na dobit	705	2,3	710	2,1	101
11.	**Neto dobit/gubitak (9. - 10.)**	**4.234**		**7.931**		**187**

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2024.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo Društvo za poslove lizinga	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	36
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo, Društvo za poslove leasinga	www.rlbh.ba	Nedim Milišić	43
3.	„SCANIA LEASING BH" društvo sa ograničenom odgovornošću	www.scania.com/ba	Damir Slipičević	9
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	27
	UKUPNO			**115**

Napomena: nazivi lizing društava preuzeti su iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	31.12.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.316	1,2	7.035	1,2	111
2.	Plasmani bankama	4.805	0,9	12.707	2,2	264
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	411.385	78,3	446.197	78,5	108
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	471.735	89,8	503.566	88,6	107
3b)	Rezerve za gubitke	5.400	1,0	5.186	0,9	96
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	54.513	10,4	51.660	9,1	95
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	437	0,1	523	0,1	120
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	27	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	87.080	16,6	92.646	16,3	106
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	4.085	0,8	4.626	0,8	113
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga	111.555	21,2	118.617	20,9	106
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	2.807	0,5	3.184	0,6	113
5d)	Ispravka vrijednosti - operativni lizing	25.753	4,9	27.413	4,8	106
6.	Dugoročne investicije	466	0,1	490	0,1	105
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	15.262	2,9	9.441	1,7	62
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	0	0,0	0	0,0	-
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	0	0,0	0	0,0	-
7a2)	Rezerve za zajmove	0	0,0	0	0,0	-
7b)	Zalihe	2.233	0,4	1.754	0,3	79
7c)	Ostala aktiva	13.029	2,5	7.687	1,4	59
	UKUPNA AKTIVA	**525.314**	**100**	**568.543**	**100**	**108**
	PASIVA					
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	462.941	88,1	496.161	87,3	107
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	28.523	5,4	21.933	3,9	77
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	434.692	82,7	474.650	83,5	109
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	274	0,0	422	0,1	154
9.	Ostale obaveze	18.430	3,5	13.362	2,3	73
	UKUPNO OBAVEZE	**481.371**	**91,6**	**509.523**	**89,6**	**106**
10.	Osnovni kapital	19.653	3,7	29.431	5,2	150
11.	Rezerve	18.204	3,5	22.241	3,9	122
12.	Akumulirana dobit/gubitak	6.086	1,2	7.348	1,3	121
	UKUPNO KAPITAL	**43.943**	**8,4**	**59.020**	**10,4**	**134**
	UKUPNO PASIVA	**525.314**	**100**	**568.543**	**100**	**108**
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	4.113		2.921		71
	Novi otpis (+)	76		1.467		1.930
	Naplata (-)	392		954		243
	Trajni otpis (-)	876		123		14
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	2.921		3.311		113
	Ostala vanbilansna evidencija	130.724		150.801		115

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo Društvo za poslove lizinga	228.079	147.881	70.583	4.468	124.191
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo, Društvo za poslove leasinga	159.264	134.653	8.941	2.708	77.710
3.	„SCANIA LEASING BH" društvo sa ograničenom odgovornošću	31.148	29.051	202	134	16.557
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	150.052	134.612	11.478	1.488	78.266
UKUPNO		**568.543**	**446.197**	**91.204**	**8.798**	**296.724**

Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2023.	%	01.01. - 31.12.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	**Prihodi od kamata**	**28.455**	**45,9**	**32.927**	**46,9**	**116**
1a)	Kamate na plasmane bankama	87	0,1	59	0,1	68
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	25.055	40,4	28.669	40,8	114
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	1.336	2,2	1.469	2,1	110
1d)	Ostali prihodi po kamatama	1.977	3,2	2.730	3,9	138
2.	**Rashodi po kamatama**	**19.792**	**35,6**	**23.077**	**37,6**	**117**
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	19.599	35,3	22.723	37,0	116
2b)	Naknade za obradu kredita	188	0,3	311	0,5	165
2c)	Ostali rashodi po kamatama	5	0,0	43	0,1	860
3.	**Neto prihodi od kamata**	**8.663**	**14,0**	**9.850**	**14,0**	**114**
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	**Operativni prihodi**	**33.596**	**54,1**	**37.235**	**53,1**	**111**
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	25.875	41,7	29.145	41,5	113
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,0	319	0,5	-
4d)	Ostali operativni prihodi	7.720	12,4	7.770	11,1	101
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	396	0,6	141	0,2	36
4d)2	Prihodi od opomena	25	0,0	33	0,1	132
4d)3	Ostalo	7.299	11,8	7.596	10,8	104
5.	**Operativni rashodi**	**34.465**	**62,1**	**37.799**	**61,6**	**110**
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	5.778	10,4	6.471	10,5	112
5b)	Troškovi poslovnog prostora	16.485	29,7	17.724	28,9	108
5c)	Ostali troškovi	12.202	22,0	13.604	22,2	111
6.	**Troškovi rezervi za gubitke**	**643**	**1,2**	**-153**	**-0,2**	**-24**
7.	**Dobit prije poreza**	**7.151**		**9.439**		**132**
8.	Porez na dobit	609	1,1	641	1,0	105
9.	**Neto dobit/gubitak**	**6.542**		**8.798**		**134**

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2024.

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2024.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	**Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:**	**91**	**2.846**	**6,54**	**8,27**
a.	Putnička vozila	66	898	6,92	7,34
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	23	1.925	6,35	8,64
c.	Mašine i oprema	2	23	7,57	13,06
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	**Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:**	**91**	**2.846**	**6,54**	**8,27**
a.	Pravna lica	91	2.846	6,54	8,27
b.	Poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	0	0	0,00	0,00
2.	**Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:**	**4.018**	**257.927**	**5,99**	**9,26**
a.	Putnička vozila	2.672	143.273	6,10	9,70
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	1.138	89.689	5,85	8,66
c.	Mašine i oprema	198	24.830	5,89	8,90
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	10	135	6,64	12,58
2.1.	**Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:**	**4.018**	**257.927**	**5,99**	**9,26**
a.	Pravna lica	3.563	236.361	5,99	8,74
b.	Poduzetnici	162	8.170	6,33	9,04
c.	Fizička lica	293	13.396	5,90	18,55
	Ukupno (1 + 2)	**4.109**	**260.773**	**6,00**	**9,25**

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

-%-

R. br.	Opis	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		31.12.2024.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	**Kratkoročni lizing ugovori:**	**3,74**	**6,94**	**4,24**	**7,09**	**3,89**	**8,37**	**4,04**	**8,27**	**6,54**	**8,27**
1.1.	Pravna lica	3,74	6,94	3,60	6,31	3,80	6,30	3,87	5,79	6,54	8,27
1.2	Poduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	0,00	0,00	36,00	45,89	4,50	21,22	8,06	65,96	0,00	0,00
2.	**Dugoročni lizing ugovori:**	**3,96**	**7,07**	**3,81**	**6,81**	**4,03**	**6,78**	**5,94**	**8,89**	**5,99**	**9,26**
2.1.	Pravna lica	3,87	6,17	3,74	5,99	4,00	6,10	5,94	8,42	5,99	8,74
2.2.	Poduzetnici	4,74	7,46	3,79	6,53	4,06	6,65	5,93	8,25	6,33	9,04
2.3.	Fizička lica	4,68	18,18	4,77	18,49	4,55	18,03	6,05	19,52	5,90	18,55
	Ukupno	**3,96**	**7,06**	**3,81**	**6,81**	**4,03**	**6,79**	**5,94**	**8,89**	**6,00**	**9,25**

Prilog 20 - ESG i ostale relevantne informacije

R.br.	Banka	Održivi paket usluga za: (DA/NE)			Objava informacije o ponudi održivog paketa usluga za: (DA/NE)		
		Finansijsku inkluziju	Zelene proizvode	Proizvode usmjerene na društveno odgovorno finansiranje	Finansijsku inkluziju	Zelene proizvode	Proizvode usmjerene na društveno odgovorno finansiranje
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	Da	Da	Da	Da	Da	Da
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	Da	Da	Da	Ne	Ne	Ne
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	Da	Da	Da	Da	Da	Da
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	Da	Da	Da	Da	Da	Da
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	Ne	Da	Ne	Ne	Ne	Ne
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	Da	Da	Da	Da	Da	Da
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	Ne	Da	Da	Da	Da	Da
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	Da	Da	Da	Da	Da	Da
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	Da	Da	Da	Da	Da	Da
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	Da	Da	Da	Da	Da	Da
11.	UniCredit Bank d.d.	Da	Da	Da	Ne	Ne	Ne
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	Da	Da	Ne	Da	Da	Da
13.	ZiraatBank BH d.d.	Ne	Da	Da	Da	Da	Da

Napomena: FBA je usvojila Odluku o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke ("Službene novine Federacije BiH", broj: 85/23) u kojoj je propisano da je banka dužna polugodišnje na svojoj internet stranici objaviti informaciju o ponudi održivog paketa usluga za finansijsku inkluziju, zelenih proizvoda i proizvoda usmjerenih na društveno odgovorno finansiranje. Način na koji banka javno objavljuje navedene informacije propisan je Uputstvom za obavještavanje o ponudi održivog paketa usluga za finansijsku inkluziju, zelenih proizvoda i proizvoda usmjerenih na društveno odgovorno finansiranje (broj: 01-384/24 od 29.01.2024.)

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ

AGENCIJA ZA BANKARSTVO

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba